

GUVERNUL ROMÂNIEI

PROGRAMUL NAȚIONAL DE REFORME

2007 – 2010

- Iulie 2007 -

CUPRINS

REZUMAT	4
INTRODUCERE	22
1. ÎMBUNĂȚIREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE	24
1.1 Îmbunătățirea capacității administrației publice de formulare și implementare a politicilor publice	24
1.2 Creșterea calității serviciilor publice	27
1.3 Managementul eficient al instrumentelor structurale	29
1.4 Modernizarea sistemului judiciar	30
2. CONTEXTUL MACROECONOMIC	32
2.1 Stabilitatea macroeconomică și sustenabilitatea finanțelor publice	32
2.1.1 Stabilitatea macroeconomică	32
2.1.2 Stabilitatea financiară	36
2.1.3 Sustenabilitatea finanțelor publice	38
2.2 Îmbunătățirea managementului cheltuielilor guvernamentale	39
2.2.1 Managementul cheltuielilor publice	39
2.2.2 Restructurarea sistemului de asigurări sociale și a sistemului de pensii	44
2.2.3 Restructurarea sistemului de asigurări de sănătate	47
3. CONTEXTUL MICROECONOMIC	49
3.1 Îmbunătățirea competitivității economice	49
3.1.1 Îmbunătățirea funcționării piețelor de energie electrică și gaze naturale	49
3.1.2 Promovarea investițiilor în interconectarea rețelelor	50
3.1.3 Modernizare infrastructurii comunicațiilor și promovarea tehnologiei informației	53
3.2 Îmbunătățirea mediului de afaceri	54
3.2.1 Reglementări mai bune pentru încurajarea investițiilor	55
3.2.2 Dezvoltarea infrastructurii de afaceri	57
3.2.3 Creșterea competitivității întreprinderilor și promovarea CDI	60
3.2.4 Consolidarea politicilor privind concurența și ajutorul de stat	62
3.2.5 Facilitarea accesului la finanțare	63
3.3 Managementul durabil al resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice	64
3.3.1 Creșterea eficienței utilizării resurselor și conservarea biodiversității	64
3.3.2 Creșterea eficienței energetice	68
3.3.3 Gestionarea schimbărilor climatice	70
4. PIAȚA MUNCII	73
4.1 Consolidarea pieței muncii	75
4.1.1 Îmbunătățirea accesului pe piața muncii	75

4.1.2 Flexibilizarea pieței muncii	78
4.1.3 Prelungirea vieții active	80
4.1.4 Activarea forței de muncă din zonele rurale	81
4.2 Îmbunătățirea calității resurselor umane	83
4.2.2 Îmbunătățirea calității învățământului superior	87
4.2.3 Promovarea educației continue	88
5. ANEXE	89

REZUMAT

1. Introducere

Prezentul document prezintă prioritățile Programului Național de Reforme al României pentru perioada 2007-2010 (PNR), elaborat în contextul *Strategiei Europene pentru Creștere și Ocupare* (Strategia Lisabona Revizuită - SLR).

PNR reprezintă cadrul național de elaborare și implementare a politicilor sectoriale ce revin administrației centrale și locale și a fost alcătuit în conformitate cu Comunicarea Comisiei COM(2005)24 din 02.02.2005 *Working together for growth and jobs, A new start for the Lisbon Strategy* (SL) și Recomandările integrate pentru creștere și ocupare (2005-2008) - COM(2005)141 din 12.04.2005. PNR este convergent cu strategiile sectoriale de dezvoltare promovate prin Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013, Programul de Convergență 2007-2010 și Planul Național Strategic de Dezvoltare Rurală 2007-2013.

PNR evidențiază reformele pe care Guvernul României este hotărât să le promoveze cu prioritate în perioada 2007-2010 și oferă cadrul de integrare a politicilor pe mai multe paliere - macroeconomie, microeconomie, ocuparea forței de muncă - într-un program coerent de reforme care să evidențieze și să fructifice sinergiile dintre domeniul economic și cel social.

Fiecare dintre prioritățile PNR este descrisă în termeni de măsuri și acțiuni care asigură realizarea obiectivului propus la un termen precizat, cu resurse bugetare asigurate (conform Anexei nr. 2) și cadrul instituțional pentru asigurarea suportului guvernamental necesar implementării reformelor.

2. Priorități pentru perioada 2007-2010

Atingerea performanțelor economice și de ocupare, corelate cu un sistem social echitabil, reprezintă esența politicilor orientate spre dezvoltarea durabilă a României în perioada vizată de PNR. Pornind de la analiza detaliată a situației existente în principalele domenii ale vieții economice și sociale la momentul aderării la Uniunea Europeană și în conformitate cu liniile directe (LD) ale Strategiei Lisabona Revizuite, România a concentrat în PNR o paletă de măsuri și inițiative, grupate pe următoarele priorități:

- A. **Îmbunătățirea capacității administrative** - constituie o prioritate orizontală de o importanță majoră, care vizează asigurarea cadrului necesar susținerii competitivității prin măsuri specifice în domenii cheie: politici publice, gestiunea fondurilor comunitare, capacitatea autorităților publice de a lansa achiziții publice, reforma sistemului judiciar (*LD 3, 9, 12, 13, 14, 16*);
- B. **Îmbunătățirea calității și managementului cheltuielilor guvernamentale** - vizează asigurarea eficienței investițiilor productive în contextul implementării unor politici macro-economice prudente (*LD 2,3, 4, 7, 13*);
- C. **Îmbunătățirea funcționării piețelor** - se referă în special piața de energie și la cea a comunicațiilor, inclusiv la investițiile pentru interconectare la rețelele europene (*LD 1, 11, 12, 13, 14, 16*);
- D. **Continuarea îmbunătățirii mediului de afaceri** - cuprinde reducerea și reorientarea ajutorului de stat, creșterea calității cadrului de reglementare și facilitarea accesului la capital (*LD 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15*);
- E. **Creșterea gradului de ocupare și a ratei de participare pe piața muncii** - implică realizarea unei piețe a muncii favorabile creării de noi locuri de muncă, îmbunătățirea

adaptabilității întreprinderilor și lucrătorilor, stimularea ocupării forței de muncă și îmbunătățirea calității resurselor umane (LD 2, 4, 9, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24);

- F. **Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea efectelor schimbărilor climatice** - tratează creșterea eficienței energetice, gestionarea resurselor naturale, conservarea bio-diversității și reducerea poluării (LD 11).

3. Programul de reforme

3.1 Îmbunătățirea capacității administrative

Capacitatea de adaptare a instituțiilor la cerințele în schimbare ale mediului socio-economic, precum și la statutul de stat membru al Uniunii Europene constituie una din prioritățile reformei administrației publice românești. Acest proces, care se desfășoară atât la nivel central cât și la nivel local, are ca obiective de referință elaborarea și promovarea politicilor publice și a actelor normative naționale în conformitate cu standardele Uniunii Europene și cu acquis-ul comunitar și crearea cadrului instituțional adecvat pentru desfășurarea procesului de descentralizare administrativă și financiară. Atingerea acestor obiective presupune adoptarea unor instrumente și metode moderne de management în diferite domenii de interes public și creșterea capacității de gestionare eficientă a programelor cu finanțare externă, în contextul creșterii gradului de transparență în relațiile publice.

În domeniul **gestionării politicilor publice**, Guvernul României a demarat implementarea unui sistem îmbunătățit de luare a deciziilor, având ca obiectiv creșterea responsabilizării instituțiilor publice în raport cu rezultatele politicilor publice promovate. La nivelul instituțiilor administrației publice centrale, se va întări capacitatea ministerelor de a elabora studii de impact adecvate și aprofundate. Principalele rezultate estimate ca urmare a funcționării acestui nou sistem sunt:

- 150 de specialiști din administrația publică vor fi pregătiți în domeniul analizei de impact și al tehnicilor de evaluare;
- 60% din totalul proiectelor de acte normative vor fi însoțite de analiza de impact până la sfârșitul anului 2007, urmând ca până în 2010, toate proiectele de acte normative și documentele de politici publice să aibă analiza de impact realizată în concordanță cu standardele stabilite;
- utilizarea în proporție de 70% a indicatorilor de performanță în monitorizarea și evaluarea politicilor publice până la sfârșitul anului 2008, urmând ca până în 2010 indicatorii să fie utilizați în proporție de 100%.

Guvernul preconizează o **reducere a sarcinilor administrative** cu 3% până la sfârșitul anului 2007 și instruirea a 30 de specialiști în domeniul măsurării costurilor administrative, pentru domeniile din competența instituțiilor din care fac parte.

Pentru simplificarea procedurilor administrative, până la sfârșitul anului 2007 va fi adoptat un act normativ pentru instituirea **procedurii de aprobare tacită** pentru aproximativ 10% din totalul autorizațiilor, avizelor, licențelor și permiselor (aproximativ 45 la momentul actual) necesare intrării pe piață a unei companii.

Măsurile de reformă administrativă prevăd și elaborarea și implementarea unui **sistem de indicatori** pentru monitorizarea Programului de Guvernare, care va beneficia de finanțare națională și din Fondul Social European prin Programul Operațional *Dezvoltarea Capacității Administrative*.

Pe baza experienței acumulate în implementarea instrumentelor adaptate la specificul administrației publice românești (*Cadrul comun de auto-evaluare a modului de funcționare a instituțiilor publice* și *Programul Multianual de Modernizare*), vor fi îmbunătățite **serviciile de relații cu publicul**; astfel, se va reduce timpul necesar eliberării actelor administrative, se vor consolida parteneriatele public-public și public-privat, iar serviciile publice vor fi mai bine orientate către clienți. Până la 1 decembrie 2007, vor fi identificate procedurile administrative care pot fi supuse demersului de simplificare, iar eliberarea permiselor de muncă și a celor de ședere se va face la un ghișeu unic începând cu 1 iulie 2008. Aceste măsuri vor fi implementate până în decembrie 2009 la 42 de Instituții ale Prefectului și 41 de Consilii Județene precum și la un număr de 50 de servicii deconcentrate selectate.

România își propune să faciliteze accesul utilizatorilor la serviciile publice și să reducă costurile acestora, acordând o atenție specială administrației publice locale. Astfel, vor fi înființate de către Ministerul Economiei și Finanțelor ghișee unice de plată a taxelor pentru servicii publice comunitare.

Pentru administrațiile publice locale se va elabora un **cadru unitar de norme** pentru implementarea generalizată de sisteme informatice integrate, în scopul reducerii cheltuielilor publice și asigurării interoperabilității.

În scopul accelerării aplicării legislației în materie de **achiziții publice**, pentru care România a instituit o serie de noi proceduri, legislația existentă va fi promovată prin elaborarea de ghiduri, materiale informative și alte instrumente operaționale care să fie puse la dispoziția autorităților contractante. Dintre acestea, menționăm *Ghidul pentru achiziții publice*, *Ghidul pentru concesiuni de lucrări publice și servicii*, *Ghidul pentru "achiziții verzi"* care sunt în faze de elaborare, fie vor fi finalizate până la finele anului 2008.

În perioada 2007-2010 se vor aplica gradual mai multe măsuri de **modernizare a funcției publice**, care vizează cariera funcționarilor publici, dezvoltarea de instrumente și politici de motivare a acestora, identificarea și satisfacerea cerințelor de instruire. În acest sens se vor organiza programe de pregătire a funcționarilor publici (inclusiv prin intermediul Programului Operațional Sectorial *Dezvoltarea Capacității Administrative*) și va fi modificată legea de salarizare a acestora.

Pentru asigurarea calității **serviciilor comunale de utilități publice**, se are în vedere elaborarea standardelor de calitate și a indicatorilor de performanță aferenți asigurării furnizării serviciilor comunitare de utilități publice de către autoritățile administrației publice locale. Pe baza acestor standarde, serviciile comunitare de utilități publice vor fi monitorizate și evaluate periodic.

În anul 2008 urmează să fie adoptat *Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială a României (CSDTR 2007-2030)*, care introduce dimensiunea de **coeziune teritorială** în cadrul procesului de planificare a dezvoltării. Documentul va asigura cadrul strategic în planificarea teritorială integrată, punând accentul pe recuperarea discrepanțelor teritoriale în dezvoltarea și valorificarea potențialului competitiv al teritoriului național.

În vederea funcționării eficiente a sistemului de **gestionare a Instrumentelor Structurale**, România își propune instruirea unui număr de 5.906 de persoane din cadrul Autorităților de Management și Organismelor Intermediare și angajarea a minimum 200 de persoane până la sfârșitul anului 2007 pentru a asigura implementarea adecvată a Programelor Operaționale. Pentru simplificarea procedurilor administrative necesare accesării fondurilor structurale, vor fi evaluate procedurile existente la nivelul Autorităților de Management, iar procedurile care au fost identificate drept dificile vor fi simplificate.

Reforma sistemului judiciar reprezintă în continuare un domeniu prioritar pentru România, iar garantarea independenței justiției trebuie dublată de asigurarea calității și eficienței actului de justiție. În acest sens, se va acorda o atenție sporită implementării măsurilor de reformă, în conformitate cu standardele europene:

- operaționalizarea Agenției Naționale de Integritate (legea de înființare a fost adoptată în luna iunie 2007);
- continuarea instruirii magistraților cu privire la noua legislație și la modalitățile de aplicare în practică a prevederilor legale, la nivel național și comunitar;
- reorganizarea instanțelor: până în luna decembrie 2007, vor fi reorganizate 40 de instanțe cu volum redus de activitate, precum și cele cu un volum mare de activitate, prin repartizarea echitabilă a volumului de activitate și redirecționarea personalului spre instanțele cu deficit de personal;
- îmbunătățirea infrastructurii instanțelor și parchetelor: până în anul 2011, vor fi reabilitate 18 sedii de instanțe, iar un număr de 25 de sedii de instanțe (din care 5 construcții noi) vor fi reabilitate/construite printr-un proiect finanțat de Banca Mondială;
- până la sfârșitul anului 2008 vor fi implementate mai multe măsuri de informatizare a sistemului judiciar: dotarea tuturor instanțelor cu echipament IT; dotarea a peste 600 de instanțe cu sisteme performante de înregistrare audio a ședințelor de judecată;
- achiziția de info-chioșcuri pentru toate instanțele; dezvoltarea sistemului ECRIS; dezvoltarea unui sistem informatic integrat pentru întregul sistem judiciar.

Implementarea măsurilor de îmbunătățire a capacității administrative va avea impact pozitiv asupra actului de guvernare în general, cu efecte benefice asupra eficienței cheltuielilor guvernamentale, îmbunătățirii mediului de afaceri și creșterii competitivității companiilor românești, ceea ce va conduce la crearea mai rapidă de noi locuri de muncă. Pe de altă parte, creșterea calității hotărârilor judecătorești și unificarea practicii judiciare vor contribui la îmbunătățirea predictibilității planurilor de afaceri și a siguranței investițiilor.

3.2 Îmbunătățirea calității și managementului cheltuielilor guvernamentale

Asigurarea unui **cadru macroeconomic stabil** reprezintă un obiectiv fundamental al României, caracterizat prin creșterea eficienței procesului de corelare a politicilor economice, continuarea consolidării fiscale, a procesului dezinflaționist și a nivelului deficitului bugetar, conform cerințelor criteriilor de convergență nominală asumate de România.

După o perioadă de 7 ani consecutivi de creștere economică susținută, România estimează o creștere economică de 6,2-6,3% pentru anul 2008, ceea ce va avea ca efect o ușoară creștere a ponderii veniturilor în PIB.

Principalele provocări cu care se confruntă economia românească pe termen scurt și mediu sunt reprezentate de nevoia de a reduce **rata inflației** (ținta este 4% pentru anul 2007 și 3,8% pentru anul 2008) concomitent cu menținerea unui nivel sustenabil a **deficitului de cont curent**.

Deficitul bugetar va fi redus gradual până la o medie de 2% din PIB în 2009-2010 (de la 2,74% în 2007), cu scopul de a limita cererea agregată excesivă, de a menține procesul de dezinflație și de a păstra deficitul de cont curent în limite sustenabile.

Guvernul României va continua să promoveze cota unică de impozitare de 16% în contextul rezultatelor economice pozitive obținute de la instituirea acesteia (în decembrie 2004).

Pe termen lung, asigurarea **sustenabilității finanțelor publice** reprezintă o provocare suplimentară corelată cu nevoia de a reduce disparitățile structurale între mediul rural și cel urban. Din acest punct de vedere, implementarea reformelor structurale în domeniul pensiilor și al sănătății publice este esențială, în vederea reducerii presiunii asupra bugetului de stat și creșterii speranței de viață. Astfel, direcționarea procentului de 2% (din totalul contribuțiilor sociale) către fondurile private de pensii, mărirea valorii punctului de pensie cu 37,2% începând cu 1 ianuarie 2008, majorarea cumulată urmând să atingă 43% la 1 ianuarie 2009, vor fi susținute de creșterea previzionată a PIB, de o mai bună colectare a veniturilor la bugetul asigurărilor

sociale și de lărgirea bazei de impozitare - ceea ce va contracara riscul unui dezechilibru al bugetului asigurărilor sociale.

Cadrul bugetar pe termen mediu reflectă necesitatea **consolidării veniturilor** prin îmbunătățirea colectării impozitelor și prin extinderea bazei de impozitare, în vederea acomodării angajamentelor suplimentare de cheltuieli. Strategia Agenției Naționale de Administrare Fiscală prevede, începând cu anul 2007, o creștere a veniturilor bugetare cu 1 punct procentual din PIB și cu 0,5 puncte anual, în perioada 2008 - 2011.

Consolidarea viitoare a veniturilor și creșterea cheltuielilor publice în domenii cheie precum educația (estimată la cca. 6% din PIB în anul 2008), sănătatea, cercetarea și dezvoltarea (estimată la cca. 0,7% din PIB în anul 2008), transportul și infrastructura de mediu devin obligatorii din perspectiva nevoilor de competitivitate economică a României. Cadrul actual al cheltuielilor pe termen mediu creează suficient spațiu fiscal pentru includerea costurilor legate de integrare (inclusiv contribuția României la bugetul UE) și pentru susținerea angajamentelor din PNR.

Prin dezvoltarea sistemului de **planificare strategică** și a **managementului cheltuielilor publice**, România urmărește creșterea predictibilității acțiunii guvernamentale, managementul eficient al politicilor publice, crearea conexiunii dintre planificarea politicilor publice și elaborarea bugetului, precum și creșterea coerenței și eficienței în cheltuirea fondurilor publice.

Astfel, bugetul de stat pentru anul 2008 se bazează pe o proiecție bugetară pe trei ani, care include tendințele de evoluție a principalilor indicatori bugetari pentru perioada 2008-2010.

Pe baza programării multianuale, în cadrul etapei de planificare strategică se urmărește ca propunerile ordonatorilor de credite pentru fonduri bugetare să se situeze cât mai aproape de limitele estimărilor stabilite anterior. În cazul în care există diferențe față de aceste plafoane orientative, acestea trebuie justificate prin fundamentări și explicații care să susțină cauzele producerii lor și necesitatea includerii lor în proiectul de buget.

Totodată, procesul de eficientizare a cheltuielilor publice va fi susținut de continuarea implementării bugetului orientat către performanță (bugetul pe programe), în sensul proiectării bugetelor pe obiective și corelării acestora cu indicatori de performanță. De asemenea, în scopul consolidării principiului alocării bugetare pe bază de programe, ponderea acestora în structura bugetului va crește de la 65% din totalul cheltuielilor bugetare în anul 2007, la 85% în anul 2010.

Reforma cheltuielilor bugetare va fi susținută de continuarea implementării reformelor structurale în domeniul pensiilor, sănătății și descentralizării.

Sistemul de **asigurări sociale și sistemul de pensii** vor fi reformate în vederea prelungirii vieții active, asigurării sustenabilității sistemului de pensii și a unui nivel adecvat al prestațiilor sociale. De asemenea, se va asigura o evoluție favorabilă a nivelului de impozitare a muncii (reducerea cu 6% a nivelului de contribuții la sistemele de asigurări sociale din anul 2008 nu va afecta echilibrul bugetului, deoarece va fi compensată de creșterile salariale preconizate).

Managementul adecvat al cheltuielilor guvernamentale, în contextul implementării unor politici care asigură stabilitatea macroeconomică, este esențial pentru susținerea creșterii economice la potențialul economiei românești. Ambele sunt vitale pentru crearea condițiilor de promovare a economisirii și a investițiilor – mai ales prin orientarea acestora către stimularea economiei bazate pe cunoaștere și a inovare – care asigură o creștere economică sustenabilă, neinflaționistă și creatoare de locuri de muncă.

3.3 Îmbunătățirea funcționării piețelor

Creșterea transparenței pe piața din România și armonizarea regulilor aplicate cu cele europene, solicită, în continuare, adaptarea graduală a cadrului de reglementare a piețelor, implicit al celui privind relația furnizor - consumator.

Piața de energie electrică din România a fost deschisă treptat începând din anul 2000, finalizarea liberalizării acesteia fiind realizată în luna iunie 2007, ceea ce a condus la separarea legală a activităților de producție, transport, distribuție și furnizare a energiei electrice.

Pentru asigurarea securității în *aprovizionarea cu energie electrică*, România își propune creșterea ponderii energiei nucleare în mix-ul energetic național la aproximativ 16%, prin punerea în funcțiune a unității 2, respectiv la un nivel estimat de aproximativ 30% prin realizarea unităților 3 și 4 de la Centrala Nucleară Cernavodă.

Se are în vedere, de asemenea, *interconectarea transfrontalieră* cu Ungaria, Republica Moldova și Serbia, care urmează să contribuie la diversificarea ofertei de energie electrică pe piața europeană.

Privitor la **pieța gazelor naturale**, finalizarea liberalizării este prevăzută pentru 1 iulie 2007, urmărind separarea legală a operatorului de sistem de restul activităților derulate de companiile de transport, distribuție și înmagazinare a gazelor naturale. În vederea aplicării principiilor și mecanismelor privind accesul la conductele de transport de gaze naturale, va fi necesară completarea cadrului de reglementare prin elaborarea și adoptarea *Codului rețelei de gaze naturale*, care va conține cerințele și regulile privind accesul la *Sistemul Național de Transport (SNT)* al gazelor naturale.

Se preconizează investiții în domeniul gazelor naturale pentru *interconectarea la sistemul european de gaze naturale*.

În ceea ce privește **infrastructura de transport**, *Planul Director General de Transporturi (GTMP)* prevede continuarea modernizării *rețelei rutiere* naționale și a infrastructurii rutiere de-a lungul rețelei TEN-T, asigurându-se astfel legăturile cu rețeaua de autostrăzi din celelalte state membre precum și modernizarea drumurilor naționale, inclusiv a infrastructurii de drumuri naționale care sunt amplasate pe sau în afara rețelei TEN-T.

Va continua *modernizarea rețelei de cale ferată* națională și a infrastructurii de cale ferată TEN-T (Trans-European Network - Transport) pentru a se trece la asigurarea condițiilor tehnice privind circulația trenurilor de călători și marfă cu viteze sporite (160 km/h pentru trenurile de călători, 120 km/h pentru trenurile de marfă). Vor fi diversificate și modernizate serviciile de transport feroviar de persoane și mărfuri precum și materialul rulant motor, pentru a li se asigura o calitate la standarde europene de interoperabilitate, atât pentru transportul de mărfuri cât și pentru cel de persoane.

Îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor în *transportul aerian* preconizează modernizarea și dezvoltarea aeroporturilor și creșterea eficienței utilizării infrastructurii aeroportuare existente, precum și modernizarea flotei companiei publice de transport aerian TAROM.

Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor în *transportul maritim și fluvial* va avea în vedere îmbunătățirea modului de exploatare și de punere la dispoziția operatorilor, a infrastructurilor portuare. Dezvoltarea transportului maritim pe distanțe scurte în Marea Neagră și în țările riverane include derularea unor programe de investiții în portul Constanța, pentru transformarea acestuia într-un *port hub* la Marea Neagră. În ceea ce privește transportul fluvial se au în vedere eliminarea obstacolelor de navigație pe Dunăre prin asigurarea adâncimilor minime pe toată perioada anului, modernizarea și dezvoltarea infrastructurilor din porturile fluviale și finalizarea implementării pe sectorul românesc al Dunării al sistemului RIS (*River Information Services*) în conformitate cu directivele UE.

Dezvoltarea și creșterea accesibilității infrastructurii de *comunicații în bandă largă (broadband)* va reprezenta un catalizator major al progresului către o nouă economie, bazată pe cunoaștere. Implementarea *Strategiei de dezvoltare a comunicațiilor electronice de bandă largă* va crește rata de penetrare a conexiunilor broadband (nr conexiuni/100 locuitori) de la 8.2% în 2006 la 25% în 2010.

3.4 Continuarea îmbunătățirii mediului de afaceri

România recunoaște și apreciază importanța mediului de afaceri pentru dezvoltarea unei economii moderne, dinamice, bazată pe cunoaștere. Experiența altor state membre ale Uniunii Europene demonstrează clar că un mediu de afaceri permisiv, favorabil, atât din punct de vedere legislativ, cât și din punct de vedere fiscal, poate să aibă o contribuție substanțială la creșterea produsului intern brut, să creeze noi locuri de muncă și să stimuleze creșterea exporturilor.

România își propune o abordare coerentă în ceea ce privește **măsurarea costurilor administrative**, prin realizarea de evaluări profesionale a nivelului acestora, introducerea modelului standard de măsurare a costurilor administrative și extinderea aplicării metodologiei la nivelul ministerelor de linie și apoi elaborarea și implementarea de planuri concrete pentru reducerea sarcinilor (*burden*) administrative. Ca parte a inițiativei pentru o reglementare mai bună (*Better Regulation*), România își asumă, prin componenta de măsurare a costurilor administrative evaluarea completă și precisă a tuturor costurilor pe care le presupune adoptarea și aplicarea actelor normative și, ca o consecință directă, elaborarea de planuri de simplificare legislativă și administrativă.

În ceea ce privește evaluarea costurilor administrative, până în 2008 va fi adoptată metodologia SCM (*Standard Cost Model*) în proiecte pilot în 2-3 domenii relevante, iar până în 2010 se va implementa SCM la nivelul tuturor ministerelor. În acest context, se prevede formarea, până în 2010, a 30 de specialiști din cadrul ministerelor de linie în domeniul evaluării costurilor administrative pentru sectoarele din sfera lor de responsabilitate.

Dintre rezultatele estimate în acest domeniu prioritar se poate menționa **reducerea barierelor administrative** atât la nivel central, cât mai ales la nivel local, cu cca. 10% până la sfârșitul anului 2008. Până la sfârșitul anului 2007 va fi adoptat un act normativ pentru instituirea procedurii de aprobare tacită pentru aproximativ 10% din totalul autorizațiilor, avizelor, licențelor și permiselor necesare intrării pe piață a unei companii.

De asemenea, Guvernul va promova o nouă lege a investițiilor în cursul anului 2007.

În vederea reducerii și reorientării **ajutorului de stat** către o abordare orizontală, Consiliul Concurenței va dezvolta și îmbogăți mijloacele specifice de analiză economică utilizate în aplicarea legislației concurenței și mai ales în fundamentarea deciziilor emise în cazurile de concurență.

Infrastructura de afaceri va fi abordată într-o manieră coordonată la nivel național de către guvern prin intervenții publice semnificative care urmăresc stimularea comportamentului de tip cluster al firmelor, asigurând în același timp și dezvoltarea IMM-urilor ca furnizori pe termen lung, precum și cooperarea inter-firme în activități economice cu potențial de dezvoltare.

Legat de facilitarea **accesului la finanțare**, în ceea ce privește furnizorii de servicii financiare nebancale, a fost creat cadrul legislativ și de reglementare care să asigure premisele necesare creșterii sustenabile a creditului neguvernamental și crearea unui mediu concurențial nediscriminatoriu pentru toți participanții din sectorul creditării, în înțelesul său cel mai larg.

Constituirea **fondurilor de garantare** a creditelor pe diferite segmente ale economiei (IMM-uri, agricultură) coroborată cu recunoașterea legitimității activității de creditare desfășurată de instituții financiare nebancale se va reflecta în creșterea accesului la împrumuturi a acelor categorii de entități neeligibile pentru credite bancare.

Un factor cu efect potențial de stimulare a accesului la finanțare, în special pe segmentul de retail (segment în care s-ar putea încadra, în anumite condiții, și creanțele asupra IMM-urilor), este implementarea în legislația românească, de o manieră completă, a prevederilor acquis-ului comunitar referitoare la noile cerințe de capital pentru instituțiile de credit și firmele de investiții.

Prin dezvoltarea și menținerea unei **concurențe efective** între operatorii economici, România își asumă obiectivul de stimulare a inovării, ceea ce va conduce reducerea costurilor de producție, la creșterea eficienței economice și contribuie astfel la creșterea competitivității economiei. Deschiderea spre concurență a piețelor reglementate, eliminarea barierelor, mai ales a celor de natură legislativă și administrativă, asigurarea respectării regulilor de către toți operatorii economici contribuie la crearea și la menținerea unui climat sănătos pentru activitatea economică. Administrarea eficientă a legislației concurenței are în vedere asigurarea și menținerea unui mediu concurențial normal și concentrarea resurselor pentru detectarea și sancționarea, în principal, a celor mai grave practici anticoncurențiale.

Măsurile de îmbunătățire a mediului de afaceri sunt menite să creeze un mediu de reglementare simplificat și prietenos și să furnizeze ajutor financiar pentru dezvoltarea și susținerea companiilor care pot îmbunătăți competitivitatea și stimula dezvoltarea culturii antreprenoriale. Măsurile vor avea ca efect creșterea investițiilor, sporirea contribuției sectorului IMM în PIB și în total exporturi, precum și asigurarea de noi locuri de muncă.

3.5 Creșterea gradului de ocupare și a ratei de participare pe piața muncii

Piața muncii din România a suferit profunde transformări generate de tranziția de la o economie centralizată la o economie de piață și de evoluțiile radicale ale societății românești: reforme economice masive, scăderi dramatice ale numărului de lucrători din anumite sectoare economice, reducerea sporului demografic natural și accentuarea migrației definitive și temporare.

Ratele de activitate și de ocupare pentru populația în vârstă de muncă au înregistrat tendințe de creștere, atingând în 2006 nivelul de 63,7 % respectiv 58,8 %.

În ceea ce privește **formarea profesională continuă**, România înregistrează o rată foarte scăzută de participare în rândul populației din grupa de vârstă 25 – 64 ani (1,3% - 2003, 1,6% - 2005). Factorii care au contribuit la această rată scăzută de participare au fost: fragmentarea ofertei de formare profesională continuă, acoperirea geografică inconsistentă a furnizorilor de formare pentru adulți, interesul scăzut al antreprenorilor / întreprinderilor pentru investiția în dezvoltarea resurselor umane, concentrarea ofertei de formare profesională continuă pe programe pentru aptitudini generale și mai puțin pe aptitudini specifice.

În domeniul pieței muncii, România își asumă două obiective pentru perioada 2007–2010: *consolidarea pieței muncii și îmbunătățirea calității resurselor umane*.

Direcțiile de acțiune prevăzute în cadrul acestor două obiective vizează asigurarea unui cadru favorabil, din punct de vedere legislativ și instituțional, pentru crearea de noi locuri de muncă și atragerea unui număr mai mare de persoane pe piața muncii (reducerea ratei de inactivitate în rândul grupurilor vulnerabile din punct de vedere social). Pe lângă programul de reducere a nivelului de impozitare a muncii și recente modificări ale legislației muncii în sensul flexibilizării relațiilor de muncă, guvernul va aplica o serie de măsuri destinate reducerii presiunii administrative asupra angajatorilor legate de utilizarea forței de muncă și reglementării activităților de tip temporar.

3.5.1 În ceea ce privește **consolidarea pieței muncii**, o zonă prioritară de acțiune o constituie îmbunătățirea condițiilor de muncă, combaterea muncii fără forme legale și promovarea sănătății și securității la locul de muncă.

Promovarea unei abordări integrate a *flexibilizării funcționării pieței muncii* favorabile creării locurilor de muncă și *reducerea fenomenului muncii nedecarate* reprezintă obiectivele pe care guvernul și le-a propus pentru perioada 2008 – 2010 prin: reducerea impozitării muncii, creșterea calității ocupării și crearea de oportunități de învățare pe toată durata vieții.

În acest sens, în decembrie 2008, nivelului de **contribuții la sistemele de asigurări** sociale va scădea cu 6% față de decembrie 2007. De asemenea, reducerea presiunii administrative asupra angajatorilor prin unificarea sistemului de declarare privind taxele și contribuțiile plătite pentru utilizarea forței de muncă, se prevede a se îndeplini prin operaționalizarea, până în 2009, a *sistemului unic de declarare* pentru contribuabili, disponibil în format electronic.

În intervalul 2007 – 2010 se estimează o creștere a **ratei de ocupare** cu 3,3%, datorată în principal politicilor fiscale, politicilor de stimulare a creării întreprinderilor mici și mijlocii, sporirii nivelului investițiilor străine și creșterii competitivității. Populația ocupată în *sectorul public* va înregistra în perioada 2007-2010 o tendință de scădere, ajungând la 18,5% din total populației ocupate față de 20,7% în anul 2006. Populația ocupată din *sectorul privat* va continua trendul crescător, în anul 2010 urmând să reprezinte 81,5%, cu 2,2% mai mare decât în anul 2006. **Rata șomajului** (calculată conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii – BIM) va înregistra o evoluție descendentă, estimându-se un nivel de 6,6% pentru anul 2010.

Populația activă totală și populația activă în vârstă de muncă vor crește, rata de activitate a populației active în vârstă de muncă ajungând la circa 66,6% în anul 2010.

Țintele asumate pentru anul 2010, pentru grupa de vârstă 15 – 64 sunt: rata de activitate de 68% și rata de ocupare de 63%.

Privitor la *îmbunătățirea adaptabilității întreprinderilor și lucrătorilor*, în cadrul general de dialog social, pentru creșterea productivității și calității la locul de muncă sunt prevăzute măsuri referitoare la: consolidarea capacității partenerilor sociali pentru promovarea unui dialog social tripartit și bipartit eficient, îmbunătățirea condițiilor de muncă cu asigurarea unui nivel ridicat de asigurare a sănătății și securității în muncă, promovarea culturii antreprenoriale și a adaptabilității întreprinderilor și lucrătorilor.

În vederea *stimulării ocupării forței de muncă din perspectiva abordării muncii pe tot parcursul vieții* vor fi promovate inițiative complexe de menținere a lucrătorilor în vârstă pe piața muncii și creștere progresivă a vârstei de pensionare. În perioada 2008 - 2011, guvernul va derula *Programul Național pentru Promovarea Ocupării Lucrătorilor Vârșnici*.

Promovarea inițiativelor favorabile *ocupării tinerilor*, va avea loc prin implementarea de măsuri active de ocupare integrate și personalizate, promovarea uceniciei la locul de muncă, consolidarea serviciilor de informare și consiliere în carieră, promovarea mobilității în carieră.

Stimularea ocupării *grupurilor supuse riscului excluziunii sociale și a altor grupuri vulnerabile* se concentrează pe măsuri ce vizează acordarea de servicii de îngrijire a sănătății și asistență socială pentru persoanele dependente, în vederea recuperării capacității de muncă prin reabilitare, readaptare și reintegrare; formare profesională în vederea integrării în muncă a persoanelor cu handicap; derularea unor campanii de conștientizare și de combatere a atitudinilor discriminatorii față de persoanele de etnie romă.

Promovarea *calității ocupării în mediul rural* este orientată în special pe încurajarea modificării structurii economice din zona rurală, prin sprijinirea creării și dezvoltării de ferme agricole moderne, creșterea șanselor de ocupare în sectorul serviciilor și îmbunătățirea infrastructurii de transport pentru creșterea mobilității ocupaționale și geografice a forței de muncă rurale.

Pentru anul 2008, se estimează atingerea punctului de echilibru între **rata de ocupare din mediul rural** și **rata de ocupare din mediul urban**, nivelurile acestora urmând a se situa la 58,5%, respectiv 58,2%.

Legislația aplicabilă stimulării ocupării forței de muncă și îmbunătățirii protecției sociale în cursul perioadelor de șomaj va fi actualizată în vederea reflectării mai bune a modificărilor intervenite în ultima perioadă pe piața muncii.

3.5.2 În scopul **îmbunătățirii calității resurselor umane**, în domeniul educației au fost adoptate o serie de măsuri în scopul alinierii sistemului educațional la cel european, prin dezvoltarea infrastructurii educaționale, precum și prin îmbunătățirea calificărilor profesorilor. Modernizarea și îmbunătățirea educației și formării profesionale inițiale și continue vor asigura premisele generale pentru furnizarea competențelor și aptitudinilor cerute pe piața muncii.

Dezvoltarea **învățământului profesional și tehnic** va urmări creșterea atractivității acestui tip de educație și îmbunătățirea capacității sale de a răspunde cerințelor sectoriale și regionale ale pieței muncii, astfel încât să asigure atât profesionalizarea și integrarea absolvenților în piața muncii, cât și oportunități de continuare a educației și absolvire a unor niveluri superioare de educație.

România și-a asumat, pentru anul 2010, ținta strategică de 7% a ratei de participare la educație și formare profesională pentru grupa de vârstă 25 – 64 de ani.

În domeniul **formării profesionale continue** se va urmări implementarea „*Strategiei pe termen scurt și mediu de formare profesională continuă 2005 – 2010*” precum și flexibilizarea ofertei din punctul de vedere al modalităților de furnizare.

Învățământul superior reprezintă un element cheie în dezvoltarea societății bazată pe cunoaștere, astfel încât, în contextul procesului Bologna, acțiunile avute în vedere pentru perioada 2007-2010 vizează dezvoltarea și implementarea sistemului național de calificări, asigurarea calității și dezvoltarea programelor doctorale în vederea îmbunătățirii capacității universităților de a furniza calificări corespunzătoare cerințelor pieței muncii și societății bazate pe cunoaștere.

În ceea ce privește creșterea **accesului la educație**, în particular pentru grupurile dezavantajate sunt avute în vedere o serie de măsuri de natură să susțină accesul egal la educație și competențe, prevenirea și corectarea dezavantajelor educaționale prin: dezvoltarea educației timpurii, creșterea accesului la învățământul preșcolar, promovarea dimensiunii incluzive în educație, programe de educație de tip „a doua șansă”. Pentru *grupurile dezavantajate*, este prevăzută furnizarea de asistență pentru aproximativ 25.000 de persoane până în anul 2010, dintre care 75% să finalizeze cursurile de tip „a doua șansă” (ciclul superior al liceului), iar 65% dintre persoanele care au beneficiat de asistență/sprrijin să fie integrate în piața muncii.

Descentralizarea în sectorul educațional va contribui la îmbunătățirea capacității de asumare a actualelor cerințe de management/ administrare a unităților școlare și a proceselor educaționale, atât a unităților școlare cât și a administrațiilor publice locale, prin creșterea flexibilității și capacității de gestionare, la nivel local, a schimbărilor și reformelor structurale ulterioare din cadrul sistemului de învățământ.

Începând cu 2007, importante sume de bani sunt acordate de la buget în sprijinul acestor reforme, implementate prin programe coordonate de către ministerele de linie și instituțiile din administrația centrală și locală.

Pentru anul 2008 este estimată o alocare de 6% din PIB pentru educație.

3.6 Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea efectelor schimbărilor climatice

Activitatea în domeniul energiei și acțiunea de combatere a schimbărilor climatice sunt considerate interdependente, context în care se urmărește atingerea a trei obiective: siguranța aprovizionării, competitivitatea pieței interne și protecția mediului. În acest context, România trebuie să răspundă unor provocări majore precum: consolidarea pieței interne de energie în vederea producerii energiei curate și a reducerii efectelor asupra schimbărilor climatice; încurajarea producerii energiei electrice din surse regenerabile, evitarea producerii gazelor cu

efect de seră, în principal a dioxidului de carbon (CO₂), gestionarea eficientă a deșeurilor prin dezvoltarea activităților de colectare, transport, tratare, valorificare și eliminare a acestora.

Politica energetică are ca scop principal creșterea eficienței energetice și urmărește acoperirea consumului intern de energie în condiții de creștere a securității energetice și de asigurare a unui nivel corespunzător de competitivitate. În acest context, măsurile avute în vedere în PNR (în conformitate cu *Strategia Energetică a României pentru perioada 2007-2020*) vizează cu prioritate: finalizarea liberalizării pieței de energie electrică (realizată în luna iunie 2007), asigurarea securității în aprovizionarea cu energie prin creșterea **ponderii energiei nucleare** în mix-ul energetic național la 16% în anul 2007, producerea de energie prin cogenerarea de înaltă eficiență, promovarea eficienței energetice la consumatorii finali.

Un alt aspect vizat consta în promovarea **surselor regenerabile** de energie și a biocarburanților în vederea atingerii obiectivului de 33% energie electrică produsă din surse regenerabile în anul 2010.

În privința biocarburanților, pentru atingerea țintei privind **consumul de biocarburanți** și alți carburanți regenerabili de minimum 5,75%, calculată pe baza conținutului energetic al tuturor tipurilor de benzină și motorină utilizate în transport, introduse pe piață până la data de 31 decembrie 2010, a fost adoptat un calendar etapizat pentru introducerea pe piață numai a amestecurilor de biocarburanți și carburanți convenționali. Astfel, calendarul prevede ca de la jumătatea anului 2007, în cazul motorinei, conținutul de biocarburant să fie de minimum 2% în volum, urmând ca până la jumătatea anului 2009 proporția acestuia să ajungă la 4% în volum. O atenție deosebită se va acorda și susținerii investițiilor pentru producerea și procesarea biomasei în vederea obținerii de biocarburanți.

Politicile și strategiile sectoriale de mediu pun un accent deosebit pe **gestionarea durabilă a resurselor naturale și a deșeurilor** precum și pe **conservarea biodiversității**.

În cadrul acestora o importanță deosebită se acordă **gestionării durabile a sistemelor de apă** și apă uzată care are ca obiectiv gospodărirea și asigurarea serviciilor de apă și canalizare, la tarife accesibile, asigurarea calității corespunzătoare a apei potabile în toate aglomerările umane, îmbunătățirea calității cursurilor de apă, îmbunătățirea gradului de gospodărire a nămolurilor provenite de la stațiile de epurare a apelor uzate și crearea de structuri inovatoare și eficiente de management al apei. În vederea dezvoltării teritoriale echilibrate, în perioada 2007 – 2009 vor fi implementate proiecte de investiții pentru dezvoltarea sistemului de gospodărire a apelor.

Pentru **creșterea calității vieții** cetățenilor și îmbunătățirea calității mediului urban în orașele mici, vor fi reabilitate sistemele de alimentare cu apă și canalizare, stațiile de tratare a apei potabile și a stațiile de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori.

Punerea în practică și realizarea obiectivelor **gestionării deșeurilor** are în vedere implementarea de activități care să conducă la dezvoltarea unui sistem integrat de management al deșeurilor solide în localitățile urbane și rurale. Măsura va avea impact asupra utilizării durabile a resurselor regenerabile și a creșterii calității ecosistemelor și a mediului ambiant.

Referitor la **conservarea biodiversității**, implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii vizează protecția și conservarea naturii, a diversității biologice și utilizarea durabilă a componentelor acesteia, dezvoltarea și buna administrare a *Rețelei naționale de arii protejate* în acord cu strategiile, politicile și practicile puse în aplicare la nivel european și internațional.

În acest scop, în vederea realizării coeziunii teritoriale și a dezvoltării rurale durabile și conformării la standardele de mediu impuse prin legislația în vigoare, se pune accent pe managementul efectiv al siturilor *Natura 2000* și conservarea diversității biologice prin menținerea activităților agricole tradiționale.

În ceea ce privește **gestionarea schimbărilor climatice**, România este prima țară inclusă în Anexa I (țările dezvoltate și țările cu economie în tranziție) a Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (UNFCCC), care a ratificat Protocolul de la Kyoto, angajându-se să reducă **emisiile de gaze cu efect de seră (GHG)** cu 8% în prima perioadă de angajament (2008-2012), față de anul de bază (1989). Prin punerea în aplicare a schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, România își propune ca în 2007 să se încadreze în limita maximă de 84,2 Mt CO₂, respectiv 487,7 Mt CO₂ pe întreaga perioadă 2008 – 2012 (plafon mediu anual de 97,5 Mt CO₂).

Implementarea politicilor și strategiilor sectoriale privind creșterea eficienței energetice și de mediu vor contribui într-un grad ridicat la protecția mediului și a sănătății publice, la disponibilitatea resurselor naturale pentru generațiile viitoare, la stabilitatea și prosperitatea sistemului economic și social și la limitarea utilizării resurselor în vederea reducerii impactului asupra mediului.

3.7 Acțiuni prioritare rezultate din recomandările Consiliului de primăvară din 2006

România a preluat angajamentele de reformă stabilite la Consiliul de primăvară din 2006, integrând totodată documentele comunitare adoptate și anunțate de Comisia Europeană în Programul Comunitar Lisabona.

Din perspectiva domeniilor prioritare identificate la nivel european, principalele angajamente asumate de România pentru perioada 2007-2010 vizează domeniile:

a) Politici macro-economice

În perioada 2007-2010, se estimează că produsul intern brut va crește cu un ritm mediu anual de 6,1%, pe seama măririi volumului de activitate, cu deosebire în construcții și servicii. În ceea ce privește formarea brută de capital fix, aceasta va crește în medie cu circa 12,8% pe an, în condițiile în care cererea internă, în ansamblul său, va crește cu un ritm mediu anual de circa 10,5%.

În ultimii ani, deficitul bugetar al României s-a situat constant sub valoarea de referință de 3% din PIB, iar tendința descrescătoare a acestuia relevă desfășurarea unui proces de consolidare fiscală.

Va continua implementarea strategiei de țintire directă a inflației pentru atingerea unei ținte a inflației de $4 \pm 1\%$ în anul 2007 și $3,8 \pm 1\%$ în anul 2008.

Politica monetară își va păstra în perioadele imediat următoare conduita fermă, manifestată prin caracterul relativ restrictiv al ratei dobânzii de politică monetară, prin controlul ferm al lichidității de pe piața monetară și prin menținerea măsurilor complementare adoptate în vederea temperării creșterii creditului neguvernamental.

Politica bugetară va urmări îmbunătățirea prioritizării cheltuielilor publice și perfecționarea sistemului de planificare bugetară pe termen mediu, îmbunătățirea conformării voluntare la plata și creșterea nivelului colectării veniturilor, menținerea în limite sustenabile a datoriei publice, precum și creșterea cheltuielilor publice în domenii cheie precum educația, sănătatea, cercetarea și dezvoltarea, transportul și infrastructura de mediu.

b) Cunoaștere și inovare

Pentru a susține realizarea obiectivelor strategiei sale privind CDI, România s-a angajat ferm în direcția creșterii cheltuielilor publice pentru cercetare. În perioada 2007-2010 bugetul alocat pentru cercetare va înregistra creșteri semnificative: o creștere în 2007 cu cca 50% față de 2006, atingând cca. 0,5% din PIB. Fondurile publice alocate în 2008 pentru CDI vor crește la cca. 0,7% din PIB, respectiv cca. 0,9% în anul 2009, pentru a atinge în anul 2010 nivelul de 1% din PIB, în acord cu obiectivele Strategiei Lisabona.

România va promova modernizarea sistemului de protejare a drepturilor de proprietate industrială și intelectuală, considerând că acestea vor contribui efectiv la creșterea competitivității întreprinderilor și la promovarea inovării.

c) Mediul de afaceri

România își propune dezvoltarea politicilor de sprijin al IMM-urilor în conformitate cu principiul „*Think small first*”.

Cotele de impozitare a micro-întreprinderilor au fost modificate astfel: 2% pentru anul 2007, 2,5% pentru anul 2008 și 3% pentru anul 2009, iar contribuabilii care depășesc cifra de afaceri de 100.000 Euro în cursul anului plătesc impozitul pe profit pentru anul respectiv.

Continuă procesul de reducere a barierelor administrative prin evaluarea sistemelor actuale de autorizare, evaluare inițiată din perspectiva transpunerii Directivei Serviciilor în Piața Internă, urmărind crearea unei piețe funcționale a serviciilor.

România a acceptat ținta de reducere a sarcinii administrative la nivelul Uniunii Europene cu 25% până în 2012, în condițiile dezvoltării unei metodologii unitare de evaluare a costurilor administrative.

România desfășoară o politică concurențială pro-activă în conformitate cu *Planul de acțiuni privind implementarea politicii în domeniul ajutorului de stat*, aprobat în 2006, prin care se urmărește promovarea unui cadru legislativ care să ușureze accesul pe piață (aplicarea art. 81 și 82 din TCE, în ceea ce privește concentrările economice) și aplicarea reformei ajutorului de stat (limitarea și direcționarea ajutoarelor de stat pentru politici orizontale).

d) Politica de ocupare și coeziune socială

Obiectivul în acest domeniu este creșterea participării la piața muncii prin îmbunătățirea funcționării sistemului instituțional și de reglementare, creșterea ratei de ocupare în rândul tinerilor și lucrătorilor în vârstă și prin activarea grupurilor sociale vulnerabile.

Politicile de incluziune socială ținesc un impact decisiv asupra reducerii sărăciei și excluziunii sociale până în 2010, fiind îndreptate spre reducerea riscului de sărăcie și marginalizare sociale în rândul copiilor, implementarea de măsuri active de ocupare destinate grupurilor dezavantajate, supuse riscului de sărăcie extremă.

Va fi promovată o abordare integrată, la nivel național, regional și local, a politicilor privind educația, formarea profesională continuă, ocuparea forței de muncă, incluziunea socială, mobilitatea ocupațională și geografică.

e) Politica energetică și de mediu

România dă consistență acțiunilor sale în domeniul politicii energetice pentru a răspunde într-o manieră echilibrată celor trei obiective majore: securitatea (securizarea) aprovizionării cu energie, competitivitatea sectorului energetic și sustenabilitatea mediului înconjurător prin *Strategia energetică a României*, lansată recent în dezbatere publică.

România va reduce progresiv intensitatea energetică cu 2,5-3% anual și va fi un promotor activ al proiectelor de interconectare și a proiectelor de infrastructură care să contribuie la diversificarea ofertei și integrarea piețelor regionale în piața europeană internă.

România va continua procesul de liberalizare a piețelor în domeniul energiei și a gazelor naturale: liberalizarea integrală a pieței de energie electrică, inclusiv pentru consumatorii casnici, a avut loc în anul 2007 iar liberalizarea integrală a pieței gazelor naturale s-a realizat începând cu 1 iulie 2007.

România și-a exprimat deschiderea către consolidarea poziției în ceea ce privește conservarea biodiversității pentru care își propune reducerea graduală până în 2010 a ratei actuale de pierdere de diversitate.

În ceea ce privește schimbările climatice, România va implementa *Planul național de acțiune pentru schimbările climatice* în conformitate cu angajamentele stabilite prin *Protocolul de la Kyoto* și va asigura condițiile pentru "*Pregătirea negocierilor și acțiunilor post-2012*".

4. Organizarea procesului

4.1 Elaborarea PNR

Procesul de elaborare a PNR pentru România a fost îndrumat de Coordonatorul național pentru strategia Lisabona, domnul Secretar de Stat Adrian CIOCĂNEA, șeful Departamentului pentru Afaceri Europene.

Mecanisme pentru cooperarea interdepartamentală

În luna august 2005, a fost constituit de către guvern *Grupul de lucru pentru Strategia Lisabona*, constituit din secretari de stat și experți din 32 de instituții guvernamentale, inclusiv instituția coordonatoare a procesului: Ministerul Integrării Europene. Începând cu luna decembrie 2006, activitățile de coordonare a procesului Lisabona au fost preluate de către *Departamentul pentru Afaceri Europene*, structură în subordinea Primului-Ministru, constituită prin comasarea *Secretariatului Permanent pentru Afaceri Europene* din cadrul *Cancelariei Primului-Ministru*, a *Direcției generale evaluare și pregătire pentru aderare* și a *Direcției generale armonizare cu acquis-ul comunitar* din cadrul Ministerului Integrării Europene.

Grupul de lucru a avut reuniuni moderate de către coordonatorul național al procesului. În conformitate cu competențele și atribuțiile deținute de fiecare instituție, au fost formulate prioritățile care susțin PNR precum și acțiunile și măsurile specifice de implementare a acestora.

De asemenea, au fost organizate reuniuni bilaterale între instituțiile guvernamentale pentru armonizarea priorităților și evidențierea sinergiilor dintre acestea pentru atingerea obiectivelor Lisabona.

Forma finală a documentului a fost definitivată și aprobată după consultarea inter-ministerială a tuturor instituțiilor implicate în proces.

Documentul final include o serie de observații primite de la mediul de afaceri, sindicate și asociații profesionale, care au fost consultate la nivel sectorial.

Consultarea partenerilor sociali

Guvernul României, prin Departamentul pentru Afaceri Europene, a lansat procesul de consultări publice în data de 5 mai 2007. Sectorial au fost abordate următoarele priorități: mediul de afaceri, liberalizarea piețelor și piața muncii, după următorul program:

- Ministerul Integrării Europene – 12 septembrie 2006;
- Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale a lansat consultările publice în data de 24 aprilie 2007, în cadrul reuniunii Comitetului Consultativ pentru Dezvoltarea IMM;
- Ministerul Transporturilor a lansat procesul de consultări on-line în data de 7 iunie 2007;
- Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a lansat procesul de consultări publice în data de 6 iunie 2007;

- Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse (MMFES) a lansat procesul de consultări publice în luna aprilie 2007. Au fost organizate două ședințe ale Comisiei de Dialog Social care funcționează în cadrul MMFES (în 8 și 18 iunie 2007);
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a derulat procesul de consultări on-line asupra măsurilor propuse în PNR, în luna iunie 2007;
- Consiliul de Administrație al BNR a aprobat contribuția referitoare la *Stabilitatea prețurilor și facilitarea accesului la finanțare* în data de 20 martie 2007;
- Consiliul de Administrație al BNR a aprobat contribuția referitoare la *Stabilitatea financiară* în data de 8 iunie 2007.

Principalii parteneri sociali consultați au fost: Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii (CNIPMMR), Blocul Național Sindical (BNS), Camera de Comerț și Industrie a României (CCIR), Federația Educației Naționale (FEN), Federația Sindicatelor Independente din Învățământ „Spiru Haret”, Federația Sindicatelor Libere din Învățământ (FSLI), Federația Națională Sindicală „Alma Mater”, Uniunea Generală a Industriașilor din România, Federația Patronatului din Industria Ușoară (FEPAIUS), Confederația Națională a Patronatului Român (CNPR), Confederația Patronală a Industriei Serviciilor și Comerțului, Agenția de Dezvoltare Regională 3 Sud Muntenia, Agenția de Dezvoltare Regională 7 Centru, Confederația Patronală din Industria României (CONPIROM), Confederația Sindicală Națională „Meridian”, Confederația Patronală a Industriei Serviciilor și Comerțului (CPISC), Confederația Națională Sindicală „Cartel Alfa”, Uniunea Generală a Industriașilor din România (UGIR 1903), Asociația Română a Antreprenorilor de Construcții, Confederația Națională a Patronatului Român – Alianța Confederațiilor Patronale din România (CNPR – ACPR), Confederația Națională a Sindicatelor Libere din România „Frăția” (CNSLR Frăția).

Input-urile de la acești parteneri sociali au fost încorporate în timpul realizării PNR. Principalele comentarii și propuneri pentru PNR au inclus formularea de măsuri privind îmbunătățirea mediului de afaceri, alocarea de fonduri pentru programele dedicate dezvoltării sectorului IMM, implementarea de programe de instruire antreprenorială și promovarea comerțului electronic (*e-commerce*) prin Portalul IT pentru IMM-uri, reducerea nivelului de contribuții la sistemele de asigurări sociale - stabilirea unor puncte procentuale concrete, reducerea birocrăției excesive în domeniul obligațiilor declarative ale angajatorilor – crearea unui sistem coerent și simplu de relaționare a instituțiilor publice în care elementul central să fie contribuabilul, acordarea de stimulente fiscale pentru angajatori, necesitatea abordării unitare a modificărilor legislative în domeniul dialogului bi- și tripartit, numai pe baza acordului partenerilor sociali, asistarea organizațiilor patronale, sindicale și profesionale în inițierea și desfășurarea de programe de pregătire pentru membrii lor.

Implicarea autorităților regionale: Asociația Municipiilor din România a participat la procesul de consultări publice, fiind consultată punctual în data de 5 iunie a.c. cu privire la implicarea în procesul de aplicare a reformelor și de implementare a fondurilor structurale.

De asemenea Agențiile de Dezvoltare Regională au fost consultate în cadrul abordărilor sectoriale.

După aprobarea de către guvern, PNR a fost dezbătut și aprobat în cadrul Comisiei pentru Afaceri Europene din cadrul Parlamentului României.

4.2 Implementare și monitorizare

România își va concentra eforturile pe dezvoltarea capacității administrative de implementare, evaluare și monitorizare a reformelor asumate prin PNR, ținând cont că în procesul de evaluare efectuat de către Comisia Europeană, vor fi apreciate progresele înregistrate în funcție de

capacitatea României de atingere a obiectivelor propuse. Aceste aspecte sunt direct corelate cu evaluarea și monitorizarea performanțelor, rezultate din implementarea fondurilor structurale ce sunt alocate României pentru perioada 2007-2013.

În procesul de parteneriat inițiat de Comisia Europeană și Statele Membre, Guvernul României va promova în cadrul PNR noi măsuri și acțiuni, rezultate din pregătirea noului ciclu Lisabona care va fi anunțat la Consiliul de primăvară din 2008.

Coordonarea procesului de implementare va fi asigurată de Departamentul pentru Afaceri Europene, în parteneriat cu instituțiile implicate în *Grupul de lucru pentru Strategia Lisabona* și va cuprinde consultări trimestriale cu mediul de afaceri, organizații profesionale și sindicale pentru stimula efectul participativ al acestora în proces.

4.3 Conexiunea cu Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013 (CSNR)

Pentru asigurarea coerenței dintre cele două documente, exercițiul de elaborare a PNR a implicat în acest proces Autoritățile de Management și Organismele Intermediare responsabile pentru gestionarea programelor operaționale (ministerele implicate erau deja reprezentate în grupul de lucru).

România a asigurat coerența măsurilor prevăzute în PNR și CSNR, având în vedere faptul că ambele documente converg spre aceeași viziune: crearea unei României competitive, prospere și dinamice. Măsurile din PNR prevăzute pe cele 3 niveluri - macroeconomic, micro-economic și piața muncii - contribuie, pe termen mediu, la atingerea obiectivului general „*Reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre ale Uniunii Europene*” și implicit la implementarea celor 6 priorități definite prin CSNR, al căror efect cumulativ este dezvoltarea economică și creșterea numărului de locuri de muncă.

Mai specific, prioritățile PNR contribuie la atingerea obiectivelor CSNR prin orientarea strategică către următoarele domenii cheie: cercetare și dezvoltare tehnologică, inovare și antreprenariat; societatea informațională; transporturi (în special investiții de interconectare); energie (prin promovarea inter-conectivității cu rețelele europene și promovarea utilizării resurselor de energie regenerabile); dezvoltarea capitalului uman; creșterea adaptabilității lucrătorilor și companiilor; îmbunătățirea accesului pe piața muncii și creșterea sustenabilității pieței muncii, precum și întărirea capacității instituționale la nivel național, regional și local și îmbunătățirea capacității de management și implementare a Fondurilor Structurale și de Coeziune.

Prin abordarea priorității strategice „*Îmbunătățirea calității și managementului cheltuielilor guvernamentale*”, se creează cadrul pentru asigurarea stabilității macroeconomice, sustenabilității finanțelor publice și consolidării bugetare necesare implementării strategiei prevăzute prin CSNR.

La consolidarea cadrului bugetar un rol important îl vor juca implementarea acțiunilor dedicate consolidării pilonului I de pensii obligatorii și promovarea pilonilor II și III de pensii administrate privat, care vor diminua presiunile asupra bugetului, asigurând astfel menținerea deficitului bugetar în limite sustenabile. În același timp, creșterea veniturilor bugetare prin lărgirea bazei de impozitare, continuarea procesului de îmbunătățire a colectării și diminuarea graduală a contribuțiilor la asigurările sociale, asociate cu continuarea alocării bugetare pe programe, sunt acțiuni destinate pe de o parte susținerii implementării programelor operaționale, iar pe de altă parte dezvoltării noi măsuri complementare în domenii cheie, precum educația, sănătatea, cercetarea-dezvoltarea, transporturi, asigurări și asistență socială și mediul înconjurător.

Aplicarea metodologiei de planificare strategică în elaborarea bugetului de stat și extinderea bugetării pe programe se află în strânsă legătură cu *POS Dezvoltarea Capacității Administrative*

(POS DCA) - *Îmbunătățiri structurale și de proces ale ciclului managementului politicilor publice.*

Prioritatea strategică **„Îmbunătățirea capacității administrative”**, cu efect pe orizontală în implementarea celorlalte priorități strategice din PNR, urmărește operaționalizarea inițiativei naționale pentru reglementări mai bune, îmbunătățirea calității serviciilor publice și eficienței administrației publice, acestea fiind în strânsă corespondență cu acțiunile prevăzute în CNSR - POS DCA – *Îmbunătățiri structurale și de proces ale ciclului managementului politicilor publice*, care au ca scop o mai bună gestionare a fondurilor publice și comunitare către obiective orizontale, dar și cu POS *„Creșterea Competitivității Economice” (POS CCE) – „Dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice”*.

De asemenea, aspectele vizând creșterea capacității instituționale de administrare a programelor (în special a structurilor care gestionează fonduri structurale și coeziune) și modernizarea funcției publice realizează conexiunea cu prevederile POS DCA în aceste domenii.

Dimensiunea dezvoltării teritoriale echilibrate din CNSR se regăsește în PNR prin implementarea de acțiuni destinate să creeze cadrul legal de implementare a instrumentelor de planificare strategică la nivel local, necesare dezvoltării polilor de competitivitate existenți, realizându-se astfel corelarea cu Programul Operațional Regional (POR) – *Susținerea polilor de creștere urbană durabilă (AP 1) și PNDR – Axa 3 „Renovarea, dezvoltarea satelor, conservarea și îmbunătățirea moștenirii rurale”*.

Prioritatea PNR **„Îmbunătățirea funcționării piețelor”** prevede o serie de acțiuni legislative, instituționale și operaționale destinate funcționării piețelor liberalizate de energie electrică și gaze naturale, modernizării și dezvoltării infrastructurii de transporturi precum și a infrastructurii de comunicații și tehnologia informației, a căror implementare va conduce la creșterea competitivității economiei românești în ansamblu. În cadrul acestei priorități, se va asigura convergența cu axele prioritare din POS Transporturi (POS T), respectiv *Modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T, Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de în afara axelor prioritare TEN-T și Modernizarea sectorului transport în scopul creșterii gradului de protecție a mediului, sănătății umane și securității pasagerilor*. În acest sens, este esențială aprobarea *Planului Director General de Transporturi*, care va furniza criteriile de bază pentru stabilirea și prioritizarea proiectelor din POS-T și prioritățile strategice de dezvoltare pe termen mediu ale României prevăzute în PNR. Totodată este asigurată convergența PNR cu cu POS CCE, respectiv axele prioritare *„Creșterea eficienței energetice și asigurarea siguranței furnizării, în contextul schimbărilor climatice” (AP 4) și „TIC pentru sectoarele public și privat” (AP 3)*.

Prioritatea strategică **„Continuarea îmbunătățirii mediului de afaceri”** prevede acțiuni legislative, instituționale și operaționale în domeniul CDI, promovării antreprenoriatului, dezvoltării infrastructurilor de afaceri integrate la nivel național, prin care se asigură convergența și complementaritatea cu CNSR, respectiv în cadrul axelor prioritare din POS CCE *„Un sistem inovativ și ecoeficient” (AP 1) „Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare pentru dezvoltare tehnologică” (AP2) și AP 3*.

Acțiunile prevăzute la cele două priorități anterioare ale PNR asigură, totodată convergența cu prioritatea tematică din CNSR *„Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești”*, la acestea adăugându-se acțiunile prevăzute pentru protecția atmosferei, gestionarea durabilă a resurselor, creșterea eficienței energetice, îmbunătățirea calității sistemelor de management al deșeurilor și promovarea eco-tehnologiilor.

Măsurile prevăzute în la prioritatea strategică **„Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice”** sunt sprijinite prin POS CCE (AP1, AP4), POS Mediu *„Extinderea și modernizarea sistemelor de apă” (AP 1)*, *„Dezvoltarea sistemelor de management integrat a deșeurilor și rehabilitarea situ-rilor*

contaminate istoric” (AP 2), Implementarea Sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii (AP 4), POR (AP1) și PNDR în cadrul axelor „Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale” și „Creșterea competitivității sectoarelor agroalimentar și forestier”.

Acțiunile prevăzute la această prioritate asigură cadrul general de dezvoltare durabilă a societății, oferind un echilibru între prioritățile de mediu și cele de dezvoltare economică susținută.

Măsurile și acțiunile prevăzute pentru implementarea priorității **„Creșterea ocupării și a ratei de activitate”** din PNR contribuie la creșterea ocupării pentru toate grupele de vârstă, atât în mediul urban cât și în cel rural și la îmbunătățirea adaptabilității forței de muncă la cerințele economiei de piață. PNR asigură implementarea integrată a strategiilor sectoriale specifice pieței muncii, educației și a programelor naționale multianuale, care converg către prioritatea CSNR *„Dezvoltarea și folosirea mai eficientă a capitalului uman”*. Astfel este stabilită convergența cu *POS Dezvoltarea Resurselor Umane* în integralitatea sa, precum și cu POR, respectiv axele prioritare *„Îmbunătățirea infrastructurii sociale”* complementare programelor naționale *„Promovarea școlii de arte și meserii”*.

Măsurile PNR orientate către dezvoltarea abilităților tinerilor în tehnologia informației și implementarea TIC în școlile din comunitățile locale sunt convergente cu POS CCE (AP 3). În privința creșterii ratei de ocupare în mediul rural, s-a asigurat convergența cu PNDR, axa *„Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier”*.

INTRODUCERE

Provocările privind globalizarea, îmbătrânirea populației sau schimbările tehnologice se află de mai multă vreme în atenția decidenților, fie aceștia din zona politică sau din zona afacerilor. Totuși, reformele necesare pentru soluționarea problemelor cu care se confruntă economiile țărilor europene nu au reușit să depășească de multe ori abordările naționale, aceste abordări răspunzând parțial necesității de flexibilizare a pieței muncii, creșterii spiritului antreprenorial sau intensificării ritmului de transfer tehnologic, așa cum și-a propus Agenda Lisabona încă din anul 2000.

Competitivitatea economiilor europene rămâne o provocare la care Strategia Lisabona relansată în anul 2005 încearcă să răspundă în continuare.

Este evident că Agenda Lisabona lansată în anul 2000 s-a transformat în Procesul Lisabona, care și-a propus, înainte de toate, să ofere un cadru de coordonare între măsurile naționale și cele luate la nivel european, plecând de la realitatea că între obiectivele strategice și măsurile concrete s-a manifestat încă de la început o diferență crescândă. În plus, încă nu există o clarificare cu privire la legătura de cauzalitate dintre instrumentele de politică europeană și finanțarea națională a măsurilor (un exemplu bun în acest sens fiind contribuțiile pentru Programul Cadru de Cercetare sau pentru Programul de Competitivitate și Inovare și legătura acestora cu obiectivul 3% PIB pentru cercetare/dezvoltare). În acest context, noua abordare prezentă în Strategia Lisabona relansată și-a propus să identifice mai clar domeniile și responsabilitățile pentru reformele structurale a căror necesitate a fost unanim recunoscută.

Oricare ar fi abordările naționale pentru elaborarea unui mix de reforme structurale în scopul creșterii economice și ocupării, esența Strategiei Lisabona o reprezintă modelul social european. În prezent se constată că, mai mult decât creșterea șomajului, în contextul globalizării, problema reală a pieței muncii este legată de imposibilitatea ajustărilor rapide a locurilor de muncă și activităților din companii. Iată de ce primul obiectiv care privește contracararea șomajului trebuie completat cu cel legat de creșterea angajării (70% conform Strategiei Lisabona), căci acesta este în măsură să asigure sustenabilitatea finanțelor publice și a schemelor de pensii. Pentru a pune, însă, în practică schimbări structurale pe piața muncii, este nevoie de o creștere economică durabilă. Cei mai mulți economiști estimează că o rată de creștere de cca. 3% implică o creștere a cererii pe piața muncii.

Odată cu relansarea Strategiei Lisabona, a devenit evidentă dorința statelor membre de a clarifica obiectivele acesteia și, mai ales, intenția de a avea o abordare pragmatică cu privire la atingerea obiectivelor. Iată de ce, în ceea ce privește cercetarea și dezvoltarea, se observă modificarea opticii asupra inovării, din nevoia de a introduce cât mai rapid rezultatele cercetării în produse competitive. De asemenea, a crescut interesul pentru conceptul de „*flexicurity*” - stimularea flexibilității locurilor de muncă în contextul securității sociale.

În ceea ce privește IMM-urile ca bază a economiei europene, a crescut interesul pentru clarificarea diferitelor probleme cu care acestea se confruntă: reglementările pieței financiare (Basel II), ajutoarele de stat (regula *de minimis* și *exceptare în bloc*), programele de cercetare și dezvoltare pentru IMM-uri, proprietatea intelectuală și nu în cele din urmă, o mai bună reglementare (better regulation).

Succesul Strategiei Lisabona poate fi legat de o dublă flexibilitate: cea privitoare la acceptarea soluțiilor comune și cea legată de implementarea acestora la nivel național. În acest context, se poate discuta despre responsabilități partajate cu privire la elaborarea politicilor. Politica monetară (în spațiul Euro), politica în domeniul concurenței (cu excepții limitate) și cea în domeniul comerțului conțin largi competențe comunitare. Pe de altă parte, politica fiscală, (cu excepția domeniului impozitării indirecte), politica industrială și cele din domeniul cercetării și tehnologiei și al pieței muncii (cu excepția legislației cu privire la protecția socială) au în

continuare atribute prioritare naționale. În fine, în ceea ce privește piața internă, deși pentru cele patru libertăți există un set de principii unanim acceptate, nu este clar până unde acestea se pot aplica la nivel național fără a intra în conflict cu reglementările existente.

Competitivitatea și calitatea vieții semnifică esența *parteneriatului pentru creștere și ocupare*, iar Programele Naționale de Reforme conțin acele reforme structurale pe care Statele Membre și le asumă în scopul atingerii obiectivelor acestuia.

Principalele provocări pe termen scurt și mediu pentru România

România se află într-o perioadă de consolidare a economiei sale de piață. Procesul implică, încă, o serie de reforme structurale în ceea ce privește bazele economiei și reprezintă condiționalitatea esențială în raport cu îndeplinirea obiectivelor Lisabona.

Din acest punct de vedere, spre deosebire de majoritatea statelor membre, în România, coeziunea socială semnifică atât preocuparea pentru crearea de locuri de muncă cât și nevoia de a soluționa problema dispariției locurilor de muncă cu efect direct asupra sustenabilității sistemului public de pensii. Pe de altă parte, pe termen scurt, pentru România este mai importantă *preluarea* de tehnologie în raport cu *crearea* de tehnologie, în perspectiva necesității de creștere accelerată a productivității.

În ceea ce privește antreprenoriatul, România trebuie să țină seama nu numai de necesitatea îmbunătățirii mediului de afaceri din perspectiva mai bune reglementări ci și de imperativul reducerii inflației precum și a echilibrării deficitelor. La acestea se adaugă prezentele probleme de mediu și problema dificilă și specifică României - ponderea mare a agriculturii în PIB.

Iată de ce necesitatea alocării unor resurse publice pentru restructurare reduce marja de manevră pentru finanțarea obiectivelor Lisabona. În acest context, conform celor prevăzute de Cadrul Strategic Național de Referință, peste 56,24% din totalul fondurilor structurale și de coeziune pentru perioada 2007-2013 vor fi alocate în mod direct susținerii obiectivelor Lisabona, ceea ce reprezintă un sprijin consistent alocat investițiilor de acest tip.

Chiar dacă există o serie de condiționalități interne care impun un comportament prudent în proiectarea politicilor economice, România își propune, prin promovarea obiectivelor Strategiei Lisabona, să treacă mai rapid de la o economie intensivă în factori în una intensivă în inovare.

Ținând seama de aceste considerente, Programul Național de Reforme elaborat de către Guvernul României se concentrează pe un număr de șase priorități cheie, structurate în conformitate cu liniile directoare integrate (LD) ale Strategiei Lisabona Revizuite:

1. Îmbunătățirea capacității administrative (*LD 3, 9, 12, 13, 14, 16*);
2. Îmbunătățirea calității și managementului cheltuielilor guvernamentale (*LD 2,3, 4, 7, 13*);
3. Îmbunătățirea funcționării piețelor (*LD 1, 11, 12, 13, 14, 16*);
4. Continuarea îmbunătățirii mediului de afaceri (*LD 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15*);
5. Creșterea gradului de ocupare și a ratei de participare pe piața muncii (*LD 2, 4, 9, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24*);
6. Îmbunătățirea calității vieții prin gestionarea durabilă a resurselor regenerabile și atenuarea efectelor schimbărilor climatice (*LD 11*).

1. ÎMBUNĂȚIREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE

Capacitatea de adaptare a administrației publice românești la cerințele în schimbare ale mediului socio-economic precum și la standardele impuse de statutul de stat membru al Uniunii Europene constituie una din prioritățile cheie ale reformei administrației publice. Procesul de adaptare și simplificare administrativă se desfășoară atât la nivel central cât și la nivel local și are ca finalitate crearea cadrului instituțional adecvat pentru desfășurarea procesului de descentralizare administrativă și financiară și pentru elaborarea și promovarea politicilor publice și actelor normative naționale în conformitate cu standardele Uniunii Europene și cu acquis-ul comunitar. Atingerea acestor obiective presupune adoptarea unor instrumente și metode moderne de management în diferite domenii de interes public, creșterea calității și transparenței serviciilor publice și modernizarea sistemului judiciar.

Reformele care privesc modernizarea administrației publice se află în diferite faze: dacă în ceea ce privește funcția publică, etapa actuală se caracterizează prin consolidarea corpului funcționarilor publici, iar reforma administrației publice locale a fost continuată prin reglementările privind descentralizarea, cea mai mare provocare rămasă constă în îmbunătățirea procesului de formulare a politicilor publice – în special pentru nivelul local. În acest sens, în anul 2006 a fost adoptată „*Strategia pentru îmbunătățirea sistemului de planificare și elaborare a politicilor publice la nivelul administrației publice centrale*” și s-au instituit proceduri privind modul de fundamentare a actelor normative la nivel central. Acest exercițiu va fi continuat cu introducerea reglementărilor privind studiile de impact. De asemenea, se are în vedere analiza poverii pe care administrația publică o exercită atât pe orizontală cât și pe verticală, utilizând o metodă bazată pe Modelul Costului Standard (SCM).

1.1 Îmbunătățirea capacității administrației publice de formulare și implementare a politicilor publice

Procesul de elaborare și implementare a **politicilor publice** în România este încă marcat de slaba cunoaștere a impactului economic și social al acestora. Lipsa monitorizării și evaluării sistematice a implementării și rezultatelor politicilor publice nu permite obținerea de informații concludente asupra succesului sau insuccesului acestora sau asupra eficienței cu care s-au folosit fondurile publice.

Guvernul României a demarat implementarea unui **sistem îmbunătățit de luare a deciziilor**, având ca obiectiv creșterea gradului de responsabilitate a instituțiilor publice în raport cu rezultatele politicilor publice promovate.

Evaluarea *ex-ante* a impactului politicilor publice și a legislației este încă puțin folosită în practica administrativă românească. Recent s-au realizat pași importanți în direcția elaborării unor standarde minime de elaborare a politicilor publice, precum și a realizării analizelor de impact ca parte a procesului de elaborare și adoptare a actelor normative.

La nivelul instituțiilor administrației publice centrale, se va întări capacitatea ministerelor de a elabora **studii de impact** adecvate și aprofundate. Măsura prevede realizarea, până în 2009, a metodologiilor sectoriale de evaluare *ex-ante* a impactului politicilor publice și a legislației (mediu, economic, educație, sănătate etc.), a metodologiei de monitorizare și evaluare a politicilor publice precum și a unui ghid explicativ și de bune practici. Această măsură va beneficia de finanțare națională și din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial *Dezvoltarea Capacității Administrative* (POS DCA).

În faza de elaborare a politicilor publice, ministerele de linie vor organiza întâlniri cu factorii interesați, iar în faza premergătoare aprobării unui act normativ și / sau a intrării în vigoare, se

vor organiza sesiuni de instruire cu reprezentanții administrației publice cu atribuții în aplicarea acestora.

Prin implementarea acestui nou sistem decizional se estimează obținerea următoarelor rezultate:

- 150 de specialiști din administrația publică vor fi pregătiți în domeniul analizei de impact și al tehnicilor de evaluare;
- 60% din totalul proiectelor de acte normative vor fi însoțite de analiză de impact până la sfârșitul anului 2007 urmând ca, până în 2010, toate proiectele de acte normative și documentele de politici publice să fie însoțite de analiza de impact realizată în concordanță cu standardele stabilite;
- utilizarea în proporție de 70% a indicatorilor de performanță în monitorizarea și evaluarea politicilor publice până la sfârșitul anului 2008, urmând ca până în 2010 indicatorii să fie utilizați în proporție de 100%.

Este necesară în continuare implementarea anumitor măsuri de întărire a capacității ministerelor de **aplicare corespunzătoare a prevederilor** legale existente (finanțate din fonduri de pre-aderare și din Fondul Social European), respectiv:

- definitivarea cadrului de reglementare: amendarea legislației cu privire la elaborarea proiectelor de acte normative, adoptarea legislației complementare privind procedurile de elaborare, avizare și prezentare a proiectelor de documente de politici publice și a proiectelor de acte normative;
- dezvoltarea bazei de date cu privire la aplicarea legislației, în vederea elaborării programelor de formare profesională pentru întărirea capacității de dezvoltare de studii de impact de către ministerele de linie.

Măsurile de reformă administrativă prevăd și elaborarea și implementarea unui **sistem de indicatori** pentru monitorizarea Programului de Guvernare, care va beneficia de finanțare națională și din Fondul Social European prin POS DCA.

Un element esențial al inițiativei privind **simplificarea reglementărilor** a fost constituirea unui grup de lucru interministerial, care se reunește lunar sau ori de câte ori este necesar și stabilește direcțiile generale de acțiune în materie. Sarcina grupului este aceea de a elabora o strategie națională, structurată pe 5 piloni: evaluarea impactului; măsurarea costurilor administrative și reducerea sarcinilor administrative; promovarea consultărilor și a dialogului cu destinatarii actelor normative; simplificarea legislației; aplicarea legislației Uniunii Europene. Pentru fiecare pilon a fost desemnată câte o instituție responsabilă cu coordonarea națională și monitorizarea acțiunilor realizate.

În ceea ce privește **reducerea sarcinilor administrative**, România este de acord cu procentul stabilit la nivel comunitar în ceea ce privește sarcinile rezultate din legislația UE (25% până în 2012). Referitor la sarcinile administrative rezultate exclusiv din legislația națională, România se angajează ca, până în 2008, să stabilească obiective la fel de ambițioase precum cele stabilite la nivel comunitar.

Întrucât se află la începutul acestui proces, România se va concentra, într-o primă fază, pe costurile și sarcinile administrative care vizează agenții economici, pe domeniile prioritate indicate în Comunicarea Comisiei nr.(2007)/23.

Printre rezultatele estimate se preconizează o reducere a sarcinilor administrative cu 3% până la sfârșitul anului 2007 și instruirea a 30 de specialiști în domeniul măsurării costurilor administrative, pentru domeniile din competența instituțiilor din care fac parte.

În ceea ce privește întărirea capacității administrative sub aspectul managementului resurselor umane, menționăm că, în prezent, în România există un număr de 124.446 funcționari publici,

din care 58.693 activează la nivel local. Conform analizelor periodice elaborate de Agenția Națională a Funcționarilor Publici (ANFP), în calitate de instituție responsabilă cu asigurarea managementului funcției publice și funcționarilor publici, principalele aspecte considerate prioritare în perioada 2007-2010 în domeniul **funcției publice** sunt: dezvoltarea unui sistem unitar de salarizare motivant și transparent al funcționarilor publici, consolidarea structurilor responsabile cu gestionarea resurselor umane din cadrul autorităților și instituțiilor publice; întărirea capacității administrative a Agenției Naționale a Funcționarilor Publici; ameliorarea imaginii corpului funcționarilor publici.

În perioada 2007 - 2009, reforma în domeniul funcției publice va urmări:

- întărirea capacității administrative a Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, în vederea asigurării implementării și a monitorizării procesului de reformă a funcției publice precum și a adaptării instituțiilor publice din România la standardele europene și preluarea și adaptarea exemplelor de bune practici;
- consolidarea compartimentelor de resurse umane din cadrul autorităților și instituțiilor publice, în contextul descentralizării;
- elaborarea și implementarea unui sistem informatic integrat al funcției publice.

Măsurile privind modernizarea funcției publice se estimează a fi aplicate gradual, în intervalul de timp 2007-2010 și vizează elemente ce țin de cariera funcționarilor publici, de dezvoltarea de instrumente și politici de motivare a acestora, de identificarea și satisfacerea cerințelor de instruire. De asemenea, se are în vedere dezvoltarea unui sistem de perfecționare profesională coerent, eficient, precum și adaptarea normelor deontologice și a aspectelor ce țin de cultura organizațională.

În vederea continuării procesului de reformă a funcției publice, România își propune:

- elaborarea, adoptarea și implementarea legislației secundare în vederea dezvoltării corpului funcționarilor publici, urmare a modificării cadrului legislativ general, obiectiv realizabil până în 2009;
- implementarea sistemului privind salarizarea unitară a funcționarilor publici, obiectiv de maximă importanță, care se va realiza etapizat, până în 2009.

Un obiectiv important al procesului de reformă a funcției publice îl reprezintă prevenirea și **combaterea corupției**, respectiv creșterea gradului de integritate în exercitarea prerogativelor de putere publică. În acest sens, până în anul 2009, sistemul funcției publice va constitui un element distinct în cadrul procesului de consolidare a cadrului strategic, normativ și procedural.

Având în vedere orizontul de timp luat în calcul, perioada 2009 - 2010 va fi destinată realizării unei **evaluări ex-post** a întregului proces de consolidare și, respectiv, modernizare a funcției publice.

Măsurile de reformă a funcției publice beneficiază de finanțare din fonduri de pre-aderare și din POS DCA.

Procesul de **descentralizare** se va desfășura în trei direcții principale: întărirea autonomiei locale, descentralizare administrativă și descentralizare fiscală, în baza unui plan de acțiune aplicat în mai multe etape, pentru a permite evaluarea eficienței măsurilor de descentralizare astfel introduse. Se are în vedere limitarea sferei de intervenție a guvernului la nivel local numai pentru cazurile în care anumite servicii publice, programe sau proiecte nu pot fi realizate cu resurse locale și de către autoritățile locale, în conformitate cu principiile Cartei Europene a autoguvernării locale.

Creșterea eficienței administrației publice necesită îmbunătățirea capacității administrative a ministerelor dar și a administrației publice locale, mai ales în contextul **descentralizării**. Din

acest punct de vedere există programe de pregătire a funcționarilor publici inclusiv prin intermediul POS DCA, în valoare de 2246,014 MEuro, din care contribuția FSE este de 208,002 MEuro (la nivelul anului 2006), precum și alocări naționale pentru sprijinirea reformelor în cadrul administrației publice locale în ceea ce privește pregătirea strategiilor de dezvoltare și planificarea strategică a activităților.

În anul 2008 urmează să fie adoptat *Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială a României (CSDTR 2007-2030)*, care introduce dimensiunea de **coeziune teritorială** în cadrul procesului de planificare a dezvoltării. Documentul va asigura cadrul strategic în planificarea teritorială integrată, punând accentul pe recuperarea discrepanțelor teritoriale în dezvoltare și valorificarea potențialului competitiv al teritoriului național.

Coeziunea teritorială completează obiectivele de coeziune economică și socială și vizează utilizarea optimă a potențialului fiecărei regiuni și tip de teritoriu în vederea maximizării competitivității economice și asigurării unei dezvoltări teritoriale echilibrate și durabile.

CSDTR 2007-2030 va fi implementat prin:

- Elaborarea strategiei rețelei polilor de dezvoltare și detalierea în strategii aferente fiecărui pol major de dezvoltare până la sfârșitul anului 2008, în vederea asigurării condițiilor necesare consolidării și afirmării competențelor-cheie la nivelul polilor de dezvoltare ai României și pentru definirea profilului competitiv național în cadrul UE;
- Elaborarea *Planurilor de Amenajare a Teritoriului Zonal Regional* până la finele anului 2008 pentru fundamentarea planurilor de dezvoltare regională pe baza structurării profilului teritorial al competitivității României;
- Constituirea, până la sfârșitul anului 2010, a unui sistem integrat la nivel local/regional/național de baze de date urbane și teritoriale, în vederea monitorizării evoluției tendințelor intersectoriale la nivel teritorial și sprijinirii procesului de luare a deciziilor în dezvoltarea teritorială;
- Realizarea reformei sistemului de planificare teritorială în România prin introducerea în legislație a obligativității corelării următoarelor documente: strategia de dezvoltare locală, planul teritorial, planul multianual de investiții și prin implementarea unui program național de instruire și asistență tehnică în planificare teritorială integrată adresat autorităților locale, având termen de realizare 2010.

Se estimează că implementarea măsurilor de îmbunătățire a capacității administrative va avea impact pozitiv asupra actului de guvernare în general, cu efecte benefice asupra eficienței cheltuielilor guvernamentale, îmbunătățirii mediului de afaceri și creșterii competitivității companiilor românești, ceea ce va conduce la crearea mai rapidă de noi locuri de muncă. Pe de altă parte, creșterea calității hotărârilor judecătorești și unificarea practicii judiciare vor contribui la îmbunătățirea predictibilității planurilor de afaceri și a siguranței investițiilor.

1.2 Creșterea calității serviciilor publice

Analiza temeinică a domeniului serviciilor publice relevă existența unor deficiențe importante care afectează calitatea serviciilor publice și abilitatea autorităților administrației publice de a le gestiona într-un mod corespunzător. O problema acută, existentă în starea actuală a serviciilor publice din România, este excesul de birocrăție, resimțit de utilizatorii acestor servicii și care se datorează în principal, redundanței datelor manipulate și problemelor de comunicare existente între instituțiile publice. De asemenea, barierele administrative constituie un obstacol major în dezvoltarea socio-economică a României.

Creșterea calității serviciilor publice este strâns legată de succesul procesului de descentralizare și de realizare a unei administrații eficiente, moderne și orientate către cetățean. Procesul

descentralizării, început în anii trecuți, va continua prin definirea pe trei niveluri a competențelor administrației publice locale, în conformitate cu noile reglementări (legea cadru privind descentralizarea). Astfel, vor exista competențe exclusive privind serviciile de interes economic general, competențe partajate privind unele servicii de interes public general și competențe delegate privind unele servicii cu caracter social.

România își propune ca la nivelul autorităților administrației publice locale și centrale să realizeze dezvoltarea organizațională / instituțională bazată pe metode moderne de evaluare a situației existente și de planificare strategică, precum și implementarea demersurilor de simplificare a procedurilor administrative.

Pe baza experienței acumulate în implementarea **instrumentelor de modernizare** adaptate la specificul administrației publice românești (*Cadrul comun de auto-evaluare a modului de funcționare a instituțiilor publice – CAF și Programul Multianual de Modernizare*), activitatea derulată în cadrul instituțiilor respective se va eficientiza iar calitatea serviciilor furnizate către cetățeni / clienți ai administrației publice va fi vizibil îmbunătățită. Creșterea calității serviciilor administrației publice în urma implementării acestor instrumente va fi evaluată pe baza de sondaje și interviuri aplicate utilizatorilor care au beneficiat de serviciile prestate de instituțiile care au implementat instrumentele. Pe lângă rezultatele acestor sondaje pot fi folosiți pentru evaluări la nivel macro indicatorii Kaufman pentru bună guvernare (Banca Mondială).

Simplificarea procedurilor administrative este un act necesar în cadrul reformei administrației publice. Din acest motiv, până la sfârșitul anului 2007 va fi adoptat un act normativ pentru instituirea procedurii de aprobare tacită pentru aproximativ 10% din totalul autorizațiilor, avizelor, licențelor și permiselor (aproximativ 45 la momentul actual) necesare intrării pe piață a unei companii.

Măsurile care se au în vedere pentru simplificarea obligațiilor administrative privesc într-o primă etapă domeniul administrației publice, relațiilor de muncă cât și cel financiar fiscal. Pe lângă aceste domenii, vor fi implementate și măsuri de simplificare a procedurilor administrative care au impact direct asupra accesării finanțărilor nerambursabile din cadrul Fondurilor Structurale.

Pentru îmbunătățirea **vitezei de răspuns a serviciilor publice**, Guvernul a inițiat deja și va mai iniția măsuri care vor avea ca efect:

- eliberarea pașapoartelor în regim de urgență în două ore, iar în regim normal, în 7 zile;
- eliberarea pe loc a cazierelor fiscale și a cazierelor judiciare;
- eliberarea pe loc a certificatelor din Registrul Comerțului;
- eliberarea certificatelor de înmatriculare și a permiselor de conducere în două ore.

Până la 1 decembrie 2007, vor fi identificate procedurile administrative care pot fi supuse demersului de simplificare, iar eliberarea permiselor de muncă și a celor de ședere se va face la un ghișeu unic începând cu 1 iulie 2008.

Aceste măsuri vor fi implementate până în decembrie 2009 la cele 42 de Instituții ale Prefectului, la 41 de Consilii Județene precum și la un număr de 50 de servicii deconcentrate selectate.

De asemenea, vor fi înființate de către Ministerul Economiei și Finanțelor ghișee unice de plată a taxelor pentru servicii publice comunitare. Astfel, de la 1 septembrie 2007, firmele fără datorii la bugetul de stat vor depune doar două declarații privind plata contribuțiilor la bugetul social și la bugetul local, iar de la 1 ianuarie 2008, practica se va generaliza.

Procesul actual de emitere și reînnoire a documentelor de stare civilă presupune interacțiunea directă dintre cetățeni și funcționarii administrațiilor locale responsabili cu starea civilă. Prin implementarea **sistemului integrat de stare civilă**, se va crea un mediu informatizat și securizat de introducere, actualizare, modificare a datelor de stare civilă și evidența persoanelor, care va genera o administrare și inter-relaționare în timp real a datelor personale.

Pentru asigurarea calității **serviciilor comunale de utilități publice**, se are în vedere elaborarea standardelor de calitate și a indicatorilor de performanță aferenți asigurării furnizării serviciilor comunitare de utilități publice de către autoritățile administrației publice locale. Pe baza acestor standarde, serviciile comunitare de utilități publice vor fi monitorizate și evaluate periodic.

România înregistrează rămâneri în urma mediei UE nu doar la numărul de servicii (39% dintre servicii fiind disponibile electronic, majoritatea oferind, însă, doar posibilitatea de informare), ci și la gradul de complexitate (20% comparativ cu 50% media EU25). În cadrul POS *Creșterea Competitivității Economice* sunt prevăzute operațiuni indicative privind dezvoltarea și eficientizarea serviciilor electronice publice de **e-guvernare** (*e-government*), **e-învățare** (*e-learning*) și **e-sănătate** (*e-health*).

În România, administrația publică centrală și locală constituie unul dintre cei mai mari achizitori de tehnologie, fără ca aceasta să conducă însă, la o creștere de productivitate corespunzătoare infrastructurii de care dispune. Din acest motiv se va elabora un cadru unitar de norme pentru implementarea generalizată de **sisteme informatice integrate**, în scopul reducerii cheltuielilor publice și asigurării interoperabilității. Pentru susținerea dezvoltării serviciilor electronice publice, în perioada 2007-2009, se vor derula proiecte pentru dezvoltarea și promovarea serviciilor de **e-guvernare** precum: un program de conectare a administrației publice la Internet; sprijin acordat administrației publice pentru realizarea unor sisteme informatice integrate și pentru creșterea proporției de operațiuni electronice; sprijin pentru realizarea unor sisteme informatice de creștere a interoperabilității bazat pe sistemele informaționale geografice.

În ceea ce privește serviciile de **e-sănătate**, acestea urmăresc realizarea unui program național de conectare a unităților sanitare la Internet prin conexiuni în bandă largă (*broadband*), dotare cu calculatoare și sprijin pentru construirea de portaluri de e-sănătate.

În perioada 2007-2010, pentru dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice prin POS *Creșterea competitivității economice* sunt alocate fonduri în valoare de 86,309 MEuro, din care 55,86 MEuro co-finanțare națională.

1.3 Managementul eficient al instrumentelor structurale

Conform prevederilor Cadrului Strategic Național de Referință, 56,24% din totalul fondurilor structurale și de coeziune pentru perioada 2007-2013 vor fi alocate în mod direct susținerii obiectivelor Lisabona, ceea ce reprezintă un sprijin consistent alocat priorităților identificate.

Gestionarea adecvată a Instrumentelor Structurale a impus adecvarea capacității administrative și creșterea numărului personalului în structurile direct implicate, pentru a asigura desfășurarea în condiții optime a tuturor funcțiilor caracteristice coordonării și implementării Programelor Operaționale (programare, evaluare și selecție a proiectelor, monitorizare, management și control financiar, comunicare etc.).

În decursul anului 2006, România a depus un efort deosebit pentru asigurarea unui număr suficient de angajați în structurile implicate în gestionarea Instrumentelor Structurale. Astfel, în noiembrie 2006, nivelul de angajare crescuse cu 115% față de iunie 2005. În continuare, România își asumă ținta de angajare a unui număr suplimentar de minim 200 de persoane până la sfârșitul anului 2007.

Pentru ca sistemul de gestionare a Instrumentelor Structurale să funcționeze eficient, măsurile de instruire a personalului din unitățile specializate vor continua pe parcursul anului 2007, conform *Planului de instruire*. Astfel, vor fi instruite un număr de 5.906 de persoane din cadrul Autorităților de Management și Organismelor Intermediare pe diverse tematici: monitorizare, management financiar și control, evaluarea și selecția proiectelor, analiza cost-beneficiu, funcționarea comitetelor de monitorizare etc. Aceasta măsură este finanțată din fondurile de preaderare.

Pentru simplificarea procedurilor administrative necesare accesării fondurilor structurale, vor fi evaluate procedurile existente la nivelul Autorităților de Management, iar procedurile care au fost identificate drept dificile vor fi simplificate.

1.4 Modernizarea sistemului judiciar

Reforma sistemului judiciar reprezintă în continuare un domeniu prioritar pentru România, iar garantarea independenței justiției trebuie dublată de asigurarea calității și eficienței actului de justiție. În acest sens, se va acorda o atenție sporită implementării măsurilor de reformă, în conformitate cu standardele europene.

Înființarea și operaționalizarea **Agenției Naționale de Integritate** reprezintă una din principalele priorități în domeniul luptei împotriva corupției pentru perioada 2007 – 2013 și vizează, în special, creșterea rezistenței la corupție în administrația publică. Agenția are responsabilități în verificarea averilor și potențialelor conflicte de interese și în emiterea unor decizii obligatorii pe baza cărora să se poată aplica sancțiuni descurajatoare.

Pregătirea profesională a magistraților și a celorlalte categorii de personal din cadrul sistemului judiciar constituie o condiție necesară pentru realizarea procesului de reformă. Pregătirea judecătorilor și procurorilor, realizată în cadrul Institutului Național al Magistraturii, trebuie să determine standarde ridicate de profesionalism pentru magistrați, în scopul aplicării eficiente și uniforme a legii. Programele de formare inițială și formare continuă, aflate în derulare, urmăresc actualizarea cunoștințelor magistraților cu privire la noua legislație, dar și cu privire la modalitățile de aplicare în practică a prevederilor legale, la nivel național și comunitar.

Reorganizarea instanțelor se va realiza prin măsuri de raționalizare ce vor determina realocarea resurselor umane, conform necesităților rezultate pe baza studiilor de evaluare. Până în luna decembrie 2007, vor fi reorganizate 40 de instanțe cu volum redus de activitate, precum cele cu un volum mare de activitate, prin repartizarea echitabilă a volumului de activitate și redirecționarea personalului spre instanțele cu deficit de personal.

Criteriile de reorganizare țin cont de volumul de activitatea înregistrat între anii 2005 – 2006 și vor fi avute în vedere și instanțele din țară cu un volum mare de activitate, în vederea identificării unei soluții pentru distribuirea corespunzătoare a schemelor de personal.

Funcționarea sistemului judiciar român depinde de existența unei **infrastructuri** adecvate. Potrivit dispozițiilor legale în vigoare, Ministerul Justiției și Ministerul Public continuă derularea unui program de investiții, reparații capitale și curente ale sediilor existente. Elementul cheie al acestui program de investiții constă în stabilirea unor standarde pentru construcțiile și dotările necesare funcționării instanțelor și parchetelor. Conformitatea dotărilor fiecărui sediu va fi analizată prin raportarea la aceste standarde, urmând ca fondurile să fie direcționate pe termen mediu și lung la instanțele și parchetele care au nevoie, cu prioritate, de consolidare a infrastructurii.

Îmbunătățirea infrastructurii sistemului judiciar se va efectua prin construirea de sedii de instanță și continuarea lucrărilor de reabilitare a celorlalte sedii de instanțe și parchete de pe teritoriul României. Până în anul 2011, România are în vedere reabilitarea a 18 de sedii de instanțe – cu finanțare din bugetul de stat; reabilitarea și construirea a 25 de sedii de instanțe (din care 5 reprezintă construcții noi) printr-un proiect finanțat de Banca Mondială.

Continuarea procesului de **informatizare a sistemului judiciar** are în vedere implementarea până în anul 2008 a următoarelor măsuri: dotarea instanțelor cu echipamentul IT necesar desfășurării activității, dotarea a peste 600 de instanțe cu sisteme performante de înregistrare audio a ședințelor de judecată, achiziția de info-chioșcuri pentru toate instanțele, dezvoltarea sistemului ECRIS care va include un modul de evidență statistică pentru managementul cazurilor, dezvoltarea unui sistem informatic integrat pentru întregul sistem judiciar.

Implementarea acestei măsuri va avea impact pozitiv asupra eficienței actului de justiție, a calității hotărârilor judecătorești și unificării practicii judiciare. De asemenea, dezvoltarea aplicațiilor informatice din cadrul sistemului judiciar va contribui la definitivarea unor politici coerente în domeniul managementului judiciar.

2. CONTEXTUL MACROECONOMIC

2.1 Stabilitatea macroeconomică și sustenabilitatea finanțelor publice

2.1.1 Stabilitatea macroeconomică

Eforturile întreprinse de România pe calea pregătirii pentru aderarea la UE au permis în ultimii ani o evoluție economică pozitivă. În acest context, România își propune continuarea și adâncirea reformelor începute din perspectiva îndeplinirii obiectivelor generale "mai multă creștere economică și mai multă ocupare" (*more growth and jobs*). Pe termen mediu și lung se urmărește asigurarea treptată a convergenței nominale și reale cu statele membre ale UE prin formularea de politici favorabile dezvoltării infrastructurii precum și creșterii competitivității la nivelul întregii societăți. Îndeplinirea acestor obiective implică o creștere economică stabilă asigurată prin sustenabilitatea finanțelor publice și evitarea derapajelor prociclice.

Previziunile economice pentru perioada 2007-2013 au la bază ipoteza că mediul de afaceri va rămâne stabil, iar creșterea economică a principalilor parteneri comerciali ai României nu va urma un curs descendent. Amplul proces investițional din ultimii ani, dar și cel preconizat, s-au reflectat corespunzător în modernizarea și potențarea factorilor de producție.

În ceea ce privește **creșterea economică**, România se află în prezent în al șaptelea an de evoluții pozitive. După o creștere moderată în anul 2000 (2,1%), ritmul mediu anual de 6,0% din perioada 2001-2006 a asigurat reducerea graduală a decalajelor față de țările Uniunii Europene.

Suportul pentru înregistrarea unui ritm ridicat de creștere economică îl va reprezenta, în principal, cererea internă, iar în cadrul acesteia cererea pentru investiții, bazată atât pe ipoteza unor fluxuri importante de investiții străine cât, mai ales, pe absorbția fondurilor comunitare.

Ritmul de creștere a **produsului intern brut**, de 7,7 % în anul 2006, este unul din cele mai ridicate înregistrate în ultimii ani. Produsul intern brut pe locuitor a crescut de la 1.795 Euro în 2000 la 4.500 Euro în 2006. Raportat la Statele Membre ale Uniunii Europene, în anul 2006 produsul intern brut pe locuitor la PPS (*Purchasing Power Standard*) a fost de 8.800 PPS, reprezentând circa 36,0% din media UE-25, față de 5.000 PPS în anul 2000, când a fost de 24,9% din media UE-15.

În perioada 2007-2010 se estimează că produsul intern brut va crește cu un ritm mediu anual de 6,1%, pe seama măririi volumului de activitate, cu deosebire în construcții și servicii

Tabelul nr. 2.1

Produsul intern brut pe ramuri (modificări procentuale anuale)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2007-2010 (%)
Industrie	5,9	4,4	5,1	4,4	6,4	2,3	6,9	5,8	5,5	5,4	5,4	5,5
Agricultură	-18,1	28,0	-6,7	5,2	18,6	-18,7	3,3	3,0	3,2	3,5	3,5	3,3
Construcții	6,3	11,1	7,6	7,0	9,1	9,8	19,4	17,2	11,0	10,5	10,5	12,2
Servicii	5,5	3,6	7,1	5,5	6,8	9,4	7,3	6,6	6,5	6,0	5,8	6,2
Produsul intern brut	2,1	5,7	5,1	5,2	8,5	4,1	7,7	6,5	6,3	5,9	5,8	6,1

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

Produsul intern brut pe elemente de utilizare
(modificări procentuale anuale)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2007-2010 (%)
Cererea internă, din care:	4,3	8,4	3,9	8,4	12,0	8,0	12,8	10,9	9,4	8,7	7,9	9,2
- Cheltuielile cu consumul privat	-0,6	7,1	5,2	8,4	14,6	9,6	13,9	11,0	9,5	8,6	7,7	9,2
- Cheltuielile cu consumul public	11,9	2,8	3,2	7,7	-4,9	9,0	2,5	4,0	3,4	2,7	2,5	3,1
-Formarea brută de capital fix	5,5	10,1	8,2	8,6	11,1	12,6	16,1	15,7	13,0	11,5	11,0	12,8
Exporturi de bunuri și servicii	23,4	12,1	17,5	8,4	13,9	8,1	10,6	8,1	8,7	8,8	8,1	8,4
Importuri de bunuri și servicii	27,1	18,4	12,0	16,0	22,1	16,6	23,0	18,8	15,9	14,8	12,5	15,5
Produsul intern brut	2,1	5,7	5,1	5,2	8,5	4,1	7,7	6,5	6,3	5,9	5,8	6,1

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

Cererea internă a reprezentat pe întreaga perioadă 2001-2006 principalul factor de creștere, înregistrând un ritm mediu anual de 8,9%. Un factor important de creștere a cererii interne l-a constituit introducerea la 1 ianuarie 2005 a cotei unice de impozitare de 16%, care a determinat reducerea impozitelor pe venitul personal și pe profitul întreprinderilor. Din 2005, pe fondul măsurilor de stimulare a sectorului privat, proporția în cadrul cererii interne dintre consum și investiții s-a îmbunătățit. Astfel, formarea brută de capital fix a crescut, în medie, cu 11,0% anual, iar cheltuielile cu consumul privat cu 9,8% anual. În condițiile creșterii salariului real și a creditelor de consum, în anul 2006 s-a continuat tendința, manifestată în 2005, de majorare mult mai rapidă a investițiilor comparativ cu consumul (16,1% față de 11,5%).

În ceea ce privește **formarea brută de capital fix**, în perioada 2007 - 2010, aceasta va crește în medie cu circa 12,8%, în condițiile în care cererea internă, în ansamblul său, va crește cu un ritm mediu anual de circa 9,2%. Cheltuielile cu consumul privat se vor majora cu un ritm mediu superior celui al cheltuielilor cu consumul public, ultimul fiind restrâns în principal datorită măsurilor luate în scopul consolidării fiscale.

Atât **investițiile interne**, cât și **cele străine** au crescut semnificativ în ultimii ani, creând un potențial de creștere economică pe termen lung. Investițiile străine directe au fost de circa 20 mld. Euro în perioada 2004-2006, valoarea lor fiind dublă față de stocul cumulat în perioada 1990-2003. Creșterea încrederii investitorilor străini în mediul de afaceri din România s-a concretizat în reinvestirea unei părți importante din profit în economia românească (1,5 mld. Euro în 2004, 1,2 mld Euro în 2005 și 2,0 mld. Euro în 2006).

Tabelul nr. 2.3

Evoluția investițiilor străine directe

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Rata de investiție (% din PIB)	18,9	20,7	21,3	21,4	21,8	23,1	24,6	26,5	28,0	29,1	30,2
Investiții străine - MEuro -	1147	1294	1212	1946	5183	5213	9082	7500	7200	6900	6700

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

Pentru perioada următoare se preconizează ca, în condițiile păstrării competitivității fiscale actuale, să se mențină ritmul investițiilor private în economie.

În ceea ce privește **inflația**, România se află pe o traiectorie pozitivă. Scăderea inflației sub pragul de 10% începând cu anul 2004 a contribuit la crearea condițiilor favorabile adoptării în luna august 2005 a unei noi strategii de politică monetară – țintirea directă a inflației. O astfel de strategie pune bazele unui mediu de afaceri mai stabil, în condițiile în care, în acest sens, predictabilitatea ratei inflației joacă un rol important. Procesul dezinflaționist a continuat și în 2005, când rata anuală a inflației a ajuns la 8,6 la sută (decembrie/decembrie), depășind doar marginal intervalul de variație de ± 1 puncte procentuale care încadra ținta de 7,5 la sută.

După ce în anul 2005 procesul dezinflaționist a cunoscut o ușoară încetinire, anul 2006 a marcat consolidarea dezinflației, variația anuală a prețurilor coborând în luna decembrie la 4,87 la sută, nivel ce s-a încadrat în jumătatea inferioară a benzii de ± 1 puncte procentuale în jurul țintei de 5 la sută. Dinamica descendentă a ritmurilor anuale de creștere a prețurilor a fost mai accentuată în cea de-a doua jumătate a anului, pe fondul scăderii puternice a prețurilor legumelor și fructelor, ca urmare a ofertei abundente de astfel de produse și al reducerii prețului petrolului pe piețele internaționale. Un impact nefavorabil asupra nivelului general al prețurilor a continuat să aibă în anul 2006 ajustarea prețurilor administrate (în special gaze naturale, energie termică și energie electrică). În aceste condiții, deși ritmul anual de creștere a prețurilor administrate s-a diminuat cu până la 4 puncte procentuale față de decembrie 2005, acesta a rămas net superior mediei. În același sens au acționat parcurgerea unor noi etape din calendarul de armonizare a accizelor la nivelurile din Uniunea Europeană și respectiv introducerea în luna mai a taxei pe viciu, cu efect asupra prețurilor produselor din tutun și băuturilor alcoolice.

În primele șapte luni 2007, rata anuală a inflației și-a menținut tendința descendentă, ajungând la 3,99 la sută. Reducerea acesteia cu 0,88 puncte procentuale față de sfârșitul anului anterior s-a datorat evoluției favorabile a prețurilor administrate (în principal ca urmare a scăderii tarifelor gazelor naturale, a prețurilor la servicii telefonice și medicamente) și accentuării dinamicii negative a prețurilor volatile.

Pentru anul 2007 este prevăzută o *țintă de inflație de 4,0 la sută ± 1 puncte procentuale*, iar pentru anul 2008 o *țintă de 3,8 la sută ± 1 puncte procentuale*. În continuare, țintele anuale vor fi stabilite luându-se în considerare necesitatea de a nu se stopa trendul descendent al ratei inflației și de a se asigura coborârea relativ rapidă a acesteia spre un nivel sustenabil pe termen mediu și compatibil cu criteriile de convergență nominală.

Strategia de țintire directă a inflației va fi menținută cel puțin până la intrarea în Mecanismul Cursului de Schimb II (MCS II), al cărui moment urmează a fi ales astfel încât: (i) să ofere, pentru o perioadă limitată de timp, politici monetare și de curs de schimb flexibilitatea necesară pentru a favoriza continuarea procesului de ajustare structurală, precum și (ii) să mențină motivația pentru implementarea în continuare a reformelor într-un ritm susținut și pentru consolidarea disciplinei la nivel macroeconomic. Totodată, momentul oportun al intrării în MCS II este cel la care se consideră că un interval de doi ani este suficient pentru îndeplinirea concomitentă a tuturor criteriilor de la Maastricht, minimizându-se astfel perioada de participare la acest mecanism de curs de schimb. Date fiind aceste constrângeri, adoptarea monedei Euro este proiectată a avea loc la orizontul anilor 2012-2014.

În perioada 2007 – 2010, se așteaptă o **creștere economică** rapidă, fără efecte inflaționiste. Creșterea economică se așteaptă să fie aproape de PIB-ul potențial, cu asigurarea unei stabilități economice de durată. *Output-gap* va fi în scădere, ceea ce ar evidenția continuarea procesului dezinflaționist.

Tabelul nr. 2.4

Evoluția inflației și a deficitului de cont curent

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Inflația (sfârșitul anului - %)	40,7	30,3	17,8	14,1	9,3	8,6	4,87	4,2	3,5	3,0	2,8
Deficitul de cont curent (% din PIB)	-3,7	-5,5	-3,3	-5,8	-8,4	-8,7	-10,3	-11,5	-11,4	-11,3	-11,2

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

Deficitul de cont curent s-a majorat, în principal, ca urmare a evoluției balanței comerciale, dar a fost acoperit din surse autonome de finanțare în proporție de 90% în 2006. Previziunile pe termen mediu privind îmbunătățirea contribuției exportului net la creșterea reală a produsului intern brut sunt fundamentate, în principal, pe evoluția pozitivă a comerțului exterior, caracterizată prin apropierea sensibilă a creșterii valorice a exportului de bunuri de creșterea valorică a importului de bunuri.

Tabelul nr. 2.5

Balanța comercială (MEuro)											
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Exporturi de bunuri	11273	12722	14675	15614	18935	22255	25850	30200	35100	40500	46400
Creșteri - %	41,3	12,9	15,4	6,4	21,3	17,5	16,2	16,8	16,2	15,4	14,6
Importuri de bunuri FOB	13140	16045	17427	19569	24258	30061	37609	45950	53900	62300	71100
Creșteri - %	43,4	22,1	8,6	12,3	24,0	23,9	25,1	22,2	17,3	15,6	14,1
Deficitul comercial	-1867	-3323	-2752	-3955	-5323	-7806	-	-15750	-18800	-21800	-24700
% din PIB	-4,6	-7,4	-5,7	-7,5	-8,8	-9,8	11759	-12,1	-13,6	-14,1	-14,6
Contul curent	-1494	-2488	-1623	-3060	-5099	-6883	-9973	-13350	-15200	-17000	-18900

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

Pentru perioada următoare, s-a estimat că ponderea deficitului de cont curent în PIB va scădea de la 11,5% în 2007, la 11,2% în 2010.

Politica bugetară va fi orientată către menținerea stabilității macroeconomice și consolidarea procesului de dezinflație prin reducerea graduală până la o medie de 2% din PIB în 2009-2010 a **deficitului bugetar** (de la 2,74% din PIB în anul 2007) și continuarea implementării reformelor structurale în domeniul pensiilor și sănătății.

Construcția bugetară pe anul 2005 a fost marcată de necesitatea corelării priorităților generate de continuarea susținerii reformelor structurale, a măsurilor sociale generate de recalcularea pensiilor și de acordarea creșterilor salariale, acoperirea necesarului de fonduri pentru finanțarea activităților și structurilor de pregătire pentru procesul de aderare la UE, cheltuieli ocazionate de unele recorelări din domeniul sănătății la care s-a adăugat înlăturarea efectelor inundațiilor.

Evoluția bugetului general consolidat pe anul 2005 au relevat faptul că veniturile colectate au reprezentat 32,4% din PIB, iar cheltuielile 33,8% din PIB, astfel că *deficitul a atins 1,4 % din PIB* (calculate în metodologia ESA 95).

În anul 2006, **politica fiscal-bugetară** s-a confruntat cu două provocări majore: menținerea unei abordări prudente în vederea asigurării sustenabilității externe și continuarea procesului de dezinflație, și, în același timp, asigurarea și consolidarea surselor de finanțare necesare pentru a susține angajamentele ce derivă din aderarea la UE. Bugetul pe anul 2006 a fost rectificat de patru ori, în lunile aprilie, iunie, august și noiembrie, ajungându-se de la un deficitul inițial programat de 0,4% din PIB, la 1,9% din PIB (calculat în metodologia ESA).

Rectificarea bugetară a vizat majorarea cheltuielilor prin alocarea de fonduri suplimentare pentru finanțarea unor proiecte sociale și de investiții în domenii prioritare, printre care: transporturi și construcții, educație și cercetare, sănătate, administrație și afaceri interne, muncă și solidaritate socială, mediu și gospodărirea apelor, apărare națională. O atenție specială s-a acordat pregătirii proiectelor publice finanțabile din fonduri structurale pentru perioada 2007-2013, pentru a evita eventualele probleme în accesarea acestora în anul 2007.

Tabelul nr. 2.6

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Datoria guvernamentală %	24,7	26,0	25,0	21,5	18,8	15,9	12,4	13,5	12,6	11,7	11,6
Cheltuielile bugetare cu dobânzile %	3.8	3.2	2.2	1.6	1.3	1,1	0,8	1,1	1,1	1,0	0,8

Sursa: Ministerul Economiei și Finanțelor; datele sunt calculate după metodologia ESA 95

Exportul net a avut, în general, o contribuție negativă la creșterea PIB, ca urmare a unor importuri crescute de bunuri și servicii cauzate, în primul rând, de dependența ridicată a economiei românești de importurile energetice și de materii prime, iar în al doilea rând de importurile de bunuri de capital. Contribuția negativă a exportului net la creșterea reală a PIB s-a majorat în 2006 față de 2005, respectiv 6,4 procente față de 4,5 procente. În timp ce exporturile de bunuri și servicii au avut o creștere reală cu doar 2,5 puncte procentuale (10,6% față de 8,1%), importurile de bunuri și servicii au înregistrat o creștere mai mare cu circa 6,5 puncte procentuale (23,0% față de 16,6%).

Pentru perioada următoare se estimează că exportul net va continua să aibă o contribuție negativă la creșterea reală a produsului intern brut, dar în scădere. Importul de bunuri și servicii se apreciază că va avea în continuare creșteri reale superioare exportului de bunuri și servicii, respectiv cu o medie de 15,5% față de 8,4%.

Valoarea **schimburilor comerciale** se va majora în perioada 2007-2010, exporturile de bunuri urmând să crească cu un ritm mediu anual de 15,7%, iar importurile de bunuri cu un ritm mediu anual de 17,3%. De asemenea, se așteaptă ca serviciile să își îmbunătățească contribuția la acoperirea deficitului de cont curent. Astfel, **deficitul comercial** se va mări urmând să reprezinte circa 14% din PIB.

Un element esențial pentru completarea viziunii economice pe termen scurt și mediu îl reprezintă **ocuparea**. Îmbătrânirea demografică va influența în următorii ani populația activă și populația ocupată. Urmând tendința manifestă de scădere a numărului persoanelor active și ocupate care au peste 65 ani, aceasta grupă de vârstă va scădea cu aproximativ 24 mii persoane în perioada 2007-2010. Dacă în anul 2006 ponderea acestora în total populație activă era de 4,5%, în anul 2010 va ajunge la 4,1%. Atât rata de activitate, cât și cea a ocupării, se redresează începând cu anul 2006.

2.1.2 Stabilitatea financiară

Sistemul financiar din România este robust și sănătos, fiind însă caracterizat de o profunzime relativ redusă a intermedierei financiare, precum și de asimetrii între componentele sale. Din această perspectivă se simte nevoia unei vigilențe crescute față de dezvoltările pe termen mediu, căci eventuala adâncire a asimetriilor structurale ar putea conduce la creșterea gradului de vulnerabilitate a întregului sistem.

Riscurile asupra stabilității financiare rămân benigne, însă unele dintre acestea sunt în creștere, solicitând o monitorizare mai atentă: (i) gradul de îndatorare a populației s-a mărit (serviciul datoriei ca raport în venitul disponibil și-a continuat ascensiunea rapidă, depășind în anul 2006 nivelul mediu din zona euro), (ii) expunerea companiilor, precum și a gospodăriilor (acestea din urmă sub raportul creditului ipotecar) a crescut (îndatorarea în monedă străină deține peste 60% din creditul total, intern și extern, contractat de companii), (iii) deficitul de cont curent înregistrează valori ridicate persistente, însă apare drept sustenabil pe termen scurt.

În ultimii ani sistemul financiar a evoluat favorabil, conducând la adâncirea intermedierei financiare și recuperarea unei părți a decalajului față de celelalte țări UE. **Creditul neguvernamental** a avut o dinamică susținută, crescând cu 47% în termeni reali în 2006, peste ritmul anului anterior (33,8%). Aproape 90% creditul neguvernamental este acordat companiilor nefinanciare și populației, ponderea creditului acordat companiilor din sectorul public fiind foarte scăzută (sub 3% din creditul neguvernamental total).

Aceste evoluții au loc concomitent cu menținerea indicatorilor de stabilitate financiară la niveluri confortabile și în contextul consolidării semnificative a infrastructurii de reglementare prin transpunerea Basel II.

Banca centrală acordă o atenție constantă menținerii unui climat de stabilitate financiară fără a aduce atingere urmării constante și ferme a obiectivului său central, stabilitatea prețurilor. Abordarea BNR vizează o strategie de gestiune a riscurilor privitoare la ambele obiective, de natură a asigura îndeplinirea complementară a acestora nu doar punctual, ci și pe parcursul unui orizont de timp mai îndelungat.

O primă preocupare a BNR în domeniul stabilității financiare o reprezintă *asigurarea unei traiectorii sustenabile a dinamicii creditului neguvernamental* precum și evitarea acumulării unei ponderi excesive a creditului în valută, acumulare care nu numai că ar accentua dezechilibrul dintre denominarea activelor și pasivelor instituțiilor de credit, dar s-ar putea manifesta sub forma unor eventuale evoluții nefavorabile în condițiile modificării fazei ciclului de afaceri și/sau ale unei volatilități pronunțate a cursului valutar. Astfel, au fost inițiate mai multe măsuri de temperare a ritmului de creștere a creditului, atât în planul instrumentelor politicii monetare (majorarea ratei rezervelor minime obligatorii în valută, drenarea mai puternică a excesului de lichiditate), cât și al instrumentelor cu vocație prudentială.

Noul context al dobândirii calității de stat membru al UE, presupunând, între altele, creșterea importanței **finanțării transfrontaliere**, a determinat unele modificări în utilizarea instrumentarului băncii centrale. Coordonatele prudenței caracterizează însă și transferul asupra băncilor comerciale al evaluării riscurilor aferente acordării de credite persoanelor fizice, validarea de către BNR a normelor individuale de creditare făcându-se după certificarea concordanței acestora cu profilul de risc al băncilor individuale, precum și cu criteriile de prudentialitate necesare.

Banca centrală este, de asemenea, preocupată să evite aprecierea excesivă pe termen scurt a **monedei naționale**, susceptibilă să stimuleze cererea pentru credit neguvernamental în valută și, în consecință, să amplifice riscul valutar, pe lângă cel de credit.

Lărgirea **cadrelor de autorizare, reglementare și supraveghere** prin includerea instituțiilor financiare nebankare în aria de competențe a BNR necesită de asemenea monitorizarea evoluțiilor din acest segment important al sectorului financiar, precum și crearea unor condiții concurențiale similare celor ce caracterizează sectorul instituțiilor de credit. În scopul mai bune gestionări a interdependențelor inerente dintre subcomponentele sistemului financiar de ansamblu, s-a încheiat un protocol între toate instituțiile cu rol de reglementare pe piețele financiare.

Banca Națională monitorizează permanent situația stabilității financiare, creându-și mecanismele necesare în acest sens. A fost înființat un compartiment specializat pe această problemă în cadrul băncii centrale, au fost construite (și, în prezent, sunt perfecționate) instrumente de identificare și măsurare a riscurilor (e.g., sisteme de avertizare timpurie, analize de tip stress-testing), iar cu începere din 2006, se elaborează anual rapoarte de stabilitate financiară.

2.1.3 Sustenabilitatea finanțelor publice

Reforma politicii fiscale demarată la finalul anului 2004 a vizat stimularea activității productive prin introducerea cotei unice de impozitare a veniturilor din muncă. Pe termen lung, asigurarea sustenabilității finanțelor publice, date fiind evoluțiile demografice nefavorabile, reprezintă o provocare suplimentară corelată cu nevoia de a reduce disparitățile structurale între mediul rural și cel urban. Din acest punct de vedere, implementarea reformelor structurale în domeniul pensiilor și al sănătății este esențială. Mai mult decât atât, trebuie întreprinse eforturi susținute în vederea eliminării disparităților structurale în domeniile privind infrastructura umană, fizică și instituțională.

La nivel global, reforma finanțelor publice și implementarea reformelor structurale esențiale vor conduce la o accelerare a ratei de creștere a producției potențiale cu impact pozitiv asupra procesului de convergență reală.

Politica fiscală va fi orientată spre asigurarea unui mediu stimulat și nediscriminatoriu, concentrându-se în același timp pe măsuri de consolidare a simplității, transparenței și predictibilității sale.

Guvernul a început procesul de reformă a **administrației veniturilor** cu scopul creșterii eficienței colectării, reducerii poverii fiscale asociate cu creșterea gradului de conformare voluntară și îmbunătățirii serviciilor către contribuabili, inclusiv prin promovarea integrității și transparenței.

În perioada 2005-2007 au fost înregistrate progrese semnificative în ceea ce privește administrarea veniturilor, datorită procedurilor îmbunătățite și simplificate (a fost extins sistemul de depunere a declarațiilor on-line, a fost redus timpul de rambursare a TVA și de restituire a accizelor, au fost simplificate procedurile vamale, a fost perfecționat sistemul IT).

Legea de modificare a Codului fiscal, aprobată în luna iulie 2006, cuprinde măsuri legislative pentru atingerea obiectivului Programului de Guvernare, de generalizare a cotei unice de 16%, extinderea bazei de impunere, preluarea directivelor în materie din legislația Uniunii Europene, perfecționarea și simplificarea cadrului legislativ în vigoare. Nivelul impozitului pe profit, impozitului pe venit și al TVA-ului nu vor fi modificate pe durata orizontului de programare.

Măsuri substanțiale de îmbunătățire a procesului de **colectare a taxelor și impozitelor** au fost deja implementate începând cu anul 2005, prin accelerarea procesului de executare silită și faliment și întărirea constrângerilor bugetare. Simplificarea procedurilor privind executarea silită, gestionarea centralizată a marilor contribuabili și eliminarea, în principiu, a unor noi reeșalonări ale datoriilor la buget au înregistrat rezultate pozitive.

În plus, se urmărește îmbunătățirea serviciilor de asistență către contribuabili, în scopul creșterii conformării voluntare și reducerii costurilor tranzacționale ale întreprinderilor în relația cu administrația fiscală, modernizarea controlului fiscal prin aplicarea tehnicilor de control informatic, a procedurilor de inspecție și a selecției contribuabililor (pe baza analizei de risc). Implementarea acestor măsuri strategice va conduce la creșterea veniturilor bugetare cu 1 punct procentual din PIB în anul 2007 și cu 0,5 puncte anual, în perioada 2008 - 2010.

Politicile fiscale și de **cheltuieli publice** vor fi implementate în conformitate cu țintele de deficit bugetar și se va acorda prioritate consolidării veniturilor bugetare.

Pentru păstrarea competitivității fiscale se va urmări întărirea mecanismelor de control al cheltuielilor publice, o prioritizare mai bună a acestora, în special a proiectelor de investiții, îmbunătățirea capacității de programare bugetară pe termen mediu și creșterea transparenței. O atenție deosebită se va acorda creșterii capacității de absorbție a fondurilor de preaderare și a celor structurale și integrarea deplină a acestora în cadrul bugetar general.

Cadrul fiscal pe termen mediu reflectă necesitatea consolidării veniturilor prin îmbunătățirea colectării impozitelor și taxelor și prin lărgirea bazei de impozitare, în vederea acoperirii angajamentelor guvernamentale de cheltuieli publice în creștere. Consolidarea continuă a veniturilor și majorarea cheltuielilor publice în domenii cheie precum învățământul, cercetarea și dezvoltarea, infrastructura de transport și de mediu devin obligatorii având în vedere necesitățile economiei românești din punct de vedere a competitivității economice.

Principalele activități care vor fi puse în practică în perioada următoare se referă la: (i) instituirea unui sistem de analiză și identificare bazat pe risc în domeniul controlului contribuabililor, (ii) menținerea unor rate reale pozitive ridicate ale dobânzilor de penalizare, (iii) îmbunătățirea modului de alocare a resurselor în conformitate cu volumul de activitate, (iv) delegarea responsabilităților de control la nivel local, (v) dezvoltarea unei strategii naționale de control.

Capacitatea sistemului financiar de a face față șocurilor sistemice, de a aloca eficient resursele către economia reală și de a **identifica și gestiona riscurile** s-a îmbunătățit în ultimii ani. Unele riscuri sunt în creștere, solicitând o monitorizare mai atentă din punctul de vedere al stabilității financiare: deficitul de cont curent este persistent, dar sustenabil pe termen scurt, gradul de îndatorare a populației s-a mărit, iar serviciul datoriei în valută al companiilor este în creștere.

Obiectivele pe termen mediu ale Băncii Naționale a României au în vedere: (i) perfecționarea instrumentelor construite până în prezent pentru monitorizarea riscurilor - sisteme de avertizare timpurie a crizelor, analize de tip *stress-testing* pentru sectorul bancar, (ii) construirea și implementarea de proceduri de acțiune în cazul apariției unor situații de criză sistemică (de ex.: modele de tip *stress-testing* pentru companii nefinanciare și de analiză a probabilității de nerambursare), (iii) creșterea monitorizării unor piețe sau instituții, din perspectiva rolului acestora asupra stabilității financiare (ex: piața instrumentelor financiare derivate, fondurile de pensii, sistemele de plăți) și (iv) creșterea capacității băncii centrale de a putea colabora cu alte autorități în cazul apariției unor factori exogeni de risc, cum ar fi dezastre naturale sau epidemii, în scopul menținerii stabilității financiare

Simultan, au fost reglementate situațiile de criză financiară și insolvență a autorităților publice locale, reglementările urmând a intra în vigoare la 1 ianuarie 2008.

În scopul asigurării controlului asupra cheltuielilor publice, au fost îmbunătățite procedurile de evaluare și raportare a gradului de colectare a veniturilor, ale planului de audit public asociat managementului riscului în elaborarea de proiecte sau în procesul achizițiilor publice.

2.2 Îmbunătățirea managementului cheltuielilor guvernamentale

2.2.1 Managementul cheltuielilor publice

Managementul adecvat al cheltuielilor guvernamentale, în contextul implementării unor politici care asigură stabilitatea macroeconomică, este esențial pentru susținerea creșterii economice la potențialul economiei românești. Ambele sunt vitale pentru crearea condițiilor de promovare a economisirii și a investițiilor – mai ales prin orientarea acestora către stimularea cunoașterii și a inovării – care asigură o creștere economică sustenabilă, neinflaționistă și creatoare de locuri de muncă.

Deși nivelul **cheltuielilor guvernamentale** va crește pe termen mediu, se impune îmbunătățirea gradului de eficiență a modului de cheltuire a fondurilor publice, mai ales prin stabilirea de priorități clar formulate, în special pentru proiectele de investiții. Procesul de reformă se realizează prin coordonarea orizontală a politicilor economice, îmbunătățirea în continuare a programării bugetare pe termen mediu și creșterea transparenței acestui proces.

Implementarea reformelor structurale subliniate mai sus, este esențială pentru creșterea eficienței și pentru sporirea gradului de responsabilizare, incluzând creșterea ponderii asistenței medicale și

profilactice în totalul cheltuielilor, consolidarea procesului de descentralizare a învățământului prin definirea și implementarea finanțării per capita, promovarea schemelor de învățare continuă și a pregătirii profesionale, și prin îmbunătățirea legăturii dintre sectorul de cercetare și dezvoltare și sectorul corporatist și IMM-uri.

Dezvoltarea și consolidarea **cadruului de cheltuieli pe termen mediu și reformarea cheltuielilor bugetare** pentru o alocare și utilizare eficientă a acestora, este un proces în plină desfășurare, fiind demarat exercițiul de proiectare bugetară pe o perioadă de trei ani, ca instrument de lucru pentru asigurarea stabilității și predictibilității strategiilor sectoriale formulate de ordonatorii principali de credite.

Obiectivele sistemului de **planificare strategică** sunt reprezentate de creșterea predictibilității acțiunii guvernamentale, managementul eficient al politicilor publice, crearea conexiunii dintre planificarea politicilor publice și elaborarea bugetului, precum și creșterea coerenței și eficienței în cheltuirea fondurilor publice.

Unul dintre principalele rezultate estimate este *consolidarea principiului alocării bugetare pe bază de programe*, prin creșterea considerabilă a ponderii acestuia în structura bugetului, respectiv la 85% din totalul cheltuielilor bugetare. Astfel, bugetul de stat pentru anul 2008 se bazează pe o proiecție bugetară pe trei ani, care include tendințele de evoluție a principalilor parametri bugetari în perioada 2008-2010.

În anul 2006, Guvernul României a inițiat un proces de reformă prin introducerea sistemului de planificare strategică la nivelul administrației publice centrale. În România acest sistem este implementat în două etape: elaborarea componentei de management a planurilor strategice și respectiv componenta de programare bugetară. În acest sens, Guvernul a elaborat Metodologia privind sistemul de planificare strategică pe termen mediu a instituțiilor administrației publice centrale, Etapa I - Componenta de management, iar toate ministerele au elaborat planuri strategice.

Începând cu anul 2007, în cadrul programului de elaborare a bugetului pe anul 2008, a fost introdusă o nouă etapă în calendarul bugetar: etapa de planificare strategică. Aceasta a fost aplicată și pentru pregătirea bugetului pe anul 2007, însă cu titlu de exercițiu.

În cadrul acestei etape, se realizează conexiunea dintre politicile publice sectoriale și resursele bugetare. Politicile publice propuse de ministere trebuie să se regăsească în prevederile Programului de Guvernare, Planului Național de Dezvoltare și documentelor programatice elaborate în calitatea României de stat membru al Uniunii Europene. De asemenea, în această etapă se face și o prioritizare a politicilor publice, în funcție de:

- Analiza execuției bugetare pentru programele/proiectele/activitățile începute în anii anteriori;
- Importanța lor (mai ales dacă fac parte dintr-un program operațional);
- Constrângerile bugetare și experiențele anilor anteriori;
- Riscurile implementării acestora.

Chiar dacă estimările pe trei ani în avans realizate în fiecare an la elaborarea proiectului de buget pe anul următor nu sunt limite obligatorii, în cadrul etapei de planificare strategică, propunerile ordonatorilor de credite pentru fonduri bugetare prin care să fie finanțate politicile publice pentru anii 2008-2011 trebuie să se situeze cât mai aproape de limitele acestor estimări.

Pentru diferențele în plus sau în minus față de aceste plafoane orientative se solicită ministerelor / agențiilor guvernamentale fundamentări și explicații privind determinarea acestor diferențe și cauzele lor.

Cea mai importantă prioritate pentru perioada următoare o reprezintă consolidarea calității finanțelor publice prin îmbunătățirea eficienței, transparenței și a responsabilității în **utilizarea resurselor publice**. România va promova măsuri consistente de reformă cu scopul accelerării

procesului de descentralizare și creșterii eficienței, precum și a îmbunătățirii sustenabilității în sectoarele pensii, sănătate, educație și cercetare-dezvoltare. Procesul bugetar în ansamblu va cunoaște o consolidare a procesului de reformă prin extinderea gradului de cuprindere a programelor bugetare și prin concentrarea atenției asupra cadrului pe termen mediu cu scopul creșterii predictibilității și transparenței modului de cheltuire a resurselor publice.

Procesul de programare bugetară este consolidat cu scopul trecerii accentului de la bugetul axat pe costuri la implementarea bugetului bazată pe performanță, în sensul proiectării bugetelor pe obiective și corelarea acestora cu indicatori de performanță. Bugetul pentru anul 2007 a fost în mare parte formulat pe baza de programe (din totalul cheltuielilor bugetului de stat, 64% au fost alocate pe bază de programe), acest tip de programare urmând să fie extins la majoritatea cheltuielilor bugetare, estimându-se atingerea unui nivel de 85% din totalul cheltuielilor în anul 2010.

Operarea eficientă a programării bugetare va necesita o perioadă mai lungă de timp pentru a-și demonstra beneficiile, deoarece implică eforturi de îmbunătățire a capacității de analiză, de management și de implementare în toate structurile guvernamentale. În vederea întăririi capacității de programare pe termen mediu în domeniul finanțelor publice, Guvernul dezvoltă activitatea de modelare economică care să ofere estimări fundamentate pentru proiecția bugetară și de implementare a metodologiei de programare bugetară multi-anuală, inclusiv un mecanism transparent pentru luarea deciziilor în cadrul Guvernului relativ la activitățile viitoare și cheltuielile aferente.

România va promova măsuri consistente de reformă în scopul accelerării *procesului de descentralizare* și creșterii eficienței, precum și a îmbunătățirii sustenabilității în sectoarele pensii, sănătate, educație și cercetare-dezvoltare. Astfel, același principiu se va aplica *bugetelor locale*, în contextul asigurării transparenței cheltuielilor publice și întăririi rolului politicilor de dezvoltare regională și de coeziune teritorială, ca efect al creșterii autonomiei financiare la nivel local. În acest sens, sunt stabilite criteriile clare de repartizare pe județe și pe unități administrativ-teritoriale a sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat pentru echilibrarea bugetelor locale. În plus, pe baza principiului solidarității s-a introdus un criteriu de excludere, prin care la repartizarea fondurilor pentru echilibrarea bugetelor vor fi exceptate acele autorități locale cu venituri pe cap de locuitor peste media județului. În acest sens, se va înființa la nivel național Comitetul pentru finanțe publice locale. Pe de altă parte, structura bugetelor locale va conține componenta de funcționare (de bază) și cea de dezvoltare (complementară), prin care autoritățile publice locale vor putea să aloce fonduri pentru cofinanțarea proiectelor de dezvoltare. De asemenea, *limita privind gradul de îndatorare a administrațiilor publice locale*, s-a majorat de la 20% la 30%.

În ceea ce privește **reforma cheltuielilor publice**, bugetul pe 2006 s-a axat, în principal, pe susținerea convergenței economice și îmbunătățirea capacității de absorbție a fondurilor UE, prin restructurarea cheltuielilor bugetare. În continuare se va insista pe *creșterea disciplinei economico-financiare în cadrul unităților din subordinea ministerelor*, urmărindu-se creșterea performanțelor manageriale, reducerea investițiilor neperformante și eliminarea pierderilor înregistrate. În baza *răspunderii ministeriale*, vor fi asumate de către miniștrii de resort buna funcționare și gestionarea corespunzătoare a unităților autofinanțate din subordinea acestora, aprobarea bugetelor de venituri și cheltuieli fiind de competența lor. În cazul instituțiilor publice subordonate ministerelor, precum și a unităților supravegheate, societăți comerciale și regii autonome, aflate în subordinea unor ministere, finanțate de la bugetul de stat, bugetele de venituri și cheltuieli ale acestora vor fi aprobate prin ordin comun al ministrului finanțelor publice, ministrului muncii și al ministrului de resort. În ceea ce privește bugetele instituțiilor publice implicate în activitatea de privatizare a activelor statului, acestea se aprobă de către conducătorul instituției respective și de ministrul finanțelor publice.

Datoria guvernamentală (calculată conform ESA 95) s-a redus treptat ca pondere în PIB la 12,4% în 2006, România având un grad de îndatorare redus în raport cu limita de 60% din PIB, stabilită prin *Tratatul Uniunii Europene* semnat la Maastricht.

Datoria guvernamentală internă s-a redus la 2,7% în anul 2006, ca urmare a utilizării veniturilor din privatizare și din recuperarea activelor bancare neperformante pentru răscumpărare, în timp ce ponderea datoriei guvernamentale externe în PIB s-a redus la 9,7% din PIB, evoluție favorizată atât de necesitățile reduse de finanțare a deficitului bugetar, cât și de costurile mai reduse ale finanțării din surse externe a deficitului bugetar.

Ponderea datoriei guvernamentale în PIB se va menține în perioada următoare, sub nivelul de 15% din PIB. Partea din datoria guvernamentală reprezentată de creditele externe contractate de ministere cu garanția statului se va diminua treptat pentru că, începând cu 2005, nu se mai emit garanții de stat pentru aceste credite, iar raportul între datoria internă și cea externă se va schimba ca urmare a finanțării deficitului bugetar, în principal din surse interne. Riscul obligațiilor potențiale se va diminua ca urmare a eliminării graduale a facilității de garantare de către stat a creditelor externe contractate de companii.

Tabelul 2.7

**Ponderea datoriei guvernamentale și a cheltuielilor bugetare cu dobânzile în PIB
în perioada 2005-2008 (%)**

Indicatori	2005	2006	2007	2008
Datoria guvernamentală	15,8	12,4	13,5	12,6
Cheltuielile bugetare cu dobânzile	1,1	0,8	1,1	1,1

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Politica bugetară va fi orientată către menținerea în limite sustenabile a datoriei publice și consolidarea procesului de dezinflație prin promovarea unui deficit bugetar redus și prin caracterul restrictiv al politicii salariale și de transferuri.

În anul 2007, se va elabora și transmite spre aprobare Guvernului *Strategia privind managementul datoriei guvernamentale pentru perioada 2007-2009*, care va defini obiectivele pe care Guvernul le va avea în vedere în administrarea datoriei guvernamentale precum și instrumentele pentru atingerea acestor obiective.

Pentru asigurarea finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice se vor avea în vedere, în principal, sursele interne, atât pentru reducerea costurilor cu datoria internă cât și pentru reducerea riscului valutar aferent portofoliului de datorie guvernamentală.

Unul dintre obiectivele managementului datoriei publice îl reprezintă *dezvoltarea pieței titlurilor de stat*, pentru asigurarea finanțării deficitului bugetar și a refinanțării datoriei publice, în principal din surse de pe piața internă. Astfel, în prima parte a anului 2007, s-au lansat 3 serii de obligațiuni de tip *benchmark*, cu maturități de 3, 5 și 10 ani, care vor putea fi redeschise în scopul creșterii lichidității acestora. Dezvoltarea pieței titlurilor de stat ține cont de creșterea semnificativă pe partea cererii, odată cu finalizarea liberalizării contului de capital și a apariției fondurilor de pensii private, urmare a implementării reformei pensiilor în anul 2007.

Aspectele esențiale în administrarea datoriei publice guvernamentale sunt: *reducerea graduală a contractării de împrumuturi* pentru finanțarea de proiecte de la instituțiile financiare internaționale și *creșterea ponderii datoriei negociabile*, contractate prin emisiuni de titluri de stat, dar și prin accesarea piețelor internaționale de capital, pentru menținerea accesului constant al României, în contextul îmbunătățirii succesive a ratingului suveran. În privința finanțării în valută, vor predomina împrumuturile denominate în Euro, având în vedere reducerea riscului valutar, în perspectiva trecerii la moneda unică europeană, precum și cele pe termen lung cu rata a dobânzii fixă, ținând cont de nivelurile reduse ale ratelor de referință ale dobânzilor pe piața europeană.

Pe plan instituțional, Guvernul are în vedere *îmbunătățirea infrastructurii interne* prin implementarea unui **sistem de management al datoriei publice** care să conțină și facilități pentru dezvoltarea capacității de administrare a riscurilor aferente portofoliului de datorie guvernamentală, precum și a unui sistem electronic pentru licitațiile aferente emisiunilor de titluri de stat.

De asemenea, se intenționează *îmbunătățirea cadrului legal* al managementului datoriei publice, cel mai important element avut în vedere fiind eliminarea posibilității ca Ministerul Economiei și Finanțelor să contracteze împrumuturi pe care să le subîmprumute ministerelor de linie. Acordarea garanțiilor de stat și contractarea de împrumuturi de către guvern și sub-împrumutarea diferiților beneficiari se va realiza numai pentru proiecte de importanță majoră, aprobate prin lege.

În vederea *utilizării veniturilor încasate din activitatea de privatizare* (în prezent de cca. 3.000 MEuro) a fost adoptat actul normativ privind înființarea *Fondului Național de Dezvoltare*, destinat finanțării proiectelor de investiții în infrastructură, necesităților provocate de retrocedarea / restituirea activelor imobiliare și suplimentării fondurilor necesare derulării unor programe / proiecte care beneficiază de finanțare din fonduri europene, inclusiv pentru prefinanțarea și cofinanțarea acestora.

În domeniul **ajutorului de stat**, una dintre priorități va fi reprezentată de implementarea planului de acțiune elaborat în baza „*Politicii în domeniul ajutorului de stat pentru perioada 2006 – 2013*”. Se va urmări alinierea politicii naționale în domeniu la evoluțiile înregistrate în Uniunea Europeană, mai ales prin limitarea ajutoarelor de stat și mai buna direcționare a acestora. În acest scop, abordarea națională în domeniu se va orienta, cu prioritate, către acordarea de *ajutoare de stat sub forma de scheme axate pe obiective orizontale*: ajutoare pentru dezvoltare regională, pentru cercetare-dezvoltare, pentru întreprinderi mici și mijlocii, pentru pregătire profesională, pentru ocuparea forței de muncă și, de asemenea, pentru reducerea decalajelor economice.

Consiliul Concurenței va acorda *asistență de specialitate furnizorilor de ajutor de stat* pentru întocmirea de scheme de ajutor de stat care să respecte criteriile de compatibilitate din legislația comunitară și să asigure convergența cu regulile care guvernează instrumentele structurale. În vederea îmbunătățirii calității schemelor de ajutor de stat propuse de inițiatorii de ajutor de stat, Consiliul Concurenței a elaborat *Ghidul privind elaborarea schemelor de ajutor de stat*.

O modalitate eficientă de îmbunătățire a implementării reglementărilor comunitare în domeniul ajutorului de stat o reprezintă crearea unei *rețele informatice interactive*, care să asigure legătura permanentă dintre Consiliul Concurenței (autoritatea națională de contact) și autoritățile inițiatore și furnizoare de ajutor de stat. Crearea rețelei va permite inițierea și dezvoltarea de contacte directe între experți, schimbul de informații relevante, identificarea corectă a situațiilor în care este necesară intervenția statului prin ajutoare de stat, elaborarea proiectelor de ajutor de stat pentru atingerea obiectivelor naționale de dezvoltare și a coerenței cu instrumentele structurale, precum și identificarea, dezbateră și soluționarea, încă din fază incipientă, a eventualelor probleme de compatibilitate cu regulile de acordare a ajutorului de stat.

Va continua activitatea *Grupurilor de lucru interministeriale în domeniul concurenței și ajutorului de stat*, pentru sprijinirea procesului de ajustare a celorlalte politici economice în concordanță cu regulile de concurență și ajutor de stat. În cursul anului 2006, în baza protocoalelor de cooperare cu diferite instituții, au fost realizate 36 de acțiuni. De asemenea, a fost constituit, la nivelul Consiliului Concurenței, un Grup de lucru (Task Force) având ca scop pregătirea instituției pentru *îndeplinirea atribuțiilor specifice în domeniul ajutorului de stat după aderarea la UE*, urmărindu-se implementarea unor proceduri mai eficiente pentru a se asigura predictibilitatea și transparența procesului.

Se va consolida activitatea Consiliului Concurenței pentru *pregătirea și promovarea culturii concurenței în rândul judecătorilor și magistraților* de la Curtea de Apel București și Înalta Curte de Casație și Justiție.

În ceea ce privește diseminarea de către Consiliul Concurenței a informațiilor la nivelul mediului de afaceri, academic, juridic, și, în special, în rândul instituțiilor publice cu atribuții specifice în domeniul concurenței și ajutorului de stat, în anul 2006, numărul acțiunilor de promovare a fost de 93.

Pentru creșterea *capacității administrative*, Consiliului Concurenței beneficiază de resurse financiare corespunzătoare (în anul 2006 alocările au fost cu 38% mai mari față de anul 2005). Va continua creșterea calității expertizei în vederea întăririi autonomiei decizionale și pentru a face față rigorilor impuse de calitatea de autoritate de concurență într-un stat membru al Uniunii Europene, precum și *de membru al Rețelei Europene de Concurență (ECN – European Competition Network)*. Se va asigura funcționarea unui Registru al Ajutoarelor de Stat, care să permită evidențierea electronică a acestora, respectând principiile de transparență în ceea ce privește inițierea și acordarea de ajutoare de stat. Pe termen scurt, Consiliul Concurenței are în vedere asigurarea cadrului legislativ adecvat pentru aplicarea articolelor 81 și 82 din Tratatul CE: cazurile de afectare a comerțului dintre Statele Membre, precum și modificarea pragurilor, în sensul creșterii lor, pentru notificarea concentrărilor economice.

Evaluarea impactului ajutorului de stat reprezintă o altă prioritate pe termen scurt și mediu. Pentru realizarea analizei de oportunitate, în scopul acordării ajutorului de stat, vor fi adoptate criteriile propuse de Comisia Europeană, așa cum sunt definite în Planul de acțiuni comunitar în domeniul ajutoarelor de stat 2005-2009. În scopul creării și instituționalizării unui sistem de consultări ex-ante cu autoritatea de concurență și asigurarea funcționalității acestuia, a fost înființată o unitate specializată de aplicare a tehnicilor de tip AIR (Analiza de impact a reglementărilor - Regulatory Impact Assessment), prin nominalizarea de către fiecare minister a unor reprezentanți, responsabili cu implementarea AIR.

Referitor la **creșterea capacității autorităților publice de a lansa licitații publice**, *acordarea de consultanță metodologică* pentru autoritățile contractante reprezintă posibilitatea obținerii de răspunsuri într-o perioadă foarte scurtă de timp, atât prin formularea de întrebări transmise electronic cât și prin consultarea unei pagini de „întrebări adresate frecvent” (*Frequently Asked Questions*).

Pentru reducerea birocrăției și scurtarea perioadelor de timp aferente aplicării *procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică de valori mari*, transmiterea anunțurilor pentru publicarea în JOUE se face pe cale electronică, facilitând comunicarea și asigurând, totodată, utilizarea riguroasă a formatelor standard de publicare.

În scopul promovării unor modalități concrete de aplicare a legislației în materie de achiziții publice precum și a *“bunelor practici”* în acest domeniu, este necesară elaborarea de *ghiduri pentru achiziții publice și concesiuni*, materiale informative și alte instrumente operaționale care să fie puse la dispoziția autorităților contractante, dintre care menționăm *Ghidul pentru achiziții publice*, *Ghidul pentru concesiuni de lucrări publice și servicii*, *Ghidul pentru “achiziții verzi”* care vor fi elaborate până la finele anului 2008.

2.2.2 Restructurarea sistemului de asigurări sociale și a sistemului de pensii

Sistemul public de pensii în România cuprinde în prezent cca. 5,6 milioane de beneficiari. Proporția persoanelor de 65 de ani și peste în România, de 14,8% în anul 2006, reprezintă mai puțin decât media la nivelul UE-25 de 16,8%, iar proporția tinerilor, de 15,5%, este aproximativ egală cu media UE-25 de 16,0%, ceea ce înseamnă că procesul de îmbătrânire demografică este mai accentuat, deocamdată, la nivelul UE, față de România. În aceste condiții, „presiunea”

demografică pe care o exercită atât tinerii, cât și vârstnicii (persoane potențial inactive) asupra adulților (persoane potențial active) este de 44 persoane tinere și vârstnice ce revin la 100 persoane în vârstă de muncă, cu o ușoară tendință de scădere din cauza diminuării presiunii populației tinere, ca urmare a scăderii natalității. Deși se așteaptă ca ratele de fertilitate să se îmbunătățească odată cu continuarea procesului de creștere economică, totuși, populația României va îmbătrâni datorită faptului că longevitatea crescută va avea un efect mai puternic față de modul de recuperare în procesul de fertilitate. Rata de dependență a persoanelor în vârstă este prevăzută să crească de la 35,4% în 2000 la 50,9% în 2050.

Populația activă totală va crește, ca efect al creșterii populației active de 15-64 ani, rata de activitate a acesteia ajungând la circa 66,6% în anul 2010 și reducerii populației active de peste 65 ani. Populația sub 15 ani este în continuă scădere, ponderea acesteia în totalul populației fiind în 2006 de 15,5%, față de 19,2% în 1999, în timp ce populația de 65 ani și peste a crescut de la 13,2% la 14,8%. Pe de altă parte, intrarea României în Piața Internă a forței de muncă, chiar în condițiile perioadelor de tranziție negociate, va determina fluxuri de forță de muncă. Se estimează că România va avea o poziție relativ echilibrată în acest proces, și se așteaptă ca populația ocupată totală să crească ușor de-a lungul perioadei.

În acest context, provocarea pentru **sistemul de asigurări sociale** este dublă: promovarea de măsuri pentru atragerea a cât mai multor contribuabili din categoria persoanelor active și încheierea cât mai rapidă a procesului de restructurare a sistemului de pensii.

Direcțiile de acțiune prevăzute pentru atragerea a cât mai multor contribuabili din categoria persoanelor active vizează asigurarea unui cadru favorabil, din punct de vedere legislativ și instituțional, pentru crearea de noi locuri de muncă și atragerea unui număr mai mare de persoane pe piața muncii (reducerea ratelor de inactivitate în rândul grupurilor vulnerabile din punct de vedere social). Pe lângă programul de reducere a nivelului de impozitare a muncii și recente modificări ale legislației muncii în sensul flexibilizării relațiilor de muncă, Guvernul României va aplica o serie de măsuri destinate reducerii presiunii administrative asupra angajatorilor legate de utilizarea forței de muncă și reglementării activităților lucrative de tip temporar. Astfel, reducerea în continuare a ratelor contribuțiilor la asigurările sociale este justificată de intenția de diminuare a înclinației întreprinderilor de a păstra activitățile în economia gri, pentru a da un impuls pozitiv evoluțiilor pieței muncii.

În anul 2001, România a făcut primul pas în reformarea sistemului public de pensii, prin intrarea în vigoare a Legii privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

În *prima etapă* de aplicare a reformei, legea prevedea măsuri de reducere pe termen lung a dezechilibrului fiscal din bugetul asigurărilor sociale de stat, și anume: creșterea vârstei de pensionare standard de la 57 la 60 ani pentru femei și de la 62 la 65 ani pentru bărbați, treptat, până în 2014; acordarea de puncte de pensie suplimentare, în vederea stimulării participării la piața muncii chiar și după îndeplinirea condițiilor cumulative de pensionare; creșterea perioadei minime de contribuție pentru ambele sexe de la 10 la 15 ani până în 2014; introducerea metodologiei noi de calcul pentru corelarea contribuțiilor cu nivelul beneficiilor, bazată pe un sistem de puncte, care ia în considerare veniturile realizate de-a lungul carierei cu puternice elemente de redistribuire.

A *doua etapă* a reformei, inițiată în anul 2005, a constat într-un set de măsuri de reformă în scopul consolidării *sistemului public redistributiv de pensii (pilonul I)*. În acest sens, s-a trecut la *recalcularea pensiilor din sistemul public*, procesul fiind finalizat la data de 31 decembrie 2005 cu păstrarea drepturilor financiare a 3.557.474 persoane.

În scopul eliminării discrepanțelor din fostul sistem de asigurări sociale, pensiile agricultorilor vor crește în două etape: cu 50% de la 1 septembrie 2007 și cu 50% de la 1 ianuarie 2008. Sumele necesare plății pensiilor din agricultură sunt suportate din bugetul de stat.

Pensiile din sistemul public se vor majora cu 5% de la 1 septembrie 2007, urmând ca începând cu 1 ianuarie 2008 majorarea să fie, în medie, de 37,2%, astfel încât la 1 ianuarie 2009 majorarea cumulată să atingă 43%.

Sursele bugetare pentru majorarea pensiilor sunt: mai buna colectare a veniturilor la bugetul asigurărilor sociale, lărgirea bazei de impozitare și mărirea salariilor ca urmare a creșterii economice. Se estimează că majorarea pensiilor nu va avea un efect semnificativ asupra deficitului de cont curent.

Principalele măsuri care vor fi puse în practică de guvern cu scopul lărgirii bazei de impozitare sunt:

- reducerea contribuțiilor la asigurările sociale cu 6 puncte procentuale cumulat (angajat și angajator), prin acordarea unei prime reduceri de trei puncte procentuale la începutul anului și acordarea unor reduceri suplimentare de încă trei puncte procentuale în cea de a doua parte a anului;
- egalizarea bazei de impozitare la sistemul de pensii cu cea de la sănătate, respectiv plata contribuțiilor angajaților pentru toate tipurile de venituri salariale;
- anularea plafonului de 5 salarii medii brute ca bază de colectare a contribuțiilor;
- armonizarea bazei de impozitare la fondul de șomaj prin includerea tuturor câștigurilor în baza de impozitare.

În același timp s-a realizat *externalizarea din bugetul asigurărilor sociale de stat a prestațiilor care nu au legătură directă pensiile*. Astfel, sumele alocate pentru plata indemnizației acordate pentru creșterea copilului au fost prevăzute în bugetul de stat pentru anul 2006, iar sumele alocate pentru plata concediilor medicale vor fi asigurate de către bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate. În afara aspectelor legate de externalizarea prestațiilor pe termen scurt, principalele modificări privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale constau în: îmbunătățirea cadrului organizatoric și funcțional, revizuirea cadrului legislativ și normativ în urma aspectelor relevate de implementarea legii în primii ani de funcționare, precum și *re-analizarea criteriilor de eligibilitate referitoare la pensionarea anticipată parțială și la cea de invaliditate*.

Pilonul II, reprezentat de *schema pensiilor obligatorii administrate privat*, va fi implementat începând cu 1 ianuarie 2008. Este prevăzut ca o parte din contribuțiile asigurărilor sociale din sistemul public să fie redirecționate în mod obligatoriu către fondurile private de pensii (2% din câștigurile salariale pentru primul an, procentul urmând să crească gradual timp de 8 ani până la atingerea cotei de 6% la sfârșitul intervalului de timp). Contribuția la aceste fonduri private va fi obligatorie pentru toți asigurații sistemului public cu vârsta de până la 35 ani, iar pentru cei cu vârsta cuprinsă între 36 și 45 ani va fi opțională. Din analizele efectuate rezultă că, în anul 2008, primul an întreg de aplicare a legii, urmează să participe la fondurile de pensii obligatorii un număr de cca. 2,67 milioane persoane, urmând ca în anul 2012 numărul de contribuitori să ajungă la cca. 3,55 milioane persoane. Pentru primii cinci ani, valoarea contribuției se va ridica de la 7,9 miliarde RON, reprezentând 0,17% din PIB în anul 2008, ajungând în 2012 la 0,47% din PIB. De altfel, până în anul 2016, când contribuția ajunge la nivelul maxim (6%), ponderea acesteia în PIB nu va depăși 0,85%.

Fondurile de pensii vor funcționa sub supravegherea unei instituții nou create – Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, aflată sub controlul Parlamentului României. Finanțarea prognozată pentru funcționarea Comisiei este de 320,89 mii RON pentru anul 2005, respectiv 1082,72 mii RON pentru anul 2006 și este susținută de un împrumut de la Banca Mondială.

Pilonul III - *schema de pensii opționale administrate privat* va fi implementat începând cu 2007. Se așteaptă ca aproximativ 300.000 de persoane să adere în primul an la acest sistem, numărul acestora urmând să crească cu încă 200.000 în 2008. Se estimează că totalul contribuțiilor se va situa în jurul sumei de 100 MEuro, la sfârșitul celui de-al doilea an de implementare.

2.2.3 Restructurarea sistemului de asigurări de sănătate

Restructurarea sistemului de sănătate reprezintă o altă prioritate a României pe termen scurt și mediu, care urmărește *creșterea calității și diversificarea serviciilor*, prin restructurarea programelor naționale de sănătate către cetățeni și prin *reabilitarea infrastructurii sistemului sanitar*. Guvernul a asigurat, încă din 2005, o creștere semnificativă a cheltuielilor publice pentru sănătate, care s-au majorat cu 40% în 2006 față de 2004, iar ca pondere în PIB de la 3% în 2004 la 4% în prezent. În același timp, Guvernul a asigurat o mai bună utilizare a fondurilor, dublând alocările pentru medicamente, de la 281 MEuro în 2004 la 569 MEuro în 2006.

Importante modificări structurale pentru sistemului de sănătate au fost prevăzute în pachetul legislativ adoptat în prima parte a anului 2006: *gestionarea eficientă a fondurilor publice și demararea unor proiecte de infrastructură* pentru reabilitarea sistemului de sănătate.

În ceea ce privește structura și funcționalitatea sistemului și gestionarea eficientă a fondurilor, prin noul pachet de reglementări, s-a consacrat autonomia Casei Naționale de Asigurări de Sănătate și s-a definitivat cadrul normativ prin care să se accentueze rolul medicului de familie în vederea *reducerii costurilor în sistemul sanitar*. Astfel, se va modifica centrul de greutate de pe asistența medicală acordată în sistemul spitalicesc, cu costuri mari, pe asistența medicală profilactică, ceea ce va implica modificări în statutul medicului de familie.

În acest sens, se prevede ca *reforma privind statutul medicului de familie* să conducă la disciplinarea sistemului de medicină primară, prin realizarea unui registru real al pacienților și debirocratizarea activității medicilor. Obiectivul principal al restructurării acestora îl reprezintă evaluarea stării de sănătate a populației și a factorilor de risc, în vederea prevenirii îmbolnăvirilor persoanelor aflate pe listele medicilor de familie. În acest context, se va continua procesul de *descentralizare în sistemul de sănătate* prin delegarea competențelor de la autoritățile de sănătate publică la comunitățile locale (2007-2009), după evaluarea funcționării descentralizării în județele pilot.

Implicarea suplimentară a sectorului privat în furnizarea de servicii medicale este esențială pentru reducerea presiunii exercitate asupra resurselor publice și îmbunătățirea calității serviciilor medicale. Pentru reducerea presiunii asupra sistemului de asigurări sociale de sănătate vor fi încurajate asigurările voluntare de sănătate.

Simultan va avea loc o *reformă în domeniul medicamentelor*, păstrându-se drepturile asiguraților și utilizând un proces transparent de stabilire a listei de medicamente compensate și gratuite precum și a prețului de referință pentru medicamente. Politica Guvernului este de a facilita accesul cetățenilor la eliberarea medicamentelor compensate și gratuite. Astfel, s-au reprojecțat listele de medicamente compensate și gratuite la care au dreptul asigurații, prin sistemul de asigurări sociale de sănătate și respectiv procesul de compensare al medicamentelor.

Principalele *eforturi investiționale de modernizare a infrastructurii* se vor orienta spre reabilitarea sau construcția a 15 spitale județene în cadrul *Programului "Spitale județene"*, cu termen de finalizare 2008 și pentru creșterea calității aparaturii medicale. Simultan, se are în vedere închiderea unor unități sanitare sau secții deficitare din punct de vedere al adresabilității, externalizarea unor servicii, dar și redirecționarea unor fonduri spre finanțarea unor servicii medicale și a eliberării de medicamente compensate, prin preluarea de către Ministerul Sănătății Publice a unor finanțări din contribuțiile datorate de producătorii/importatorii de produse din tutun sau băuturi alcoolice. Pentru anul 2006 au fost prevăzute investiții pentru reforma sistemului de sănătate de cca. 3.380 MEuro, iar pentru anul 2007 s-au alocat fonduri în valoare de 4.320 MEuro.

De asemenea, în anul 2006 a fost creat cadrul legislativ privind reforma în domeniul sănătății referitor la spitale. În acest sens, guvernul a pregătit proiectul de act normativ privind înființarea, organizarea și funcționarea Comisiei Naționale de Acreditare a Spitalelor și a elaborat cadrul

legislativ privind procedurile și condițiile de acreditare a spitalelor și standardele de calitate medicală.

Prin măsurile de reorganizare a unităților sanitare cu paturi se urmărește o adaptare a structurii spitalelor în funcție de adresabilitatea populației deservite. Astfel, s-a realizat o împărțire în spitale de urgență, spitale clinice (institute și spitale de excelență), spitale de cronici, spitale sociale (subordonate ministerului de linie). Modernizarea infrastructurii de sănătate este finanțată din Fondul European pentru Dezvoltare Regională prin POR 2007-2013, Axa Prioritară 3 – Îmbunătățirea infrastructurii sociale, domeniul de intervenție: „Reabilitarea, modernizarea și echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate” prin care se sprijină: reabilitarea, modernizarea și echiparea spitalelor județene și a ambulatoriilor, beneficiind de o alocare financiară totală de aproximativ 173 de milioane Euro în perioada 2007-2013.

Spitalele identificate spre reabilitare prin POR acoperă 7 din cele 8 regiuni de dezvoltare (cu excepția regiunii București - Ilfov) și furnizează o gamă largă de servicii (medicină internă, pediatrie, chirurgie, obstetrică-ginecologie, ortopedie, terapie intensivă, oftalmologie, rino-laringologie, etc.) și, foarte important, servicii de urgență.

Pentru refacerea echilibrului între serviciile de medicină primară și cele de medicină secundară, afectate de evoluția sistemului sanitar din ultimii ani, va fi finanțată dezvoltarea **serviciilor ambulatorii** (infrastructură de scară mică, aflate în spitale sau în afara acestora), acestea asigurând latura preventivă a serviciilor de sănătate, mai ales pentru acei pacienți, aflați în zone dezavantajate, expuși riscului de a nu beneficia de servicii medicale (de ex. cei aflați la distanțe mari de spitalele județene).

Pentru reducerea presiunii asupra sistemului de asigurări sociale de sănătate vor fi încurajate *asigurările voluntare de sănătate*.

3. CONTEXTUL MICROECONOMIC

3.1 Îmbunătățirea competitivității economice

3.1.1 Îmbunătățirea funcționării piețelor de energie electrică și gaze naturale

Piața de energie electrică din România a fost deschisă gradual începând din anul 2000. Începând cu luna iulie 2005, gradul de deschidere a pieței este de 83,5%, fiind eliminate criteriile de eligibilitate, toți consumatorii, cu excepția celor casnici, fiind liberi să-și aleagă furnizorul. Guvernul își asumă implementarea prevederilor directivei 2003/54/CE privind regulile comune pentru piața internă de energie electrică referitoare la liberalizarea completă a pieței energiei electrice și la separarea legală a activităților de producție, transport, distribuție și furnizare a energiei electrice, respectând termenul prevăzut de directivă, respectiv 1 iulie 2007.

Modificarea Legii energiei electrice în anul 2007 solicită revizuirea cadrului de reglementare privind relația furnizor – consumator, aceasta va conduce la modificarea actului normativ de aprobare a Regulamentului de furnizare a energiei electrice la consumatori, a ordinelor Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei de aprobare a contractelor-cadru de furnizare a energiei electrice și a celor privind procedura de schimbare a furnizorului de energie electrică.

Activitatea de supraveghere a pieței de energie electrică en-gros și en-detail tinde să devină una dintre atribuțiile importante ale reglementatorului, în condițiile liberalizării totale a acesteia. Creșterea performanțelor acestei activități este legată de creșterea transparenței pe piața din România și de armonizarea regulilor aplicate cu cele europene care implică adaptarea graduală a cadrului de reglementare. Se are în vedere elaborarea până în anul 2008 a unei metodologii de monitorizare a pieței cu amănuntul și revizuirea metodologiei existente pentru piața en-gros, în cazul în care practica aplicării acesteia o impune, precum și implementarea prevederilor europene referitoare la managementul informațiilor și transparența piețelor de energie electrică. Astfel vor fi prevăzute instrumente specifice de gestionarea informațiilor la care vor avea acces nediscriminatoriu toți participanții pe piață.

În sectorul energiei electrice se are în vedere continuarea procesului de interconectare transfrontalieră cu Ungaria, Republica Moldova și Serbia, care urmează să contribuie la diversificarea ofertei de electricitate.

România implementează prevederile Directivei 2003/55/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale, referitoare la liberalizarea completă a pieței gazelor naturale și la separarea legală, a operatorului de sistem de restul activităților derulate de companiile de transport, distribuție și înmagazinare a gazelor naturale, respectând termenul prevăzut de Directivă. Gradul de deschidere a pieței gazelor naturale este de 100%, începând cu 1 iulie 2007, orice consumator de gaze naturale fiind liber să își aleagă furnizorul.

Pentru aplicarea principiilor și mecanismelor privind accesul la conductele de transport gaze naturale, prevăzute în Regulamentul 1775/2005/CE privind condițiile de acces la conductele de transport a gazelor naturale, este necesară, în anul 2007 completarea cadrului de reglementare în sectorul gazelor naturale, prin elaborarea și adoptarea *Codului rețelei de gaze naturale*, care va conține cerințele și regulile privind accesul la Sistemul Național de Transport (SNT) al gazelor naturale.

În scopul asigurării unui nivel adecvat de calitate a serviciilor furnizate în sectorul gazelor naturale, în cursul anului 2006, au fost elaborate *Standardele de performanță* pentru serviciul de distribuție, respectiv transport al gazelor naturale în care sunt stipulate criteriile de calitate comercială pentru acestea. În completarea cadrului existent, în cursul anului 2007, urmează să fie adoptat *Standardul de performanță pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale*.

Pentru asigurarea securității în aprovizionarea cu energie electrică, România își propune creșterea ponderii **energiei nucleare** în mix-ul energetic național la aproximativ 16% prin punerea în funcțiune a unității 2, respectiv la un nivel estimat de aproximativ 30% prin realizarea unităților 3 și 4 de la Centrala Nucleară Cernavodă. În vederea dezvoltării programului de investiții în sectorul nuclear, Guvernul continuă programul de investiții prin finalizarea unității 2 și pregătește proiectul de act normativ privind strategia de atragere a investițiilor pentru unitățile 3 și 4 de la Centrala Nucleară Cernavodă. Totodată Guvernul va susține securitatea nucleară în România prin proiecte specifice în valoare de 11 MEuro (fonduri nerambursabile) destinate creșterii capacității administrative a Comisiei Naționale pentru Activități Nucleare, securizare a unității 1 de la Centrala Nucleară de la Cernavodă și a depozitelor radioactive Saligny și Băița.

Pentru acoperirea necesarului de consum intern cu resurse de petrol, guvernul promovează integrarea României în circuitul țițeiului din Marea Caspică către Europa de Vest. În acest sens, este vizată construirea oleoductului Constanța – Trieste în cadrul proiectului Pan European *Oil Pipeline*. De asemenea, se au în vedere proiecte majore de investiții în domeniul gazelor naturale (proiectul *NABUCCO*), care vor contribui la diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze naturale și la creșterea gradului de siguranță în alimentare în țară și vor asigura interconectarea pieței europene la resursele existente în afara granițelor UE.

În perioada 2007-2010, ca efect al liberalizării pieței de energie și a investițiilor realizate în Centrala Nucleară de la Cernavodă susținute de către guvern, dar și a investițiilor private pentru reabilitarea centralelor în domeniul hidroenergetic și termoelectric, a complexelor energetice, în reabilitarea și dezvoltarea rețelelor de transport și distribuție se așteaptă evoluții pozitive care vor determina o creștere a totalului producției interne de energie primară cu 0,2 Mtep și o scădere a tarifelor la energie a consumatorilor industriali cu 0,039 Euro/kwh, esențială în stimularea activității acestora:

Tabelul nr. 3.1

Producția de energie

Indicator	2006	2010
Producția de energie hidroelectrică - Mtep	1,60	1,70
Producția de energie nucleare-electrică minereu uraniu - Mtep	1,36	2,80
Total producție internă de energie primară - Mtep	28,11	28,31
Tarifele la electricitate – utilizatori industriali – nivelul de preț și evoluția pe piața electricității (Euro/kwh)	0,0766	0,0727*

Sursa: Comisia Națională de Prognoză, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei

*Pentru utilizatorii industriali (eligibili și captivi) cifrele estimate pornesc de la premiza liberalizării pieței de energie electrică la 01.07.2007, valoarea prețurilor medii fiind exprimată în termeni reali (fără inflație și nu a inclus efectul taxelor).

3.1.2 Promovarea investițiilor în interconectarea rețelelor

Un factor cheie al dezvoltării economiei românești în perioada 2007-2010 va fi **modernizarea infrastructurii de transport** și infrastructurii TIC, fapt care va genera un impact semnificativ în dezvoltarea reală a pieței interne, creșterea competitivității economice și accelerarea integrării economice în UE.

Analizele¹ detaliate privind diagnosticarea situației curente a diferitelor rețele de transport la nivel național au identificat următoarele probleme-cheie:

- transporturile interne din România, deși diversificate, au o capacitate insuficientă pentru preluarea creșterii transportului de mărfuri și pasageri, mai ales în unele zone și în anumite perioade ale anului (vara, week-end-uri etc.);

¹ PND 2007- 2013 (Capitolul I - Analiza situației curente) – 2006

Studiu, Analiza și diagnoza preliminară a situației curente din sistemul de transport din România – 2006-2007

- infrastructura de transport necesită investiții importante pentru a fi adusă la standarde europene;
- accesul la coridoarele vest-europene, precum și la cele est și sud-europene este îngreunat și limitat de capacitatea de transport și calitatea redusă a anumitor elemente de infrastructură ;
- așezarea României la intersecția drumurilor ce unesc estul cu vestul Europei și sudul cu nordul Europei, precum și amplasarea țării pe axele de tranzit ce leagă Europa de Asia, evidențiază importanța unei infrastructuri dezvoltate ;
- fluviul Dunărea și deschiderea României la Marea Neagră reprezintă un argument pentru creșterea transportului pe apă, ținând seama și de costul scăzut în comparație cu transportul terestru sau aerian și de caracterul mai puțin poluant al acestui mod de transport.

Măsurile propuse pentru dezvoltarea infrastructurii de transport se concentrează pe prioritățile și politicile UE și acoperă obiectivele Cadrului Național Strategic de Referință (CNSR) care prin Programul Operațional Sectorial – Transport (POS-T) stabilește prioritățile, dezideratele și alocarea de fonduri pentru dezvoltarea sectorului transporturilor în România în perioada 2007-2013.

Este în curs de elaborare Planul Director General de Transporturi (GTMP), care va furniza criteriile de bază pentru stabilirea și prioritizarea proiectelor prin crearea sinergiilor cu POS-T și măsurile convergente din PNR.

Pentru dinamizarea piețelor de produse și servicii și integrarea rapidă a acestora în piața internă Guvernul României va promova în perioada următoare un pachet complet de măsuri destinate dezvoltării infrastructurii de transport și TIC făcând astfel posibilă interconectarea cu rețele europene contribuind astfel la facilitarea liberei circulații a mărfurilor și serviciilor și la deblocarea potențialului întreprinderilor în găsirea de noi nișe de piață.

Guvernul României va acorda o atenție deosebită continuării modernizării rețelei rutiere naționale și a infrastructurii rutiere de-a lungul rețelei TEN-T în vederea asigurării legăturilor cu rețeaua de autostrăzi din celelalte State Membre. Se vor avea în vedere construirea a 582 km de autostrăzi pentru realizarea legăturilor cu state membre. Măsura vizează construirea de noi autostrăzi și de rute ocolitoare, la profil de autostradă, pentru orașele amplasate pe rețeaua TEN-T și în afara acesteia în scopul intensificării traficului de persoane și mărfuri, concomitent cu asigurarea unui grad ridicat de siguranță, viteză și calitatea serviciilor. Măsura beneficiază de finanțare națională și din Fondul de Coeziune prin POS Transport.

Sistemul de drumuri naționale este insuficient modernizat și de o calitate necorespunzătoare comparativ cu cel din celelalte SM. Libera circulație inter-regională pe distanțe mari a persoanelor și mărfurilor este dezavantajată din cauza lipsei infrastructurii naționale de transport adaptată la standarde europene. În vederea realizării convergenței teritoriale și asigurării accesului la polii de dezvoltare economică, România își asumă modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de drumuri naționale care sunt amplasate pe și în afara rețelei TEN-T, respectiv a 3354,4 km de drumuri naționale. Implementarea măsurii va conduce la intensificarea traficului de persoane și mărfuri, un grad ridicat de siguranță, creșterea calității serviciilor, măsura beneficiind de finanțare națională și din FEDR.

Complementar acestor tipuri de investiții, Programul Operațional Regional - Axa Prioritară 2: Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale va finanța reabilitarea drumurilor județene, construcția șoselelor de centură precum și reabilitarea străzilor orașenești. Conectarea drumurilor județene la rețeaua drumurilor naționale și la rețeaua TEN prevăzută a se realiza prin POR, va avea implicații asupra dezvoltării regionale, atrăgând în circuitul economic zone cu o dezvoltare structurală deficitară, contribuind la creșterea fluxurilor de capital, a mobilității forței

de muncă, a accesibilității spre și în interiorul țării, precum și la crearea de noi oportunități de locuri de muncă, inclusiv în zonele rurale.

Suma totală alocată din POR în perioada 2007-2013 pentru această axă prioritară, inclusiv cofinanțarea națională, este de aproximativ 876 MEuro.

Pentru facilitarea transportului pe cale ferată, Guvernul României își propune continuarea *modernizării rețelei de cale ferată națională* și a infrastructurii de cale ferată TEN-T. Măsura are în vedere în primul rând aducerea liniilor de cale ferată aflate în exploatare la parametri proiectați; simultan, se va trece la asigurarea condițiilor tehnice pentru circulația trenurilor de călători și marfă cu viteze sporite (160 km/h pentru trenurile de călători, 120 km/h pentru trenurile de marfă), realizându-se astfel încadrarea în parametri tehnici solicitați prin acordurile internaționale AGC, AGTC, TER; se are în vedere cu prioritate reabilitarea / modernizarea rețelei TEN-T situate pe Coridorul IV: Curtici-Constanța (458 km). Măsura beneficiază de o finanțare mixtă, bugetul de stat, FEDR și din Fondul de Coeziune prin POS Transport. Cu sprijinul fondurilor post-aderare, vor începe în anul 2009 lucrările de modernizare se preconizează modernizarea la standarde europene de interoperabilitate a 180 km din lungimea axei prioritare TEN-T nr. 22, care se estimează că vor fi finalizate în anul 2013.

În ceea ce privește creșterea calității serviciilor se va continua procesul de realizare a sistemului de centralizare electronică a stațiilor, iar prin programul de modernizare a stațiilor de cale ferată se vor reabilita 15 stații de cale ferată și se vor moderniza alte 5 stații. Guvernul va avea în vedere totodată îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor în *transportul aerian* în contextul amplificării schimburilor comerciale în interiorul și exteriorul UE. Prin creșterea traficului aerian pe unele aeroporturi se poate atinge limita capacității existente (congestia) și în consecință scăderea gradului de siguranță a traficului de aceea se va acționa pentru modernizarea și dezvoltarea aeroporturilor.

În vederea asigurării capacității necesare și a creșterii gradului de siguranță și securitate al activităților aeronautice se va continua derularea programelor strategice de dezvoltare a infrastructurii aeroporturilor de interes național, urmărindu-se de asemenea modernizarea celorlalte aeroporturi aflate pe rețeaua trans-europeană de transport de pe teritoriul României.

Măsura va viza creșterea eficienței utilizării infrastructurii aeroportuare existente și asigurarea în avans a capacității aeroportuare necesare, având în vedere prognozele de creștere a traficului odată cu aderarea la UE. Măsura beneficiază de finanțare națională și din FEDR.

Concomitent se va acționa pentru modernizarea flotei companiei TAROM pentru care se are în vedere achiziționarea, în perioada 2007-2010, a două aeronave de tip A318.

O contribuție importantă la asigurarea liberei circulații a mărfurilor o aduce *transportul maritim și fluvial*, de aceea preocupările Guvernului României sunt orientate spre dezvoltarea infrastructurii și serviciilor în transportul maritim și fluvial. În acest scop este prevăzută, în anul 2007, modificarea cadrului legislativ privind administrarea porturilor și a căilor navigabile, precum și desfășurarea activităților de transport naval în porturi și pe căi navigabile. Măsura vizează îmbunătățirea modului de exploatare și de punere la dispoziția operatorilor, a infrastructurilor portuare.

Dezvoltarea transportului maritim pe distanțe scurte în Marea Neagră și în țările riverane poate fi stimulată luând în considerație amplasarea geografică strategică a portului Constanța la intersecția axelor prioritare TEN-T (rutieră, fluvială, feroviară) prin sporirea traficului de tranzit românesc și intereuropean prin acest port, care în prezent nu dispune de infrastructură de transport la standardele europene. Măsura va viza derularea unor programe de investiții în portul Constanța pentru a transforma acest port într-un port *hub* la Marea Neagră.

În perioada 2007-2010 se va înregistra o evoluție pozitivă la toți indicatorii de caracterizare a performanțelor din transporturi, astfel:

Tabelul nr. 3.2

Indicator	2006	2010
Volumul transportului de mărfuri în PIB – indicele volumului de transport de mărfuri (tone-km) față de PIB (exprimat în Euro) măsurat în tone-km/Euro	0,91	0,56
Ponderea transportului rutier de mărfuri ca procent din tone-km - %	68,7	70,2
Traficul de mărfuri prin porturile maritime - Mtone	48,5	64,5
Traficul de mărfuri prin porturile fluviale și căile navigabile - Mtone	34,0	40,2
Volumul transportului de pasageri în PIB – indicele volumului de transport de pasageri (pasageri-km) față de PIB (exprimat în Euro) măsurat în pasageri-km/Euro	0,24	0,16
Produsul intern brut – exprimat în Mld Euro	97,2	168,8

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

3.1.3 Modernizare infrastructurii comunicațiilor și promovarea tehnologiei informației

Piața tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) din România înregistrează una dintre cele mai ridicate dinamici la nivel regional, respectiv o creștere de 14,7% în 2005 față de 2004, conform EITO2006. Piața de comunicații a crescut într-un ritm susținut, mult peste ritmul de creștere al economiei, industria TIC fiind sectorul cel mai dinamic al economiei, cu o contribuție de peste 8% din PIB în 2005.

Comunicațiile în bandă largă (*broadband*) reprezintă un catalizator major al progresului către o noua economie, bazată pe cunoaștere, și de aceea Guvernul României va acționa pentru dezvoltarea și creșterea accesibilității infrastructurii de *broadband*.

Implementarea *Strategiei de dezvoltare a comunicațiilor electronice de bandă largă în România* este axată pe trei piloni: îmbunătățirea capacității administrative, dezvoltarea mediului de afaceri și integrarea grupurilor dezavantajate și creșterea accesului lor pe piața muncii. În acest sens, unul din obiectivele strategice în acest domeniu este de a reduce decalajul digital comparativ cu media UE25 și de a crește rata de penetrare a conexiunilor *broadband* (nr. de conexiuni/100 locuitori) de la 8.2%² în 2006 la 25%³ în 2010.

O prima estimare realizată în 2006 privind dimensiunea decalajului digital, realizată pe baza unei metodologii similare celei utilizate de către Comisia Europeană, indică o diferență/ un raport privind gradul de acoperire cu servicii în banda largă de circa 2,5:1 în cazul comparației mediu urban – mediu suburban, respectiv un raport de aproximativ 6:1 în analiza comparativă a mediului urban cu cel rural.

Prin proiectul „*Economia bazată pe Cunoaștere*” (*Knowledge Based Economy*) se creează premisele ameliorării acestor discrepante prin dotarea cu infrastructură de acces la informație de ultimă generație, servicii dedicate administrației publice și cetățenilor, software educațional, platforme de comunicare, instruire în utilizarea tehnologiilor TIC în 260 de comunități locale.

România își propune revizuirea Strategiei privind implementarea Serviciului Universal în sectorul comunicațiilor electronice pe perioada 2007-2010. Revizuirea este necesară ca urmare a evoluțiilor înregistrate în dezvoltarea pieței de comunicații din România în perioada care a trecut de la liberalizare, a impactului strategiei aplicată în această perioadă și a eventualelor oportunități de finanțare alternative ce pot fi identificate pentru susținerea programelor cu scop creșterii accesului la servicii de comunicații în zonele rurale defavorizate.

² Piața de comunicații electronice din România - Raport de date statistice 2006, Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației.

³ Ținta este corelată cu Raportul Final pentru proiectul de Strategie Națională de Broadband, Roland Berger Strategy Consultants, care estimează o rată de penetrare de 20-25% în 2009.

De asemenea, Guvernul își propune să adopte cadrul legislativ pentru implementarea *Power Line Communication* pentru care a fost realizat un studiu de fezabilitate și un proiect pilot.. Au fost contractate studii privind modul de implementare a sistemelor *WiMAX* la nivel european, urmând să fie creat cadrul legislativ de implementare.

Concomitent se va asigura un mediu concurențial pe piața comunicațiilor electronice, în scopul creșterii coerenței și eficienței deciziilor de reglementare adoptate, simultan cu creșterea transparenței și predictibilității acestora. Se are în vedere elaborarea Strategiei de reglementare a sectorului comunicațiilor electronice pentru perioada 2007-2010, care va urmări adaptarea politicilor și instrumentelor de reglementare a sectorului de comunicații electronice în scopul atingerii obiectivelor definite de cadrul legislativ: promovarea concurenței, încurajarea investițiilor eficiente în infrastructură și promovarea inovării, protecția drepturilor și a intereselor utilizatorilor finali, promovarea transparenței față de utilizatori, promovarea intereselor specifice ale utilizatorilor cu handicap și ale celor cu nevoi sociale speciale, protecția drepturilor persoanelor, în special a dreptului la viață privată, promovarea integrității și securității rețelelor publice de comunicații, promovarea convergenței media și a neutralității tehnologice, promovarea diversității lingvistice și culturale, precum și a pluralismului media.

Adoptarea Planului operațional de revizuire a piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice va sta la baza efectuării de către România a notificărilor prevăzute la articolul 7 din Directiva 2002/21/EC privind cadrul comun de reglementare pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice. Planul operațional va fi stabilit după publicarea de către Comisia Europeană a versiunii revizuite a Recomandării privind piețele relevante. În perioada 2007-2008 se vor efectua analize de piață în sectorul comunicațiilor electronice, în vederea determinării gradului de competitivitate de pe aceste piețe.

3.2 Îmbunătățirea mediului de afaceri

Creșterea economică generală și progresele înregistrate în simplificarea procedurilor de intrare pe piață a firmelor au avut un impact pozitiv asupra întreprinderilor. Analizele efectuate indică faptul că de întreprinderile mici și mijlocii sunt dominante aducând o contribuție importantă în ceea ce privește ocuparea și creșterea economică prin performanțele înregistrate. Pentru perioada 2007 - 2010, România își propune realizarea unui set de elemente de reformă în termenii promovării reglementărilor mai bune și implementării unor modalități concrete de susținere a inițiativelor antreprenoriale, care în ansamblul lor să contribuie la consolidarea capacității tehnologice a întreprinderilor, la deblocarea spiritului antreprenorial și la creșterea locurilor de muncă.

Decalajele tehnologice și competitive între România și celelalte SM sunt încă foarte serioase, iar recuperarea acestor decalaje este condiționată de creșterea capacității și a competitivității resurselor de care dispune sistemul CDI național.

În acest context, România își propune o abordare coerentă de măsurare și evaluare a costurilor administrative, o reglementare mai bună (Better Regulation), reducerea și reorientarea ajutorului de stat către obiectivele orizontale, facilitarea accesului la finanțare precum și dezvoltarea și menținerea unui mediu concurențial nediscriminatoriu pentru operatorii de pe piață.

Tabelul nr. 3.3

**Dinamica productivității muncii și a salariului real
- modificări procentuale anuale -**

Indicatori	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2007-2010 (%)
Productivitatea muncii (PIB/ populația ocupată)	5,3	9,2	4,2	5,8	4,9	4,8	4,7	5,2	4,9
Salariul real	10,8	10,5	14,3	7,6	14,6	8,2	6,8	4,7	8,5

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

3.2.1 Reglementări mai bune pentru încurajarea investițiilor

Deși s-au făcut progrese în ceea ce privește procedurile de înregistrare a companiilor, în România există în continuare un nivel ridicat al costurilor de informare și raportare către administrație pe care acestea trebuie să le suporte pe parcursul funcționării lor. Acest aspect afectează negativ atât eficiența funcționării companiilor în sine cât și mediul macroeconomic, creșterea PIB-ului și a competitivității statului în ansamblu.

România își propune o abordare coerentă în ceea ce privește *măsurarea costurilor administrative*, prin realizarea unor evaluări profesionale a nivelului acestora, introducerea modelului standard de costuri administrative și extinderea aplicării metodologiei la nivelul ministerelor de linie și apoi elaborarea și implementarea de planuri concrete pentru reducerea costurilor (*burden*) administrative. Ca parte a inițiativei pentru o reglementare mai bună (*Better Regulation*), România își asumă, prin componenta de măsurare a costurilor administrative evaluarea completă și precisă a tuturor costurilor pe care le presupune adoptarea și aplicarea actelor normative și, ca o consecință directă, elaborarea de planuri de simplificare legislativă și administrativă.

Dintre rezultatele estimate în acest domeniu prioritar se pot menționa: *reducerea barierelor administrative atât la nivel central, cât mai ales la nivel local*, cu cca. 10% până la sfârșitul anului 2008.

Până la sfârșitul anului 2007 va fi adoptat un act normativ pentru instituirea procedurii de aprobare tacită pentru aproximativ 10% din totalul autorizațiilor, avizelor, licențelor și permiselor (aproximativ 45 la momentul actual) necesare intrării pe piață a unei companii.

În ceea ce privește *evaluarea costurilor administrative*, până în 2008 va fi adoptată metodologia SCM (*Standard Cost Method*) în proiecte pilot în 2-3 domenii relevante, iar până în 2010 se va implementa SCM la nivelul tuturor ministerelor. În acest context, se prevede formarea până în 2010 a 30 de specialiști din cadrul ministerelor de linie în domeniul evaluării costurilor administrative pentru sectoarele din sfera lor de responsabilitate.

Percepția mediului de afaceri rămâne în continuare una nefavorabilă în privința eforturilor pe care operatorii economici trebuie să le facă pentru îndeplinirea obligațiilor de raportare și procedurale, generate de reglementări. S-a făcut o serie de pași în direcția evaluării ex-ante pentru proiectele de acte normative, dar există încă etape importante de parcurs în cuantificarea costurilor reglementărilor, ca parte componentă a evaluării de impact a reglementărilor (Regulatory Impact Assessment).

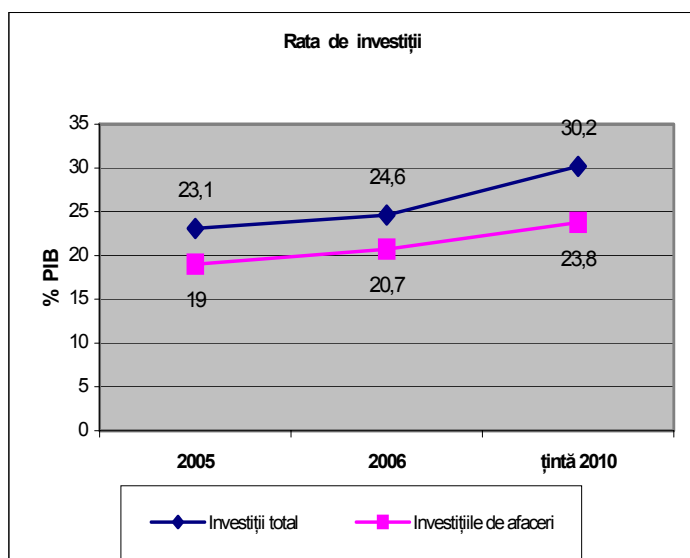
În ceea ce privește *eliminarea barierelor administrative* care generează întâzieri în începerea efectivă a afacerilor, România a început evaluarea sistemelor de autorizare sub aspectul costurilor, cerințelor și al timpilor necesari parcurgerii procedurilor specifice de către întreprinderi pentru intrare pe piață în vederea pregătirii transpunerii Directivei 2006/123/CE privind Serviciile pe Piața Internă în termenul prevăzut (2009). Rezultatele complete ale acestei evaluări sunt așteptate la mijlocul anului 2008, când grupul de lucru constituit pentru transpunerea directivei, va finaliza raportul comprehensiv referitor sistemele de autorizare prevăzut de directivă, prin care România își propune reducerea sistemelor de autorizare pentru facilitarea accesului prestatorilor de servicii. Transpunerea directivei va crea o reală oportunitate prestatorilor de servicii, întreprinderilor și consumatorilor români care vor beneficia de un sistem transparent de informare integrat cu cel comunitar.

Pentru *stimularea investițiilor* în România, la nivel interministerial a fost elaborat proiectul de lege privind investițiile, care constituie o reglementare-cadru, prin care sunt stabilite și definite principiile, condițiile și modalitățile de stimulare a acestora, indiferent de capitalul deținut de investitorii interesați (autohton sau străin). De asemenea, sunt definite investițiile pentru care se

acordă facilități, pe diferite categorii în funcție de obiectul investiției și de valoarea acesteia. Pentru aplicarea legii va fi creat un organism central pluridisciplinar – Comisia Interministerială pentru Investiții, formată din reprezentanți ai autorităților publice centrale cu competențe în domeniul de activitate al legii, care decide acordarea de facilități investitorilor, potrivit prevederilor legii.

Totodată, va fi creată Agenția Română pentru Investiții, prin reorganizarea Agenției Române pentru Investiții Străine, care, pe lângă responsabilitatea administrativă (de implementare practică a prevederilor legale), are și rolul de punct de contact, coordonare și promovare a politicilor în domeniul investițiilor. O noutate adusă prin acest proiect o reprezintă reglementarea *contractului de investiții*, care este definit ca actul juridic încheiat între investitor și furnizorul ajutorului de stat, care asigură la nivel local îndeplinirea drepturilor și obligațiilor ce rezulta din aplicarea facilităților acordate în temeiul legii. Legea va fi adoptată la sfârșitul anului 2007.

Grafic 3.1

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Rata investițiilor pe total economie va crește în 2010 față de 2006 cu 5,6 puncte procentuale, trendul crescător se va înregistra și la rata investițiilor de afaceri care va crește față de același an de referință cu 3,1 puncte procentuale. Măsurile anunțate la acest capitol, coroborate cu investițiile prevăzute pentru infrastructura de transport și TIC și cele de dezvoltare a capitalului uman, precum și implementarea măsurilor de creștere a capacității administrative vor avea efect pozitiv asupra integrării comerciale a bunurilor, care va crește în 2010 cu 1,5 puncte procentuale față de 2006.

Aspectele legate de facilitarea intrării/ieșirii pe/de pe piață mai rapidă și mai puțin costisitoare a întreprinderilor reprezintă o preocupare majoră a guvernului atât în procesul de înregistrare a întreprinderilor cât și oferirea de instrumente viabile pentru rezolvarea problemelor contencioase și necontencioase.

Este știut că procesul actual de înregistrare și autorizare a întreprinzătorilor este consumator de resurse financiare și timp atât pentru administrația publică locală în calitate de autoritate emitentă cât și pentru întreprinzători în calitate de beneficiari. Începând cu anul 2007, a intrat în fază de testare sistemul on-line de înregistrare și autorizare a întreprinzătorilor, fiind astfel respectată durata procesului de înregistrare și autorizare de 3 zile, prevăzută de lege. În sistem sunt introduse electronic pe bază de semnătură electronică formulare inteligente (*e-forms*) generate de către solicitant: formulare solicitate pentru înregistrare în registrul comerțului, documente însoțitoare. Totodată, sistemul permite obținerea de informații on-line din registrul comerțului computerizat. Generalizarea sistemului va permite întreprinzătorilor să-și reducă costurile generate de utilizarea formularelor și deplasările la sediul Oficiilor Registrului Comerțului de pe lângă tribunalele județene.

De asemenea, buna funcționare a sistemului judiciar poate contribui semnificativ la consolidarea mediului de afaceri, în primul rând prin asigurarea capacității instanțelor de a judeca litigiile comerciale, în materia dreptului concurenței, de achiziții publice etc. În vederea specializării magistraților au fost înființate trei tribunale comerciale, iar la nivelul celorlalte tribunale și curți de apel din țară funcționează secții comerciale specializate. De asemenea, Institutul Național al

Magistraturii, ce asigură formarea inițială și continuă a judecătorilor și procurorilor, acordă o importanță deosebită formării în materii specifice dreptului comercial.

În ceea ce privește facilitarea ieșirii de pe piață a întreprinderilor vor fi continuate măsurile pentru monitorizarea implementării legii insolvenței, identificarea și promovarea bunelor practici în materie și perfecționarea sistemelor informatice existente prin care se urmărește pe de o parte reducerea costurilor administrative și procedurale asupra întreprinderilor aflate în procedură de insolvență, iar pe de altă parte îmbunătățirea activității instanțelor judecătorești, care instrumentează cazuri de insolvență.

Astfel, până în decembrie 2008, va fi elaborată ediția a doua a „Manualului privind bunele practici în aplicarea procedurii insolvenței”. Totodată va fi instituit un mecanism de actualizare periodică a acestui instrument prin identificarea și reunirea într-o colecție editată periodic, a celor mai bune practici (jurisprudență, metode de ieșire din situația de criză financiară și/sau de lichidare – maximizarea veniturilor). Această actualizare va fi realizată de un grup de lucru format din reprezentanți ai Ministerului Justiției, Oficiului Național al Registrului Comerțului, ai instanțelor judecătorești – judecători sindici-, ai organismelor profesionale interesate - Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență, Uniunea Barourilor din România-, reprezentanți ai mediului academic și ai mediului de afaceri.

În scopul culegerii de bune practici în activitatea de gestionare a situațiilor de criză financiară a societăților comerciale, se vor evalua, până în luna iunie 2008, cele două sisteme informatice: „Dosarul electronic de insolvență” și sistemul electronic de citare, comunicare și convocare “Buletinul procedurilor de insolvență”, în scopul dezvoltării și asigurării funcționării simultane a acestora. Astfel vor fi evaluate efectele legislației asupra derulării procedurii insolvenței: durata procedurii, eficiența activității practicienilor în insolvență, mecanismele de redresare și formarea profesională continuă, pe bază de indicatori specifici, prin care vor cuantificate performanțele celor două sisteme și vor fi propuse metode de îmbunătățire a acestora.

Pentru reducerea numărului de cauze care apelează la procedura reorganizării judiciare au fost inițiate demersuri pentru *identificarea și consacarea legislativă a procedurii de pre-insolvență*. Acestea pornesc de la premisa că declanșarea efectivă a procedurii este urmată de declararea stării de criză financiară a întreprinzătorului, care de cele mai multe ori degenerază în faliment. Procedura de pre-insolvență este centrată pe redresarea economică a comerciantului aflat în dificultate financiară, aceasta fiind de natură extra-judiciară. În acest sens, Guvernul va adopta, până în cursul lunii decembrie 2007, proiectul de act normativ privind procedura concordatului preventiv. Măsura va avea un impact pozitiv asupra întreprinderilor aflate în criză financiară oferindu-le acestora posibilitatea redresării economice și menținerii locurilor de muncă.

Pentru a beneficia de avantajele pieței interne întreprinderile și cetățenii au la dispoziție, de la 1 ianuarie 2007, serviciile gratuite oferite de Centrul Național SOLVIT, prin care le sunt soluționate reclamațiile înaintate cu privire la neaplicarea sau aplicarea necorespunzătoare a prevederilor legislației comunitare. În vederea soluționării rapide a plângerilor Centrul a creat o rețea de puncte de contact în toate instituțiile administrației publice centrale. În perioada următoare Centrul își va dezvolta expertiza în ceea ce privește soluționarea cazurilor cu care este sesizat și își va spori vizibilitatea sa în relațiile cu cetățenii, întreprinderile, partenerii sociali și asociațiile profesionale (seminarii, conferințe, publicații, materiale informative). Sesizările primite vor reprezenta un material de lucru la dispoziția administrației centrale/locale care va conduce la îmbunătățirea calității reglementărilor sau a practicilor administrative de aplicare a acestora.

3.2.2 Dezvoltarea infrastructurii de afaceri

Conform analizelor și datelor existente, numărul mediu de IMM-uri este de 19 IMM/1000 locuitori, mult mai mic decât media EU 15 de 52 IMM/1000 locuitori. Dezvoltarea economică redusă, în special în unele regiuni și sectoare economice, este influențată în mare măsură de baza

antreprenorială insuficient dezvoltată și diversificată. Sprijinul acordat pentru crearea și consolidarea infrastructurii de afaceri nu a asigurat, până în prezent, premisele și logistica necesare dezvoltării unei baze reale a afacerilor, în absența culturii parteneriatului și colaborării. Ca rezultat, comunitatea de afaceri este încă fragmentată, iar oportunitățile de realizare a unei sinergii considerabile nu sunt eficient exploatate sau dezvoltate. Pentru facilitarea menținerii pe piață și dezvoltarea întreprinderilor, guvernul se va orienta spre crearea infrastructurii de afaceri favorabilă orientării întreprinderilor pe piață și va stimula spiritul antreprenorial, în scopul creșterii productivității întreprinderilor, în special al IMM-urilor.

În scopul compensării deficiențelor înregistrate, Guvernul va susține infrastructurile de afaceri de interes național într-o manieră integrată, coordonată la nivel național (parcuri industriale, incubatoare de afaceri, parcuri științifice). În cadrul POS CCE 2007-2013, axa prioritară 1 „Un sistem productiv, inovativ și eco-eficient”, va fi promovată co-finanțarea infrastructurilor suport pentru *afaceri de importanță națională*, prin intervenții publice semnificative, care vizează dezvoltarea acestora, precum și stimularea unui comportament de tip cluster al firmelor efecte de dezvoltare rapidă a întreprinderilor cu potențial competitiv.

De asemenea, POR, în cadrul axei prioritare 4: Consolidarea mediului de afaceri regional și local, domeniul de intervenție: „Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor cu importanță regională și locală” se va concentra pe dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor specifice fiecărei regiuni, în special în zonele mai puțin dezvoltate și / sau aflate în declin economic cu scopul de a atrage investitori, în special IMM, care să-și localizeze afacerile în aceste zone și să creeze noi locuri de muncă.

POR va sprijini, în cadrul aceleiași axe prioritare, și reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea lor pentru noi activități (alocări în perioada 2007-2013 de aproximativ 235 MEuro), atragerea în circuitul economic al acestor suprafețe de teren constituind un factor economic important pentru dezvoltarea regională și locală.

Pentru a asigura un impact major al măsurilor integrate de dezvoltare a sistemului de producție inovativ și eco-eficient, România își propune susținerea echilibrată a investițiilor directe în întreprinderi pentru creșterea capacității tehnologice a acestora și a dezvoltării infrastructurii de afaceri. Efectul asupra creșterii și creării locurilor de muncă, în întreprinderile asistate prin programe, va de aproximativ 25.000 locuri de muncă pe perioada de programare.

Concomitent, Guvernul României va realiza în 2008 o evaluare asupra competitivității economice în România ca destinație pentru investiții, printr-un studiu care va identifica sectoarele industriale în care România deține avantaje competitive comparativ cu standardele internaționale. Studiul va include previziuni referitoare la impactul potențial al creșterii productivității asupra creșterii economice și creării de locuri de muncă. Ca rezultat al studiului, în cursul anului 2008, va fi elaborat Planul Național de Productivitate, în cadrul unui proces de consultare și facilitare cu principalii actori implicați, respectiv de integrare a direcțiilor de acțiune identificate.

Un element cheie al dezvoltării bazei antreprenoriale îl reprezintă serviciile suport în domeniul larg al consultanței și pregătirii antreprenoriale. În absența unei culturi reale a afacerilor, a serviciilor de calitate, precum și datorită dezvoltării insuficiente a rețelelor de diseminare a informațiilor pentru IMM, consolidarea antreprenoriatului în România rămâne încă un deziderat.

Piața serviciilor suport pentru întreprinderi trebuie să fie competitivă și diversificată, astfel încât să permită IMM-urilor să beneficieze de consultanță specializată pentru a deveni mai competitive. Studiile efectuate indică un grad scăzut de participare la cursuri destinate managerilor sau angajaților. De aceea este necesară promovarea modulelor de pregătire și a cursurilor adecvate necesităților IMM în vederea adoptării unor sisteme moderne de îmbunătățire a managementului, productivității, flexibilității și competitivității.

Dezvoltarea durabilă a serviciilor suport pentru afaceri va fi susținută din FEDR prin POS Creșterea Competitivității Economice 2007-2013, axa prioritară 1 - Un sistem inovativ și eco-eficient de producție.

Promovarea culturii antreprenoriale și a adaptabilității întreprinderilor și lucrătorilor va fi asigurată, inclusiv programe specializate finanțate prin FSE-POS DRU, prin formare profesională și sprijin pentru întreprinderi și angajații acestora pentru promovarea adaptabilității. De asemenea, va fi consolidată cultura antreprenorială prin cursuri de formare și măsuri de acompaniament pentru operaționalizarea inițiativelor de afaceri. Vor fi consolidate serviciile de pre-concediere, destinate celor care vor fi disponibilizați în urma operațiunilor de restructurare efectuate de angajatori și va fi sprijinită formarea și obținerea calificărilor manageriale, precum și dezvoltarea responsabilității corporative, prin oferirea de stimulente pentru angajatori în scopul dezvoltării companiilor și carierelor.

Pentru a se diminua discrepanțele din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii în ceea ce privește tehnologiile inovative, de înaltă productivitate, care pot asigura sustenabilitatea și trecerea la un mediu de afaceri performant, guvernul va susține dezvoltarea și implementarea soluțiilor de *e-business* și *e-commerce*, prin proiectul „*Economia bazată pe cunoaștere*” se acordă sprijin pentru IMM-uri sau consorții pentru adoptarea soluțiilor inovatoare de tip e-business, cu scopul de a îmbunătăți competitivitatea acestora pe piețele naționale și internaționale

Lipsa infrastructurii și a abilităților TIC sunt considerate a fi cele mai importante piedici în dezvoltarea unor instrumente *e-business* și *e-commerce*, ca elemente de creștere a potențialului IMM. Este necesară dezvoltarea unor servicii ale societății informaționale, precum și promovarea în rândul IMM a avantajelor oferite de tehnicile e-business, încurajarea lor pentru intrarea pe piața mondială de e-business, precum și crearea capacității instituționale și a potențialului uman pentru introducerea și susținerea unei platforme și rețele e-business în România.

În cadrul POS CCE 2007-2013, axa prioritară 3 TIC pentru sectoarele privat și public, domeniul major de intervenție 3 – Dezvoltarea economiei electronice (*e-economy*), se vor finanța din FEDR operațiuni pentru dezvoltarea de sisteme TIC integrate pentru afaceri precum și dezvoltarea sistemelor de comerț electronic și alte soluții electronice pentru facilitarea afacerilor între companii. De asemenea prin POS CCE, domeniul major de intervenție „*Susținerea utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor*”, IMM-urile vor beneficia de finanțare pentru conectarea la internet prin conexiuni *broadband* și pentru achiziționarea de *hardware* și *software* corespunzătoare.

Totodată, prin proiectul „*Economia bazată pe cunoaștere*” este susținută dezvoltarea portalurilor locale pentru promovarea comerțului electronic și a rețelelor e-business, în vederea creării unui mediu virtual în vederea promovării soluțiilor *e-commerce* și *e-business*. Măsura are ca obiectiv dezvoltarea economiilor locale, crearea unei noi culturi inter-relaționale între întreprinderi, adoptarea soluțiilor inovative *e-business* și crearea planurilor de dezvoltare locală și integrarea lor în strategia regională.

Se va dezvolta portalul pentru IMM-uri (proiect finanțat din fonduri de preaderare), care conține un pachet dedicat de instrumente și aplicații adecvate: soluții e-guvernare, baze de date pentru IMM (servicii de consultanță, instruire, financiare), soluții de benchmarking dedicate IMM care doresc fie să-și dezvolte propriile sisteme *e-business*, fie să interacționeze cu alte platforme electronice (*market-places*), care le sunt recomandate sau impuse de către clienți.

Guvernul va continua extinderea și consolidarea rețelei oficiilor teritoriale pentru IMM - punctelor de contact one-stop, prin suplimentarea în cursul anului 2007 a numărului de oficii teritoriale pentru IMM, (pe lângă cele 8 existente) și întărirea rolului acestora de multiplicatori ai suportului pentru IMM, la nivel local prin întărirea parteneriatului cu reprezentanții mediului de afaceri, organizațiilor și autorităților locale.

Implicarea oficiilor teritoriale pentru IMM joacă un rol important în procesul de pregătire a portofoliului de proiecte, în implementarea asistenței financiare pentru IMM, din resursele bugetare naționale sau comunitare. De asemenea în cadrul acestora se vor organiza *help-desk-uri* pentru IMM prin furnizarea informațiilor complete și orientarea acestora în accesarea schemelor de finanțare dedicate. Totodată oficiile pentru IMM-uri își vor dezvolta rolul de interfață între Guvern și comunitățile locale de afaceri privind aplicarea politicilor pentru IMM-uri, asigurând feedback-ul în procesul de formulare și luare a deciziilor strategice pentru sector, prin identificarea eșecului de piață și a specificității regionale și locale. Măsura beneficiază de finanțare națională.

3.2.3 Creșterea competitivității întreprinderilor și promovarea CDI

Decalajele pe care România le înregistrează față de celelalte SM, în ceea ce privește avantajele competitive ale întreprinderilor, se datorează productivității reduse, în majoritatea sectoarelor industriale, situată în urma mediei UE, inclusiv a unor țări din regiune.

Nivelul productivității în industria prelucrătoare este de cca. 4,5 ori mai mic decât media la nivelul UE, deși aceasta a avut o evoluție crescătoare ea nu a fost un rezultat al modernizării producției și al unui management competitiv.

Creșterea productivității depinde atât de dezvoltarea tehnologică realizată prin investiții tangibile (echipamente, tehnologii noi) și intangibile (licențe, brevete, mărci și *know-how*), cât și de creșterea calității produselor, a marketingului și a aplicării rezultatelor cercetării-inovării, dar și de alte surse ce determină creșterea valorii adăugate.

În acest condiții, capacitatea de inovare și viteza de diseminare a inovării devin cruciale pentru creșterea competitivității întreprinderilor. În România ponderea întreprinderilor inovative este încă scăzută față de nivelul european (51% dintre întreprinderi sunt inovative din punct de vedere tehnologic), dar tendința este de creștere de la 17%⁴ la 19,3%⁵. Inovarea înregistrată în industrie și servicii se bazează în majoritate pe achizițiile de echipamente și tehnologii noi și doar în mică măsură pe propria activitate de cercetare din cadrul firmelor sau pe implementarea rezultatelor CD aplicabile în economie, generate de activitatea desfășurată de către institutele de C&D și universități. Conform analizelor realizate de Institutul Național de Statistică, rata de transfer a acestor rezultate către industrie este nesatisfăcătoare datorită capacității scăzute a întreprinderilor de a le implementa în producție.

Strategia Națională de Cercetare-Dezvoltare și Inovare 2007-2013, adoptată de Guvernul României în martie 2007 urmărește creșterea competitivității economiei românești prin inovare, cu impact direct asupra creșterii capacității tehnologice a întreprinderilor, care vor beneficia de serviciile oferite de platformele și rețelele integrate de cercetare. Prin politicile CDI promovate de Strategia CDI 2007-2013, România își asumă stimularea activităților CDI realizate la nivelul întreprinderilor și/sau prin parteneriate stabilite între institutele de cercetare-dezvoltare, universități și întreprinderi, ca și creșterea capacității de difuzare și absorbție în economie a cunoștințelor științifice și tehnice, inclusiv a rezultatelor de cercetare și a noilor tehnologii, prin dezvoltarea activităților și infrastructurii CDI în plan regional. Creșterea competitivității întreprinderilor este strânsă legată de creșterea competitivității activității de CDI, care impune reformarea sistemului CDI. Acest proces se bazează pe adaptarea sistemului de învățământ universitar și a disciplinelor tehnice și științifice la noile cerințe pentru formarea și dezvoltarea carierelor științifice, inclusiv prin specializări pe tot parcursul vieții ale personalului de cercetare și prin promovarea colectivelor de cercetare de înaltă performanță, dar și pe modernizarea și dotarea actualei infrastructuri de CDI, cu scopul de a atinge performanțele de competitivitate

⁴ 2000-2002 Analiza inovării, conform metodologiei EUROSTAT CIS 3

⁵ Conform Analizei 2002-2004 (metodologia EUROSTAT CIS 4).

necesare în sistemul CDI din România, în condițiile integrării în spațiul european de cercetare și inovare.

Pentru a susține realizarea obiectivelor strategiei CDI, România s-a angajat ferm în direcția creșterii cheltuielilor publice pentru cercetare. În perioada 2007-2010 bugetul alocat pentru cercetare va înregistra creșteri semnificative: o creștere în 2007 cu cca 50% față de 2006, atingând cca. 0,5% din PIB. Fondurile publice alocate în 2008 pentru CDI vor crește la cca. 0,7% din PIB, respectiv cca. 0,9% în anul 2009, pentru a atinge în anul 2010 nivelul de 1% din PIB, în acord cu obiectivele Strategiei Lisabona.

Investiția publică pentru domeniul CDI se va orienta cu prioritate spre domeniile de interes major pentru creșterea competitivității și asigurarea unei dezvoltări economice durabile: tehnologii informaționale și de comunicații; tehnologii avansate, materiale și produse inovative, inclusiv bio- și eco-tehnologii, în industrie, agricultură și alimentație, sănătate, energie, mediu, transporturi, securitate și spațiu.

Aplicarea strategiei se face prin implementarea *Planului Național CDI 2007-2013*, aprobat de Guvern în mai 2007.

Planul cuprinde un set de programe orientate pentru promovarea cunoașterii și inovării în rândul întreprinderilor, în special al IMM-urilor, astfel:

- Programul Parteneriate în domeniile CDI prioritare urmărește stimularea parteneriatelor în domenii științifice și tehnice, specifice tehnologiilor de vârf, în vederea realizării de tehnologii, produse și servicii inovative;
- Programul Inovare susține proiecte inițiate și dezvoltate de întreprinderi, orientate spre creșterea capacității de inovare, dezvoltarea tehnologică și asimilarea în producție a rezultatelor cercetării, punându-se accentul pe dezvoltarea surselor interne de competență științifică și expertiză tehnică în domeniile de înaltă tehnologie;
- Programele Resurse umane, Capacități, Idei și Susținerea performanței instituționale destinate dezvoltării resurselor umane și creșterii performanțelor din sistemul CDI.

Creșterea capacității CD și stimularea inovării prin dezvoltarea cooperării între instituțiile de cercetare-dezvoltare și mediul de afaceri sunt finanțate de asemenea din FEDR prin *POS Creșterea Competitivității Economice, axa prioritară 2 – Creșterea competitivității economice prin CDI*. Este finanțată cercetarea în parteneriat între universități / institute de cercetare-dezvoltare și întreprinderi (industrie) în vederea obținerii de rezultate aplicabile; susținerea investițiilor în infrastructura de CDI; promovarea accesului întreprinderilor, în special IMM, la activități de CDI.

În vederea întăririi capacității de absorbție a fondurilor structurale, guvernul finanțează programul național *IMPACT* prin care se pregătește portofoliul de proiecte CDI. Implementarea acestor proiecte va avea impact, la nivel regional, asupra creșterii competitivității întreprinderilor din industrie, precum și a celor din infrastructură CDI.

Pe termen scurt România va trebui să pună accent în special pe preluarea de tehnologie pentru recuperarea decalajelor tehnologice, dar și pe continuarea eforturilor pentru intensificarea cercetării fundamentale și aplicative, alături de transferul de cunoștințe. În acest scop, vor fi create și dezvoltate platforme și rețele de cercetare integrate. Prin programul *Cercetare de Excelență (CEEX)* România susține proiecte de cercetare-dezvoltare complexe în domenii specifice tehnologiilor de vârf, dezvoltarea resurselor umane pentru cercetare și promovarea participării la programele europene și internaționale de cercetare. Prin acest program se urmărește dezvoltarea activităților și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare cu impact economic la nivel regional (Modulul I). Totodată, România își asumă dezvoltarea infrastructurii de cercetare în organismele specializate, cum sunt laboratoarele de experimentare și testare,

laboratoarele de etalonare, sau organismele de certificare (Modulul IV), precum și participarea la programele europene și internaționale de cercetare (Modulul III).

Pe lângă programele publice din domeniul CDI, Guvernul urmărește aplicarea măsurilor fiscale de stimulare a creșterii cheltuielilor pentru CDI ale agenților economici, pentru apropierea de ținta de 2% din PIB la orizontul de timp 2013-2015. Menționăm în special *pachetul de măsuri fiscale special dedicat stimulării activităților CDI* promovat prin noul Cod Fiscal intrat în vigoare la 1 ianuarie 2007 prin care este prevăzută deductibilitatea cu 100% a cheltuielilor curente pentru CD, deducerea a 20% din valoarea investițiilor directe CD cu impact în economie, neimpozitarea veniturilor obținute de persoanele fizice din aplicarea (de către titular sau licențiați) sau din concesiunea brevetelor; reducerea de impozit prin opțiuni flexibile de amortizare a cheltuielilor pentru active corporale și necorporale.

Pentru a mări viteza de recuperare a decalajelor tehnologice la nivelul întreprinderilor, Guvernul va stimula în continuare investițiile în tehnologii și echipamente noi, precum și pentru introducerea și certificarea sistemelor de management al calității și a produselor, ca și al celor de management de mediu, sisteme care atrag importante beneficii pentru firme, conducând la îmbunătățirea poziției lor pe piață. Studiile realizate pe parcursul anului 2005, au indicat faptul că o treime din numărul de IMM-uri intenționează să investească în tehnologii noi și numai 4% în protecția mediului. În anul 2004, numai 20% din IMM, în special cele mijlocii, au introdus sistemele de management al calității. În cea mai mare parte IMM-urile sunt interesate de certificarea sistemului de management al calității și mai puțin de implementarea managementului de mediu. Certificarea sistemelor de management al calității și de mediu va fi finanțată din FEDR, prin implementarea POS CCE 2007-2013.

3.2.4 Consolidarea politicilor privind concurența și ajutorul de stat

Gestiunea adecvată a fondurilor naționale și comunitare este determinată de asigurarea coerenței între politicile economice naționale, regulile privind ajutorul de stat și instrumentele structurale.

De aceea una dintre priorități va fi reprezentată de implementarea planului de acțiune elaborat în baza „*Politicii în domeniul ajutorului de stat pentru perioada 2006 – 2013*”. Se va urmări alinierea politicii naționale în domeniu la evoluțiile înregistrate în Uniunea Europeană mai ales prin limitarea ajutoarelor de stat și mai buna direcționare a acestora. În acest scop, abordarea națională în domeniu se va orienta, cu prioritate, către acordarea de ajutoare de stat sub forma de scheme axate pe obiective orizontale (ajutoare pentru dezvoltare regională, pentru cercetare-dezvoltare, pentru întreprinderi mici și mijlocii, pentru pregătire profesională, pentru ocuparea forței de muncă). Consiliul Concurenței va acorda asistență de specialitate furnizorilor de ajutor de stat pentru întocmirea de scheme de ajutor de stat care să respecte criteriile de compatibilitate din legislația comunitară și să asigure convergența cu regulile care guvernează instrumentele structurale.

O modalitate eficientă de îmbunătățire a implementării reglementărilor comunitare în domeniul ajutorului de stat o reprezintă crearea unei rețele informatice interactive, care să asigure legătura permanentă dintre Consiliul Concurenței (autoritatea națională de contact) și autoritățile inițiatore și furnizoare de ajutor de stat. Obiectivul măsurii are în vedere integrarea pieței – integrarea comerțului cu bunuri, integrarea comerțului cu servicii, intensitatea investițiilor străine directe, investițiile în afaceri/formarea brută de capital. Rețeaua va fi coordonată de Consiliul Concurenței și va include, alături de experții Consiliului Concurenței, experți din toate autoritățile publice centrale implicate în acordarea de ajutoare de stat, în calitate de inițiatori sau furnizori.

Pentru administrarea eficientă a *legislației concurenței* în vederea asigurării și menținerii unui mediu concurențial normal și concentrarea resurselor pentru detectarea și sancționarea, în principal, a celor mai grave practici anticoncurențiale, Consiliul Concurenței va continua să

aplice legislația națională în materie de concurență cu privire la practicile care afectează piața românească. Activitatea de aplicare a legislației concurenței se va concentra, cu prioritate, asupra detectării și sancționării celor mai grave încălcări ale regulilor concurențiale.

Aplicarea corectă a regulilor de concurență nu este posibilă fără o bună cunoaștere a piețelor pe care activează firmele implicate în practicile analizate, fără înțelegerea mecanismelor și dinamicii care caracterizează sectoarele economice respective.

Consiliul Concurenței va continua monitorizarea piețelor, în special a sectoarelor sensibile din punct de vedere al recurenței practicilor anticoncurențiale, aceasta fiind o activitate esențială pentru aplicarea corectă și eficientă a legislației concurenței. De asemenea, prin realizarea unor studii sectoriale, vor putea fi obținute informații esențiale despre domenii în care intervenția Consiliului Concurenței este necesară pentru restabilirea mediului concurențial normal.

Consiliul Concurenței va continua analiza reglementărilor existente, în scopul eliminării din legislația națională a prevederilor cu posibil impact anticoncurențial și promovării mecanismelor concurențiale. Pentru asigurarea concordanței cu regulile de concurență a procesului de ajustare a celorlalte politici economice, activitatea Grupului de lucru interministerial în domeniul concurenței va continua. De asemenea, va fi utilizată în continuare consultarea ex-ante în cadrul unității specializate de aplicare a tehnicilor de tip AIR (Analiza de Impact a Reglementării).

Consiliul Concurenței trebuie să își îndeplinească rolul de membru cu drepturi depline în *Rețeaua Europeană a Concurenței* (ECN), care reprezintă elementul esențial al sistemului de implementare al regulilor comunitare în domeniul concurenței. Aceasta determină o creștere calitativă și cantitativă a activității autorității române de concurență care va contribui la dezvoltarea culturii concurenței loiale în rândul întreprinzătorilor. De aici, rezultă necesitatea întăririi capacității administrative a instituției de concurență și a creșterii calității expertizei în vederea întăririi independenței decizionale, pentru a face față rigorilor impuse de calitatea de membru al ECN.

3.2.5 Facilitarea accesului la finanțare

Pentru facilitarea accesului la finanțare, în ceea ce privește furnizorii de servicii financiare nebancale, a fost creat cadrul legislativ și de reglementare care asigură premisele necesare creșterii sustenabile a creditului neguvernamental și crearea unui mediu concurențial nediscriminatoriu pentru toți participanții din sectorul creditării.

Banca Națională a României va continua monitorizarea instituțiilor financiare nebancale cu un volum de activitate ce ar putea crea probleme stabilității financiare și va supraveghea instituțiile financiare nebancale al căror volum de activitate - efectiv și potențial - depășește un nivel critic stabilit prin reglementare.

Prin cadrul de reglementare s-au stabilit categorii de *instituții financiare nebancale*, diferențiate în funcție de natura și de volumul activității de creditare desfășurate, impunându-se cerințe minime pentru organizarea și funcționarea fiecărei categorii de entități - a căror îndeplinire este verificată de Banca Națională a României.

Crearea cadrului necesar pentru dezvoltarea de *noi instrumente / forme de finanțare* pe piața românească, prin definitivarea cadrului legislativ și de reglementare necesar dezvoltării pieței secundare a creditului ipotecar și securitizării creanțelor, se înscrie în același context, al facilitării accesului la finanțare. Reglementarea instrumentelor de natura obligațiunilor ipotecare și instrumentelor financiare securitizate va asigura creșterea intermedierei financiare cu menținerea unei calități generale ridicate a activelor și va atrage interesul investitorilor de talie internațională pentru piața de capital românească.

Un factor cu potențial efect de stimulare a accesului la finanțare, în special pe segmentul de retail, segment în care s-ar putea încadra, în anumite condiții, și creanțele asupra IMM-urilor, este implementarea în legislația românească a prevederilor *acquis*-ului comunitar referitoare la noile cerințe de capital pentru instituțiile de credit și firmele de investiții

Analizele socio-economice realizate recent indică un eșec de piață semnificativ, în ceea ce privește instrumentele financiare specifice pentru IMM, în pofida faptului că IMM-urile sunt considerate un actor important pentru dezvoltarea economică în perioada post-aderare. Crearea unor astfel de instrumente este cu atât mai necesară, cu cât cererea potențială de credit de partea IMM-urilor este superioară ofertei bancare, iar costul creditului în termeni de dobândă și colaterale este foarte ridicat în România, comparativ cu alte țări din UE.

În contextul creșterii capacității IMM pentru investiții în noi echipamente și tehnologii, printr-o utilizare eficientă a fondurilor structurale alocate în cadrul POS CCE, se asigură unui portofoliu de măsuri complementare pentru facilitarea accesului la finanțare. În acest scop, un întreg domeniu major de intervenție este dedicat creării unui pachet de instrumente pentru dezvoltarea surselor de finanțare existente și a celor alternative pentru IMM, prin utilizarea inițiativei JEREMIE.

3.3 Managementul durabil al resurselor regenerabile și atenuarea schimbărilor climatice

Utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile și protejarea biodiversității sunt prioritare pentru România. În acest sens, România își propune, până în 2010, reducerea semnificativă a ratei actuale privind pierderile de diversitate biologică, prin dezvoltarea de metode de producție și consum durabile, inclusiv prin utilizarea de materiale noi eco-eficiente. Orientarea către un grad de eficiență energetică îmbunătățit și modernizarea sistemului energetic în ansamblul său vor conduce la economii la nivelul întreprinderilor și al consumatorilor casnici, fără a afecta în mod negativ producția sau consumul.

În acest context, România sprijină caracterul obligatoriu al țintei de 20% propusă la nivelul Uniunii Europene pentru energia regenerabilă, precum și consolidarea pieței interne de energie în vederea producerii de energie curată și a reducerii efectelor sectorului energetic asupra schimbărilor climatice.

3.3.1 Creșterea eficienței utilizării resurselor și conservarea bio-diversității

Uniunea Europeană își intensifică eforturile pentru o dezvoltare economică eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor și energiei. În acest context, utilizarea durabilă a resurselor naturale ar permite o independență mai mare și ar garanta siguranța aprovizionării cu resurse și energie, precum și o disociere a creșterii economice de exploatarea resurselor naturale.

Obiectivele esențiale ale utilizării durabile a resurselor naturale vizează un grad ridicat de protecție a mediului și a sănătății publice, disponibilitatea resurselor naturale pentru generațiile viitoare, contribuția eficientă la stabilitatea și prosperitatea sistemului nostru economic și social și limitarea utilizării resurselor în vederea reducerii impactului acesteia asupra mediului.

Pe lângă aceste aspecte, una dintre preocupările României în ceea ce privește protecția mediului o reprezintă gestionarea eficientă a deșeurilor, în sensul dezvoltării activităților de colectare, transport, tratare, valorificare și eliminare a acestora.

Pentru asigurarea managementului durabil al resurselor, o preocupare majoră o reprezintă *utilizarea resurselor de apă*, aceasta având un impact direct asupra dezvoltării. În acest context se urmărește *îmbunătățirea stării resurselor de apă și a ecosistemelor acvatice* în sensul

protecției apei potabile, încurajării utilizării durabile a apei, reducerii efectelor adverse ale inundațiilor și secetei, precum și îmbunătățirii serviciilor de utilități publice.

Gestionarea durabilă a sistemelor de apă și apă uzată are ca obiective asigurarea serviciilor de apă și canalizare, la tarife accesibile, asigurarea calității corespunzătoare a apei potabile în toate aglomerările umane, îmbunătățirea calității cursurilor de apă, îmbunătățirea gradului de gospodărire a nămolurilor provenite de la stațiile de epurare a apelor uzate și crearea de structuri inovatoare și eficiente de management al apei. Măsura este finanțată din Fondul de Coeziune prin POS Mediu. Programul Operațional Regional prevede, de asemenea, posibilitatea finanțării unor utilități publice (apă, canalizare) în cadrul mai multor axe prioritare, ca activități conexe ale unor proiecte complexe.

Guvernul își asumă implementarea proiectelor de investiții pentru dezvoltarea sistemului de gospodărire a apelor în perioada 2007 – 2009. Măsura beneficiază de finanțare de la Banca Mondială și Banca Europeană de Investiții și se implementează prin *Proiectul Servicii Municipale*.

În vederea creșterii calității vieții cetățenilor și îmbunătățirii calității mediului urban în orașele mici, Compania Națională de Investiții implementează în perioada 2007 – 2011 prima fază din *Programul integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile și a stațiilor de epurare a apelor uzate* în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori. Programul vizează dezvoltarea durabilă a localităților prin îmbunătățirea infrastructurii de aprovizionare cu apă, canalizare și prelucrare a apei uzate..

În ceea ce privește **resursele energetice de petrol și gaze naturale**, se are în vedere ca, în urma evaluărilor, să fie încurajate activitățile de explorare (cca. 80% din suprafața țării cu perspective petrolifere fiind sub incidența unor acorduri de explorare) corelate cu încurajarea exploatarei zăcămintelor marginale, cărora li se aplică redevențe mici și reconcesionarea acestora la care au renunțat titularii inițiali. Totodată, acordurile petroliere au prevederi explicite cu privire la diminuarea influențelor negative ale operațiunilor petroliere asupra mediului, fiind prevăzute programe speciale de abandonare a zăcămintelor.

În cazul resurselor de cărbune energetic, din cauza calității slabe a zăcămintelor, se va continua programul de închidere a exploatareilor ineficiente și a celor situate la limita epuizării rezervelor.

Pentru acoperirea necesarului de consum intern cu resurse de petrol și pentru asigurarea funcționării întregii capacități de rafinare din țară, România are în vedere să facă parte din circuitul țițeiului din Marea Caspică către Europa de Vest. În acest sens, România este interesată de construirea oleoductului Constanța – Trieste în cadrul proiectului *Pan European Oil Pipeline*. De asemenea, se au în vedere proiecte majore de investiții în domeniul gazelor naturale, care vor contribui la diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze naturale, la creșterea gradului de siguranță în alimentare și vor asigura interconectarea pieței europene la resursele existente în afara granițelor UE, respectiv Proiectul NABUCCO, precum și interconectarea la sistemul european de gaze naturale. Pentru îndeplinirea angajamentelor menționate anterior se acordă o mare atenție reabilitării și dispecerizării actualului sistem de transport pe conducte a gazelor naturale și creșterii capacităților de stocare a acestora.

Capacitatea de înmagazinare, în anul 2005, a fost de cca. 3.000 mil. mc. față de 1.300 mil. mc. în anul 2000, iar planurile de perspectivă indică atingerea unui volum de stocare de cca. 4.200 mil mc în 2007.

În vederea atingerii ambițiosului obiectiv de 33% energie electrică produsă din surse regenerabile, România încurajează producerea energiei electrice din surse regenerabile, având însă în vedere influența acesteia asupra creșterii prețului energiei electrice la consumatorul final, necesitatea modernizării rețelelor electrice pentru preluarea energiei electrice provenite din valorificarea surselor de energie regenerabilă, în principal în zonele cu potențial ridicat de astfel de surse și evitarea producerii gazelor cu efect de seră, în principal a CO₂.

Încă din anul 2004 s-a stabilit sistemul de promovare a producerii energiei electrice din surse de energie regenerabilă prin cote obligatorii combinate cu sistemul de comercializare a *certificatelor verzi*.

În ceea ce privește utilizarea noilor tehnologii de **producere a biocarburanților**, a fost elaborată legislația armonizată cu cea europeană. Țintele stabilite în România pentru utilizarea în transport a biocarburanților și a altor carburanți regenerabili sunt: în anul 2007, cel puțin 2% din totalul conținutului energetic al tuturor tipurilor de benzină și motorină folosite în transport, urmând ca acest procent să crească la cel puțin 5,75%, în 2010. Pentru atingerea acestor obiective, operatorii economici au obligația de a introduce pe piața numai amestec dintre biocarburanți și carburanți convenționali, la care conținutul de biocarburant este după cum urmează: 1 iulie 2007, motorină cu minimum 2% în volum; 1 ianuarie 2008, motorină cu minimum 3% în volum; 1 iulie 2008, motorină cu minimum 4% în volum; 1 ianuarie 2009, benzină cu minimum 2% în volum; 1 ianuarie 2010, benzină cu minimum 4% în volum.

Biocarburanții și alte tipuri de carburanți regenerabili sunt scutite de la plata accizelor.

Totodată, prin măsurile de modernizare a exploatațiilor agricole, prevăzute în *Planul Național pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală 2007-2013* (PNADR), va fi promovată introducerea culturilor energetice și utilizarea materialelor regenerabile. Pentru a respecta ținta de 2%, România trebuie să producă în anul 2007 cel puțin 100.000 de tone de tone de biodiesel.

O atenție specială va fi acordată biomasei, prin *Planul Național de Acțiuni privind Biomasa*.

Punerea în practică a *Planului Național* și a *Planurilor regionale pentru realizarea obiectivelor Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor* (2003 – 2013, revizuită periodic) are în vedere implementarea de activități care să conducă la dezvoltarea unui sistem integrat de management al deșeurilor solide în localitățile urbane și rurale. Măsura, finanțată prin POS Mediu, prevede o gestionare corectă și eficientă a deșeurilor, astfel încât cantitatea de deșeuri care ajunge la depozite să scadă, cu efecte directe asupra emisiilor de gaz de depozit și implicit asupra emisiilor de gaze cu efect de seră – ceea ce va avea impact asupra utilizării durabile a resurselor regenerabile și a creșterii calității ecosistemelor și a mediului ambiant.

Tabel 3.4

Indicator	2005	estimări
Deșeurile municipale generate măsurate în kg/persoană/an	380 (2004)	2013 Urban – 680 Mediu urban – 528 Mediu rural - 277
Deșeurile municipale îngropate măsurate în kg/persoană/an	306 (2004)	278 (2009)
Creșterea graduală a nivelului reciclării materialelor recuperabile din deșeurile urbane	1%	60% (2020)
Nivelul colectării deșeurilor în mediul urban	83,4% (2004)	100% (2016)
Nivelul colectării selective	f. scăzut	2008 8% mediu urban 7% mediu urban dens 6% mediu rural
Creșterea numărului de depozite conforme cu legislația UE cu 75% până în 2017	18	65 (2017)

Sursa: Comisia Națională de Prognostic

În ceea ce privește conservarea biodiversității, România are o poziție pe care trebuie să o consolideze, atât la nivelul ecosistemelor, cât și al prezenței diferitelor specii. În România, ariile protejate reprezintă 7,83% din totalul suprafeței țării, iar cca. 47% reprezintă ecosisteme naturale sau semi-naturale. Implementarea *Programului Natura 2000*, va determina creșterea suprafețelor protejate. Astfel, la sfârșitul anului 2006, siturile de importanță comunitară reprezentau cca 11% din suprafața țării, iar ariile speciale de protecție avifaunistică cca 16%. România își propune, până în 2010 reducerea semnificativă a ratei actuale privind pierderile de diversitate.

Înființarea Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate și Conservarea Biodiversității va fi continuată cu definitivarea legislației privind cadrul de organizare și funcționare a agenției, ca urmare a modificării legislației referitoare la regimul ariilor protejate, conservarea habitatelor naturale a florei și faunei sălbatice.

Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii vizează protecția și conservarea naturii, a diversității biologice și utilizarea durabilă a componentelor acestora, dezvoltarea și buna administrare a Rețelei naționale de arii protejate în acord cu strategiile, politicile și practicile puse în aplicare la nivel european și internațional.

În acest scop, va fi finanțată elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate (inclusiv pentru siturile Natura 2000), dezvoltarea infrastructurii pentru protecția biodiversității, precum și monitorizarea speciilor aflate în pericol. Utilizarea durabilă a resurselor naturale și stoparea pierderii biodiversității este finanțată din FEDR prin POS Mediu 2007-2013.

România își asumă acordarea de sprijin în vederea asigurării managementului rațional al pădurii și a continuității și biodiversității ecosistemelor forestiere, având în vedere rolul semnificativ al acestora în ecologia și economia spațiului rural. Măsura, finanțată din FEADR prin PNADR, are în vedere diversificarea producției, identificarea și valorificarea unor noi oportunități și nișe de piață, concomitent cu promovarea unui management durabil, utilizarea energiei regenerabile și creșterea rolului multifuncțional al pădurii.

O preocupare specială pentru România o constituie *gestionarea durabilă a terenurilor agricole*, calitatea acestora fiind legată de asigurarea bazei de resurse pentru o serie de activități economice cu potențial competitiv. În acest sens se are în vedere susținerea exploatațiilor care pot furniza resurse a căror prelucrare ulterioară va crește valoarea adăugată a produselor.

Practicarea agriculturii ecologice în România este favorizată de existența sistemelor agricole tradiționale, majoritar extensive. Acest lucru se datorează în mare măsură și faptului că în România se consumă în medie de 8 – 10 ori mai puține îngrășăminte chimice decât în țările UE, iar produsele de uz fitosanitar sunt asigurate în proporție de numai 20 – 25%. În perioada 2000-2003, suprafața cultivată respectând metodele de producție ecologică s-a triplat (ajungând la 57.200 ha în anul 2003).

România își propune *crearea primei piețe electronice de produse agricole ecologice*, structurată sub forma unei burse on-line ce prezintă în permanență cererea și oferta de produse agricole ecologice, înființarea acestei burse a fost susținută printr-un program specific.

România promovează prin acțiuni specifice *utilizarea produselor ecologice*, elaborarea regulilor de utilizare a siglei „ae”, proprietate a autorității responsabile pentru sectorul de agricultură ecologică, având rolul de a identifica produsele agricole și alimentare care sunt certificate în agricultura ecologică, în conformitate cu legislația națională.

Autoritățile locale vor aplica o politică judicioasă de utilizarea terenurilor, luând în considerație dezvoltarea locală socio-economică și analizând impactul de mediu rezultat din derularea acestor activități, cu scopul planificării și alocării corecte a resurselor de susținere a planurilor și programelor de dezvoltare propuse.

Amprenta ecologică, instrument de măsură a cantității de resurse naturale utilizate de către un stat într-un an, reprezintă și un indicator care poate contribui la fundamentarea politicilor de dezvoltare. România va demara un proces de evaluarea a amprente sale ecologice. În urma evaluării, se va putea stabili care este deficitul de amprentă ecologică al României în raport cu presiunea asupra resurselor naturale regenerabile și neregenerabile.

3.3.2 Creșterea eficienței energetice

România se confruntă cu probleme legate de un sistem energetic încă neperformant și în mare măsură poluant. Infrastructura industrială a României conține în continuare o proporție însemnată de tehnologii și echipamente energointensive, prezintă deficiențe în managementul energetic la nivelul companiilor și nu beneficiază de o piață efectiv concurențială a serviciilor energetice. În acest context, România își propune să reducă intensitatea energetică, prin creșterea eficienței energetice atât în sistemul energetic, cât și în întreprinderi și la consumatorii casnici.

La nivel industrial se are în vedere îmbunătățirea managementului energetic prin utilizarea conceptului de *Planificare Integrată a Resurselor*, modernizării echipamentelor, tehnologiilor și proceselor, atât în sectorul energetic, cât și la consumatorii industriali. Vor fi încurajate investițiile în achiziționarea de tehnologii și echipamente care să contribuie la economisirea resurselor și la protejarea mediului. De asemenea, se vor aplica mecanisme de tipul acordurilor pe termen lung între guvern și asociațiile din sectorul industrial, pentru crearea de parteneriate în vederea reducerii intensității energetice și reducerii impactului asupra mediului prin extinderea programului de certificare a auditorilor energetici și managerilor energetici.

În ceea ce privește infrastructura energetică, îmbunătățirea eficienței energetice este considerată o prioritate, intenționându-se *reducerea intensității energetice* cu un ritm anual de 2,5-3%, în perioada 2006-2009, față de anul 2001. Acțiunile întreprinse în acest scop implică dezvoltarea unui set de măsuri și proiecte de eficiență energetică, ținând cont de faptul că potențialul de economisire disponibil în sectorul rezidențial este de cca. 50%, iar în industrie de cca. 17%.

Tabel 3.5

Indicator	2006	2010
Intensitatea energetică – tep/10 ³ € ₂₀₀₅	0,526	0,378

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

În conformitate cu prevederile Directivei 2006/32/CE privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice, România a finalizat la sfârșitul lunii iunie 2007 primul *Plan Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice*, stabilind obiectivul indicativ intermediar privind economiile de energie pentru anul 2010 și măsurile pentru atingerea acestuia. În Plan sunt incluse măsuri pentru reducerea consumului de energie în sectorul industrial (acorduri voluntare, audituri energetice și gestionarea consumului de energie, îmbunătățirea eficienței energetice prin susținerea finanțării prin *Fondul Român de Eficiență Energetică*, îmbunătățirea eficienței energetice prin susținerea finanțării prin fondurile structurale, organizarea de campanii de informare a operatorilor industriale realizate de autoritățile competente de protecția mediului), măsuri în domeniul rezidențial și terțiar (promovarea cogenerării de înaltă eficiență, îmbunătățirea iluminatului public, îmbunătățirea eficienței energetice la clădirile publice, promovarea utilizării aparatelor electrocasnice eficiente energetic, finalizarea contorizării energiei termice la consumatorii finali, izolarea termică și ventilație la clădirile multietajate, promovarea ESCO), măsuri în domeniul transporturilor (reducerea consumului de energie prin proiecte de modernizare a transportului feroviar de călători și a transportului feroviar de marfă).

În cursul anului 2007, Guvernul va derula un program de reducerea costurilor cu energia pentru populație, care are ca obiective reabilitarea și rentabilizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică a populației, promovarea producerii de energie în sisteme de co-generare, modernizarea și extinderea rețelelor termice de transport și distribuție a energiei termice în circuit primar și circuit secundar. Vor fi finanțate lucrări pentru: automatizarea funcționării sistemelor și instalațiilor și contorizarea consumului de energie termică aferent consumatorilor finali cuplați la sistemele centralizate de alimentare cu energie termică, promovarea utilizării resurselor regenerabile de energie, promovarea investițiilor pentru schimbarea combustibilului utilizat pentru producerea energiei termice.

România își propune reducerea cu 15-25% a facturii de energie termică a populației prin stimularea unui volum de investiții de peste 300 milioane lei/2007 și realizarea unor importante economii de energie, de peste 150.000 tep/2007.

O preocupare specială este legată de sistemele centralizate de termoficare, fiind necesară continuarea investițiilor pentru reabilitarea și eficientizarea funcționării instalațiilor de termoficare. O nouă etapă a procesului s-a realizat în anul 2006, când s-a introdus prețul local de referință pentru energia termică, simultan cu introducerea programelor de re tehnologizare a centralelor termice și a **Programului național de reabilitare termică a clădirilor multi-etajate**.

De asemenea, Programul Operațional Regional va finanța în perioada 2007-2013, prin axa prioritară 1: Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor – potențiali poli de creștere, în cadrul planurilor integrate de dezvoltare urbană, activități de reabilitare a locuințelor sociale multietajate, inclusiv reabilitarea termică a clădirilor, contribuind astfel la creșterea eficienței energetice a clădirilor.

România *susține producerea energiei prin cogenerare de înaltă eficiență*. În acest sens, pentru preluarea în legislația națională a prevederilor directivei 2004/8/CE, a fost elaborată Hotărârea Guvernului nr. 219/2007. În vederea aplicării integrale a prevederilor Directivei, se are în vedere elaborarea legislației secundare pentru adoptarea valorilor de referință armonizate și a factorilor de corecție aplicabili, procedura de emitere a garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă în cogenerarea de înaltă eficiență, inclusiv criterii obiective, transparente și nediscriminatorii, aprobarea schemei de sprijin de tip bonus, aplicată producției de energie electrică în cogenerare, analiza potențialului național de cogenerare al României.

În ceea ce privește energia nucleară, România va **continua programul de investiții** prin finalizarea unității 2 (în anul 2007) și prin realizarea unităților 3 și 4 (după anul 2015) la Centrala Nucleară Cernavodă. Odată cu punerea în funcțiune a unității 2, ponderea energiei nucleare în balanța energetică a României va crește la cca. 16%. Pentru unitățile 3 și 4, România ia în considerare construirea simultană a reactoarelor, în acest scop urmând să fie înființată o companie comercială mixtă, cu capital de stat și privat (companie de proiect).

Eforturile de reducere a ponderii resurselor clasice de energie în balanța energetică a țării se vor materializa prin *promovarea producerii energiei pe baza de resurse regenerabile*, urmărindu-se respectarea procentului de 33% energie ca energia electrică produsă din resurse regenerabile să reprezinte, în anul 2010, ceea ce reprezintă cca. 11% din consumul intern brut de energie (incluzând și centralele hidroelectrice cu puteri instalate de peste 10 MW). În acest sens, România își propune să continue eforturile de promovare, cu prioritate, a energiei hidro.

Au fost stabilite următoarele cote obligatorii, ca valori procentuale anuale din consumul brut de energie electrică: 2,2% pentru anul 2006, 3,74% pentru anul 2007, 5,26% pentru anul 2008, 6,78% pentru anul 2009 și 8,35% pentru 2010-2012. Prin POS Creșterea Competitivității Economice sunt sprijinite investiții care să valorifice astfel de resurse: energia apei în micro hidrocentrale, biomasa, energia solară, a vântului, geotermală, biocarburanți, etc.

Având în vedere că de la 1 ianuarie 2007 se aplică reglementările privind performanța energetică a clădirilor⁶, vor fi sprijinite soluțiile de economisire a resurselor și de protejare a mediului, conform *Programului național de creștere a eficienței energetice pentru perioada 2006-2010*. Acest program prevede implementarea unui mecanism de acordare a sprijinului financiar de la bugetul de stat și bugetele locale prin cofinanțarea investițiilor din acest domeniu (până la 30% din valoarea investițiilor realizate de persoane fizice). De asemenea, se promovează mecanisme de susținere a utilizării resurselor energetice regenerabile în producerea energiei termice și a apei calde menajere.

⁶ Directiva 2002/91/CE privind performanța energetică a clădirilor

Îmbunătățirea eficienței energetice, în condițiile dezvoltării durabile a sistemului energetic prin utilizarea fondurilor structurale va avea ca rezultat scăderea cheltuielilor cu energia a producătorilor industriali, reducând astfel costurile de operare și determinând implicit o creștere a productivității acestora. Creșterea eficienței energetice la utilizatorii industriali va fi susținută prin utilizarea fondurilor structurale în cadrul POS CCE. Prin această măsură, se va susține atât reducerea intensității energetice la utilizatorii finali, modernizarea și extinderea rețelelor de transport energie electrică gaze și petrol, cât și reducerea poluării în sectorul energetic.

3.3.3 Gestionarea schimbărilor climatice

România este prima țară inclusă în Anexa I (țările dezvoltate și țările cu economie în tranziție) a Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (UNFCCC), care a ratificat *Protocolul de la Kyoto* la UNFCCC, angajându-se să reducă emisiile de gaze cu efect de seră (GHG) cu 8% în prima perioadă de angajament (2008-2012), față de anul de bază (1989). În acest sens, se estimează ca România își va îndeplini angajamentele din Protocolul de la Kyoto. Emisiile totale de GHG (fără luarea în considerare a reținerii prin absorbție) au scăzut cu 46% în perioada 1989-2003, iar emisiile nete de GHG (luând în considerare absorbția de CO₂) au scăzut cu 49,5%, în conformitate cu ultimul Inventar Național al emisiilor de GHG, prezentat în tabelul de mai jos.

În acest context, îndeplinirea acestor obiective se va asigura prin implementarea *Planului Național de Acțiune privind Schimbările Climatice pentru realizarea obiectivelor Strategiei Naționale privind Schimbările Climatice și a Planului de Acțiune și a Strategiei Naționale privind Protecția Atmosferei corelate cu rezultatele evaluării preliminare a calității aerului*.

Tabel 3.6

Raportul Inventarului Național de Emisii cu efect de sera 2006
(giga grame echivalent CO₂)

	1989	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
CO₂ inclusiv LULUCF	152.544,1	95.371,44	101.689,51	86.601,82	71.123,11	55.393,71	58.786,53	62.711,37	72.486	78.247,2	81.692,6
CO₂ exclusiv LULUCF	188.488,1	132.826,24	138.256,28	123.435,46	109.622,29	92.810,54	95.621,36	100.380,4	107.626	113.050	116.361
CH₄	50.852,89	30.689,73	31.071,99	27.623,08	26.143,94	26.111,11	26.782	26.064,76	26.384,1	26.570,4	26.939,9
N₂O	19.591,04	11.380,31	10.272,16	10.435,16	8.926,55	9.988,161	9.032,453	9.694,654	8.224,15	8.527,33	10.805,9
HFCs	NO	0,22	0,44	0,73	1,97	2,429226	2,930713	2,777687	3,25308	5,11988	7,13255
PFCs	3.349,52	1.773,67	1.768,98	390,19	416,47	415,04	413,14	428,75	444,59	471,90	513,34
SF₆	NO	0,06	0,06	0,02	0,01	0,048756	0,004302	0,004302	0,01147	0,00244	0,08102

Sursa: Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile

Planul Național de Acțiune privind Schimbările Climatice pentru realizarea obiectivelor *Strategiei Naționale privind Schimbările Climatice (2005 – 2007)* vizează realizarea inventarului național al emisiilor de GHG și îndeplinirea cerințelor de raportare către Secretariatul UNFCCC, elaborarea de studii și scenarii pentru adaptarea la schimbările climatice, sprijinirea de măsuri și

acțiuni pentru reducerea emisiilor GHG (scheme de investiții verzi, promovarea utilizării resurselor regenerabile și a măsurilor de eficiență energetică).

Înființarea pieței de emisii de gaze cu efect de seră are ca obiectiv limitarea emisiilor de gaze cu efect de seră prin utilizarea eficientă a resurselor energetice, îmbunătățirea și stimularea tehnologiilor nepoluante și gestionarea eficientă a activității instalațiilor EU ETS. Prin punerea în aplicare a schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, România își propune ca în 2007 să atingă ținta de 84,2 Mt CO₂, respectiv 487,7 Mt CO₂ pe întreaga perioadă 2008 – 2012, însemnând un plafon mediu anual de 97,5 Mt CO₂.

Planul Național privind Protecția Atmosferei pentru realizarea obiectivelor *Strategiei Naționale privind Protecția Atmosferei* conține măsuri pentru managementul și gestionarea calității aerului.

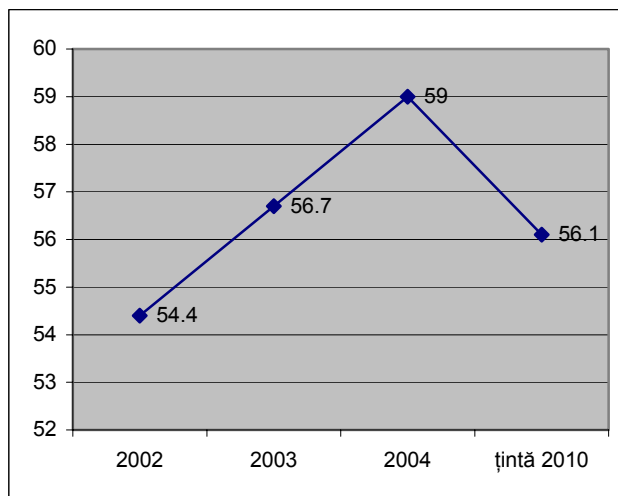
Investițiile în domeniul îmbunătățirii calității aerului sunt promovate din Fondul de Coeziune prin POS Mediu precum și din FEDR prin POS Creșterea Competitivității Economice

De asemenea, prin utilizarea în continuare a mecanismului flexibil introdus prin Protocolul de Kyoto, „Implementare în Comun”, România va beneficia de creșterea gradului de re tehnologizare și utilizare de tehnologii curate în domeniul furnizării de energie și căldură, precum și în alte activități industriale, în condițiile asigurării unor fluxuri suplimentare de capital.

În ceea ce privește sectoarele generatoare de emisii poluante, este necesar să fie introduse tehnologii noi pentru *reducerea emisiilor de dioxid de sulf, oxizi de azot și pulberi* (instalații de desulfurare, arzătoare cu NOx redus, electro-filtre etc.).

Grafic 3.2

Emisiile de gaze cu efect de seră - procentul de schimbare anual de bază (echivalentul dioxid de carbon) și ținta stabilită la Kyoto

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

În plus, pentru instalațiile care cad sub incidența Directivei privind prevenirea și controlul integrat al poluării (IPPC), printre care se numără și instalațiile mari de ardere, este necesară creșterea eficienței acestora prin îmbunătățirea tehnologiilor utilizate și aplicarea celor mai bune tehnici disponibile (BAT-uri). Prin POS Mediu și POS CCE, vor fi susținute investiții, în perioada 2007-2013, pentru reducerea emisiilor de poluanți în sectorul energetic.

În ceea ce privește reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic, România a ratificat *Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi* și protocoalele ulterioare. România s-a angajat ca în anul 2010 nivelul emisiilor să se încadreze în plafoanele prevăzute de Protocolul de la Goteborg (tabelul 3.7). În acest sens s-au prevăzut măsuri concrete

(asumate de fiecare operator în parte), cum ar fi programele de reducere a emisiilor de SO₂, NO_x, provenite din instalațiile mari de ardere, cât și din alte activități (rafinare, petrochimie etc.).

Tabelul 3.7

Angajamentele României rezultate din Protocolul Goteborg
(mii tone)

Poluant	Situația în 1990	Situația în 2002	Situația în 2003	Situația în 2004	Praguri de emisii pentru 2010, conform Protocolului Goteborg	Procentajul reducerii emisiilor pentru 2010 (față de 1990)
SO ₂	1311	781	803	960	918	-30%
NO _x	546	357	325	326	437	-20%
NH ₃	300	156	182	135	210	-30%

Sursa: Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile

România are în vedere *implementarea Planului de acțiuni pentru promovarea eco-tehnologiilor*, plan susținut de Uniunea Europeană printr-un set de 28 de acțiuni concrete un accent deosebit punându-se pe maximizarea eforturilor de racordare la platformele europene destinate acestui scop și pe creșterea accesului la finanțare a întreprinderilor care au capacitate de inovare în produse și materiale eco-eficiente. În prezent România pregătește foaia de parcurs pentru implementarea Planului de acțiune pentru tehnologii de mediu, ETAP (Environmental Technologies Action Plan) în România. Concomitent sunt organizate sesiuni de informare și consultare cu IMM-urile, organizațiile patronale și asociațiile profesionale.

Reglementările cu privire la achizițiile publice verzi, au fost transpuse în legislația românească urmând să fie elaborat un *Plan Național pentru achizițiile verzi*.

România acordă o atenție deosebită creării și introducerii unui set de **indicatori specifici de monitorizare** a factorilor de mediu. Pe această bază, se va realiza dezvoltarea unui sistem de monitorizare integrată și raportare cu privire atât la emisiile în aer, cât și la modificarea condițiilor de mediu generate de schimbările climatice și de activitățile antropice. Conform rezultatelor monitorizării vor avea loc evaluări periodice ale impactului reglementărilor de mediu asupra activităților economice, precum și ale efectelor ce vor rezulta din angajamentele României.

Asigurarea capacității laboratoarelor la nivel național, regional și local pentru monitorizarea calității aerului, calității apelor, controlul poluării industriale, protecția naturii, zgomotul ambiental și managementul deșeurilor și substanțelor chimice are ca obiectiv crearea unui sistem funcțional de monitorizare cu delegarea de responsabilități la nivel regional și local. Măsura va asigura capacitatea laboratoarelor la nivel național, regional și local pentru monitorizarea factorilor de mediu în conformitate cu Directivele europene privind calitatea aerului, calitatea apelor, controlul poluării industriale, protecția naturii, zgomotul ambiental, managementul deșeurilor și substanțele chimice.

Crearea și implementarea sistemului informatic integrat de mediu și asigurarea interfeței cu sistemul informațional european va conduce la creșterea eficienței implementării legislației de mediu, în România, prin accesarea operativă a bazelor de date și printr-o mai bună comunicare și schimb de informații la nivel comunitar.

În vederea implementării politicilor sectoriale de mediu, România își asumă *consolidarea cadrului instituțional* pentru a se asigura eficientizarea activității ANPM, AFM-urilor, ARPM-urilor, Agenției Naționale pentru Arie Naturale Protejate și Conservarea Biodiversității, Agenției Naționale pentru Substanțe și Preparate Chimice Periculoase și Gărzii Naționale de Mediu.

4. PIAȚA MUNCII

Piața muncii din România a suferit profunde transformări generate de tranziția de la o economie centralizată la o economie de piață: reforme economice masive, scăderi dramatice ale numărului de lucrători din anumite sectoare economice, reducerea sporului demografic natural și accentuarea migrației definitive și temporare. La momentul actual, piața forței de muncă din România este caracterizată printr-o rată de inactivitate relativ înaltă, rate ridicate ale șomajului în cazul grupelor de vârstă 15-19 ani și 20-24 ani, un procent mare de retragere timpurie de pe piața formală a muncii și ocupare semnificativă în sectorul agriculturii caracterizat de relații de muncă nefiscalizate. Cele mai importante dificultăți sunt promovarea accesului tinerilor pe piața forței de muncă și menținerea lucrătorilor în vârstă.

Structura populației active pe grupe de vârste arată tendința de îmbătrânire a acesteia: ponderea cea mai mare este deținută de persoane cu vârste de peste 35 de ani. Ratele de activitate și de ocupare pentru populația în vârstă de muncă (15 - 64 ani) au înregistrat tendințe sinuoase, atingând în anul 2006 nivelul de 63,7 % pentru rata de activitate și 58,8 % pentru rata de ocupare.

Îmbătrânirea demografică va influența numeric în următorii ani populația activă și populația ocupată. Urmând tendința de scădere a numărului persoanelor active și ocupate care au peste 65 ani, aceasta grupă de vârstă va scădea cu aproximativ 24 mii persoane în perioada 2007-2010. Astfel, dacă în anul 2006 ponderea acestora în total populație activă era de 4,5%, în anul 2010 va ajunge la 4,1%. Populația activă totală va crește, ca efect al creșterii populației active de 15-64 ani, rata de activitate a acesteia ajungând la circa 66,6% în anul 2010 și reducerii populației active de peste 65 ani..

România își propune creșterea, până în anul 2010, a ratei de activitate a populației în vârstă de muncă cu aproape 3 puncte procentuale față de anul 2006.

Tabelul 4.1

Evoluția forței de muncă

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2007-2010 (%)
Populația activă ^{*)}	-1,6	1,4	-1,1	3,5	1,5	1,4	1,0	0,5	1,1
Populația ocupată ^{*)}	0,0	0,2	-0,1	3,4	1,7	1,5	1,2	0,7	1,3
Salariați	1,1	4,8	-1,9	5,6	2,6	2,2	1,6	1,2	1,9
Rata de activitate ^{*)}	62,4	63,2	62,4	63,7	64,7	65,6	66,3	66,6	
Rata de ocupare ^{*)}	57,8	57,9	57,7	58,8	59,9	60,8	61,6	62,1	
Rata șomajului BIM	7,0	8,0	7,2	7,3	7,1	6,9	6,8	6,6	

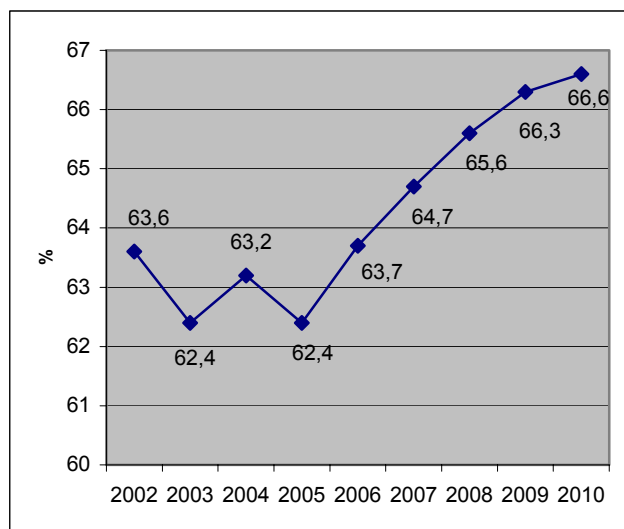
^{*)} populația în vârstă de muncă (15-64 ani)

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

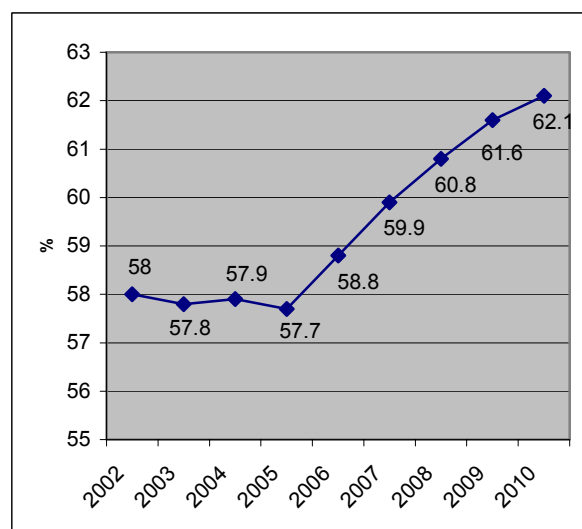
Pentru intervalul 2007 – 2010, se estimează o creștere a ratei de ocupare a populației în vârstă de muncă datorată în principal politicilor fiscale, politicilor de stimulare a creării întreprinderilor mici și mijlocii, sporirii nivelului investițiilor străine și creșterii competitivității. Un aport deosebit îl vor avea politicile orientate spre modernizarea agriculturii (reducerea populației ocupate din această ramură și creșterea numărului populației ocupate în celelalte ramuri, în special în domeniul serviciilor).

Țintele asumate pentru anul 2010 sunt de 68% - rata de activitate și 63% - rata de ocupare.

Grafic 4.1
Rata de activitate a populației în vârstă de muncă (15 – 64 ani)

Grafic 4.2
Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15 – 64 ani)

Sursa: INS – Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO) Sursa: INS – Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO)

Populația ocupată în sectorul public va înregistra în perioada 2007-2010 o tendință de scădere, ajungând la 18,5% din total populației ocupate, față de 20,7% în anul 2006. Populația ocupată din sectorul privat va continua trendul crescător, în anul 2010 urmând să reprezinte 81,5%, cu 2,2% mai mare decât în anul 2006.

În anul 2006, în România, **rata șomajului (BIM)** pe total a fost de 7,3%, din care pentru bărbați 8,2% și pentru femei 6,1%. Rata șomajului va înregistra o evoluție descendentă, estimându-se o rată de 6,6% în anul 2010. Aceasta scădere va fi posibilă datorită unei implementări mai eficiente a politicilor ocupării forței de muncă, chiar dacă programul de reforme structurale va menține presiunea asupra pieței muncii.

Diferența dintre urban și rural în ceea ce privește rata șomajului BIM se ridică, în anul 2006, la 3,0 puncte procentuale în defavoarea mediului urban. Acesta va deține în continuare un nivel mai ridicat al ratei șomajului față de rural, datorită gradului de specializare a forței de muncă. Ratele șomajului din urban și din rural vor continua să urmeze un trend descendent, și respectiv ascendent, astfel încât la nivelul anului 2010 se estimează o egalizare a nivelului celor două rate.

Restructurarea și privatizarea au determinat o **migrație** a populației urbane active disponibilizată din sectoarele restructurate către zona rurală. Agricultură a devenit angajator de ultimă instanță, ceea ce a determinat o rată de ocupare în rural mai mare decât cu cea din mediul urban. În perioada următoare, se estimează o orientare a populației active din mediul rural către sectorul serviciilor din agricultură, ca efect al dezvoltării unei agriculturi competitive concentrată pe fermele de dimensiuni medii. În acest context, în anul 2008 se estimează atingerea punctului de echilibru între rata din ocupare din zona rurală și rata de ocupare din urban, nivelurile acestora situându-se la 58,5%, și respectiv 58,2% (estimare a Comisiei Naționale de Prognoză).

În ceea ce privește politicile sociale, România își va concentra eforturile asupra celor 3 priorități prevăzute de Agenda Lisabona revizuită: atragerea și menținerea mai multor persoane pe piața forței de muncă, îmbunătățirea adaptabilității și creșterea investițiilor în capitalul uman, realizând convergența cu prevederile conținute în obiectivele Strategiei de Dezvoltare Durabilă – problema demografică și migrația, excluderea socială, precum și elementele asociate cum ar fi sănătatea populației și aspectele sensibile ale sărăciei.

În ceea ce privește întărirea capacității de absorbție a fondurilor structurale, începând cu anul 2005, au fost realizate Planurile de Acțiune Regională de Ocupare și Incluziune Socială, pentru aplicarea cărora sunt prevăzute schimbări în ceea ce privește structurile de coordonare și parteneriatele locale și regionale. Sunt prevăzute a se încheia un număr de 12 pacte de ocupare și incluziune socială și înființarea unui Secretariat permanent, ca structură de coordonare națională pentru implementarea acestor planuri. În acest mod se urmărește fundamentarea procesului de decizie care să permită utilizarea eficientă a finanțărilor din Fondul Social European (FSE). Intervenția Fondului Social European în România, în perioada 2007-2013, pentru atingerea obiectivelor Lisabona, se va concentra pe de o parte, pe modernizarea procesului de educație ca bază a creșterii responsabilității individuale asupra evoluției proprii pe piața muncii, iar pe de altă parte, pe sprijinirea întreprinderilor în ceea ce privește flexibilitatea organizării muncii și reconcilierii vieții profesionale cu viața de familie. Acestea vor fiacompaniate de consolidarea implementării și aplicării reglementărilor și reformelor de pe piața forței de muncă și din educație, care vor permite creșterea competitivității și a siguranței ocupării în condițiile menținerii echilibrului bugetar și atingerii, în anul 2010, a obiectivului național de 58,8% al ratei totale de ocupare.

4.1 Consolidarea pieței muncii

4.1.1 Îmbunătățirea accesului pe piața muncii

Intrarea și reinsertia pe piața muncii reprezintă o problemă pentru o serie de categorii sociale: tineri, femei, persoane în vârstă, precum și persoane considerate defavorizate.

Din punct de vedere economic, principala măsură luată începând cu anul 2005 a fost instituirea și menținerea cotei unice de impozitare, ceea ce pe de o parte a încurajat investițiile și a creat noi locuri de muncă, iar pe de altă parte a diminuat proporția de lucrători cu activitate nedeclarată – (măsura a clarificat până în prezent situația a cca. 150.000 de lucrători).

România urmărește în continuare atât promovarea campaniilor de informare în rândul angajatorilor cu privire la stoparea muncii la negru, cât și întărirea capacității instituțiilor de control cu atribuții în respectarea legislației fiscale, precum și pe cea a muncii.

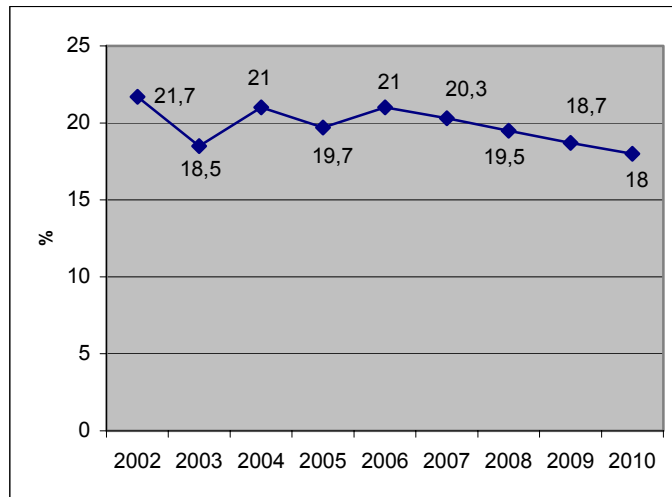
Având în vedere faptul că nivelul ridicat al **contribuțiilor la sistemele de asigurări sociale** reprezintă, încă, o barieră în crearea de noi locuri de muncă, se urmărește reducerea poverii fiscale asupra locului de muncă, în contextul menținerii cotei unice de impozitare. În ultimii ani, cotele de contribuție la sistemele de asigurări sociale au fost reduse, iar această tendință va fi continuată în perioada 2007 – 2009.

Alte căi de reducere a costurilor se realizează de către Serviciul Public de Ocupare (SPO) prin subvenționarea locurilor de muncă, respectiv reducerea pe anumite perioade de timp a contribuției la sistemului asigurărilor pentru șomaj pentru anumite grupuri țintă: tineri absolvenți, lucrători în vârstă de peste 45 de ani, lucrători unici întreținători de familie, persoane cu handicap (pentru a crește șansele acestora de integrare / reintegrare pe piața muncii).

Rata șomajului BIM în rândul tinerilor a fost, în anul 2006, de 21%. Din cei 213,1 mii persoane șomeri din grupa de vârstă 15-24 de ani, 172,1 mii persoane sunt șomeri care nu au lucrat niciodată. Rata șomajului de lungă durată în rândul tinerilor (aflați în șomaj de 6 luni și peste) a fost de 14,2%, din care în mediul urban de 18,0%, mai mare decât în rural cu 7,1 puncte procentuale.

Grafic 4.3

Rata șomajului BIM la tineri (15 – 24 ani)

Sursa: INS – Ancheta forței de muncă în gospodăria (AMIGO), Comisia Națională de Prognoză

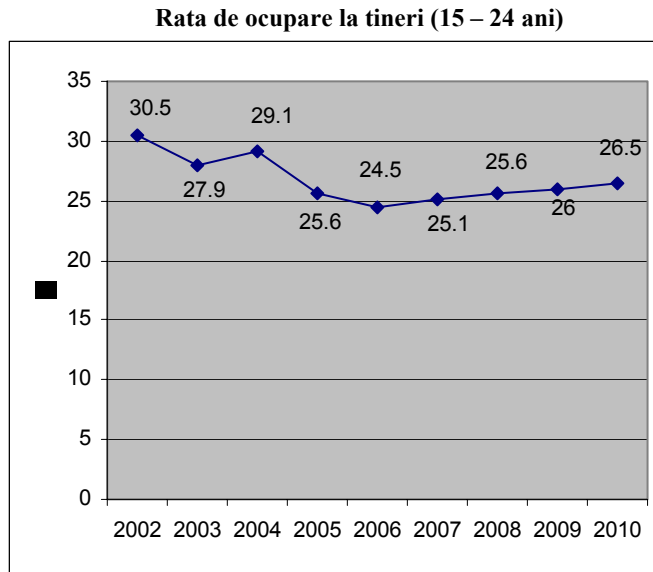
În România facilitarea tranziției de la școală la locul de muncă ține seama de necesitatea de a compensa deficitul de calificare sau experiență. În acest sens, pentru a răspunde cerințelor pieței muncii s-a promovat ucenicia la locul de muncă. Astfel, prin crearea sistemului de Școli de Arte și Meserii, se implementează direcția „Educația și instruirea întreprinzătorilor” din Carta Europeană a Întreprinderilor Mici.

Pentru facilitarea accesului tinerilor pe piața muncii, s-a urmărit extinderea inițiativelor de încurajare a angajării tinerilor, prin modificarea sistemului asigurărilor pentru șomaj și acordarea de prime de angajare neimpozitabile. Inițiativele privesc tinerii în vârstă de minimum 16 ani, absolvenți ai instituțiilor de învățământ și ai școlilor speciale.

Serviciul Public de Ocupare va iniția campanii de informare a elevilor și studenților din anii terminali pentru diseminarea informațiilor privind oportunitățile de angajare și riscurile existente pe piața muncii.

Totodată, pentru diminuarea ratei șomajului în rândul tinerilor, mai ridicate decât a altor grupuri, vor fi promovate acțiuni pentru integrarea pe piața muncii a șomerilor tineri, care vor fi finanțate și din Fondul Social European.

Grafic 4.4

Sursa: INS – Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO), Comisia Națională de Prognoză

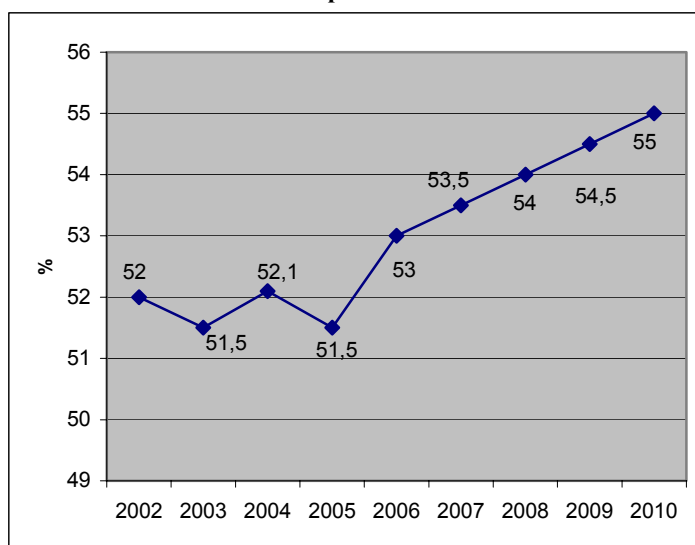
În contextul general al modificării pieței muncii, România este preocupată în mod special de asigurarea accesului egal pe piața forței de muncă. Pentru aceasta se are în vedere atât cooperarea cu partenerii sociali, cât și consolidarea capacității instituționale, în special la nivel local pentru utilizarea cât mai eficientă a fondurilor de preaderare și a celor asigurate prin Fondul Social European. În acest context, va crește calitatea serviciilor publice de ocupare, prin generalizarea TIC și dezvoltarea de inițiative de e-guvernare, va crește capacitatea SPO (Agențiile Județene de Ocupare a Forței de Muncă și Centrele Regionale de Formare Profesională a Adulților) de interacțiune cu piețele locale și regionale, determinând creșterea vizibilității ofertelor de muncă și instruire disponibile pe diverse piețe.

În ceea ce privește promovarea egalității de gen în România, în anul 2005, diferența salarială între femei și bărbați a fost de 13% în defavoarea femeilor. Durata medie obișnuită a săptămânii de lucru, în anul 2005, a fost de 40,8 ore/săptămână, respectiv 41,5 ore/săptămână bărbați și 40,0 ore/săptămână femei. În anul 2005, din totalul persoanelor în vârstă de 15 ani și peste, care au urmat o formă de instruire, mai mult de jumătate (51,6%) erau femei.

Pentru reducerea decalajelor de gen se implementează „Strategia Națională pentru Egalitatea de Șanse între femei și bărbați 2005-2009”, care cuprinde obiective și acțiuni legate de integrarea pe piața muncii a femeilor aflate în situație sau risc de marginalizare, de promovare a accesului femeilor în activități economice unde au o reprezentare scăzută sau de promovare a accesului egal a femeilor și bărbaților la formare inițială și continuă. Urmărirea implementării și evaluării aplicării acestor obiective revine Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, care implementează „Planul General de Acțiuni 2005-2009”.

Grafic 4.5

Rata de ocupare – Femei

Sursa: INS – Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO), Comisia Națională de Prognază

România și-a asumat obligația de a asigura respectarea principiului egalității de tratament în cadrul schemelor ocupaționale de securitate socială, inclusiv în ceea ce privește sistemul pensiilor militare de stat, sistemul de pensionare a membrilor personalului diplomatic și consular, sistemul de pensii de stat și alte drepturi de asigurări asociale ale polițiștilor. În acest sens, în cursul lunii iunie 2007, Guvernul a adoptat actele normative prin care se modifică criteriile de eligibilitate pentru acordarea pensiilor de serviciu.

Prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 (POS DRU) vor fi susținute inițiative inovative de promovare a ocupării și formării profesionale cu un impact special asupra femeilor: dezvoltarea sistemelor de muncă la domiciliu, asigurarea de oportunități de învățare prin internet de tipul e-învățare (*e-learning*). România își asumă atingerea nivelului de 55% a ratei de ocupare în rândul femeilor (grupa de vârstă 15 – 64) până în anul 2010.

Legislația privind stimularea ocupării forței de muncă prevede măsuri active pentru asigurarea tranziției de la perioade inactive la perioade active pe piața muncii (de ex. tranziția de la perioada de îngrijire a copilului la inserarea pe piața muncii, inclusiv cu facilitarea reducerii perioadei de îngrijire a copilului prin acordarea tichetelor de creșă și a unei indemnizații de completare a salariului).

Îmbunătățirea calității serviciilor de ocupare și adaptarea la cerințele beneficiarilor reprezintă preocupări ale Serviciului Public de Ocupare; pe termen mediu, această instituție își va adapta măsurile active de ocupare la cerințele individuale (servicii personalizate). Acest efort va fi susținut și prin utilizarea resurselor Fondului Social European - Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU).

4.1.2 Flexibilizarea pieței muncii

În condițiile globalizării, piața muncii din România trebuie să răspundă nevoii companiilor de a se adapta permanent cerințelor de creștere a competitivității. Din acest motiv politicile de ocupare trebuie să conțină rezultatele colaborării constante cu mediul de afaceri, reprezentanții lucrătorilor și ai asociațiilor profesionale, pentru reglementarea mai bună a relațiilor de muncă.

Pentru **flexibilizarea pieței forței de muncă** în România, Guvernul a adoptat o serie de măsuri, cu consultarea partenerilor sociali, instituind o serie de relații de muncă flexibile și instrumente în aplicarea acestora pentru reducerea barierelor la angajare: relaxarea restricțiilor privind contractul individual de muncă pe perioadă determinată, în scopul aducerii în zona fiscală a raporturilor de muncă din zona informală a economiei, promovarea unor noi forme de angajare prin contracte de muncă, atât cele cu timp parțial, prin agent de muncă temporară, cât și cele referitoare la munca la domiciliu; simplificarea procedurilor de evidență a salariaților prin introducerea registrului general de evidență a salariaților; flexibilizarea procedurilor de concediere individuală și colectivă, precum și garantarea drepturilor salariaților în cazul acestor concedieri.

În contextul Legii securității și sănătății în muncă, autoritățile publice, în colaborare cu partenerii sociali, promovează programe de normalizare a condițiilor de muncă în întreprinderile care au locuri de muncă încadrate în condiții speciale și deosebite de muncă, precum și crearea în România a 6 centre pilot pentru schimbul de bune practici pentru asigurarea sănătății și securității la locul de muncă. Acest angajament va duce la îmbunătățirea calității locurilor de muncă din punctul de vedere al sănătății și securității muncii și va reduce riscurile de accidente de muncă și boli profesionale.

Totodată, în cadrul agențiilor județene pentru ocuparea forței de muncă (AJOFM) vor fi dezvoltate serviciile de pre-concediere, destinate celor care vor fi disponibilizați în urma operațiunilor de restructurare efectuate de angajatori (activități de informare, plasare pe locurile de muncă vacante existente și reorientare profesională).

În ceea ce privește **orientarea forței de muncă** către desfășurarea de activități economice în mod independent, ca persoane fizice (*self-employed persons*) sau ca asociații familiale, au fost inițiate o serie de măsuri de simplificare administrativă și de consultanță asupra ideii de afacere în faza premergătoare înființării firmei.

O altă componentă a flexibilizării pieței forței de muncă o constituie **sprijinirea formării și obținerea calificărilor manageriale** (cu alocații financiare din Fondul Social European).

Simultan cu creșterea flexibilității pieței muncii este necesară îmbunătățirea nivelului de **protejare a salariaților**, inclusiv prin responsabilizarea individuală cu privire la eforturile acestora de a căuta un loc de muncă. Din acest punct de vedere, un rol important îl are Serviciul Public de Ocupare care, prin scheme financiare în cadrul Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, își va reorienta măsurile active către grupuri de șomeri care sunt reticente în a se implica în programe de activare sau care întâmpină greutăți în a ocupa un loc de muncă. Vor fi dezvoltate servicii de asistență personalizată pentru șomeri, în special pentru șomerii de lungă durată, tineri și grupuri vulnerabile cum ar fi persoanele de etnie romă. Pentru cazul lucrătorilor în vârstă aflați în căutarea unui loc de muncă, sunt prevăzute inclusiv servicii de formare profesională.

În România există un sistem de stabilire a **salariului minim pe economie**, precum și posibilitatea de a stabili / negocia compensații bănești pentru pierderea locului de muncă. În viitor se urmărește redimensionarea bazei de referință pentru calcularea salariului minim pe economie, ca fundament pentru negocierea contractelor colective de muncă.

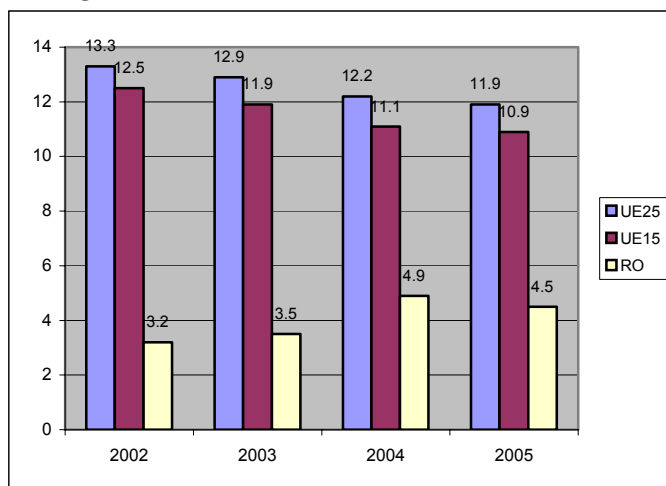
Pentru îmbunătățirea **dialogului social tripartit și bipartit**, promovat prin Legea nr. 467/2006 privind stabilirea cadrului general de informare și consultare a angajaților, va fi încurajată îmbunătățirea sistemului de negociere a salariilor în cadrul contractelor colective și individuale de muncă și obligativitatea includerii în acestea a clauzelor privind formarea profesională, precum și a unor compensații în cazul desfacerii contractului individual de muncă. Aceste măsuri sunt de natură să asigure un anumit nivel de securitate a angajatului și șanse mai bune de reintegrare pe piața muncii.

Pentru creșterea **mobilității geografice** interne, se urmărește acoperirea deficitului de forță de muncă în domeniul solicitat de piețele locale și regionale prin creșterea vizibilității locurilor de

muncă disponibile și a facilităților promovate de angajatori, astfel încât lucrătorii să fie motivați în demersul de schimbare a locului de muncă.

Grafic 4.6

Dispersia regională a ratei ocupării
Coeficientul de variație al ratei ocupării (15-64 ani)
între regiunile NUTS 2

Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO)

Pentru creșterea **mobilității ocupaționale**, România continuă procesul de adaptare a serviciilor de formare în conformitate cu cerințele angajatorilor și perspectivele de dezvoltare și apariție de noi ocupații, astfel încât persoanele cu abilități să poată trece ușor de la o ocupație la alta, prin dobândirea de noi competențe.

În ceea ce privește **dimensiunea externă a mobilității geografice**, se va urmări gestionarea adecvată a migrației economice pentru compensarea deficitului de forță de muncă internă în anumite sectoare. Vor fi elaborate programe speciale de admisie a anumitor categorii profesionale de cetățeni străini, în funcție de cerințele pieței muncii din România.

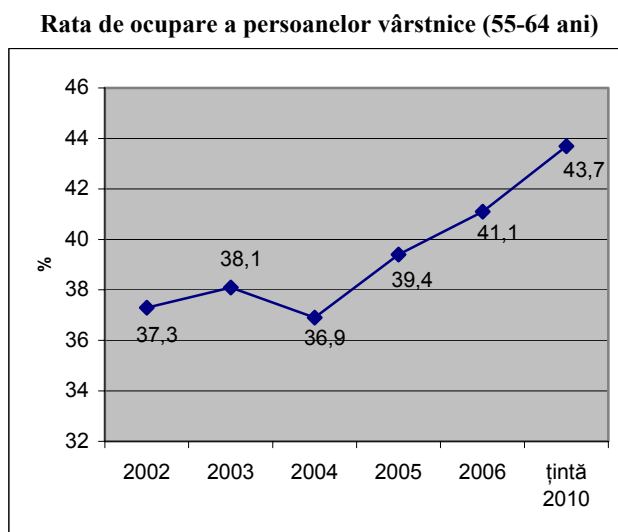
De asemenea, se are în vedere promovarea unor programe cuprinzătoare de integrare pe piața muncii a străinilor aflați în mod legal în România. Vor fi gestionate mai eficient fluxurile de emigranți români în scop de muncă, ceea ce presupune implementarea unor sisteme de monitorizare a fluxurilor de emigranți români angajați în străinătate. De asemenea vor fi negociate noi acorduri bilaterale în domeniul reglementării și organizării circulației forței de muncă și vor fi întreprinse demersurile necesare în vederea limitării perioadelor de tranziție impuse de către cele 25 de State Membre în domeniul liberei circulații a lucrătorilor. Totodată, se va stimula atragerea de personal străin înalt calificat solicitat în special în activitatea de cercetare dezvoltare.

4.1.3 Prelungirea vieții active

În România pensionările anticipate au un procentaj relativ ridicat, în luna mai 2006 se înregistrau cu 3 procente mai multe persoane pensionate anticipat, față de aceeași lună din anul anterior, iar numărul pensionărilor în cazuri de invaliditate de muncă era cu 5% mai mare, decât în luna corespunzătoare din anul 2005. Guvernul intenționează prevenirea pensionărilor anticipate prin re-analizarea criteriilor de eligibilitate pentru pensionarea anticipată și de invaliditate și identificarea de instrumente active pentru prelungirea activității la sfârșitul carierei. Intervențiile pentru prelungirea vieții active vizează creșterea progresivă a vârstelor de pensionare a bărbaților (65 de ani) și femeilor (60 de ani), eliminarea barierelor față de menținerea în muncă a persoanelor care îndeplinesc condițiile de pensionare (modificarea recentă a legislației muncii în

acest sens), aplicarea măsurilor de stimulare a ocupării lucrătorilor vârstnici (reducerea contribuțiilor la sistemul de asigurări pentru șomaj, subvenționarea salariilor).

Grafic 4.7

Sursa: INS – Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO)

Problematika prelungirii vieții active vizează inițierea de măsuri menite să schimbe cultura angajatorului, în sensul orientării spre investiții în resurse umane, în scopul asigurării sustenabilității afacerii și a adaptării la noile provocări concurențiale. În acest context, se urmărește facilitarea încadrării în muncă cu normă redusă după pensionare, precum și asigurarea accesului nediscriminatoriu la formare profesională pe tot parcursul vieții.

Un alt grup care întâmpină dificultăți în angajarea pe piața muncii este cel al șomerilor vârstnici, cărora le sunt adresate măsuri active de ocupare prin dezvoltarea serviciilor pentru reinsertia pe piața muncii. Acestea constau în consiliere, mediere, servicii în sprijinul căutării active a unui loc de muncă, acțiuni pentru motivare profesională și dezvoltare profesională.

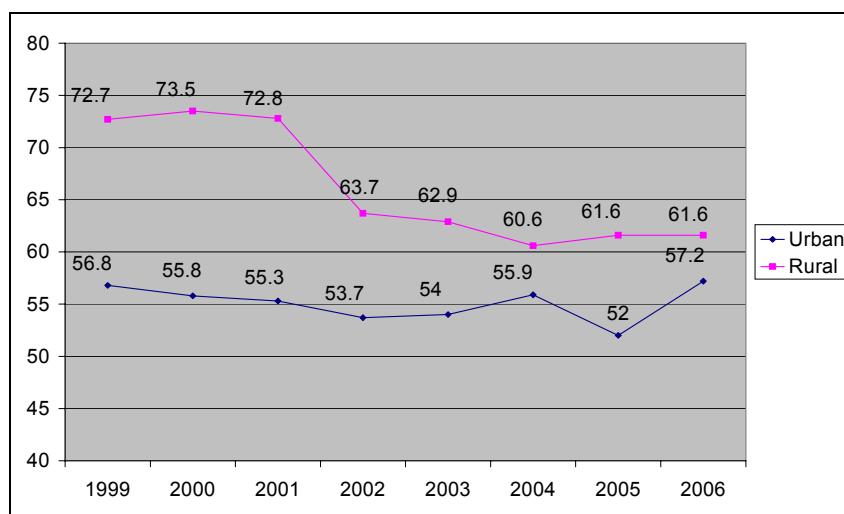
În perioada 2008 – 2011, Guvernul României va implementa „Programul Național pentru Promovarea Ocupării Lucrătorilor Vârstnici”. Programul țintește prelungirea vieții active prin creșterea gradului de conștientizare asupra tendințelor demografice negative care determină deficite cantitative și calitative ale forței de muncă. Prin studii și activități de diseminare vor fi promovate inițiative complexe de menținere a lucrătorilor în vârstă pe piața muncii, care vizează îmbunătățirea calității locurilor de muncă (din punct de vedere al protecției sănătății și securității în muncă), acordarea de șanse egale la educație și formare profesională continuă, promovarea mobilității în carieră.

4.1.4 Activarea forței de muncă din zonele rurale

O problemă specifică pentru România o reprezintă numărul mare de locuitori angajați în activități agricole, în mare parte nefiscalizate. Ocuparea în sectorul agricol reprezintă aproximativ o treime din ocuparea totală pe sectoare economice (cu o tendință de descreștere în ultimii ani), o mare parte a lucrătorilor fiind lucrători pe cont propriu și lucrători familiali neremunerați.

Grafic 4.8

Dinamica ocupării rural – urban (15-64 ani)

Sursa: INS, Analiza Forței de Muncă date anuale; datele pentru perioada 2002-2005 au fost determinate pe baza Recensământului Populației și Locuințelor, Martie 2002

Legislația privind stimularea ocupării forței de muncă a fost modificată pentru a acorda șanse suplimentare persoanelor rezidente în mediul rural la ocupare de calitate. O măsură specifică este accesul gratuit la servicii de formare și perfecționare profesională a acestor persoane, astfel Serviciul Public de Ocupare își focalizează intervențiile pe mediul rural prin efectuarea de campanii de informare.

Reducerea fenomenului de ocupare în activități agricole de subzistență și asigurarea tranziției către o prezență formală pe piața muncii necesită un tip de intervenție integrată care vizează următoarele domenii:

- încurajarea modificării structurii economice în zona rurală, a tipului de producție și de comercializare a produselor agricole (crearea și dezvoltarea unor ferme agricole moderne);
- creșterea șanselor de ocupare în sectorul serviciilor;
- îmbunătățirea infrastructurii școlare și a celei fizice pentru creșterea mobilității geografice a forței de muncă;
- furnizarea de sprijin financiar pentru programe de formare profesională continuă și creșterea disponibilității șanselor de școlarizare a adulților din mediul rural.

Prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane se asigură dezvoltarea resurselor umane (acces la educație și formare) și creșterea calității ocupării în zonele rurale, prin atragerea unui segment important de populație ocupată în agricultura de subzistență în sectorul serviciilor. De asemenea, efectele aplicării strategiei de descentralizare și de orientare a serviciilor publice către nevoile locale vor contribui la îmbunătățirea intervenției actorilor publici pentru reducerea acestor decalaje.

Prin intermediul Programului Național pentru Dezvoltare Rurală 2007-2013, România va acorda o atenție specială **sprijinirii fermelor de semi-subzistență**. Scopul sprijinului este acela de a se asigura tranziția către ferme competitive, printr-un set de măsuri individuale care vizează în principal creșterea veniturilor în fermele de semi-subzistență și atragerea tinerilor în activitățile agricole, prin îmbunătățirea condițiilor de viață și muncă.

Un set de măsuri vizează crearea de locuri de munca în mediul rural prin diversificarea activităților agricole, promovarea antreprenoriatului, crearea de servicii pentru populația rurală, încurajarea activităților agro-turistice, precum și a celor meșteșugărești cu finanțare din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală. În vederea absorbției tinerilor șomeri ocupați în agricultura de subzistență, Guvernul sprijină constituirea de microîntreprinderi care vor fi încurajate să demareze activități economice în zonele rurale și să diversifice modelul tradițional al majorității ofertelor orientate spre servicii din localitățile rurale.

Îmbunătățirea cunoștințelor și aptitudinilor profesionale ale capitalului uman din mediul rural reprezintă baza pentru inițierea și dezvoltarea de activități non-agricole. Măsura este susținută prin operațiunile finanțate din Fondul Social European.

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, finanțează măsuri de stimulare a ocupării prin facilitarea accesului la educație și formare și prin atragerea unui segment important de populație ocupată în agricultura de subzistență în sectorul serviciilor.

4.2 Îmbunătățirea calității resurselor umane

Calitatea instruirii și dobândirea unor noi abilități de către angajați și angajatori devin factori de competitivitate din ce în ce mai importanți într-o economie bazată pe cunoaștere.

Intervențiile avute în vedere în perioada următoare vor avea ca obiectiv îmbunătățirea calității educației și formării profesionale astfel încât să fie create/asigurate condițiile necesare pentru ca abilitățile și competențele furnizate să fie adaptate/să răspundă cerințelor pieței muncii și să fie accesibile tuturor indivizilor, în particular categoriilor dezavantajate care au nevoie de sprijin pentru a putea avea acces la educație și formare profesională de calitate. Aceste obiective pot fi realizate prin redefinirea conținuturilor și finalităților învățării, îmbunătățirea accesului la competențe cheie pentru toți, îmbunătățirea condițiilor de învățare, asigurarea calității și îmbunătățirea calificării profesorilor prin formare inițială și continuă. Astfel, sunt necesare investiții în modernizarea educației și formării profesionale, în special în ceea ce privește educația timpurie/preșcolară; învățământul profesional și tehnic; învățământul superior - în contextul procesului „Bologna” (în special, programele doctorale). Modernizarea sistemului de educație și formare profesională va fi susținută printr-un cadru legal adecvat și va asigura premisele generale pentru furnizarea competențelor, aptitudinilor cerute de piața muncii.

4.2.1 Dezvoltarea educației și formării profesionale

Din punct de vedere al educației, în România s-a înregistrat o creștere permanentă a ponderii populației între 25 și 64 ani având cel puțin studii medii, de la 67,9% în 1999 la 73,1% în anul 2005, nivel superior chiar decât al multor alte țări europene. Ponderea celor cu studii superioare încheiate este în creștere în România, de la 8,7% în 1999 la 11,1% în 2005, dar rămâne inferioară ratei din țările cu economie dezvoltată, respectiv Franța 16,4%, Germania 15%, Marea Britanie 15,4% (*Cartea Albă privind Forța de muncă – DTI/UK-2003*). În ceea ce privește formarea profesională continuă, România înregistrează o rată foarte scăzută de participare în rândul populației din grupa de vârstă 25 – 64 (1,1%- 2001, 1,1% - 2002, 1,3% - 2003, 1,6% - 2005). Fragmentarea ofertei de formare profesională continuă, acoperirea geografică inconsistentă cu furnizorii de formare pentru adulți, interesul scăzut al antreprenorilor/întreprinderilor pentru investiția în dezvoltarea resurselor umane au contribuit la această rată scăzută de participare.

În ceea ce privește grupurile dezavantajate, analizele au indicat următoarele aspecte negative: rata ridicată a abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, în special în cazul comunității roma și în cazul învățământului obligatoriu, participarea scăzută la învățământul preșcolar și performanțe școlare reduse ale copiilor de etnie roma. Problemele identificate au stat la baza definirii programelor privind **accesul la educație pentru** grupurile dezavantajate. Ministerul

educației, cercetării și tineretului promovează accesul egal la educație ca obiectiv esențial în educație și ca element de bază al strategiilor de dezvoltare a resurselor umane. **Părăsirea timpurie a școlii** afectează negativ capacitatea de ocupare și participarea pe piața muncii și la învățare pe tot parcursul vieții. La nivelul anului 2006, rata de părăsire timpurie a școlii se situa la un nivel de 20,84%, în scădere ușoară față de anul anterior, rămânând printre cele mai ridicate rate comparativ cu alte State Membre. Grupurile țintă vizate de acțiunile întreprinse de guvern în această direcție sunt comunitățile vulnerabile, respectiv cea romă și comunitățile sărace (atât cele rurale, cât și comunitățile din polii de sărăcie urbană), dat fiind faptul că aceste comunități sunt cele mai expuse acestui fenomen. Pentru combaterea acestui fenomen, Ministerul educației, cercetării și tineretului derulează un proiect Phare RO 2003/005/551.01.02 „Acces la educație pentru grupurile dezavantajate” care își propune sprijinirea tinerilor care au abandonat, din motive sociale, învățământul obligatoriu, prin programe de educație de „a doua șansă” care asigură completarea pregătirii generale a acestora și furnizarea de pregătire profesională personalizată în funcție de individ și de nevoile sociale și economice ale comunității. Pentru perioada următoare, se urmărește extinderea programului la nivel național și creșterea flexibilității programului, prin acțiuni care vizează: promovarea programului în comunitățile dezavantajate, revizuirea metodologiilor de implementare a programului, revizuirea și reeditarea materialelor educaționale prin schema de granturi din cadrul Programului PHARE 2005: „Acces la educație al grupurilor dezavantajate” care va susține activitățile care vizează implementarea programului de educație de „a doua șansă” pentru învățământul primar și învățământul secundar inferior. Indicatorii de performanță, în perioada 2007-2010 prevăd acordarea de asistență pentru un număr de 25.000 de persoane din care 75% să finalizeze cursurile și integrarea în piața muncii a 65% dintre persoanele asistate.

Nivelul scăzut de educație și părăsirea timpurie a școlii sunt considerate a fi factori care duc la sporirea riscului de a deveni șomer și de a intra în șomajul pe termen lung. Datele existente⁷ indică faptul că, cu cât dezavantajul educațional este abordat/corectat la vârste mai mici, cu atât sunt mai mari beneficiile pe termen lung, în ceea ce privește performanțele indivizilor în procesul de învățare pe tot parcursul vieții, în carieră și pe piața muncii. Un studiu recent al UNICEF arată că, în România, 42% din personalul creșelor se înscrie în categoria îngrijitorilor primari (infirmiere), cărora le lipsește calificarea profesională. Procentul personalului calificat pentru educație timpurie este în jur de 4%. Datele statistice arată că 50% din personalul creșelor nu a participat la nici un program de formare continuă, iar cealaltă jumătate a parcurs variate programe de formare numai în domeniul sănătății sau pe probleme înrudite. În ceea ce privește rata de înscriere în învățământul preșcolar, este o diferență de 9% între mediul rural și cel urban, adică 76.9% în mediul urban și respectiv 67.9% în mediul rural, aceasta fiind dată de aspecte de natură socio-economică. În vederea reducerii fenomenului de părăsire timpurie a școlii a fost promovată **reforma educației timpurii**, cu componente dedicate categoriilor dezavantajate: romi, copiii din școlile speciale integrați în școlile de masă, copiii din grupurile dezavantajate socio-economic. Programul promovează formarea profesională a educatorilor și a angajaților din cadrul departamentelor de îngrijire medicală, precum și finanțarea reabilitării grădinițelor, dotarea acestora cu mobilier specific și material de predare-învățare. Guvernul consideră necesare, în continuare, eforturi pentru îmbunătățirea accesului acestor copii în învățământul preșcolar, inclusiv prin programe de formare pentru cadrele didactice și pentru personalul administrativ, pentru a le oferi acestora cunoștințe și abilități în domeniul incluziunii sociale. De asemenea, este vizată promovarea cooperării și comunicării între părinți, cadre didactice și membrii comunității prin care se sprijină creșterea accesului minorităților etnice și a altor grupuri dezavantajate la învățământul preșcolar.

În scopul atragerii tinerilor de vârstă școlară în sistemul educațional, sunt asigurate servicii de transport al elevilor din zonele izolate la unitățile școlare și sunt amenajate școlile pentru a

⁻⁷ Ibidem

răspunde standardelor de igienă și sănătate. În contextul reformării sistemului de învățământ, se are în vedere înființarea „centrelor comunitare de resurse”. Prin Programul Operațional Sectorial de Dezvoltare a Resurselor Umane 2007-2013 vor fi susținute acțiunile de prevenire și corectare a fenomenului de părăsire timpurie a școlii prin extinderea acțiunilor de creștere a accesului la educație preșcolară și școlară, programe de tipul „școala de după școală”, servicii de consiliere și orientare și dezvoltarea programelor de reintegrare a celor care părăsesc de timpuriu școala, educația de tipul „a doua șansă”, educația remedială, forme flexibile de educație etc. Populația romă, populația săracă și cea rurală vor fi vizate, în mod special, în cadrul acestui tip de intervenții.

Guvernul susține **dezvoltarea învățământului profesional și tehnic**. Astfel, prin programul pentru promovarea școlilor de arte și meserii se vor dota cu echipamente didactice și specializate pentru formare profesională unitățile de învățământ selectate la nivelul celor 8 regiuni de dezvoltare. Programul Phare TVET continuă procesul de modernizare a învățământului profesional și tehnic, început prin programul Phare multianual 2001-2003. În proiectul Phare TVET 2004 sunt incluse 150 de unități de învățământ din mediul rural și din localități mici și mijlocii și vizează reabilitarea infrastructurii de pregătire profesională, dotarea cu echipamente didactice și formarea managerilor, cadrelor didactice, inspectorilor, partenerilor sociali pentru a răspunde cerințelor de adaptare a ofertei de educație și formare profesională la cerințele pieței muncii. Totodată, se are în vedere și ancorarea în realitatea socială și în perspectiva de dezvoltare economică a diferitelor zone geografice ale țării, propunându-se în acest scop crearea de campusuri școlare. Programul „campusuri școlare” oferă comunităților locale unități școlare polifuncționale, specializate, apte să devină unități complexe pentru educarea și pregătirea resursei umane solicitată pe piața forței de muncă. Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic va urmări creșterea atractivității acestui tip de educație și îmbunătățirea capacității de a răspunde cerințelor sectoriale și regionale ale pieței muncii, astfel încât să asigure atât profesionalizarea și integrarea absolvenților în piața muncii, cât și oportunități de continuare a educației și absolvire a unor nivele superioare de educație. Creșterea capacității de răspuns/de adaptare a învățământului profesional și tehnic la cerințele pieței muncii va presupune continuarea/intensificarea eforturilor întreprinse până prezent prin două acțiuni strategice :

- planificarea educațională strategică participativă a ofertei educaționale pe baza instrumentelor care valorifică anticiparea timpurie a nevoilor de formare profesională (Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ - PRAI, Planul Local de Acțiune pentru Învățământ - PLAI și Planul de Acțiune al Școlii - PAS);
- redefinirea finalităților învățării și, implicit, a conținutului pe baza standardelor de pregătire profesională validate de Comitetele sectoriale prin implicarea activă a reprezentanților angajatorilor în cadrul Comitetelor sectoriale, validarea competențelor profesionale specifice unei ocupații și respectiv unei calificări de către angajatori va permite creșterea corelării dintre programele de studiu și cerințele pieței muncii, astfel încât absolvenții să poată găsi un loc de muncă și să se poată integra cu succes în piața muncii.

În acest context, atenția deosebită acordată sistemului de învățământ profesional și tehnic este concretizată în programe de modernizare a infrastructurii și dotărilor unităților de învățământ profesional și tehnic, formarea profesorilor și profesorilor instructori, stagii de instruire practică în întreprinderi.

Programul Operațional Sectorial de Dezvoltare a Resurselor Umane va susține creșterea atractivității învățământului profesional și tehnic inițial, dezvoltarea standardelor profesionale, creșterea capacității școlilor din învățământul profesional și tehnic de a furniza formare profesională relevantă pentru piața muncii, dezvoltarea de rute flexibile de transfer și acces către nivele superioare de educație (în special accesul în învățământul superior), sprijinirea implicării

partenerilor sociali. Prin programul Operațional Regional vor fi susținute acțiunile de dezvoltare a infrastructurii, respectiv dezvoltarea campusurilor pentru învățământul profesional și tehnic.

Capacitatea sistemului de educație și formare de a răspunde schimbărilor intervenite în piața muncii și asigurarea calității în educație depind, în mod esențial, de *calitatea și nivelul de pregătire/calificare a resurselor umane din sistemele de învățământ* și de formare profesională continuă. Formarea și perfecționarea profesorilor, instructorilor, formatorilor și a altor categorii de personal didactic, inclusiv formarea în parteneriat cu companii, contribuie la realizarea obiectivului de îmbunătățire a capitalului uman și de furnizare, prin sistemul de educație și formare, a competențelor cerute pe piața muncii. Creșterea capacității de răspuns a învățământului profesional și tehnic la cerințele pieței muncii, va presupune dezvoltarea în continuare a programelor de formare derulate până în prezent prin Programul Phare TVET de modernizare a învățământului profesional și tehnic (formarea cadrelor didactice/managerilor, partenerilor sociali care participă la structuri partenoriale de la nivelul regional și local). De asemenea, practică a dezvoltării rețelelor inter-instituționale de asistență care facilitează diseminarea de bune practici între unitățile de învățământ profesional și tehnic, companii, agenți de ocupare și universități va fi continuată. Slaba atractivitate a carierei didactice, sistemul relativ rigid din punct de vedere al evoluției carierei profesorilor limitează posibilitățile furnizorilor de educație, la toate nivelele, de a recruta și menține tinerii absolvenți în cariera didactică. Ținând cont și de tendința de îmbătrânire a personalului didactic, este de așteptat ca deficitele existente de personal calificat în domenii cerute pe piața muncii și mai bine remunerate de alte categorii de angajatori să se mențină, să crească și să coexiste cu un surplus relativ de personal didactic la nivel de sistem (determinat de reducerea previzionată a populației școlare). Pentru a răspunde acestor nevoi, programul „*Formarea continuă a cadrelor didactice*” are ca obiectiv îmbunătățirea calificării cadrelor didactice, prin programe de formare continuă, în funcție de nevoile identificate la nivelul școlii, precum și în raport cu nevoile de calificare profesională identificate la nivelul pieței muncii și de prioritățile locale.

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 va susține acțiunile de modernizare a formării inițiale și formării continue a cadrelor didactice și va urmări îmbunătățirea sistemelor de recrutare și menținere în cariera didactică a absolvenților de universitate cu rezultate deosebite, o atenție deosebită va fi acordată programelor de formare care sprijină dezvoltarea de noi profesii în educație.

Descentralizarea învățământului preuniversitar implică un transfer de competențe de la nivelul administrației centrale către administrația publică locală și către unitățile de învățământ, precum și preluarea și exercitarea efectivă a acestor competențe. Acest proces vizează transferul gradual al competențelor de administrare curentă a sistemului și proceselor educaționale, de la nivel central la nivel local. România va acționa pentru a putea să răspundă provocărilor derivate din acest proces:

- pregătirea conducerii unităților de învățământ și a administrației publice locale pentru preluarea noilor responsabilități și pentru implementarea strategiei de descentralizare, fără distorsiuni la nivel de sistem;
- îmbunătățirea cooperării între instituțiile administrației publice centrale și locale, precum și între administrația publică locală și unitățile de învățământ;
- integrarea rezultatelor evaluării fazei pilot, implementată în cursul anului 2007, în strategia de descentralizare;
- dezvoltarea mecanismelor de control, evaluare și monitorizare a implementării strategiei de descentralizare la nivelul administrației publice centrale și locale.

În viitorul apropiat, acțiunile de descentralizare vor urmări îmbunătățirea capacității unității de învățământ și a administrației publice locale de prelua și exercita responsabilitățile curente de administrare a unităților de învățământ și a proceselor educaționale, întărind astfel capacitatea sistemului educațional de a gestiona schimbările structurale și reformele în educație. Programul „Managementul școlii într-un mediu financiar și administrativ descentralizat” va fi implementat în vederea sprijinirii implementării strategiei de descentralizare. Măsurile specifice de pregătire a conducerii unităților de învățământ pentru preluarea și exercitarea noilor competențe vor beneficia de sprijin din Fondul Social European, în cadrul Programului Operațional de Dezvoltare a Resurselor Umane, iar administrațiile publice locale vor fi susținute în cadrul Programului Operațional de Dezvoltare a Capacității Administrative.

În ceea ce privește educarea tinerilor ca participanți activi în *economia bazată pe cunoaștere* și pentru stimularea dezvoltării abilităților pentru economia digitală, sunt prevăzute programe de informatizare a școlilor din mediul rural și introducerea alfabetizării în domeniul digital încă din primii ani de școală. Proiectul va fi implementat, în perioada 2008-2010, în 485 de școli din 260 de comunități locale și vizează măsuri de instruire, utilizare tehnologii TIC, revizuirea *curriculei* școlare, acces la cunoaștere. Implementarea aplicațiilor de tip e-învățare (e-learning) este finanțată din Fondul European pentru Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice – care finanțează, de asemenea, conectarea școlilor selectate la Internet de mare viteză..

4.2.2 Îmbunătățirea calității învățământului superior

Rata de participare la învățământul superior din România a crescut de la 27,7% în 2000/2001 la 44,8 % în 2005/2006. Creșterea participării la învățământul superior, specifică ultimilor 15 ani, se explică prin dezvoltarea învățământului universitar privat, dezvoltarea rețelelor de universități, înființarea de noi universități sau dezvoltarea filialelor marilor universități în locații netradiționale și prin creșterea interesului pentru învățământul superior determinat de existența unui grad mare de absorbție pe piața muncii a forței de muncă înalt calificate.

Începând cu anul 2004 a fost adoptată structura pe 3 cicluri universitare a învățământului superior. În prezent, circa 40 % din numărul studenților înmatriculați în instituțiile de învățământ superior românești sunt cuprinși în structura pe cicluri de tip Bologna.

Restructurarea învățământului universitar a demarat în anul 2005/2006 ca parte a procesului Bologna. Din anul 2005, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), cu atribuții în domeniul acreditării, contribuie la asigurarea mecanismelor pentru implementarea procesului Bologna.

În cadrul eforturilor de restructurare și modernizare a învățământului superior, s-au înregistrat progrese recente în ceea ce privește cadrul instituțional și sprijinul metodologic pentru dezvoltarea Cadrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior și pentru asigurarea calității prin crearea, în anul 2005 a Agenției Naționale pentru Calificările din Învățământul Superior și Parteneriat cu Mediul Economic și Social, respectiv a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior.

Acțiunile avute în vedere pentru perioada 2007-2010 vizează dezvoltarea și implementarea sistemului național de calificări, asigurarea calității și dezvoltarea programelor și școlilor doctorale în vederea îmbunătățirii capacității universităților de a furniza calificări superioare relevante pentru cerințele pieței muncii și societății bazate pe cunoaștere. Vor fi întreprinse eforturi în vederea consolidării relației universității cu mediul de afaceri și sectorul de cercetare-dezvoltare în vederea îmbunătățirii capacității de răspuns a educației universitare la schimbările care au loc la nivelul societății și pentru stimularea și susținerea competitivității și inovării.

Se au în vedere:

- elaborarea, implementarea, actualizarea și monitorizarea Cadrului Național al Calificărilor pentru Învățământul Superior (CNCIS) care va permite o largă recunoaștere și atestare a rezultatelor învățării exprimate în termeni de subcompetențe și competențe pe 292 programe și 72 domenii de studii, respectiv cicluri de studii (licență, masterat și doctorat);
- crearea, implementarea și actualizarea / întreținerea permanentă a Registrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior (RNCIS) pentru calificările certificate în învățământul superior;

Guvernul își asumă promovarea cadrului de reglementare prin elaborarea metodologiilor necesare (Metodologia de acreditare a unei noi calificări și introducerea acesteia în RNCIS și Metodologia de descriere a calificărilor pe programe de studii, domenii de studii și discipline de învățământ) și a Legii calificărilor din România. Finanțare este asigurată din fonduri structurale prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane.

De asemenea, se are în vedere promovarea programelor postdoctorale, programe de cercetare avansată pe o durată de doi ani, care au ca scop formarea cercetătorilor de excelență în științe exacte și ingineriești. Activitățile specifice ale acestor programe sunt cercetare fundamentală și aplicată de vârf, mobilitatea cercetătorilor, dezvoltarea infrastructurii pentru cercetare și management de programe. Sprijinul FSE acordat în cadrul POS DRU pentru doctoranzi și pentru programele doctorale și postdoctorale contribuie la dezvoltarea acestui ciclu de învățământ superior și corespunde obiectivelor strategice și priorităților din Planul Național de CDI.

Programul de dezvoltare a infrastructurii învățământului superior susține 49 de universități de stat (aprox. 400.000 studenți, masteranzi, doctoranzi, cadre didactice) vor beneficia de lucrări de investiții și dotări (platforme educaționale, de licență).

Guvernul consideră necesară finanțarea de către stat a învățământului superior, având la bază o diagnoză a nevoii de resurse umane cu pregătire superioară, pe domenii de specialitate/specializări universitare. În acest sens este derulat programul multianual „Educația universitară și postuniversitară din România” prin care se finanțează cheltuielile curente pentru 375.188 studenți echivalenți.

4.2.3 Promovarea educației continue

România și-a asumat, pentru anul 2010, ținta strategică de 7% a ratei de participare la educație și formare profesională pentru grupa de vârstă 25 – 64 de ani, prin adoptarea „Strategiei pe termen scurt și mediu de formare profesională continuă 2005-2010”. Strategia, cu o finanțare adecvată, urmărește dezvoltarea unui sistem structurat de formare profesională continuă, transparent și flexibil, cu o puternică implicare a partenerilor sociali, care să asigure creșterea gradului de ocupare, adaptabilității și mobilității forței de muncă, dezvoltarea învățării de-a lungul întregii vieți, luând în considerare restructurarea economică și alinierea la piața europeană.

Pentru perioada 2007 – 2009 este prevăzută revizuirea legislației privind formarea profesională continuă și consolidarea capacității administrative a Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților cu rol de Autoritate Națională pentru Calificări.

În anul 2007, se derulează un proiect, finanțat din fonduri Phare, ale cărui obiective specifice vizează dezvoltarea Cadrului Național pentru Calificări (Registrul Național al Calificărilor) ca bază pentru informații despre calitatea, accesibilitatea, recunoașterea calificărilor și legătura acestora cu piața muncii. Se prevede, de asemenea, dezvoltarea metodologiei de certificare a calificărilor și competențelor obținute prin formare profesională, bazate pe principiile comune specifice formării profesionale inițiale și continue, ținând cont de contextele formale, non-formale și informale de dobândire a rezultatelor învățării.

Dezvoltarea sistemului de formare are la bază, de asemenea, principiul parteneriatului social prin sprijinirea înființării și funcționării comitetelor sectoriale. Partenerii sociali sunt implicați în definirea și validarea calificărilor, precum și în procesul de autorizare a furnizorilor de formare pentru adulți și de evaluare a competențelor.

În perioada 2008-2009, Guvernul României va implementa, un program la nivel național pentru creșterea gradului de conștientizare în rândul angajatorilor și lucrătorilor asupra avantajelor formării profesionale continue.

Dezvoltarea sistemului de formare profesională continuă va fi finanțată în cadrul programului Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, având în vedere următoarele priorități: asigurarea calității, structurarea Cadrului Național al Calificărilor și dezvoltare sistemelor de recunoaștere a rezultatelor învățării anterioare.

5. ANEXE

Anexa nr. 1 Evoluția economică a României pe termen scurt și mediu

Anexa nr. 2 Descrierea măsurilor

Anexa nr. 3 Indicatorii structurali aferenți Strategiei Lisabona Revizuite

Anexa nr. 4. Evoluția și prognoza anumitor indicatorilor structurali în România

EVOLUȚIA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI PE TERMEN SCURT ȘI MEDIU

Eforturile întreprinse de România pe calea pregătirii pentru aderarea la UE au permis în ultimii ani o evoluție economică pozitivă. În acest context România își propune continuarea și adâncirea reformelor începute din perspectiva îndeplinirii obiectivelor generale ale Strategiei Lisabona relansate: "mai multă creștere economică și mai multă ocupare". În elaborarea Programului Național de Reforme s-au luat în considerare atât condiționalitățile interne cât și realitățile europene și mondiale în scopul prioritizării măsurilor naționale și utilizării echilibrate a resurselor.

În ceea ce privește **creșterea economică** România se află în prezent în al șaptelea an de evoluții pozitive. După o creștere moderată în anul 2000 (2,1%), ritmul mediu anual de 6,0% din perioada 2001-2006 a asigurat reducerea graduală a decalajelor față de țările Uniunii Europene. Ritmul de creștere a produsului intern brut, de 7,7 % în anul 2006, este unul din cele mai ridicate înregistrate în ultimii ani. Produsul intern brut pe locuitor a crescut de la 1.795 Euro în 2000 la 4.500 Euro în 2006. Raportat la Statele Membre ale Uniunii Europene, în anul 2006 produsul intern brut pe locuitor la PPS a fost de 8.800 PPS, reprezentând circa 36,0% din media UE25 față de 24,9% în anul 2000, când a fost de 5.000 PPS.

Cererea internă a reprezentat pe întreaga perioadă 2001-2006 principalul factor de creștere, înregistrând un ritm mediu anual de 8,9%. Un factor important de creștere a cererii interne l-a constituit introducerea la 1 ianuarie 2005 a cotei unice de impozitare de 16% care a determinat reducerea impozitelor pe venitul personal și pe profitul întreprinderilor. Din 2005, pe fondul măsurilor de stimulare a sectorului privat, proporția în cadrul cererii interne dintre consum și investiții s-a îmbunătățit. Astfel, formarea brută de capital fix a crescut, în medie, cu 11,0% anual, iar cheltuielile cu consumul privat cu 9,8% anual. În condițiile creșterii salariului real și a creditelor de consum, în anul 2006 s-a continuat tendința, manifestată în 2005, de majorare mult mai rapidă a investițiilor comparativ cu consumul (16,1% față de 13,9%).

Tabelul nr.1.1

Produsul intern brut pe elemente de utilizare

-modificări procentuale anuale -

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2007-2010 (%)
Cererea internă, din care:	4,3	8,4	3,9	8,4	12,0	8,0	12,8	10,9	9,4	8,7	7,9	9,2
- Cheltuielile cu consumul privat	-0,6	7,1	5,2	8,4	14,6	9,6	13,9	11,0	9,5	8,6	7,7	9,2
- Cheltuielile cu consumul public	11,9	2,8	3,2	7,7	-4,9	9,0	2,5	4,0	3,4	2,7	2,5	3,1
-Formarea brută de capital fix	5,5	10,1	8,2	8,6	11,1	12,6	16,1	15,7	13,0	11,5	11,0	12,8
Exporturi de bunuri și servicii	23,4	12,1	17,5	8,4	13,9	8,1	10,6	8,1	8,7	8,8	8,1	8,4
Importuri de bunuri și servicii	27,1	18,4	12,0	16,0	22,1	16,6	23,0	18,8	15,9	14,8	12,5	15,5
Produsul intern brut	2,1	5,7	5,1	5,2	8,5	4,1	7,7	6,5	6,3	5,9	5,8	6,1

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognostic

Tabelul nr.1.2

Produsul intern brut pe ramuri

(modificări procentuale anuale)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2007-2010 (%)
Industrie	5,9	4,4	5,1	4,4	6,4	2,3	6,9	5,8	5,5	5,4	5,4	5,5
Agricultură	-18,1	28,0	-6,7	5,2	18,6	-18,7	3,3	3,0	3,2	3,5	3,5	3,3
Construcții	6,3	11,1	7,6	7,0	9,1	9,8	19,4	17,2	11,0	10,5	10,5	12,2
Servicii	5,5	3,6	7,1	5,5	6,8	9,4	7,3	6,6	6,5	6,0	5,8	6,2
Produsul intern brut	2,1	5,7	5,1	5,2	8,5	4,1	7,7	6,5	6,3	5,9	5,8	6,1

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

În perioada 2007-2010 se estimează că produsul intern brut va crește cu ritmuri în medie de 6,1%, pe seama măririi volumului de activitate, cu deosebire în construcții și servicii. În ceea ce privește formarea brută de capital fix aceasta va crește în medie cu circa 12,8%, în condițiile în care cererea internă, în ansamblul său, va crește cu un ritm mediu de circa 9,2%. Cheltuielile cu consumul privat se vor majora cu un ritm mai lent decât în perioada anterioară (în medie cu 9,2%), având, în schimb, o dinamică mai mare decât cheltuielile cu consumul public, ultimul fiind restrâns în principal datorită măsurilor luate în scopul consolidării fiscale.

Atât investițiile interne, cât și cele străine au crescut semnificativ în ultimii ani, creând un potențial de creștere economică pe termen lung. Investițiile străine directe au fost de circa 20 mld. Euro în perioada 2004-2006, valoarea lor fiind dublă față de stocul cumulat în perioada 1990-2003. Creșterea încrederii investitorilor străini în mediul de afaceri din România s-a concretizat în reinvestirea unei părți importante din profit în economia românească (1,5 mld. Euro în 2004, 1,2 mld Euro în 2005 și 2,0 mld. Euro în 2006).

Tabelul nr.1.3

Evoluția investițiilor străine directe

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Rata de investiție (% din PIB)	18,9	20,7	21,3	21,4	21,8	23,1	24,6	26,5	28,0	29,1	30,2
Investiții străine - MEuro -	1147	1294	1212	1946	5183	5213	9082	7500	6900	6100	5000

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

Pentru perioada următoare se preconizează ca, în condițiile păstrării competitivității fiscale actuale, să se mențină ritmul investițiilor private în economie.

Exportul net a avut, în general, o contribuție negativă la creșterea PIB, ca urmare a unor importuri crescute de bunuri și servicii cauzate, în primul rând, de dependența ridicată a economiei românești de importurile energetice și de materii prime, iar în al doilea rând de importurile de bunuri de capital. Creșterea competitivității produselor românești, înregistrată începând cu anul 2004 s-a reflectat în schimbarea structurii exportului de produse industriale, tendință care a continuat și în 2006.

Contribuția negativă a exportului net la creșterea reală a PIB s-a majorat în 2006 față de 2005, respectiv 6,4 procente față de 4,5 procente. În timp ce exporturile de bunuri și servicii au avut o creștere reală cu doar 2,5 puncte procentuale (10,6% față de 8,1%), importurile de bunuri și servicii au înregistrat o creștere mai mare cu circa 6,5 puncte procentuale (23,0% față de 16,6%).

Pentru perioada următoare se estimează că exportul net va continua să aibă o contribuție negativă la creșterea reală a produsului intern brut, dar în scădere. Importul de bunuri și servicii se apreciază că va avea în continuare creșteri reale superioare exportului de bunuri și servicii, respectiv cu o medie de 15,5% față de 8,4%.

Valoarea **schimburilor comerciale** se va majora în perioada 2007-2010, exporturile de bunuri urmând să crească cu un ritm mediu anual de 15,7%, iar importurile de bunuri cu un ritm mediu anual de 17,3%. De asemenea, se așteaptă ca serviciile să își îmbunătățească contribuția la acoperirea deficitului de cont curent. Deficitul balanței bunurilor își va menține nivelul ridicat al contribuției la formarea deficitului de cont curent reprezentând circa 14% din PIB.

Deficitul de cont curent s-a majorat, în principal, ca urmare a evoluției balanței comerciale, dar a fost acoperit din surse autonome de finanțare în proporție de 90% în 2006. Previzuniile pe termen mediu privind îmbunătățirea contribuției exportului net la creșterea reală a produsului intern brut sunt fundamentate, în principal, pe evoluția pozitivă a comerțului exterior, caracterizată prin apropierea sensibilă a creșterii valorice a exportului de bunuri de creșterea valorică a importului de bunuri.

Tabelul nr.1.4

Balanța comercială

(Mil.euro)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Exporturi de bunuri	11273	12722	14675	15614	18935	22255	25850	30200	35100	40500	46400
Creșteri - %	41,3	12,9	15,4	6,4	21,3	17,5	16,2	16,8	16,2	15,4	14,6
Importuri de bunuri FOB	13140	16045	17427	19569	24258	30061	37609	45950	53900	62300	71100
Creșteri - %	43,4	22,1	8,6	12,3	24,0	23,9	25,1	22,2	17,3	15,6	14,1
Deficitul comercial	-1867	-3323	-2752	-3955	-5323	-7806	-11759	-15750	-18800	-21800	-24700
% din PIB	-4,6	-7,4	-5,7	-7,5	-8,8	-9,8	-12,1	-13,6	-14,1	-14,5	-14,6
Contul curent	-1494	-2488	-1623	-3060	-5099	-6883	-9973	-13350	-15200	-17000	-18900

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

Pentru perioada următoare, s-a estimat că ponderea deficitului de cont curent în PIB se va menține la peste 11%, dar în ușoară scădere până la 11,2% în 2010. Integrarea în Uniunea Europeană va crea o bază solidă de sustenabilitate a deficitului, atât prin intrări importante de investiții străine, cât și prin utilizarea instrumentelor structurale europene. Pe această perioadă sursele autonome de finanțare a deficitului extern, negeneratoare de dobânzi vor reprezenta în medie cca. 69% din PIB, pe seama investițiilor directe și a transferurilor de capital dinspre UE.

În ceea ce privește **inflația**, România se află pe o traiectorie pozitivă. După ce în anul 2005 procesul dezinflaționist a cunoscut o ușoară încetinire, evoluția prețurilor de consum în anul 2006 certifică continuarea acestei tendințe. Astfel, prețurile de consum s-au majorat în decembrie față de decembrie 2005 cu 4,87%, iar rata medie lunară înregistrată în anul 2006 se situează cu 0,3 puncte procentuale sub nivelul înregistrat în perioada similară a anului 2005. În perioada 2007 – 2010 se așteaptă o creștere economică rapidă fără efecte inflaționiste. De altfel, este prevăzută și o politică fiscală și monetară strânsă, care va face posibil controlul inflației. Creșterea economică se așteaptă să fie aproape de PIB-ul potențial, cu asigurarea unei stabilități economice de durată. Output-gap va fi în scădere, ceea ce ar evidenția continuarea procesului dezinflaționist.

Tabelul nr.1.5

Evoluția inflației și a deficitului de cont curent

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Inflația (sfârșitul anului - %)	40,7	30,3	17,8	14,1	9,3	8,6	4,87	4,2	3,5	3,0	2,8
Deficitul de cont curent (% din PIB)	-3,7	-5,5	-3,3	-5,8	-8,4	-8,7	-10,3	-11,5	-11,4	-11,3	-11,2

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

În perioada următoare procesul dezinflaționist va continua pentru îndeplinirea obiectivului pe termen mediu, respectiv de a ajunge la orizontul anului 2010 la un nivel al inflației comparabil cu cel din Uniunea Europeană. O asemenea evoluție este susținută, în principal, de reducerea expectațiilor inflaționiste, în special prin adoptarea strategiei de politică monetară de țintire directă

a inflației, creșterea mai moderată a prețurilor reglementate în raport cu perioadele anterioare și de continuarea aprecierii în termeni reali a monedei naționale în raport cu Euro .

Construcția și execuția bugetului României au înregistrat o serie de evoluții în anii 2005 și 2006. În acest sens, construcția bugetară pe anul 2005 a fost marcată de necesitatea corelării priorităților generate de continuarea susținerii reformelor structurale în general și a măsurilor sociale generate de recalcularea pensiilor în special precum și de acordarea creșterilor salariale. La acestea s-a adăugat imperativul acoperirii necesarului de fonduri pentru finanțarea activităților și structurilor cu deficite de pregătire pentru procesul de aderare la UE, cheltuieli ocazionate de unele recorelări din domeniul sănătății precum și înlăturarea efectelor inundațiilor. Evoluția bugetului general consolidat pe anul 2005 relevă faptul că veniturile colectate au reprezentat 32,4% din P.I.B, iar cheltuielile 33,8% din PIB, astfel că deficitul a atins 1,4 % din PIB (calculate în metodologia ESA 95).

În 2006, politica fiscal-bugetară s-a confruntat cu două provocări majore: menținerea unei abordări prudente în vederea asigurării sustenabilității externe și continuarea procesului de dezinflație, și, în același timp, asigurarea și consolidarea surselor de finanțare necesare pentru a susține angajamentele ce derivă din aderarea la UE. Dintre provocările din acest an se enumeră:

- menținerea unui nivel redus și prudent al deficitului bugetar
- întărirea administrației fiscale și consolidarea colectării veniturilor
- continuarea procesului de reducere a ratelor de taxare la contribuțiile la asigurările sociale în vederea diminuării costului muncii
- îmbunătățirea transparenței și utilizării eficiente a fondurilor publice
- crearea condițiilor pentru o mai bună priorizare a politicilor publice.

Bugetul pe anul 2006 a fost rectificat de patru ori în lunile aprilie, iunie, august și noiembrie, ajungându-se de la un deficitul initial programat de 0,4% din PIB, la 1,9%¹ din PIB (calculat în metodologia ESA 95).

Rectificarea bugetară a vizat majorarea cheltuielilor prin alocarea de fonduri suplimentare pentru finanțarea unor proiecte sociale și de investiții în domenii prioritare, printre care: transporturi și construcții, educație și cercetare, sănătate, administrație și afaceri interne, muncă și solidaritate socială, mediu și gospodărirea apelor, apărare națională. O atenție specială s-a acordat pregătirii proiectelor publice finanțabile din fonduri structurale pentru perioada 2007-2013, pentru a evita eventualele probleme în accesarea acestora în anul 2007.

Tabelul nr.1.6

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Datoria guvernamentală %	24,7	26,0	25,0	21,5	18,8	15,8	12,8	13,5	12,6	11,7	11,7
Cheltuielile bugetare cu dobânzile %	3,8	3,2	2,2	1,6	1,3	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	0,8

Sursa: Ministerul Economiei și Finanțelor; datele sunt calculate după metodologia ESA 95

Cadrul fiscal pe termen mediu reflectă necesitatea consolidării veniturilor prin îmbunătățirea colectării impozitelor și taxelor și prin lărgirea bazei de impozitare, în vederea acoperirii angajamentelor guvernamentale de cheltuieli publice în creștere. Consolidarea continuă a veniturilor și majorarea cheltuielilor publice în domenii cheie precum învățământul, cercetarea și dezvoltarea, infrastructura de transport și de mediu devin obligatorii având în vedere necesitățile economiei românești din punct de vedere a competitivității economice. Actualul cadru de cheltuieli pe termen mediu creează suficient spațiu fiscal pentru a acoperi costurile aferente aderării (inclusiv contribuția noastră la bugetul UE) și pentru a susține angajamentele rezultate în aplicarea Strategiei Lisabona revizuite.

¹ Date preliminare, conform Notificării fiscale din 30 martie 2007

Principalele coordonate pe care se bazează politica fiscal-bugetară sunt:

- continuarea relaxării fiscale în domeniul asigurărilor sociale, lărgirea bazei de impozitare și îmbunătățirea colectării veniturilor;
- îmbunătățirea cheltuielilor publice printr-o mai bună stabilire a priorităților și promovarea unor eforturi continue de restructurare în domenii cheie, în vederea unei mai bune corelări între politicile sectoriale, rezultatele măsurabile și resursele bugetare alocate;
- îmbunătățirea cadrului de utilizare eficientă a instrumentelor structurale;
- consolidarea politicilor cu privire la promovarea capitalului uman (învățământ, sănătate) ce vor asigura premise pentru realizarea unei economii durabile în domeniul forței de muncă;
- continuarea finanțării unor politici publice de ajustare structurală (transporturi, agricultură, industrie, educație) pentru creșterea competitivității performanțelor economiei românești în context european și mondial;
- finanțarea politicilor convergente cu cele promovate de Uniunea Europeană (infrastructura fizică, infrastructura pentru cercetare-dezvoltare, de mediu și dezvoltare rurală);
- eficientizarea politicilor de acompaniament social (asistență socială, reforma sistemului public de pensii precum și a sistemului de asigurări de sănătate).

Implementarea măsurilor de reformă instituțională preconizate, inclusiv continuarea eforturilor de realizare a bugetelor pe bază de programe și creșterea accentului pus pe cadrul de investiții pe termen mediu vor conduce la o creștere a capacității de absorbție atât a resurselor interne cât și a celor din Uniunea Europeană.

Un element esențial pentru completarea viziunii economice pe termen scurt și mediu îl reprezintă **ocuparea**. Îmbătrânirea demografică va influența în următorii ani populația activă și populația ocupată. Urmând tendința manifestată de scădere a numărului persoanelor active și ocupate care au peste 65 ani, aceasta grupă de vârstă va scădea cu aproximativ 24 mii persoane în perioada 2007-2010. Dacă în anul 2006 ponderea acestora în total populație activă era de 4,5%, în anul 2010 va ajunge la 4,1%. Se așteaptă ca atât rata de activitate cât și cea a ocupării să se redreseze începând cu anul 2006.

Tabelul nr.1.7

Evoluția forței de muncă

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2007-2010 (%)
	- modificare procentuală față de anul precedent -								
Populația activă ^{*)}	-1,6	1,4	-1,1	2,1	1,5	1,3	1,0	0,5	1,1
Populația ocupată ^{*)}	0,0	0,2	-0,1	2,0	1,7	1,5	1,2	0,7	1,3
Salariați	1,1	4,8	-1,9	4,2	2,6	2,2	1,6	1,2	1,9
	- % -								
Rata de activitate ^{*)}	62,4	63,2	62,4	63,7	64,7	65,6	66,3	66,6	
Rata de ocupare ^{*)}	57,8	57,9	57,7	58,8	59,9	60,8	61,6	62,1	
Rata șomajului BIM	7,0	8,0	7,2	7,3	7,1	6,9	6,8	6,6	

*) populația în vârstă de muncă (15-64 ani)

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

În intervalul 2007 – 2010 se așteaptă o creștere a ratei de ocupare a populației în vârstă de muncă cu 3,3 puncte procentuale (datorată în principal politicilor fiscale, politicilor de stimulare a creării întreprinderilor mici și mijlocii, sporirii nivelului investițiilor străine și creșterii competitivității) spre deosebire de anul 2005 când s-a înregistrat o scădere a ratei de ocupare a populației în vârstă de muncă față de anul 2004. Un aport deosebit în vor avea politicile orientate spre modernizarea agriculturii (restrângerea populației ocupate din această ramură și creșterea numărului populației ocupate în celelalte ramuri), precum și crearea unor locuri de muncă durabile și performante și a

unui echilibru între flexibilitatea ocupațională și securitatea locului de muncă. Populația ocupată în sectorul public va înregistra în perioada 2007-2010 o tendință de scădere, ajungând la 18,5% din total populației ocupate față de 20,7% în anul 2006. Populația ocupată din sectorul privat va continua trendul crescător, în anul 2010 urmând să reprezinte 81,5%, cu 2,2 puncte procentuale mai mare decât în anul 2006. Rata șomajului BIM va înregistra o evoluție descendentă, estimându-se o rată de 6,6% în anul 2010. Aceasta scădere va fi posibilă datorită implementării mai eficiente a politicilor ocupării forței de muncă, chiar dacă programul de reforme structurale va menține presiune asupra pieței muncii.

Pentru perioada 2007-2010, se estimează creșteri ale productivității sub cele ale produsului intern brut ca efect al măsurilor active de ocupare care au ca scop majorarea ratei de ocupare corespunzător țintei Lisabona.

Tabelul nr.1.8

Dinamica productivității muncii și a salariului real

(modificări procentuale anuale)

Indicatori	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ritm mediu 2007-2010 (%)
Productivitatea muncii (PIB/populația ocupată)	5,3	9,2	4,2	5,8	4,9	4,8	4,7	5,2	4,9
Salariul real	10,8	10,5	14,3	7,6	14,6	8,2	6,8	4,7	8,5

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoză

DESCRIEREA MĂSURILOR

Denumire măsură	Îmbunătățirea capacității administrației publice de a formula și implementa politici publice				
Descriere problemă	<p>Procesul de elaborare și implementare a politicilor publice în România este încă marcat de slaba cunoaștere a impactului economic și social al acestora. Lipsa monitorizării și evaluării sistematice a implementării politicilor publice și abilitățile nesatisfăcătoare ale funcționarilor publici nu permit obținerea de informații concludente privind succesul sau insuccesul acestora sau eficiența cu care s-au folosit fondurile publice.</p> <p>Intre regiuni există disparități economice datorate unei modalități inadecvate abordare a dezvoltării teritoriale locale și regionale și a unei previzionări de dezvoltare economică care să susțină consolidarea unei economii competitive.</p>				
Țintă (indicatori)	<p>a) 150 de specialiști pregătiți în domeniul analizei de impact și al tehnicilor de evaluare;</p> <p>b) 60% din totalul proiectelor de acte normative vor fi însoțite de analiză de impact;</p> <p>c) 70% din totalul proiectelor de acte normative vor fi însoțite indicatori de performanță;</p> <p>d) elaborarea, adoptarea și implementarea legislației secundare în vederea dezvoltării corpului funcționarilor publici;</p> <p>e) îmbunătățirea cadrului legislativ și instituțional pentru dezvoltarea durabilă a orașelor prin adoptarea Conceptului strategic de dezvoltare teritorială a României pentru perioada 2007-2030;</p> <p>f) susținerea dezvoltării durabile a orașelor;</p>				
Termen(e)	<p>a) decembrie 2007</p> <p>b) decembrie 2007</p> <p>c) decembrie 2008</p> <p>d) ianuarie 2009</p> <p>e) 2008-2010</p> <p>f) 2007-2010</p>				
Minister responsabil	Secretariatul General al Guvernului Ministerul Internelor și Reformei Administrative Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor				
Tip măsură	Legislativă și instituțională				
Stare măsură	Implementare/ In curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțare	2007	2008	2009	2010
	FS	0,425	2,55	2,04	2,04
	Buget de stat	0,100	0,60	0,50	0,45
	Fonduri nerambursabile	1,948			
	Alocări POR:				
	Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor–potențiali poli de creștere, total din care	126,400	149,40	159,70	194,10
	Buget de stat	22,300	26,40	28,20	34,30
	Buget local	2,500	2,90	3,20	3,90
	Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea lor pentru noi activități, total din care	20,800	21,70	23,70	33,0
Buget de stat	2,700	3,30	3,60	4,30	
Buget local	0,400	0,50	0,60	0,70	

	Total	151,251	188,50	195,94	236,69
Impact asupra altor priorități /măsuri	Analiza de impact al actelor normative va reduce efectele nedorite ale acestora asupra mediului de afaceri sau asupra calității vieții, iar monitorizarea politicilor publice pe baza indicatorilor va permite creșterea eficienței utilizării fondurilor publice.				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Coordonarea și cooperarea între nivelul central și nivelul local se va asigura de către Direcția de Politici Publice din cadrul Secretariatului General al Guvernului.				
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	<p>Măsura include: În perioada 2009 - 2010 va fi realizată o evaluare ex-post a procesului de consolidare a funcției publice. Pentru dimensiunea teritorială a dezvoltării regionale sunt prevăzute: aprobarea Conceptului Strategic de dezvoltare teritorială a României (2008); aprobarea a 8 planuri de amenajare a teritoriului (2008); elaborarea sistemului integrat de baze de date de dezvoltare locală și regională (2010); instituționalizarea planificării integrate (2010).</p>				

Denumire măsură	Creșterea calității serviciilor publice				
Descriere problemă	Serviciile publice din România sunt încă marcate de reglementari stufoase și ambigue, exces de birocratie, bariere administrative, costuri administrative relativ mari pentru firme și probleme de comunicare cu/între instituțiile publice.				
Țintă (indicatori)	a) reducerea sarcinilor administrative cu 3% b) instruirea a 30 de specialiști în domeniul măsurării costurilor administrative c) simplificarea obligațiilor administrative în domeniul administrației publice, relațiilor de muncă cât și cel financiar fiscal d) ghișee unice de plată a taxelor pentru servicii publice comunitare e) dezvoltarea sistemului integrat de emiteri și reînnoire a documentelor de stare civilă f) dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice (e-government, e-health, e-learning) prin intervenții publice				
Termen(e)	a) decembrie 2007 b) decembrie 2007 c) decembrie 2009 d) decembrie 2007 e) ianuarie 2008 f) 2007-2010				
Minister responsabil	Secretariatul General al Guvernului Ministerul Internelor și Reformei Administrative Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor				
Tip măsură	Legislativă și instituțională				
Stare măsură	Implementare/ În curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Alocări POS CCE	5,053, din care 1,888 buget de stat	14,497, din care 5,416 buget de stat	29,053, din care 10,854 buget de stat	37,706, din care 14,087 buget de stat
	e) Proiectul <i>Economia Bazată pe cunoaștere</i>	72 MUSD			
	Alocări PO DCA în curs de definitivare				
Impact asupra altor priorități /măsură	Simplificarea reglementarilor și reducerea sarcinilor administrative vor avea efect pozitiv asupra îmbunătățirii mediului de afaceri și reducerii duratei în care o întreprindere este complet operațională				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Măsurile de simplificare a procedurilor administrative și de mărire a vitezei de răspuns al serviciilor publice vor fi implementate sub coordonarea MIRA în 42 de Instituții ale Prefectului, la 41 de Consilii Județene precum și la un număr de 50 de servicii deconcentrate selectate. Coordonatorul național pentru Strategia Lisabona împreună cu Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației, ministere de linie și autorități publice beneficiare ale schemelor financiare vor monitoriza implementarea acțiunilor referitoare la dezvoltarea serviciilor electronice publice de e-guvernare (e-government), e-învățare (e-learning) și e-sănătate (e-health).				
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	-				

Denumire măsură	Managementul eficient al instrumentelor structurale				
Descriere problemă	Coordonarea și implementarea eficientă a Programelor Operaționale presupune existența unui număr suficient de mare de personal în structurile responsabile cu gestionarea Fondurilor Structurale și de Coeziune, precum și continuarea instruirii personalului, angajat la nivelul Autorităților de Management și Organismelor Intermediare				
Țintă (indicatori)	a) angajarea unui număr suplimentar de minim 200 de persoane până la sfârșitul anului 2007 b) instruirea unui număr de 5.906 de persoane din cadrul Autorităților de Management și Organismelor Intermediare				
Termen(e)	Decembrie 2007				
Minister responsabil	Ministerul Economiei și Finanțelor Toate Autoritățile de Management și Organismele Intermediare pentru Programele Operaționale				
Tip măsură	Instituțională				
Stare măsură	Implementare / In curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Proiecte PHARE	0,155	-	-	-
Impact asupra altor priorități /măsuri	Asigurarea unui nivel adecvat al ocupării cu personal, bine pregătit profesional, va permite implementarea corectă și eficientă a programelor, conform procedurilor interne elaborate și implicit va contribui la creșterea competitivității firmelor românești și a gradului de ocupare a forței de muncă.				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	-				
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	-				

Denumire măsură	Modernizarea sistemului judiciar
Descriere problemă	Reforma sistemului judiciar reprezintă în continuare un domeniu prioritar pentru România, iar garantarea independenței justiției trebuie însoțită de asigurarea calității și eficienței actului de justiție.
Țintă (indicatori)	<ul style="list-style-type: none"> a) reorganizarea a 40 de instanțe cu volum redus de activitate, precum și alte instanțe cu volum mare de activitate prin repartizarea echitabilă a volumului de activitate și redirecționarea personalului spre instanțele cu deficit de personal; b) reabilitarea a 18 de sedii de instanțe – cu finanțare din bugetul de stat; c) reabilitarea și construirea a 25 de sedii de instanțe (din care 5 reprezintă construcții noi) - proiect finanțat de Banca Mondială; d) dotarea tuturor instanțelor cu echipamentul IT necesar desfășurării activității, dotarea a peste 600 săli de ședință cu sisteme performante de înregistrare audio a ședințelor de judecată, achiziția de info-chioșcuri pentru toate instanțele, dezvoltarea sistemului ECRIS.
Termen(e)	<ul style="list-style-type: none"> a) decembrie 2007 b) decembrie 2011 c) decembrie 2008 d) decembrie 2011
Minister responsabil	Ministerul Justiției
Tip măsură	Instituțională
Stare măsură	Implementare/ în curs de implementare
Costuri bugetare directe (MEuro)	<ul style="list-style-type: none"> a) nu implică costuri bugetare suplimentare b) Bugetul MJ: 20,15 MEuro pentru reabilitarea a 18 sedii de instanțe și 79 MEuro (proiect finanțat de Banca Mondială) pentru reabilitarea și construirea a 25 sedii c,d) Proiect Phare 2004 (10,4 MEuro), Proiect Phare 2005 (0,5 MEuro), Proiect Phare 2004 (1,65 MEuro), Proiect Banca Mondială (48,1 MEuro)
Impact asupra altor priorități /măsuri	Modernizarea sistemului judiciar va conduce la unificarea practicii judiciare, creșterea calității hotărârilor judecătorești și a celerității, ceea ce va contribui la îmbunătățirea predictibilității planurilor de afaceri și a siguranței investițiilor.
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	-
Interacțiunea cu sistemul judiciar	Dezvoltarea aplicațiilor informatice din cadrul sistemului judiciar va contribui la definitivarea unor politici coerente în domeniul managementului judiciar.
Alte informații relevante	-

Denumire măsură	Stabilitatea macroeconomică
Descriere problemă	<p>In ultimii șapte ani, România a înregistrat o creștere economică pozitivă, ritmul mediu anual de 6% în perioada 2001 - 2006 asigurând reducerea graduală a decalajelor față de țările Uniunii Europene.</p> <p>Pe termen mediu și lung se urmărește asigurarea treptată a convergenței nominale și reale cu statele membre ale UE prin formularea de politici favorabile dezvoltării infrastructurii, precum și creșterii competitivității la nivelul întregii societăți. Îndeplinirea acestor obiective implică o creștere economică stabilă asigurată prin sustenabilitatea finanțelor publice și evitarea derapajelor prociclice.</p>
Țintă (indicatori)	<ul style="list-style-type: none"> a) creștere economică de 6,2-6,3% b) menținerea creșterii a produsului intern brut cu un ritm mediu anual de 6,1% c) creșterea cererii interne cu un ritm mediu anual de circa 8,2% d) majorarea ratei investițiilor în PIB de la 26,3% la 30% e) majorarea valorii schimburilor comerciale cu o medie de 16% anual
Termen(e)	<ul style="list-style-type: none"> a) 2008 b) În perioada 2007-2010 c) în perioada 2007 - 2010 d) 2010 e) în perioada 2007 - 2010
Minister responsabil	Guvernul României Banca Națională a României
Tip măsură	Legislative, instituționale și operaționale
Stadiu măsură	Implementare/ în curs de implementare
Costuri bugetare directe (MEuro)	-
Impact asupra altor priorități /măsuri	Mediul de afaceri va rămâne stabil și predictibil, iar procesul investițional se va reflecta corespunzător în modernizarea și potențarea factorilor de producție.
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	-
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-
Alte informații relevante	-

Denumire măsură	Stabilitatea financiară
Descriere problemă	Riscurile asupra stabilității financiare a României sunt minore, însă unele dintre acestea sunt în creștere, solicitând o monitorizare atentă. Astfel, gradul de îndatorare a populației s-a mărit (serviciul datoriei ca raport în venitul disponibil și-a continuat ascensiunea rapidă, depășind în anul 2006 nivelul mediu din zona euro), iar expunerea companiilor, precum și a gospodăriilor (acestea din urmă sub raportul creditului ipotecar) a crescut (îndatorarea în monedă străină deține peste 60% din creditul total, intern și extern, contractat de companii). Deși deficitul de cont curent înregistrează valori ridicate persistente, acesta apare drept sustenabil pe termen scurt.
Țintă (indicatori)	<ul style="list-style-type: none"> a) consolidarea dezinflației: pentru anul 2007 este prevăzută o țintă de inflație de 4,0 la sută \pm1 puncte procentuale, iar pentru anul 2008 o țintă de 3,8 la sută \pm1 puncte procentuale b) scăderea ponderii deficitului de cont curent în PIB de la 10,5% în 2007, la 9,7% în 2010 c) reducerea graduală a deficitului bugetar de la 2,7% în anul 2007, până la o medie de 2% din PIB în perioada 2009-2010
Termen(e)	<ul style="list-style-type: none"> a) 2007-2008 b) 2007-2010 c) 2007-2010
Minister responsabil	Banca Națională a României Ministerul Economiei și Finanțelor
Tip măsură	Legislativă și instituțională
Stare măsură	Implementare/ în curs de implementare
Costuri bugetare directe (MEuro)	-
Impact asupra altor priorități /măsuri	Asigurarea sustenabilității externe și continuarea procesului de dezinflație, și, în același timp, asigurarea și consolidarea surselor de finanțare vor contribui la menținerea unui nivel redus al deficitului bugetar, îmbunătățirea transparenței și utilizării eficiente a fondurilor publice, crearea condițiilor pentru o mai bună prioritarizare a politicilor publice.
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Coordonarea și cooperarea între nivelul central și nivelul local se va asigura de către Guvern
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-
Alte informații relevante	-

Denumire măsură	Sustenabilitatea finanțelor publice
Descriere problemă	<p>Guvernul a început procesul de reformă a administrației veniturilor cu scopul creșterii eficienței colectării, reducerii poverii fiscale asociate cu creșterea gradului de conformare voluntară și îmbunătățirii serviciilor către contribuabili, inclusiv prin promovarea integrității și transparenței.</p> <p>Politica bugetară va fi orientată către menținerea stabilității macroeconomice și consolidarea procesului de dezinflație, prin reducerea graduală a deficitului și continuarea implementării reformelor structurale în domeniul pensiilor și al sănătății.</p> <p>România a implementat măsuri substanțiale de îmbunătățire a procesului de colectare prin accelerarea procesului de executare silită, facilitat și de reforma procedurii de faliment și de înaprirea exigențelor bugetare, atât față de companiile publice cât și cele private.</p> <p>Pentru a crește veniturile bugetare încasate și pentru o eficiență mai ridicată a colectării acestora, a fost organizată administrarea specializată/centralizată a contribuabililor, după tipul acestora: a marilor contribuabili (într-o primă etapă) și a celor mijlocii (a doua etapă).</p>
Țintă (indicatori)	<p>a) îmbunătățirea procesului de colectare a taxelor și impozitelor - creșterea veniturilor bugetare cu 1 punct procentual din PIB în anul 2007 și cu 0,5 puncte anual în perioada 2008-2011</p> <p>b) îmbunătățirea conformării voluntare la plată</p> <p>c) reducerea graduală până la o medie de 2% din PIB în 2009-2010 a deficitului bugetar</p> <p>d) implementarea reglementărilor privind identificarea și gestionarea situațiilor de criză financiară și insolvență a autorităților publice locale</p>
Termen(e)	<p>a) 2007 - 2010</p> <p>b) 2007 - 2010</p> <p>c) 2009-2010</p> <p>d) 1 ianuarie 2008</p>
Minister responsabil	Ministerul Economiei și Finanțelor Banca Națională a României
Tip măsură	Legislative, instituționale și operaționale
Stadiu măsură	În curs de implementare
Costuri bugetare directe (MEuro)	-
Impact asupra altor priorități /măsuri	Consolidarea continuă a veniturilor va permite majorarea alocărilor din fonduri publice pentru domenii cheie precum învățământul, cercetarea și dezvoltarea, infrastructura de transport și de mediu, iar capacitatea sistemului financiar de a face față șocurilor sistemice va permite alocarea eficientă a resurselor către economia reală. În acest fel, va fi asigurată baza financiară pentru îmbunătățirea capitalului uman și creșterea ratei de ocupare.
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Ministerul Economiei și Finanțelor coordonează procedurile de evaluare și raportare a gradului de colectare a veniturilor și ale managementului riscului în elaborarea de proiecte sau în procesul achizițiilor publice, iar Banca Națională a României va colabora cu celelalte autorități în cazul apariției unor factori exogeni de risc, în scopul menținerii stabilității financiare
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-
Alte informații relevante	Legea de modificare a Codului fiscal, aprobată în luna iulie 2006, cuprinde măsuri legislative pentru atingerea obiectivului Programului de Guvernare, de generalizare a cotei unice de 16%, extinderea bazei de impunere, preluarea directivelor în materie din legislația Uniunii Europene, perfecționarea și simplificarea cadrului legislativ.

Denumire măsură	Restructurarea sistemului de asigurări sociale și a sistemului de pensii			
Descriere problemă	Sistemul public de pensii în România cuprinde în prezent cca. 6,1 milioane de beneficiari. „Presiunea” demografică pe care o exercită atât tinerii, cât și vârstnicii (persoane potențial inactive) asupra adulților (persoane potențial active) este de 44 persoane tinere și vârstnice ce revin la 100 persoane în vârstă de muncă, cu o ușoară tendință de scădere din cauza diminuării presiunii populației tinere. Bugetul asigurărilor sociale de stat a fost deseori în dezechilibru fiscal în anii anteriori.			
Țintă (indicatori)	a) creșterea vârstei de pensionare standard de la 57 la 60 ani pentru femei și de la 62 la 65 ani pentru bărbați b) consolidarea sistemului public redistributiv de pensii și majorarea pensiilor (pilonul I) cu 43% c) implementarea schemei pensiilor obligatorii administrate privat (Pilonul II) d) implementarea schemei de pensii opționale administrate privat (Pilonul III)			
Termen(e)	a) treptat, până în anul 2014 b) 2008 c) 1 ianuarie 2008 d) 2007			
Minister responsabil	Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse			
Tip măsură	Legislativă, instituțională și operațională			
Stadiu măsură	Implementare/ în curs de implementare			
Costuri bugetare directe (MEuro)	-			
Impact asupra altor priorități /măsuri	Reformarea sistemului public de pensii va contribui la reducere pe termen lung a dezechilibrului fiscal din bugetul asigurărilor sociale de stat.			
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Coordonarea se va asigura de către Ministerul Muncii Familiei și Egalității de Șanse			
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-			
Alte informații relevante	Contribuții către Pilonul II			
	2008	2009	2010	2011
	0,18% PIB	0,27% PIB	0,37% PIB	0,45% PIB

Denumire măsură	Restructurarea sistemului de asigurări de sănătate				
Descriere problemă	Guvernul României a asigurat, încă din 2005, o creștere semnificativă a cheltuielilor publice pentru sănătate, care s-au majorat cu 40% în 2006 față de 2004, iar ca pondere în PIB au crescut de la 3% în 2004, la 4% în 2007. Aceste alocări bugetare nu s-au reflectat în mod corespunzător în îmbunătățirea serviciilor de sănătate, iar eficiența cheltuielilor este nesatisfăcătoare. În acest context, este necesară restructurarea sistemului de asigurări de sănătate pentru creșterea calității și diversificarea serviciilor, reorientarea programelor naționale de sănătate către cetățeni și prin reabilitarea infrastructurii sistemului sanitar.				
Țintă (indicatori)	a) reabilitarea sistemului de sănătate prin proiecte de infrastructură b) reforma privind statutul medicului de familie c) reducerea costurilor în sistemul sanitar d) descentralizare în sistemul de sănătate e) reformă în domeniul medicamentelor				
Termen(e)	a) 2013 b) 2008 c) 2008 d) 2009 e) 2008				
Minister responsabil	Ministerul Sănătății Publice Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS) Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor				
Tip măsură	Legislativă, instituțională și operațională				
Stadiu măsură	În curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări				
		2007	2008	2009	2010
	Buget național sănătate	4,0 % PIB	3,7% PIB	3,6% PIB	3,7% PIB
	Reabilitarea, modernizarea și echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate, total din care	15,4	18,8	20,6	24,4
Buget de stat	2,0	2,4	2,7	3,2	
Buget local	0,3	0,4	0,4	0,5	
Impact asupra altor priorități /măsuri	Prin măsurile întreprinse se urmărește creșterea eficienței cheltuielilor pentru sănătate, ceea ce va avea ca efect atât îmbunătățirea stării de sănătate a populației cât și micșorarea presiunii asupra bugetului național.				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Coordonarea va fi realizată de Ministerul Sănătății Publice împreună cu CNAS, iar în cazul alocărilor destinate reabilitării/modernizării/ echipării serviciilor de sănătate și a îmbunătățirii bazelor operaționale pentru situații de urgență de către Ministerul Dezvoltării Lucrărilor Publice și Locuințelor împreună cu administrațiile publice locale				
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	Prin procesul de <i>descentralizare în sistemul de sănătate</i> se vor delega competențele de la autoritățile de sănătate publică la comunitățile locale.				

Denumire măsură	Îmbunătățirea managementului cheltuielilor publice				
Descriere problemă	<p>Managementul adecvat al cheltuielilor guvernamentale, în contextul implementării unor politici care asigură stabilitatea macroeconomică, este esențial pentru susținerea creșterii economice la potențialul economiei românești. Dezvoltarea și consolidarea cadrului de cheltuieli pe termen mediu și reformarea cheltuielilor bugetare pentru o alocare și utilizare eficientă a acestora, este un proces în plină desfășurare. Operarea eficientă a programării bugetare va necesita o perioadă mai lungă de timp pentru a-și arăta beneficiile, deoarece implică eforturi de îmbunătățire a capacității de analiză, de management și de implementare în toate structurile guvernamentale.</p> <p>Una dintre provocările bugetare principale pe termen mediu și lung este necesitatea de a elimina disparitățile structurale ce au fost identificate în sectoarele de infrastructură, învățământ, sănătate, cercetare și dezvoltare, menținând în paralel poziția bugetară caracterizată de niveluri prudente ale deficitului bugetar.</p>				
Țintă (indicatori)	<p>a) consolidarea principiului alocării bugetare pe bază de programe (se estimează un nivel de 85% din totalul cheltuielilor în anul 2010 alocate pe baza de programe)</p> <p>b) accelerarea procesului de descentralizare</p> <p>c) menținerea ponderii datoriei publice în PIB sub 15%</p> <p>d) reformarea cheltuielilor publice - consolidarea etapei de planificare strategică</p> <p>e) limitarea și direcționarea ajutorului de stat</p> <p>f) creșterea capacității autorităților publice de a lansa licitații publice</p>				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul Economiei și Finanțelor, Secretariatul General al Guvernului, Consiliul Concurenței Autoritatea Națională de Reglementare și Monitorizare a Achizițiilor Publice				
Tip măsură	Legislativ, instituțional, operațional				
Stadiu măsură	În curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțare	2007	2008	2009	2010
	FS / alte fonduri nerambursabile	0,2	0,8	1,2	1,2
	Buget de stat	0,05	0,25	0,35	0,35
	Total	0,25	1,05	1,55	1,55
Impact asupra altor priorități /măsuri	<p>Managementul cheltuielilor publice va avea un rol important în contextul asigurării transparenței cheltuielilor publice și întăririi rolului politicilor în general, și în special de dezvoltare regională și de coeziune teritorială. Ca urmare a descentralizării, bugetele locale vor conține componenta de funcționare (de bază) și cea de dezvoltare (complementară), prin care autoritățile publice locale vor putea să aloce fonduri pentru cofinanțarea proiectelor de dezvoltare.</p> <p>Implementarea măsurilor de reforma instituțională preconizate, inclusiv continuarea eforturilor de realizare a bugetelor pe baza de programe și creșterea accentului pus pe cadrul de investiții pe termen mediu vor conduce la o creștere a capacității de absorbție atât a resurselor interne cât și a celor din Uniunea Europeană.</p> <p>Aceste acțiuni vor avea ca efect creșterea predictibilității și transparenței modului de cheltuire a resurselor publice.</p>				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Ministerul Economiei și Finanțelor, Secretariatul General al Guvernului, Consiliul Concurenței și furnizorii de ajutoare de stat, autoritățile locale, Autoritatea Națională de Reglementare și Monitorizare a Achizițiilor Publice				
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	-				

Denumire măsură	Îmbunătățirea funcționării piețelor de energie electrică și gaze naturale
Descriere problemă	De la 1 iulie 2007, piața de energie electrică și cea de gaze naturale din România sunt deschise complet. În perioada următoare eforturile se vor concentra pentru funcționarea concurențială a pieței de energie, ceea ce implică definitivarea cadrului legislativ în domeniul energiei electrice și al gazelor naturale, astfel încât să crească standardele de calitate a serviciilor furnizate de către operatorii aflați pe întregul lanț al producerii/distribuției și furnizării energiei electrice și gazelor naturale. Intervenția statului pe perioada 2007-2010 se va concentra pe asigurarea securității în aprovizionarea cu energie; investiții în diversificarea surselor de energie, inclusiv prin utilizarea resurselor de energie regenerabile și a producerii biocarburanților, precum și stimularea investițiilor destinate reducerii consumului de energie la consumatorii casnici și industriali.
Țintă (indicatori)	<ul style="list-style-type: none"> a) Crearea condițiilor pentru funcționarea pieței concurențiale în domeniul energiei electrice și gazelor naturale până la sfârșitul anului 2008 b) Asigurarea securității în aprovizionare cu energie electrică -creșterea producției primare de energie la 28,31 Mtep până în 2010, creșterea energiei nucleare de la 1,36Mtep în 2006 la 2,8Mtep în 2010; creșterea ponderii energiei nucleare în mix-ul energetic național la 16% în anul 2007- Finalizarea Unității 2 a Centralei Nucleare Cernavodă și investiții în domeniul securității nucleare (finalizarea unităților 3 și 4 până în 2015). c) Diversificarea surselor cu gaze naturale și rutelor de aprovizionare și interconectarea cu rețele europene d) Producerea a 33% din energie din resurse regenerabile în 2010 e) Susținerea producerii de energie prin cogenerarea de înaltă eficiență și prin promovarea eficienței energetice la consumatorii finali și reducerea intensității energetice de la 0,526 tep/Euro în 2006 la 0,323tep/Euro în 2010. f) Atingerea țintei privind consumul de biocarburanți și alți carburanți regenerabili de minimum 5,75% în 2010 (introducerea pe piață în anul 2007 de motorină cu un conținut de biocarburant de minimum 2% în volum)
Termen(e)	2007-2010
Minister responsabil	Ministerul Economiei și Finanțelor Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
Tip măsură	Legislative și operaționale
Stare măsură	În curs de implementare
Costuri bugetare directe (MEuro)	<p>Buget orientativ 2007-2010:</p> <ul style="list-style-type: none"> - încurajarea investițiilor pentru producerea și procesarea biomasei în vederea obținerii de biocarburanți. în mediul rural: 279,3 MEuro contribuție FEADR + 69,8 MEuro contribuție națională; - investiții pentru securitate nucleară 11 MEuro din care 1,3 MEuro cofinanțare națională; - programul de reabilitare termică a clădirilor multietajate: alocări de la bugetul de stat 13,97 MEuro + Alocări din POS Creșterea Competitivității Economice pentru susținerea investițiilor în cogenare, reducerea intensității energetice, producerea energiei din resurse regenerabile - reducerea poluării provenite de la sistemele de încălzire urbană în localitățile cele mai afectate: alocări din POS Mediu de 165,305 MEuro, din care contribuție națională of 87,652 MEuro - încurajarea investițiilor pentru producerea și procesarea biomasei în vederea obținerii de biocarburanți în mediul rural prin PNDR (2007-2013)--sprijinul estimativ 40 MEuro buget comunitar (FEADR) și 10 MEuro buget național
Impact asupra altor priorități /măsuri	<ul style="list-style-type: none"> - Consumatori industriali și casnici vor avea posibilitatea alegerii furnizorului care oferă servicii de calitate la prețuri avantajoase, care cumulate cu achiziționarea de tehnologii și echipamente eficiente din punct de vedere energetic vor conduce la creșterea competitivității întreprinderilor și la îmbunătățirea calității mediului înconjurător - Crearea de noi locuri de muncă în domeniul noi în economia românească cum ar fi producerea energiei din resurse regenerabile, furnizarea de echipamente și tehnologii nepoluante, precum și producerea de biocarburanți. - Îmbunătățirea calității mediului înconjurător prin reducerea emisiilor cu efect de gaz de seră produse în transporturi și de către industriile poluante, contribuind astfel la păstrarea calității mediului înconjurător.

	- Dezvoltarea durabilă a întreprinderilor prin creșterea contribuției acestora în PIB, care implică și determină sustenabilitatea finanțelor publice.
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Coordonatorul național al grupului de lucru pentru Strategia Lisabona, împreună cu Ministerul Economiei și Finanțelor, Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, autorități publice locale, Ministerul Internelor și Reformei Administrative, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale va asigura monitorizarea implementării măsurii.
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-
Alte informații relevante	-

Denumire măsură	Promovarea transportului durabil			
Descriere problemă	Sistemul de transport rutier național este insuficient dezvoltat și de o calitate necorespunzătoare (sub aspectul siguranței și timpului de călătorie) comparativ cu cel din Statele Membre. Sunt necesare acțiuni imediate care să faciliteze accesul cetățenilor și întreprinderilor la servicii de transport de calitate prin dezvoltarea transportului rutier, pe cale ferată, în aeroporturi, maritim și fluvial.			
Țintă (indicatori)	a) Atingerea următoarelor ținte în 2010: <ul style="list-style-type: none"> - volumul transportului de mărfuri 0,56% PIB, - volumul transportului de pasageri 0,16 %PIB, - ponderea transportului rutier 70,2% - traficul de mărfuri prin porturi maritime 64,5 Mtone - traficul de mărfuri prin porturi fluviale și căi navigabile 40,2 Mtone b) Asigurarea legăturilor cu rețeaua de autostrăzi din celelalte state membre (construirea a 582 km de autostrăzi), c) Construirea a 3345,4 km de drumuri naționale, d) Continuarea modernizării rețelei de cale ferată naționale și a infrastructurii de cale ferată TEN-T (reabilitarea a 15 stații și modernizarea a 5 stații CFR, modernizarea a 458 km cale ferată pe coridorul axa prioritară TEN-T nr. 22) e) Îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor în transportul aerian (achiziționarea a 2 aeronave, modernizarea aeroporturilor de interes național) f) Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor în transportul maritim și fluvial g) Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale (POR)			
Termen(e)	2007-2010			
Minister responsabil	Ministerul Transporturilor Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor			
Tip măsură	Legislativă și operațională			
Stare măsură	În curs de implementare			
Costuri bugetare directe (MEuro)	Alocări din SOP Transport și buget național			
	2007	2008	2009	2010
	2429,4	2275,3	2404,6	2528,5
	Alocări din POR			
	77,7 din care buget de stat 8,9 buget local 1,6	95,1 din care buget de stat 10,9 buget local 1,9	103,8 din care buget de stat 11,9 buget local 2,1	123,2 din care buget de stat 14,2 buget local 2,4
Impact asupra altor priorități /măsură	Creșterea atractivității regiunilor, stimularea investițiilor, creșterea mobilității forței de muncă, facilitarea liberei circulații a bunurilor și serviciilor, reducerea disparităților regionale și inter-regionale			
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Coordonarea implementării se va asigura de către Ministerul Transporturilor și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor (conf. alocări POR)			
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-			
Alte informații relevante	-			

Denumire măsură	Modernizarea infrastructurii de comunicații și promovarea TIC				
Descriere problemă	<p>Piața de comunicații a crescut într-un ritm susținut, mult peste ritmul de creștere al economiei, industria TIC fiind sectorul cel mai dinamic al economiei, cu o contribuție de peste 8% din PIB în 2005. Cu toate acestea decalajul digital comparativ cu media UE25 este semnificativă. O estimare realizată în 2006 privind dimensiunea decalajului digital, realizată pe baza unei metodologii similare celei utilizate de către Comisia Europeană, indică o diferență/ un raport privind gradul de acoperire cu servicii în bandă largă de circa 2,5:1 în cazul comparației mediu urban – mediu suburban, respectiv un raport de aproximativ 6:1 în analiza comparativă a mediului urban cu cel rural.</p> <p>Dezvoltarea serviciilor societății informaționale este condiționată de dezvoltarea unei infrastructuri adecvate care să faciliteze accesul cetățenilor la educație și servicii de sănătate, accesul întreprinderilor la servicii performante de e-guvernare și modalități eficiente de comerț electronic, conducând astfel la reducerea decalajelor dintre urban și rural și la creșterea performanțelor economice ale regiunilor.</p>				
Țintă (indicatori)	<p>Creșterea ratei de penetrare a conexiunilor broadband (nr. conexiuni/100 locuitori) de la 8.2%¹ în 2006 la 25%² în 2010, prin:</p> <p>a) Identificarea de soluții viabile în vederea dezvoltării infrastructurii de comunicații electronice prin implementarea de noi tehnologii de acces pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice, trecerea la televiziunea digitală etc;</p> <p>b) Elaborarea/implementarea strategiilor sectoriale: Strategia Guvernamentală de dezvoltare a comunicațiilor electronice de bandă largă în România, Strategia privind implementarea serviciului universal, Strategia de reglementare a sectorului de comunicații electronice pe perioada 2007-2010; Planul operațional a de revizuire a piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice .</p> <p>c) Realizarea infrastructurii de broadband și facilitarea accesului public la aceasta în zonele de eșec al pieței prin intervenții publice (FEDR și buget de stat)³</p> <p>d) Îmbunătățirea accesului la mijloace TIC pentru comunități dezavantajate (Proiectului <i>Economia bazată pe cunoaștere</i>)</p> <p>e) Instalarea de telecentre în comunitățile rurale cu acces deficitar la serviciile de comunicații electronice) în cadrul proiectului național coordonat de ANRCTI</p> <p>f) dezvoltarea de sisteme e-guvernare (prin implementarea programelor MCTI e-guvernare și programul e-Europe)</p> <p>g) Inițierea procesului de vânzare a pachetului de acțiuni deținut de statul român la Societatea Națională Radiocomunicații SA și a RomTelecom</p>				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației (ANRCTI)				
Tip măsură	Legislativă și operațională				
Stare măsură	În curs de elaborare/în curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțare	2007	2008	2009	2010
	Buget de stat a)	0,235	0,181	0,184	0,25
	Credite d)	26 MUSD			
	Buget de stat f)	0,638	0,545	0,553	0,6875
	Total = 3,274 + 6MUSD	0,873	0,726	0,737	0,9375
Impact asupra altor priorități /măsuri	Crearea condițiilor pentru creștere economică și creșterea competitivității întreprinderilor prin diversificarea serviciilor de comunicații electronice puse la dispoziția acestora				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Coordonatorul național pentru Strategia Lisabona împreună cu Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației, ministere de linie și autorități publice beneficiare ale schemelor financiare vor monitoriza implementarea măsurii				
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	-				

¹Piața de comunicații electronice din România - Raport de date statistice 2006, Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației

² Ținta este corelată cu Raportul Final pentru proiectul de Strategie Națională de Broadband, Roland Berger Strategy Consultants, care estimează o rată de penetrare de 20-25% în 2009

³ Alocările sunt stabilite doar la nivel de domeniu de intervenție, nu și la nivel de operațiune

Denumire măsură	Facilitarea intrării și ieșirii de pe piață a întreprinderilor				
Descriere problemă	Deși o serie de pași importanți au fost întreprinși în sensul reducerii timpului de înființare a firmelor (la 3 zile) și implementarea autorizării tacite, întreprinderile întâmpină o serie de dificultăți legate de sistemele de autorizare la care trebuie să se conformeze pentru operaționalizarea efectivă a întreprinderilor. De asemenea procedurile de ieșire de pe piață trebuie în continuare perfecționate pentru a nu afecta imaginea întreprinzătorilor și de a le facilita redresarea financiară a acestora.				
Țintă (indicatori)	a) Elaborarea metodologiei de evaluare a costurilor administrative pentru întreprinderi b) Reducerea 10% a autorizațiilor, permiselor și licențelor prin promovarea autorizării tacite-continuarea evaluării sistemelor de autorizare c) Adoptarea noii Legi a investițiilor d) Generalizarea sistemului de înregistrare on-line e) Perfecționarea procedurii de insolvență: - actualizarea periodică a Manualului privind cele mai bune practici în aplicarea procedurii insolvenței, - evaluarea dosarului electronic de insolvență, - inițierea procedurii de preinsolvență f) Susținerea start-up-urilor prin promovarea punctelor de contact one-stop pentru IMM și programe de susținere a start-up-urilor înființate de tineri și femei				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Secretariatul General al Guvernului Ministerul Justiției Oficiul Național al Registrului Comerțului Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale				
Tip măsură/acțiune	Legislative și instituționale				
Stare măsură	In curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Buget de stat	3,441	3,630	3,676	3,725
	Alocări PO DCA	0,250	0,800	1,530	0,720
	Total	3,691	4,430	5,206	4,445
Impact asupra altor priorități /măsuri	Creșterea competitivității întreprinderilor, dezvoltarea unui mediu favorabil atragerii investițiilor care să conducă la creștere economică susținută în perioada 2007-2010				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Prin coordonatorul național al Grupul de lucru pentru Strategia Lisabona se va monitoriza împreună cu Secretariatul General al Guvernului, Ministerul Justiției, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale, ministere de linie, Departamentul pentru Afaceri Europene, autorități publice locale implementarea măsurii				
Interacțiunea cu sistemul judiciar	Impact pozitiv asupra activității instanțelor judecătorești, prin instrumentarea corectă a cauzelor de insolvență și reducerea numărului de cauze care apelează la procedura reorganizării judiciare (procedura care, dat fiind momentul în care intervine – după declanșarea stării de criză financiară, are șanse reduse de reușită, degenerând, de cele mai multe ori, în faliment).				
Alte informații relevante	Măsura include: evaluarea sistemelor de autorizare pentru pregătirea implementării Directivei servicii (2008)				

Denumire măsură	Dezvoltarea infrastructurii de afaceri				
Descriere problemă	Dezvoltarea economică redusă, în special în unele regiuni și sectoare economice, este determinată în mare măsură de baza antreprenorială insuficient dezvoltată și diversificată. Sprijinul acordat pentru crearea și consolidarea infrastructurii de afaceri nu a asigurat, până în prezent, premisele și logistica necesare dezvoltării unei reale baze a afacerilor, în absența culturii parteneriatului și colaborării. Ca rezultat, comunitatea de afaceri este încă fragmentată, iar oportunitățile de realizare a sinergiei nu sunt eficient exploatate.				
Țintă (indicatori)	a) Dezvoltarea infrastructurii de consultanță specializată (servicii de preconcediere, promovarea adaptabilității întreprinderilor, dezvoltarea serviciilor de consultanță privind managementul afacerilor); b) Întărirea bazei industriale prin dezvoltarea infrastructurii naționale de creșterea a competitivității întreprinderilor (parcuri industriale, clustere, incubatoare de afaceri); c) Creșterea adaptabilității lucrătorilor și întreprinderilor, prin promovarea culturii antreprenoriale; formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității; dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali și societatea civilă. d) Creșterea accesibilității IMM-urilor la internet în bandă largă ⁴ e) Promovarea de soluții integrate TIC pentru dezvoltarea afacerilor și creșterea accesibilității IMM-urilor la internet în bandă largă				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale Ministerul Economiei și Finanțelor Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse				
Tip măsură	Operaționale				
Stare măsură	In curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Alocări din POS CCE (a) și (b), total din care buget de stat și buget local ⁵	5,065 0,904	32,221 5,521 0,493	55,000 9,424 0,842	74,195 12,714 1,135
	Alocări POR (b) total din care buget de stat și buget local	24,300 3,100 0,500	29,800 3,900 0,600	32,500 4,200 0,700	38,600 5,000 0,800
	Alocări POS DRU (c), din care alocări naționale (buget de stat/bugete locale/surse private)	35,466 7,884	54,978 12,222	75,369 16,755	89,665 19,934
	Alocări din POS CCE (c)	3,060	8,770	17,570	22,800
	Alocări din proiectul <i>Economia bazată pe cunoaștere</i> (e)	1,6 MUSD			
	Fonduri de preaderare	3,500	1,100		
	Total	71,391 +12.1MUSD	126,869	170,439	225,260
Impact asupra altor priorități /măsuri	Furnizarea unor servicii de consultanță specializată permite orientarea mai rapidă a companiilor pe piață și adaptarea la noile provocări ale globalizării piețelor. Implicit măsura va contribui și la reducerea disparităților regionale prin utilizarea de către întreprinderi a serviciilor de e-guvernare puse la dispoziție de autorități și utilizarea de portaluri specializate pe soluții de e-business care să le permită acestora pătrunderea pe noi nișe de piață create la nivel local / regional.				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Coordonatorul național al Grupului Lisabona împreună cu reprezentanții Ministerului Economiei și Finanțelor/ Ministerului pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale/Ministerului Comunicațiilor și Tehnologiei Informației, Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și				

⁴ Alocările sunt stabilite doar la nivel de domeniu de intervenție, nu și la nivel de operațiune

⁵ se estimează o contribuție minimă din partea sectorului privat pentru perioada 2007-2010 de 37,030 MEuro

	Locuințelor vor monitoriza implementarea măsurii
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-
Alte informații relevante	Măsura include: Elaborarea studiului privind evaluarea competitivității în România (2008), realizarea Planului Național de Productivitate, implementarea și monitorizarea măsurilor cuprinse în acesta (2008-2011) în valoare de 500 mii USD

Denumire măsură	Creșterea competitivității întreprinderilor și promovarea CDI în susținerea acestora				
Descriere problemă	Conform analizelor INS din anul 2005 ⁶ , rata de transfer a rezultatelor CDI către industrie este nesatisfăcătoare, datorită capacității scăzute a întreprinderilor de a le implementa în producție. În România ponderea întreprinderilor inovative este încă scăzută, față de nivelul european, dar tendința este de creștere de la 17% ⁷ la 19,3% ⁸ ; doar 1/3 din întreprinderile românești investesc în echipamente și tehnologii noi.				
Țintă (indicatori)	a) Creșterea capacității tehnologice a întreprinderilor (prin investiții în echipamente și tehnologii noi, certificarea sistemelor de management a calității) b) Creșterea competitivității economice prin CDI, inclusiv prin dezvoltarea platformelor și rețelelor integrate				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale				
Tip măsură	Operaționale și instituționale				
Stare măsură	Implementare/ In curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Buget de stat	55.440	143.100	265.960	329.600
	POS CCE AP 1, total din care buget de stat ⁹	20.551	51.102	87.229	117.670
	POS CCE AP 2	2.551	6.480	11.061	14.920
	Total	9.75	22.19	47.76	60.22
	85.701	216.41	400.949	507.490	
Impact asupra altor priorități /măsuri	Măsura va contribui la consolidarea sectorului IMM, creșterea locurilor de muncă prin diversificarea activităților din economie. Totodată se va asigura sustenabilitatea finanțelor publice prin cheltuirea eficientă a sumelor alocate pentru CDI de la bugetul de stat și obținerea indicatorilor de rezultat prevăzuți în cadrul programelor de CDI.				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Prin intermediul coordonatorului național desemnat al grupului constituit pe Strategia din care fac parte Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului/ Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică/ Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale responsabile pentru implementarea acestei măsuri				
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	Măsura include: Planului Național CDI II 2007-2013 (investiții CD – infrastructură, echipamente; instalații CD de interes național, Programul de inovare, Programul impact și Programul Cercetare de Excelență (CEEX/ modulul I, PNCD II/ Program parteneriate)				

⁶ Analiza inovării în industrie și servicii, INS

⁷ 2000-2002 Analiza inovării, conform metodologiei EUROSTAT CIS 3

⁸ Conform Analizei 2002-2004 (metodologia EUROSTAT CIS 4).

⁹ Se estimează o contribuție minimă a sectorului privat de 181,695MEuro

Denumire măsură	Consolidarea politicilor privind concurența și ajutorul de stat				
Descriere problemă	România și-a asumat regulile europene privind ajutorul de stat și instrumentele structurale. În acest context, se impune consolidarea capacității instituționale a Consiliului Concurenței și a expertizei acestuia în problematica concurenței și ajutorului de stat și disciplinarea agenților economici în utilizarea practicilor concurențiale loiale.				
Țintă (indicatori)	a) Creșterea calității expertizei și a independenței decizionale a Consiliului Concurenței b) Asigurarea coerenței între politicile economice naționale, regulile privind ajutorul de stat și instrumentele structurale c) Promovarea unui mediu concurențial favorabil dezvoltării afacerilor – detectarea și sancționarea practicilor anticoncurențiale grave, utilizarea studiilor de impact în monitorizarea piețelor sensibile				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Consiliul Concurenței				
Tip măsură/acțiune	Operațională				
Stare măsură	În curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Buget de stat	3,594	3,09	2,923	2,709
	Fonduri externe	0,582	0,50	-	-
	Total	4,176	3,59	2,923	2,709
Impact asupra altor priorități /măsură	Creșterea capacității administrative a ministerelor de linie furnizoare de ajutor de stat va determina creșterea numărului de întreprinderi beneficiare ale schemelor de ajutor de stat destinate creșterii competitivității acestora. Totodată se va asigura sustenabilitatea finanțelor publice prin aplicarea corectă a politicilor publice în domeniul ajutorului de stat direcționat către obiective orizontale (IMM, CDI, consultanță de afaceri)				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Prin intermediul coordonatorului național desemnat al grupului constituit pe Strategia din care fac parte Consiliul Concurenței și ministere de linie inițiatore de ajutoare de stat cu responsabilități în implementarea acestei măsuri				
Interacțiunea cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	-				

Denumire măsură	Facilitarea accesului la finanțare
Descriere problemă	În pofida faptului că IMM-urile sunt considerate un actor important pentru dezvoltarea economică, în perioada post-aderare analizele socio-economice realizate de ANIMMC în anul 2005 indicau un eșec de piață în ceea ce privește instrumentele financiare specifice pentru IMM. Crearea unor astfel de instrumente este cu atât mai necesară, cu cât cererea potențială de credit de partea IMM este superioară ofertei bancare, iar costul creditului în termeni de dobândă și colaterale este foarte ridicat în România, comparativ cu alte țări din UE.
Țintă (indicatori)	Crearea unui pachet de instrumente pentru dezvoltarea surselor de finanțare existente și alternative pentru IMM
Termen(e)	2007-2010
Minister responsabil	Banca Națională a României Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale
Tip măsură	Legislative și operaționale
Stare măsură	În curs de pregătire
Costuri bugetare directe	Buget estimativ 2007: 100 MEuro
Impact asupra altor priorități /măsuri	Creșterea competitivității întreprinderilor prin creșterea accesului la capital le dă posibilitatea acestora să apeleze la credite specializate destinate în special întreprinderilor inovative care doresc să-și extindă capacitățile tehnologice. Această măsură va contribui la consolidarea IMM în special a celor cu potențial de dezvoltare și deci la creșterea contribuțiilor acestor întreprinderi la dezvoltarea economică, asigurându-se, astfel sustenabilitatea finanțelor publice.
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Prin coordonatorul național al Grupul de lucru pentru Strategia Lisabona se va monitoriza împreună cu Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale implementarea măsurii.
Interacțiune cu sistemul judiciar	-
Alte informații relevante	-

Denumire măsură	Îmbunătățirea accesului pe piața muncii				
Descriere problemă	Piața muncii din România a suferit profunde transformări generate de tranziția de la o economie centralizată la o economie de piață și evoluții radicale ale societății românești: reforme economice masive, scăderi dramatice ale numărului de lucrători din anumite sectoare economice, reducerea sporului demografic natural și accentuarea migrației definitive și temporare. La momentul actual, accesul pe piața muncii se caracterizează prin: ratele de activitate și de ocupare pentru populația în vârstă de muncă (15 - 64 ani) au atins în anul 2006 nivelul de 64,5 % pentru rata de activitate și 59,6 % pentru rata de ocupare, rata șomajului BIM în rândul tinerilor era, în anul 2005, de 19,7%.				
Țintă (indicatori)	a) Creșterea , până în anul 2010, a mediei anuale a ratei de activitate a populației cu 0,1-0,2 puncte procentuale față de anul 2006. b) Atingerea nivelului de 55% a ratei de ocupare în rândul femeilor (grupa de vârstă 15 – 64) până în anul 2010 c) Promovarea măsurilor active de ocupare d) Promovarea egalității de șanse pe piața muncii e) Dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare f) Modernizarea serviciului public de ocupare g) Reducerea poverii fiscale asupra locului de muncă, în decembrie 2008, nivelului de contribuții la sistemele de asigurări sociale va scădea cu 6% față de decembrie 2007 h) Extinderea inițiativelor de încurajare a angajării tinerilor i) Implementarea „Strategiei Naționale pentru Egalitatea de Șanse între femei și bărbați 2005-2009 j) Îmbunătățirea calității serviciilor de ocupare oferite de Serviciul Public de Ocupare și adaptarea acestora la cerințele beneficiarilor				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse				
Tip măsură	Instituționale și operaționale				
Stadiul măsurii	În curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțare	2007	2008	2009	2010
	Alocări POS DRU, din care alocări naționale (buget de stat/bugete le/surse private)	53,240 9,250	82,532 14,340	113,145 19,660	134,606 23,390
Impact asupra altor priorități /măsuri	Consolidarea implementării și aplicării reglementărilor și reformelor de pe piața forței de muncă și din educație vor permite creșterea competitivității economice și a siguranței ocupării în condițiile menținerii echilibrului bugetar.				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Începând cu anul 2005, au fost realizate Planurile de Acțiune Regională de Ocupare și Incluziune Socială, pentru implementarea cărora sunt prevăzute a se încheia un număr de 12 pacte de ocupare și incluziune socială și înființarea unui Secretariat permanent, ca structură de coordonare națională pentru implementarea acestor planuri între autoritățile publice locale, Ministerul Muncii Familiei și Egalității de Șanse și sindicate, asociații patronale și profesionale, reprezentanți ai societății civile, etc.				
Interacțiune cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	Serviciul Public de Ocupare (SPO) va iniția campanii de informare a elevilor și studenților din anii terminali pentru diseminarea informațiilor privind oportunitățile de angajare și riscurile existente pe piața muncii. SPO va iniția campanii de informare cu privire la acțiunile de integrare pe piața muncii a șomerilor tineri.				

Denumire măsură	Flexibilizarea pieței muncii				
Descriere problemă	<p>Piața muncii din România este caracterizată de flexibilitate scăzută atât a lucrătorilor cât și a companiilor, iar mobilitatea profesională și teritorială a forței de muncă este mai redusă decât în celelalte SM. La nivelul anului 2005, dispersia regională a ocupării în România era de 2,6 ori mai mică decât UE 25.</p> <p>În condițiile globalizării, piața muncii din România trebuie să răspundă nevoii companiilor de a se adapta permanent cerințelor de creștere a competitivității. Din acest motiv politicile de ocupare trebuie să conțină rezultatele colaborării constante cu mediul de afaceri, reprezentanții lucrătorilor și ai asociațiilor profesionale, pentru reglementarea mai bună a relațiilor de muncă.</p> <p>Pentru flexibilizarea pieței forței de muncă în România, Guvernul a adoptat o serie de măsuri prin care s-au instituit relații de muncă flexibile și instrumentele de aplicare a acestora pentru reducerea barierelor la angajare. Simultan cu creșterea flexibilității pieței muncii este necesară îmbunătățirea nivelului de protecție a salariaților, inclusiv prin responsabilizarea individuală cu privire la eforturile acestora de a căuta un loc de muncă („flexicurity”).</p>				
Țintă (indicatori)	<p>a) Adoptarea unui sistem de stabilire a salariului minim pe economie</p> <p>b) Implementarea de programe de sprijinire a formării și obținerea calificărilor manageriale - Formarea profesională și sprijin pentru întreprinderi și angajații acestora pentru promovarea adaptabilității, flexisecurității</p> <p>c) Crearea a 6 centre pilot pentru schimbul de bune practici pentru asigurarea sănătății și securității la locul de muncă (promovarea culturii antreprenoriale, încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali, îmbunătățirea condițiilor de muncă prin prevenirea accidentelor de muncă și bolilor profesionale</p> <p>d) Promovarea flexibilității și securității la locul de muncă prin îmbunătățirea adaptabilității întreprinderilor și a lucrătorilor, într-un cadru general de dialog social, în contextul creșterii productivității și calității la locul de muncă</p>				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse				
Tip măsură	Legislative și operaționale				
Stadiul măsurii	Pregătire implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Alocări POS DRU, din care alocări naționale (buget de stat/bugete locale/surse private)	35,466 7,884	54,978 12,222	75,369 16,755	89,665 19,934
Impact asupra altor priorități /măsuri	Îmbunătățirea calității locurilor de muncă din punctul de vedere al sănătății și al securității muncii și asigurarea unui nivel de securitate a angajatului și șanse mai bune de integrare pe piața muncii				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Coordonarea la nivel național va fi asigurată de către ANOFM. La nivel local, AJOFM vor dezvolta programe de consiliere și asistență personalizată destinate șomerilor, grupurilor vulnerabile etc.				
Interacțiune cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	-				

Denumire măsură	Prelungirea vieții active				
Descriere problemă	În România pensionările anticipate au un procentaj relativ ridicat; în luna mai 2006 se înregistrau cu 3 procente mai multe persoane pensionate anticipat, față de aceeași lună din anul anterior, iar numărul pensionărilor în cazuri de invaliditate de muncă era cu 5% mai mare, decât în luna corespunzătoare din anul 2005.				
Țintă (indicatori)	a) Rata de ocupare a persoanelor vârstnice se estimează că va atinge 43,7%, în 2010 b) Prevenirea pensionărilor anticipate prin re-analizarea criteriilor de eligibilitate pentru pensionarea anticipată și de invaliditate c) Identificarea de instrumente active pentru prelungirea activității la sfârșitul carierei și stimularea ocupării lucrătorilor vârstnici prin dezvoltarea unor servicii specializate pentru reinsertia șomerilor vârstnici pe piața muncii: <ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare - Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii 				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse				
Tip măsură	Legislative și operaționale				
Stadiul măsurii	Pregătire implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Alocări POS DRU, din care alocări naționale (buget de stat/bugete locale/surse private)	18,320 2,679	28,400 4,153	38,932 5,693	46,316 6,773
Impact asupra altor priorități /măsuri	Măsurile de prelungire a vieții active vor conduce la creșterea sustenabilității afacerilor și a adaptării acestora la noile provocări concurențiale, ceea ce va face sa crească rata de ocupare .				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	-				
Interacțiune cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	-				

Denumire măsură	Activarea forței de muncă în zonele rurale				
Descriere problemă	O problemă specifică pentru România o reprezintă numărul mare de locuitori angajați în activități agricole, în mare parte nefiscalizate. Ocuparea în sectorul agricol reprezintă aproximativ o treime din ocuparea totală pe sectoare economice (cu o tendință de descreștere în ultimii ani), o mare parte a lucrătorilor fiind lucrători pe cont propriu și lucrători familiari neremunerați.				
Țintă (indicatori)	a) În anul 2008, se estimează atingerea punctului de echilibru între rata din ocupare rural și cea din urban, nivelele acestora situându-se la 58,5%, și respectiv 58,2%, astfel încât la orizontul anului 2010 se estimează o egalizare a nivelului celor două rate. b) Încurajarea modificării structurii economice în zona rurală, a tipului de producție și de comercializare a produselor agricole (crearea și dezvoltarea unor ferme agricole moderne); c) Creșterea șanselor de ocupare în sectorul serviciilor; d) Îmbunătățirea infrastructurii școlare și a celei fizice pentru creșterea mobilității geografice a forței de muncă; e) Furnizarea de sprijin financiar pentru programe de formare profesională continuă și creșterea disponibilității șanselor de școlarizare a adulților din mediul rural f) Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea g) Creșterea accesului și participării la formarea profesională continuă				
Termen(e)	2008-2010				
Minister responsabil	Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale				
Tip măsură	Măsura cuprinde acțiuni de implementare propriu zisă				
Stadiul măsurii	Pregătire implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Alocări PNDR (FEADR) măsuri destinate ocupării în mediul rural: dezvoltarea micro-întreprinderilor și activităților turistice				
	Contribuție FEADR	741,121			
	Contribuție națională	185,531			
	Contribuție privată	499,505			
	Alocări POS DRU, din care alocări naționale (buget de stat/bugete locale/surse private)	61,155 8,156	94,797 12,640	129,957 17,330	154,605 20616
Impact asupra altor priorități /măsuri	Măsurile de activare a forței de muncă din mediul rural vor avea ca efect dezvoltarea mediului de afaceri în mediul rural, promovarea antreprenoriatului, crearea de servicii pentru populația rurală, încurajarea activităților turism rural, precum și a celor meșteșugărești				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale va asigura coordonarea				
Interacțiune cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	-				

Denumire măsură	Dezvoltarea educației și a formării profesionale				
Descriere problemă	<p>Din punct de vedere al educației, în România s-a înregistrat o creștere permanentă a ponderii populației cu vârsta între 25 și 64 ani având cel puțin studii medii, de la 67,9% în anul 1999 la 73,1% în anul 2005, mai mare chiar decât a multor alte țări europene. În ceea ce privește rata de înscriere în învățământul preșcolar, este o diferență de 9% între mediul rural și cel urban, adică 76.9% în mediul urban și respectiv 67.9% în mediul rural, aceasta fiind dată de aspecte de natură socio-economică. Părăsirea timpurie a școlii afectează negativ capacitatea de ocupare și participarea pe piața muncii și la învățare pe tot parcursul vieții. La nivelul anului 2006, rata de părăsire timpurie a școlii se situa la un nivel de 23,4%, în scădere ușoară față de anul anterior, rămânând printre cele mai ridicate rate comparativ cu alte State Membre. În ceea ce privește grupurile dezavantajate, analizele au indicat următoarele aspecte negative, vizibile în special în cazul comunității roma și a populației cu un nivel redus al veniturilor: rata ridicată a abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii; participarea scăzută la învățământul preșcolar a copiilor de etnie romă și, în consecință, înregistrarea unor rezultate școlare slabe în învățământul primar.</p>				
Țintă (indicatori)	<p>a) Ponderea populației cu vârsta de 20-24 ani care au absolvit cel puțin învățământul liceal va atinge 79% în 2010</p> <p>b) Rata de părăsire timpurie a școlii se va reduce la 15 % în 2010 față de 19% în 2006.</p> <p>c) Informatizarea a 485 de școli gimnaziale din 260 de comunități locale ¹⁰</p> <p>d) Integrarea și extinderea mijloacelor de tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) în procesul didactic și formarea resurselor umane în domeniul TIC în cele 260 comunități locale – Proiectul Economia bazată pe cunoaștere.</p> <p>e) Conectarea școlilor la broadband¹¹</p> <p>f) Implementarea de aplicații de e-learning¹²</p> <p>g) Promovarea școlilor de arte și meserii</p> <p>h) Reforma educației timpurii dedicată categoriilor dezavantajate</p> <p>i) Înființarea ”centrelor comunitare de resurse”</p> <p>j) Implementarea proiectului dedicat creșterii capacității instituționale a Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților și a Comitetelor Sectoriale</p>				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației				
Tip măsură	Legislativă și operațională				
Stadiul măsurii	În curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Alocări din proiectul Economia bazată pe cunoaștere	2MUSD			
	Alocări POS DRU (total din care buget de stat	46,51	72,11	98,85	117,60
	buget local)	8,08	12,44	17,06	20,28
		1,02	1,59	2,18	2,58
	Programele de „Acces la educație pentru grupurile dezavantajate (Buget de stat)	11,76	15,15	15,38	-
	Programul de reformă a educației timpurii total, din care Buget de stat	13,50	23,80	23,80	23,80
	5,00	8,80	8,80	8,80	
Programul de educație timpurie inclusivă, din care Buget de stat	0,60	3,20	3,10	0,80	
	0,20	0,60	0,60	0,20	

¹⁰ Alocările sunt incluse în măsura *Modernizarea infrastructurii de comunicații și promovarea TIC* lit. c) Îmbunătățirea accesului la mijloace TIC pentru comunități dezavantajate (proiectul „Economia bazată pe cunoaștere”) la punctul d)

¹¹ Alocările sunt stabilite doar la nivel de domeniu de intervenție, nu și la nivel de operațiune

¹² Alocările sunt incluse la nivel de domeniu de intervenție

	Implementarea Programelor pentru promovarea școlii de arte și meserii și pentru campusuri școlare	139,00	-	-	-
	Programul Pharte TVET de modernizare a învățământului profesional și tehnic 2004-2006	22,00	72,00	31,70	-
	Total la care se adaugă 2MUSD pe perioada 2007-2008	63,37	186,26	142,83	142,20
Impact asupra altor priorități /măsuri	Educarea tinerilor ca participanți activi în economia bazată pe cunoaștere și stimularea dezvoltării abilităților acestora pentru economia digitală vor avea ca efect creșterea ratei de participare a acestora pe piața muncii. Asigurarea accesului egal la educație, în particular pentru grupurile dezavantajate, creează premisele necesare pentru ca aptitudinile, cunoștințele și competențele să fie disponibile pentru toți, facilitând în final integrarea pe piața muncii				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Descentralizarea învățământului preuniversitar implică transferul de competențe de la nivelul administrației centrale către administrația publică locală și către unitățile de învățământ, precum și preluarea și exercitarea efectivă a acestor competențe. Procesul este coordonat de Ministerul Educației Cercetării și Tineretului				
Interacțiune cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	<p>Acțiunile de descentralizare vor urmări îmbunătățirea capacității unităților de învățământ și a administrației publice locale de prelua și exercita responsabilitățile curente de administrare a unităților de învățământ și a proceselor educaționale, întărind astfel capacitatea sistemului educațional de a gestiona schimbările structurale și reformele în educație.</p> <p>De asemenea, vor fi implementate programe de informatizare a școlilor din mediul rural și introducerea alfabetizării în domeniul TIC încă din primii ani de școală și „Strategia pe termen scurt și mediu de formare profesională continuă 2005-2010”</p> <p>În cadrul POS sunt finanțate acțiuni pentru prevenirea și diminuarea fenomenului de părăsire timpurie a școlii (AP 2.2), calificarea profesorilor (AP 1.3) și creșterea accesului și participarea la formarea profesională continuă (AP 1.1), dezvoltarea sistemului de formare profesională continuă (AP 1.4)</p>				

Denumire măsură	Îmbunătățirea calității învățământului superior				
Descriere problemă	Începând cu anul 2004 a fost adoptată structura pe 3 cicluri universitare a învățământului superior. În prezent, circa 40 % din numărul studenților înmatriculați în instituțiile de învățământ superior românești sunt cuprinși în structura pe cicluri de tip Bologna. Rata de participare la învățământul superior din România a crescut de la 27,7% în 2000/2001 la 44.8 % în 2005/2006. Cu toate acestea, învățământul superior din România se confruntă cu probleme de adaptare la cerințele pieței forței de muncă, lipsa laboratoarelor, lipsa unor dotări adecvate din laboratoarele universităților, sau uzura morală ridicată a celor existente				
Țintă (indicatori)	a) Susținerea a 49 de universități de stat pentru realizarea de lucrări de investiții și dotări b) Finanțarea a 375.188 studenți care beneficiază de subvenționarea transportului, cazare, finanțarea burselor c) Promovarea Programelor Postdoctorale de cercetare avansată, pentru formarea cercetătorilor de excelență în științe exacte și ingineresti d) Implementarea programului de dezvoltare a educației universitare și postuniversitare e) Elaborarea Metodologiei de acreditare de noi calificări și introducerea acesteia în RNCIS f) Completarea reformei în învățământul superior în concordanță cu procesul Bologna g) Promovarea calității din învățământul post-universitar în sprijinul resurselor umane din domeniul cercetării				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului				
Tip măsură	Legislative și operaționale				
Stadiul măsurii	Implementare/în curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Alocări POS DRU (total din care buget de stat)	28,018 4,800	43,43 7,44	59,55 10,20	70,83 12,13
	Buget de stat:				
	• Programul de dezvoltare a infrastructurii învățământului superior	388,990			
	• Programul de dezvoltare a educației universitare și postuniversitare „Educația universitară și postuniversitară în România”	525,600			
	• Programul de dezvoltare a sistemului național de calificări în învățământul superior	0,600	1,10	1,60	0,30
	Total	938,208	44,53	61,13	71,13
Impact asupra altor priorități /măsuri	Creșterea interesului pentru învățământul superior este determinat de existența unui grad mare de absorbție pe piața muncii a forței de muncă înalt calificată și în consecință a unui risc redus de șomaj pentru absolvenții acestui nivel de educație. Asigurarea compatibilității Cadrelor Naționale al Calificărilor din Învățământul Superior (CNCIS) cu Cadrul European al Calificărilor (EQF) va conduce la creșterea performanțelor în învățământul superior				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Restructurarea învățământului universitar a demarat în anul 2005/2006 ca parte a procesului Bologna. Din anul 2005, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), cu atribuții și în domeniul acreditării asigură mecanismele pentru implementarea procesului Bologna.				
Interacțiune cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	În cadrul POS DRU sunt asigurate finanțări pentru: Completarea reformei în învățământul superior în concordanță cu procesul Bologna (AP 1.2); Promovarea calității din învățământul post-universitar în sprijinul resurselor umane din domeniul cercetării (AP1.5)				

Denumire măsură	Promovarea educației continue				
Descriere problemă	Dezvoltarea sistemului de formare continuă se face pe principiul parteneriatului social prin sprijinirea înființării și funcționării comitetelor sectoriale în scopul dezvoltării unui sistem structurat de formare profesională continuă, transparent și flexibil. În ceea ce privește participarea adulților la procesele de educație și formare, România înregistrează o rată foarte scăzută în rândul populației din grupa de vârstă 25 – 64, respectiv 1,6% în 2005.				
Țintă (indicatori)	a) Rata de participare de 7% a la educație și formare profesională pentru grupa de vârstă 25 – 64 de ani b) Revizuirea legislației privind formarea profesională continuă (FPC) c) Consolidarea capacității administrative a Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților cu rol de Autoritate Națională pentru Calificări d) Implementarea programului național pentru creșterea gradului de conștientizare în rândul angajatorilor și lucrătorilor asupra avantajelor formării profesionale continue e) Creșterea accesului și participării la formarea profesională continuă				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul Muncii Familiei și Egalității de Șanse				
Tip măsură	Legislativă și operațională				
Stadiul măsurii	În curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Alocări POS DRU DRU, din care alocări naționale (buget de stat/bugete locale/surse private)	39,076 4,860	60,573 7,534	83,039 10,329	98,790 12,289
Impact asupra altor priorități /măsuri	Creșterea gradului de ocupare, a adaptabilității și mobilității forței de muncă, luând în considerare efectele restructurării economice și alinierea la piața europeană				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	-				
Interacțiuni cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	Continuă implementarea „Strategiei pe termen scurt și mediu de formare profesională continuă 2005-2010” În POS DRU sunt finanțate acțiuni pentru creșterea participării la FPC (AP 2.3)				

Denumire măsură	Creșterea eficienței utilizării resurselor și conservarea biodiversității				
Descriere problemă	România se confruntă cu o serie de probleme referitoare la managementul și starea precară a resurselor și sistemelor de apă, la diminuarea influențelor negative ale operațiunilor de exploatare și utilizare a resurselor naturale. În ceea ce privește conservarea biodiversității, România are o poziție pe care trebuie să o consolideze, prin reducerea pierderilor de diversitate și promovarea gestionării durabile a terenurilor (inclusiv cele agricole). De asemenea, pentru România este importantă evaluarea deficitului de amprentă ecologică pentru a se putea calcula presiunea existentă asupra resurselor naturale regenerabile și neregenerabile.				
Țintă (indicatori)	a) Gospodărirea durabilă și dezvoltarea resurselor de apă prin îmbunătățirea stării resurselor de apă și a ecosistemelor acvatice, precum și prin gestionarea durabilă a sistemelor de apă și apă uzată b) Dezvoltarea activităților de explorare a resurselor de petrol și gaze naturale, corelată cu încurajarea exploatarei zăcămintelor marginale și susținerea proiectului Pan European Oil Pipeline, precum și continuarea programului de închidere a exploatărilor de cărbune ineficiente. c) Utilizarea în transport a biocarburanților și a altor carburanți regenerabili sunt: în anul 2007, cel puțin 2% din totalul conținutului energetic al tuturor tipurilor de benzină și motorină folosite în transport, urmând ca acest procent să crească la cel puțin 5,75%, în 2010 d) Implementarea Planului și a Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor e) Stoparea pierderii de biodiversitate prin implementarea Programului Natura 2000 și a sistemelor adecvate pentru protecția naturii f) Gestionarea durabilă a terenurilor agricole și crearea primei piețe electronice de produse agricole ecologice				
Termen(e)	2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile Ministerul Economiei și Finanțelor Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale				
Tip măsură	Legislativă și operațională				
Stare măsură	In curs de implementare				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări (alocări POS Mediu)	2007	2008	2008	2009
	<i>Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată (total din care Buget de stat)</i>	260,932	317,088	414,355	483,587
		39,139	47,563	62,153	72,538
	<i>Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor și extinderea infrastructurii de management al deșeurilor uzată (total din care Buget de stat)</i>	31,389	88,270	118,728	131,867
		6,277	17,654	23,745	105,493
	<i>Implementare sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii uzată (total din care Buget de stat)</i>	3,979	20,295	20,701	35,192
	0,795	4,059	4,140	7,038	
Total	295,66	425,653	553,784	650,646	
Impact asupra altor priorități /măsură	Utilizarea eficientă a resurselor și conservarea biodiversității garantează siguranța aprovizionării cu resurse și energie, contribuind la stabilitatea sistemului economic și social, la limitarea utilizării resurselor în vederea reducerii impactului acesteia asupra mediului, la stoparea pierderilor de biodiversitate și la creșterea durabilității ecosistemelor				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Coordonarea și cooperarea între nivelul central și nivelul local se va asigura prin intermediul Gărzii Naționale de Mediu și a Agenției Naționale de Protecție a Mediului.				
Interacțiuni cu sistemul judiciar	-				
Alte informații relevante	Utilizarea eficientă a managementului siturilor Natura 2000 și conservarea diversității biologice se realizează prin menținerea activităților agricole tradiționale care sunt				

	finanțate prin PNDR 2007-2013 prin FEADR. De asemenea dezvoltarea echilibrată teritorială este susținută prin dezvoltarea infrastructurii și creșterea interesului pentru zonele rurale finanțate prin FEADR și PNDR 2007-2013. Implementarea proiectelor de investiții pentru dezvoltarea managementul sistemelor de alimentare cu apă este finanțată pe perioada 2007-2010 de Guvernul României printr-un proiect finanțat de Banca Mondială.
--	---

Denumire măsură	Creșterea eficienței energetice				
Descriere problemă	România se confruntă cu probleme legate de un sistem energetic încă neperformant și în mare măsură poluant. Infrastructura industrială a României conține în continuare o proporție însemnată de tehnologii și echipamente energointensive, prezintă deficiențe în managementul energetic la nivelul companiilor și nu beneficiază de o piață efectiv concurențială a serviciilor energetice.				
Țintă (indicatori)	a) reducerea intensității energetice cu un ritm anual de 2,5-3%, față de anul 2001 b) creșterea ponderii energiei nucleare în mix-ul energetic național la aproximativ 16% prin punerea în funcțiune a unității 2, respectiv la un nivel estimat de aproximativ 30% prin realizarea unităților 3 și 4 la Centrala Nucleară Cernavodă c) atingerea obiectivului de 33% energie electrică produsă din surse regenerabile d) Implementarea Programului de reducere a costurilor cu energia pentru populație prin creșterea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile e) Implementarea Programului multianual de reabilitare termică a clădirilor multietajate f) elaborarea legislației secundare pentru adoptarea valorilor de referință armonizate și a factorilor de corecție aplicabili, procedura de emitere a garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă în cogenerarea de înaltă eficiență				
Termen(e)	a) 2009 b) 2007 (finalizarea unității 2 a Centralei Nucleare Cernavodă); 2015 (realizarea unităților 3 și 4) c) 2010 d) 2007 e) 2007-2010 f) 2007				
Minister responsabil	Ministerul Economiei și Finanțelor Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei				
Tip măsură	Legislativă și operațională				
Stare măsură	Implementare/ În curs de implementare în conformitate cu acțiunile prezentate				
Costuri bugetare directe (MEuro)	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Buget de stat ¹³	11,735	2,45	6,15	2,58
	Alocări din POS Mediu: reducerea poluării provenite din sistemele de încălzire urbană (total, din care buget de stat)	-	38.967 19.484	66.245 33.122	90.093 45.046
		11.735	41.417	72.395	92.673
		+ Alocări din POS CCE în curs de definitivare + Alocări POR în curs de definitivare			
Impact asupra altor priorități /măsuri	Creșterea competitivității și dezvoltarea durabilă a sistemului energetic; creșterea calității vieții cetățenilor și dezvoltarea durabilă a localităților; minimizarea efectului negativ asupra mediului, protecția mediului prin reducerea emisiilor de CO ₂ .				
Coordonare – cooperare între nivelurile central,	Cooperare între Ministerul Economiei și Finanțelor, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice				

¹³ alocările sunt evidențiate și la măsura Îmbunătățirea funcționării piețelor de energie electrică și gaze naturale

regional și local	și Locuințelor și toate autoritățile regionale și locale cu responsabilități în domeniul eficienței energetice
Interacțiune cu sistemul judiciar	-
Alte informații relevante	Măsura include: -dezvoltarea de măsuri și proiecte de eficiență energetică, ținând cont de faptul că potențialul de economisire disponibil în sectorul rezidențial este de cca. 50%, iar în industrie de cca. 17%; -utilizarea conceptului de <i>Planificare Integrată a Resurselor</i> , modernizarea echipamentelor, tehnologiilor și proceselor, atât în sectorul energetic, cât și la consumatorii industriali; -mecanisme de tipul acordurilor pe termen lung între guvern și asociațiile din sectorul industrial, pentru crearea de parteneriate în vederea reducerii intensității energetice și reducerii impactului asupra mediului prin extinderea programului de certificare a auditorilor și managerilor energetici.

Denumire măsură	Gestionarea schimbărilor climatice și protecția atmosferei				
Descriere problemă	România trebuie să-și respecte angajamentele asumate prin ratificarea Protocolului de la Kyoto, de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GHG) și de încadrare în plafoanele prevăzute de Protocolul de la Gothenburg (reducerea acidifierii și eutrofizării nivelului de ozon troposferic). Pentru îndeplinirea acestor angajamente au fost elaborate, în anul 2005, urmând a fi actualizate la sfârșitul anului 2007, Strategia Națională privind Schimbările Climatice și Planul Național de Schimbări Climatice, prin care se urmărește în primul rând realizarea inventarului național al emisiilor de GHG și îndeplinirea cerințelor de raportare către Secretariatul UNFCCC, elaborarea de studii și scenarii pentru adaptarea la schimbările climatice, precum și sprijinirea de măsuri și acțiuni pentru reducerea emisiilor de GHG. În vederea gestionării calității aerului a fost elaborată Strategia Națională privind Protecția Atmosferei, având ca scop menținerea calității aerului, precum și îmbunătățirea calității aerului înconjurător în zonele și aglomerările în care aceasta nu se încadrează în limitele prevăzute de normele în vigoare.				
Țintă (indicatori)	a) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GHG) cu 8% în prima perioadă de angajament (2008-2012), față de anul de bază (1989) b) Punerea în aplicare a schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, România își propune ca în 2007 să atingă ținta de 84,2 Mt CO ₂ , respectiv 487,7 Mt CO ₂ pe întreaga perioadă 2008 – 2012, însemnând un plafon mediu anual de 97,5 Mt CO ₂ c) Reducerea emisiilor pentru 2010 (față de 1990), conform Protocolului de la Gothenburg: -30% (SO ₂), -20% (NO _x), -30% (NH ₃) d) Implementarea Planului Național de Acțiune privind Schimbările Climatice pentru realizarea obiectivelor Strategiei Naționale privind Schimbările Climatice e) Implementarea Planului Național privind Protecția Atmosferei pentru realizarea obiectivelor Strategiei Naționale privind Protecția Atmosferei				
Termen(e)	a) 2008 – 2012 b) 2007 – 2012 c) 2005-2007 , 2008-2010 d) 2007-2010 e) 2007-2010				
Minister responsabil	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile				
Tip măsură	Instituțională și operațională				
Stare măsură	Implementare/În curs de implementare.				
Costuri bugetare	Finanțări	2007	2008	2009	2010
	Buget de stat	0,74	0,909	1,200	1,500
	Buget de stat pt Protocolul de la Gothenburg	16,905	5,343		

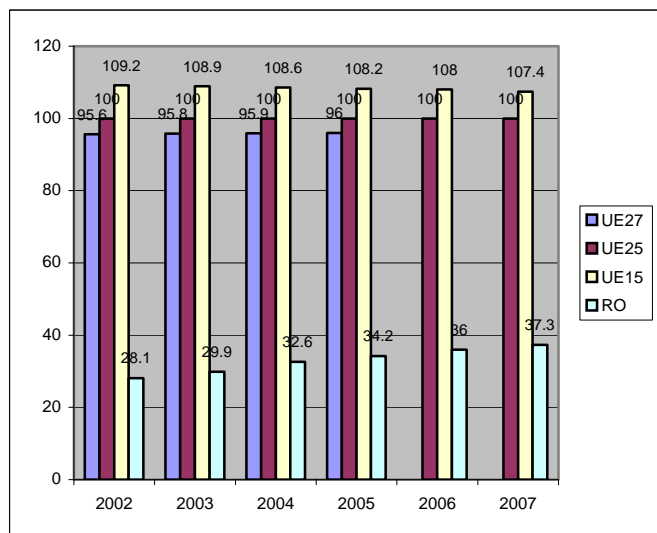
directe (MEuro)	Alocări POS Mediu: total din care Buget de stat	-	38,967 19,483	66,244 33,122	90,092 45,046
	<i>Reducerea poluării provenite de la sistemele de încălzire urbană în localitățile cele mai afectate¹⁴</i>				
	Total	17,645	45,209	67,444	91,592
Impact asupra altor priorități /măsuri	Creșterea calității vieții cetățenilor, a calității ecosistemelor, a mediului ambiant, precum și dezvoltarea durabilă a întreprinderilor. Creșterea eficienței implementării legislației de mediu prin mai bună comunicare și schimbul de informații mai eficient la nivel comunitar.				
Coordonare – cooperare între nivelurile central, regional și local	Coordonarea și cooperarea între nivelul central și nivelul local se va asigura prin intermediul Gărzii Naționale de Mediu și a Agenției Naționale de Protecție a Mediului.				

¹⁴ Acțiunea se regăsește și la măsurile: Creșterea eficienței energetice și la Liberalizarea pieței de energie electrică și gaze naturale

INDICATORI STRUCTURALI¹

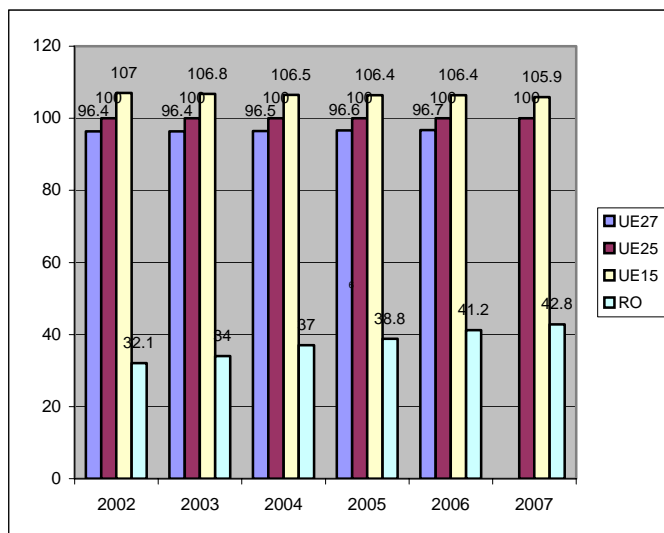
1. NIVEL MACRO-ECONOMIC

Grafic nr.1

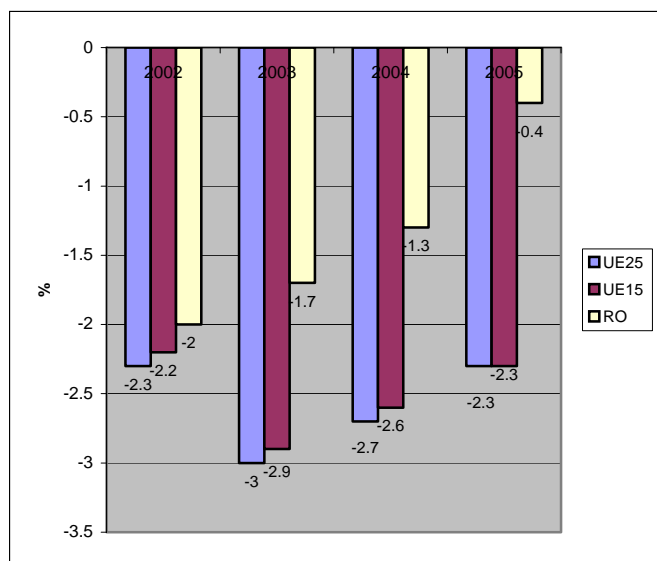

Evoluția PIB pe locuitor in PPS (UE25=100)

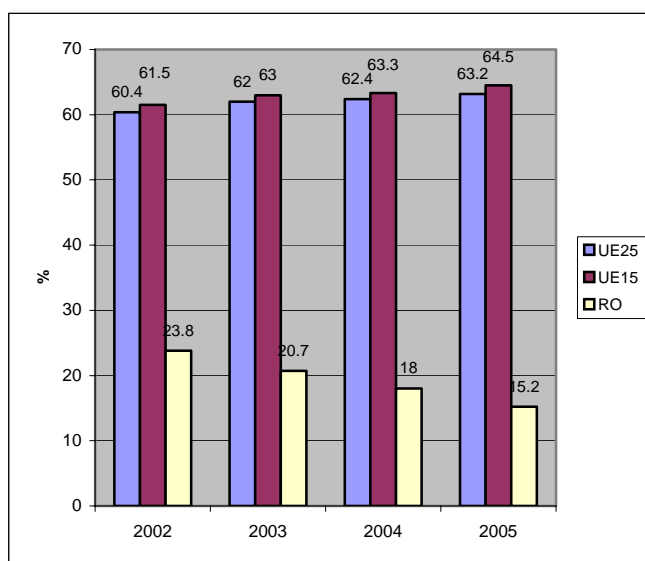
Grafic nr.2

Productivitatea muncii pe persoană ocupată
- PIB la PPS pe persoana ocupata fata de UE25 (UE25=100) -

Grafic nr.3

Balanța datoriei publice
Capacitatea (+) sau Necesarul (-) de finanțare

Grafic nr. 4

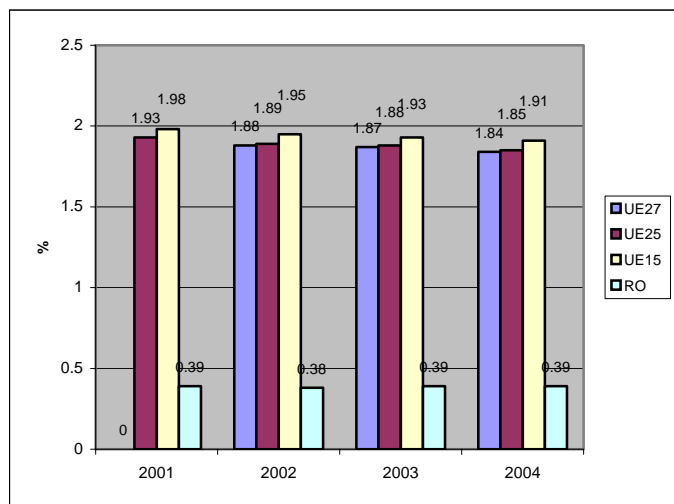

Datoria guvernamentală ca procent din PIB

¹ Sursa de date: EUROSTAThttp://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1090,30070682,1090_33076576&_dad=portal&_schema=PORTAL

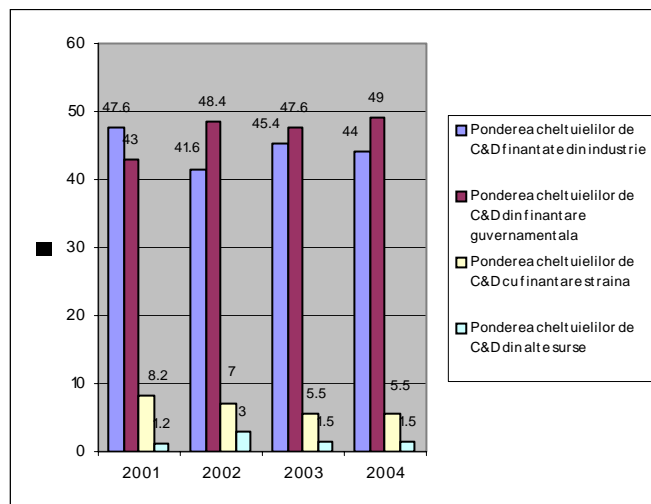
2. NIVEL MICROECONOMIC

Grafic nr.5

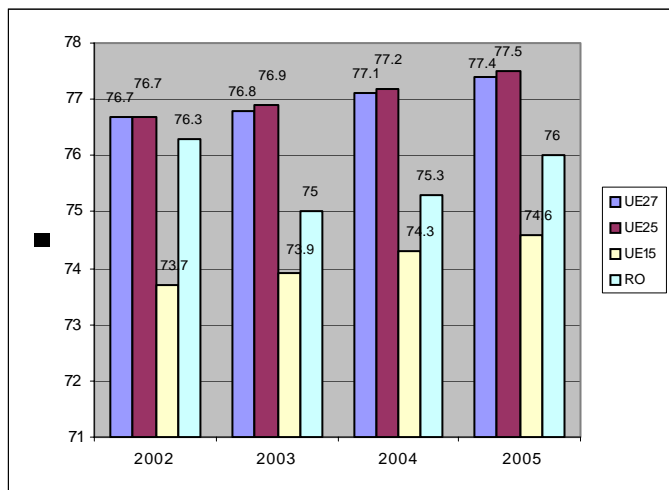
Ponderea cheltuielilor de cercetare - dezvoltare în PIB

Grafic nr.6

Procentul cheltuielilor de C&D din diferite surse de finanțare în România

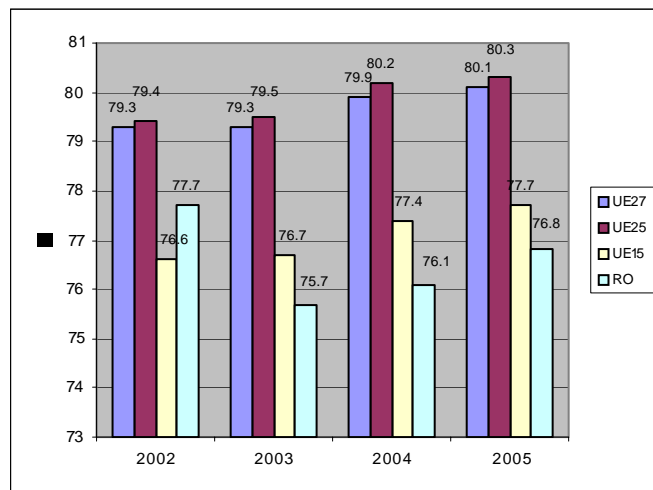
Grafic nr.7

Nivelul de educație al tinerilor (20-24 ani)

- procentul populației cu vârstă 20-24 ani care au absolvit cel puțin învățământul liceal - Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

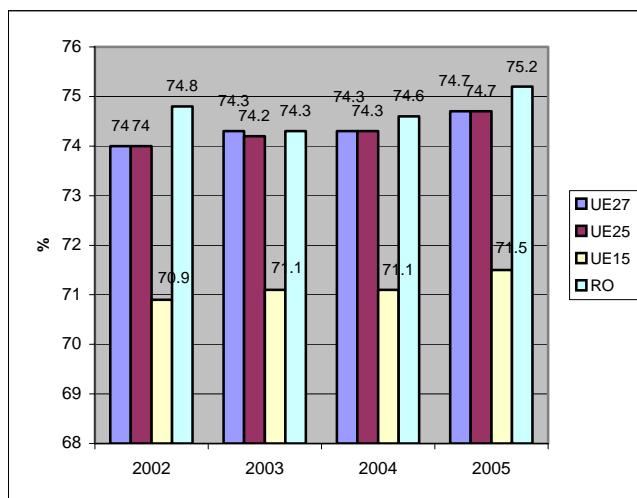
Grafic nr.8

Nivelul de educație al tinerilor - Femei

- procentul populației feminine cu vârstă 20-24 ani care au absolvit cel puțin învățământul liceal - Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

Grafic nr.9

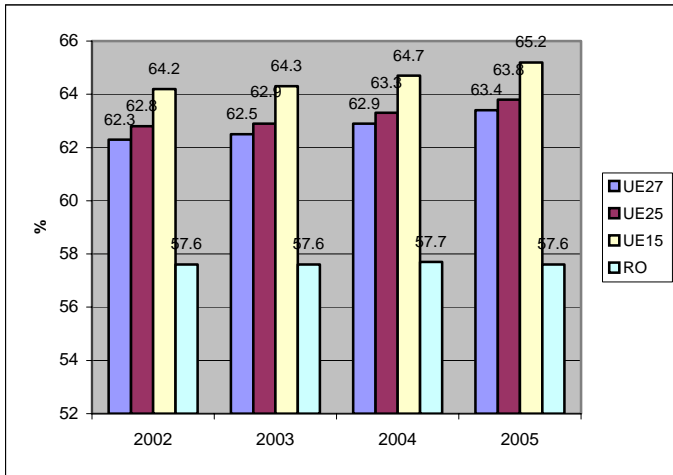

Nivelul de educație al tinerilor - Bărbați

- procentul bărbaților cu vârstă 20-24 ani care au absolvit cel puțin învățământul liceal - Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

3. OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

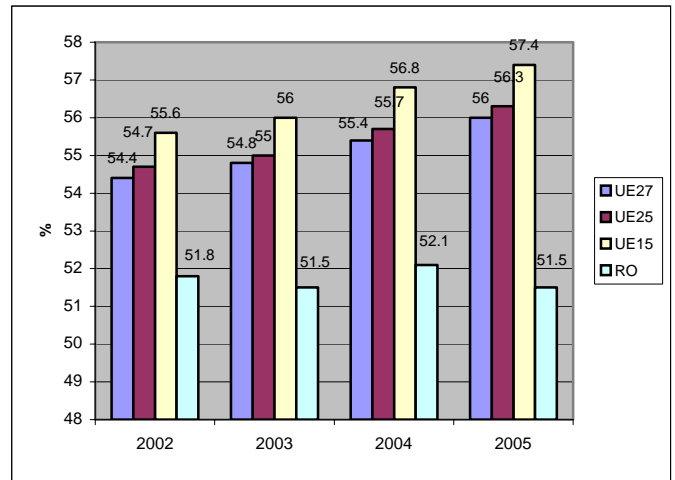
Grafic nr.10

Rata de ocupare - Total

Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

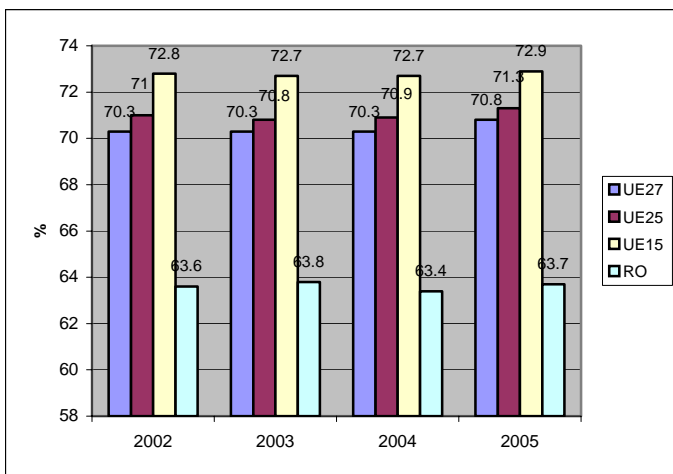
Grafic nr.11

Rata de ocupare - Femei

Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

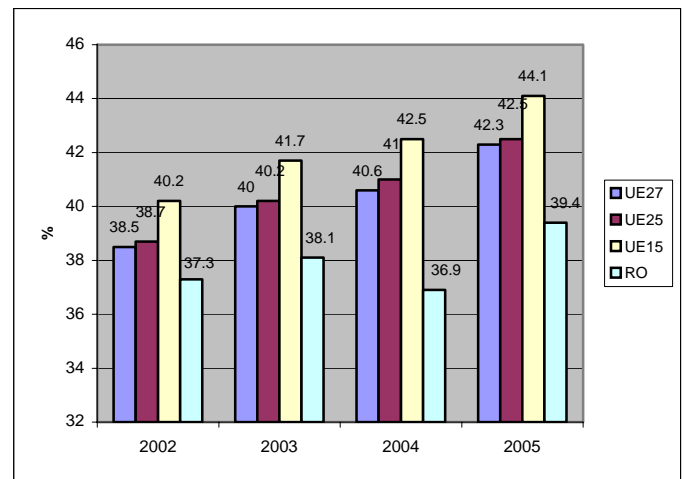
Grafic nr.12

Rata de ocupare - Bărbați

Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

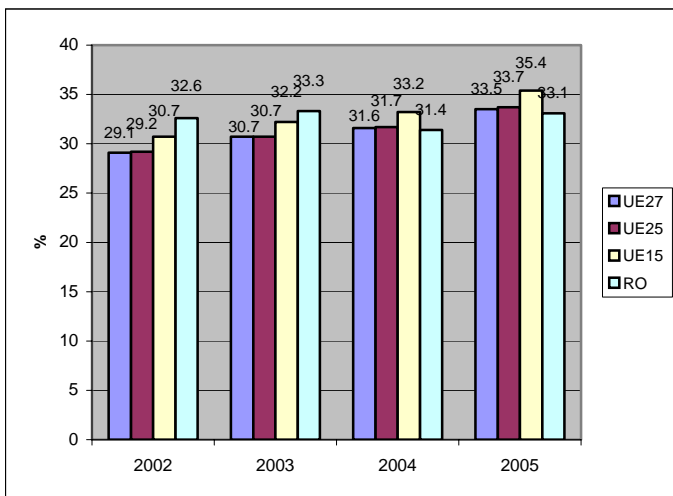
Grafic nr.13

Rata de ocupare a persoanelor vârstnice - total

Persoanele ocupate în vârstă de 55-64 ani ca pondere în populația totală de aceeași vârstă
Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

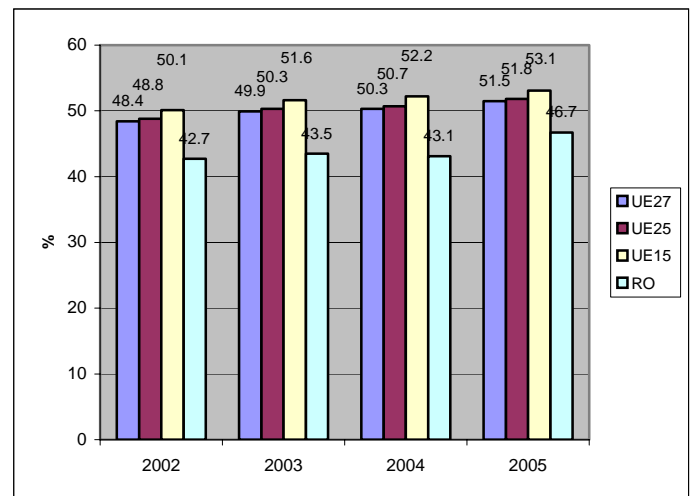
Grafic nr.14

Rata de ocupare a persoanelor vârstnice - Femei

Numărul de femei ocupate cu vârsta cuprinsă între 55-64 ani ca pondere în totalul populației feminine cu aceeași vârstă
Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

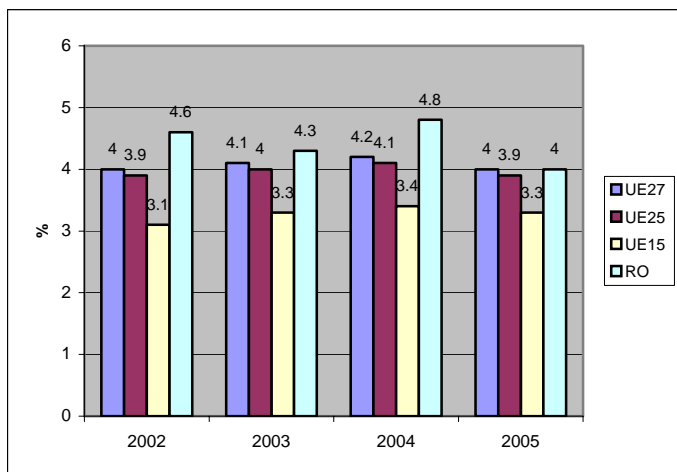
Grafic nr.15

Rata de ocupare a persoanelor vârstnice - Bărbați

Numărul bărbaților cu vârsta cuprinsă între 55-64 ani ca pondere în totalul populației masculine cu aceeași vârstă
Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

Grafic nr.16

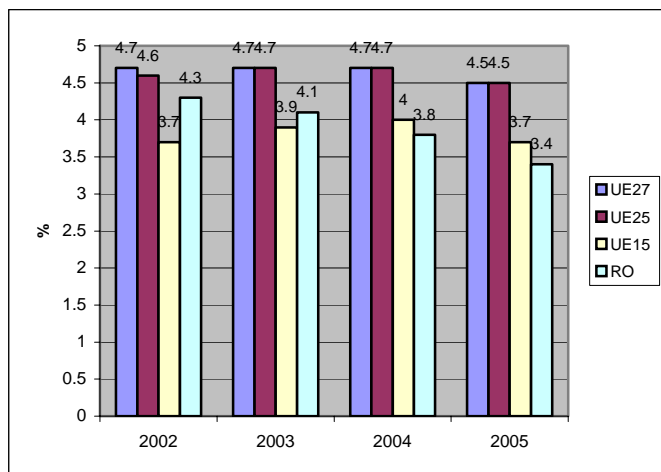

Rata șomajului de lungă durată – Total

Ponderea persoanelor în șomaj de lungă durată (12 luni și peste) ca procent în populația activă totală

Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

Grafic nr.17

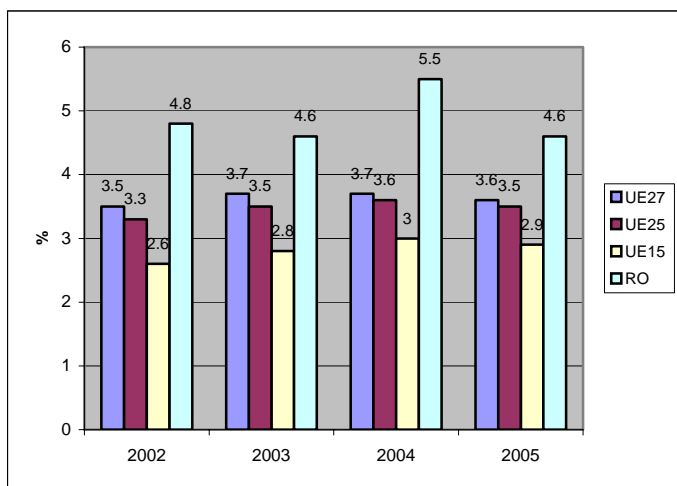

Rata șomajului de lungă durată - Femei

Ponderea femeilor în șomaj de lungă durată (12 luni și peste) ca procent în totalul populației feminine

Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

Grafic nr. 18

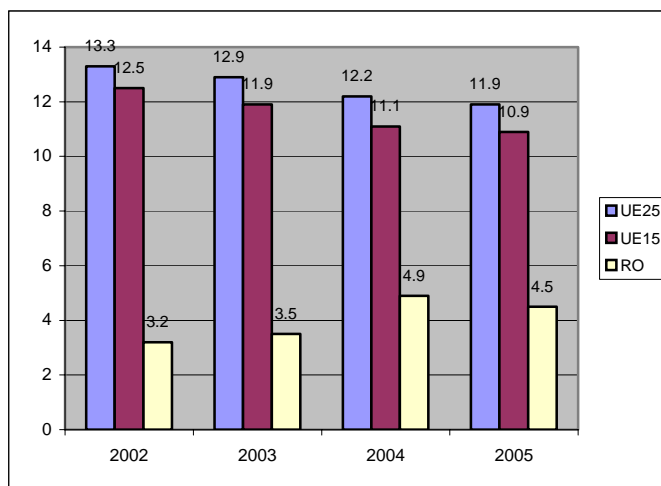

Rata șomajului de lungă durată – Bărbați

Ponderea bărbaților în șomaj de lungă durată (12 luni și peste) ca procent în totalul populației masculine

Sursa: INS, Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) - pentru ROMÂNIA

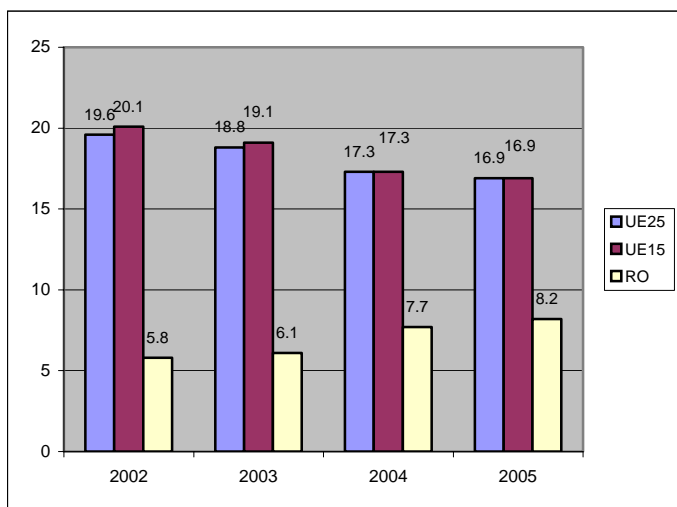
Grafic nr.19

Dispersia regională a ratei ocupării - Total

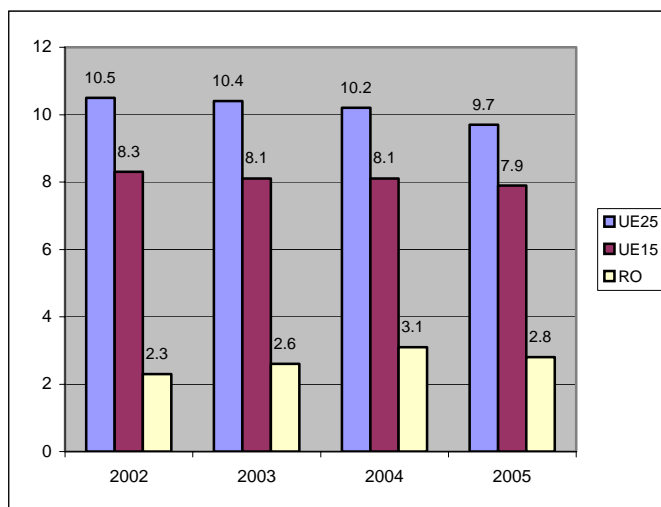
Coefficientul de variație al ratei ocupării (15-64 ani) între regiunile NUTS 2

Grafic nr.20

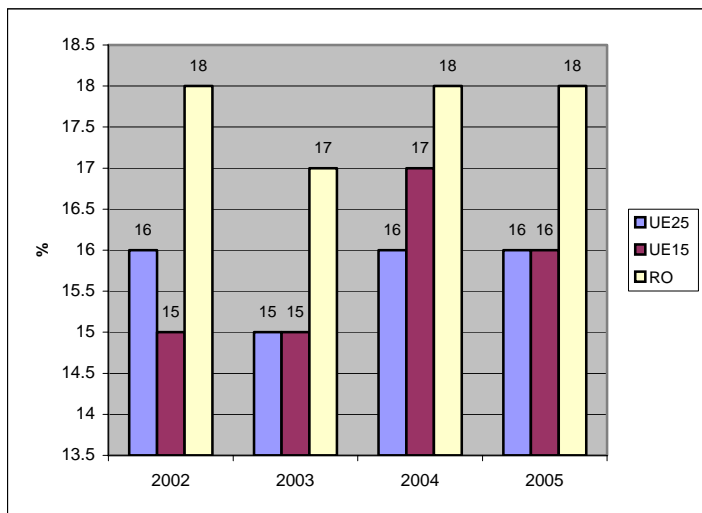
Dispersia ratei regionale a ocupării – Femei

Grafic nr.21

Dispersia ratei regionale de ocupare - Bărbați

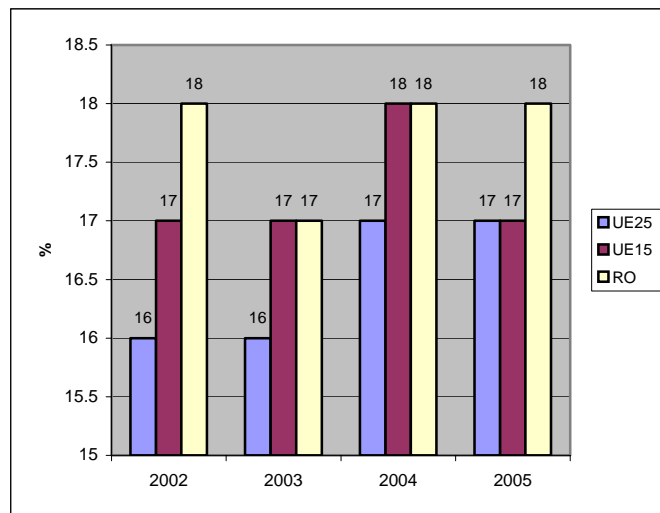
Grafic nr.22

Rata sărăciei după transferurile sociale

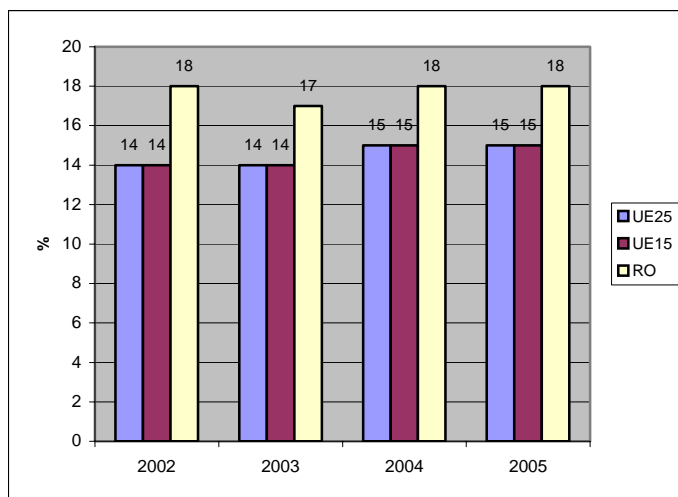
- Ponderea persoanelor din gospodăriile cu un venit mediu pe adult echivalent sub pragul sărăciei, respectiv sub 60% din venitul național mediu

Grafic nr.23

Rata sărăciei după transferurile sociale - Femei

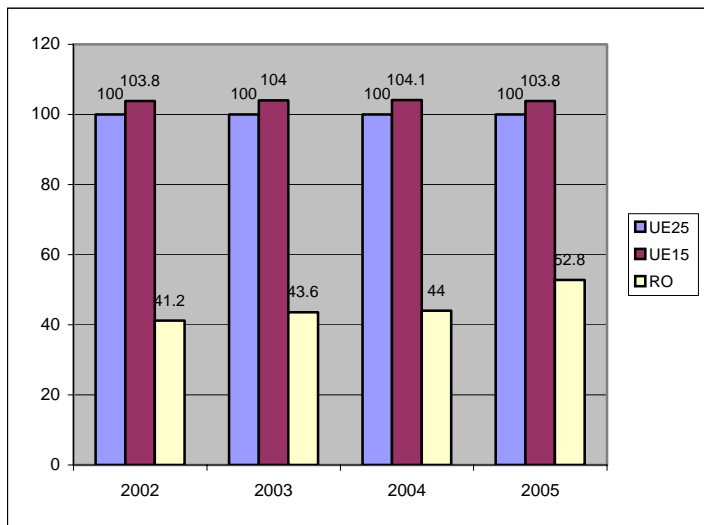
Grafic nr. 24

Rata sărăciei după transferurile sociale – Bărbați

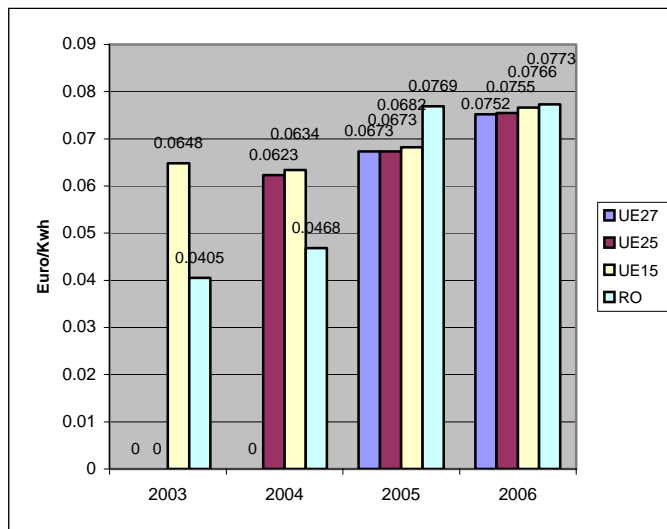
4. REFORMA ECONOMICĂ

Grafic nr.25

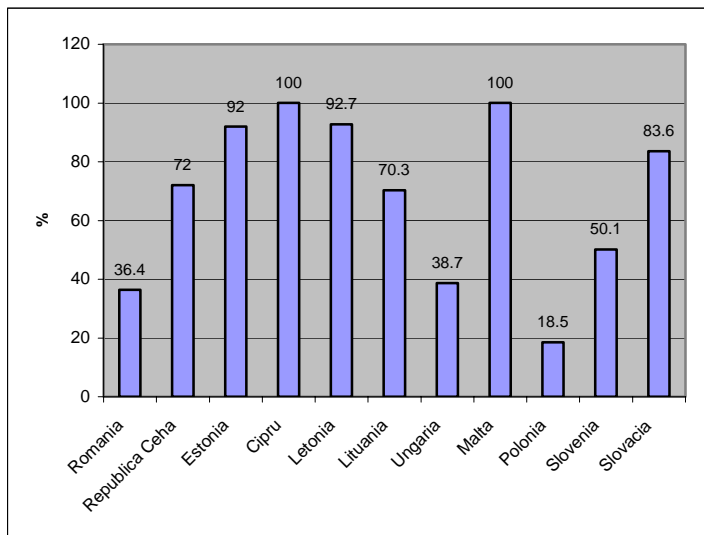
Nivelurile de prețuri comparative
Indicele nivelului prețurilor

Grafic nr.26

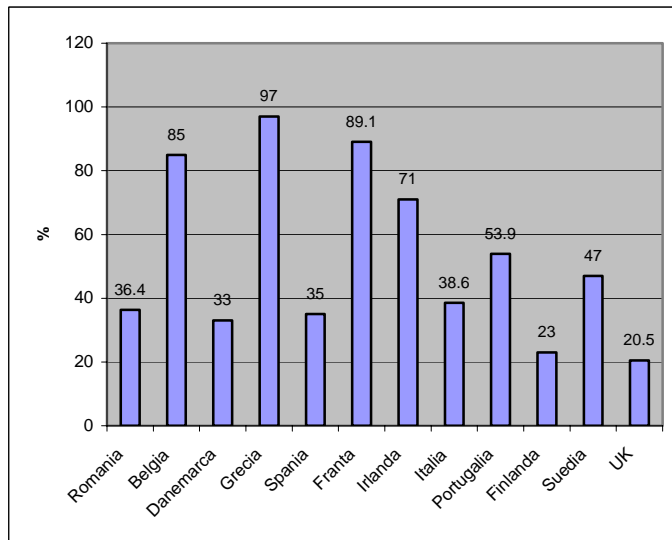
Prețul la electricitate - pentru utilizatorii industriali

Grafic nr.27

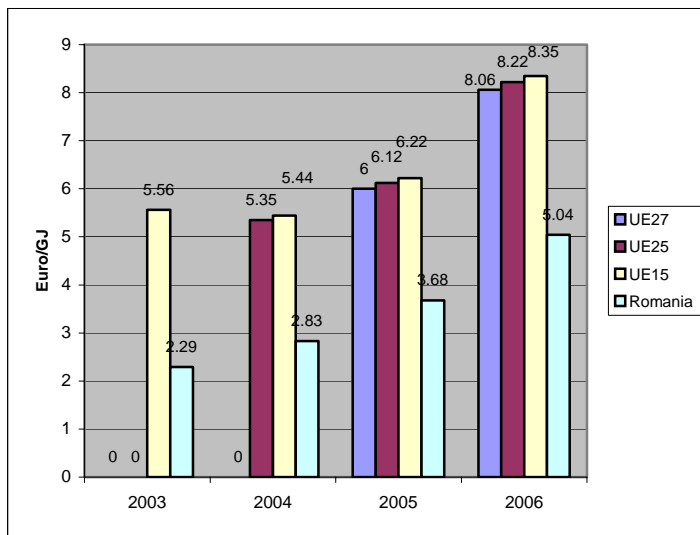
Cota de piață deținută de cel mai mare producător de electricitate (2005)
- Comparare România - noile State Membre -

Grafic nr.28

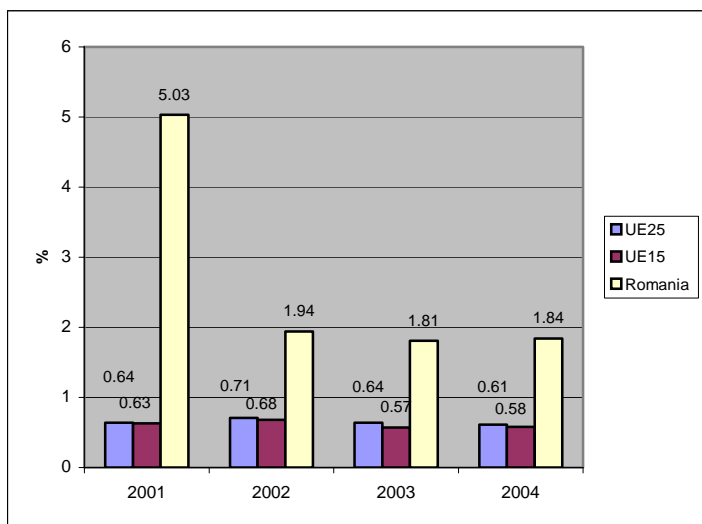
Cota de piață deținută de cel mai mare producător de electricitate (2005)
- Comparare România - vechile State Membre -

Grafic nr.29

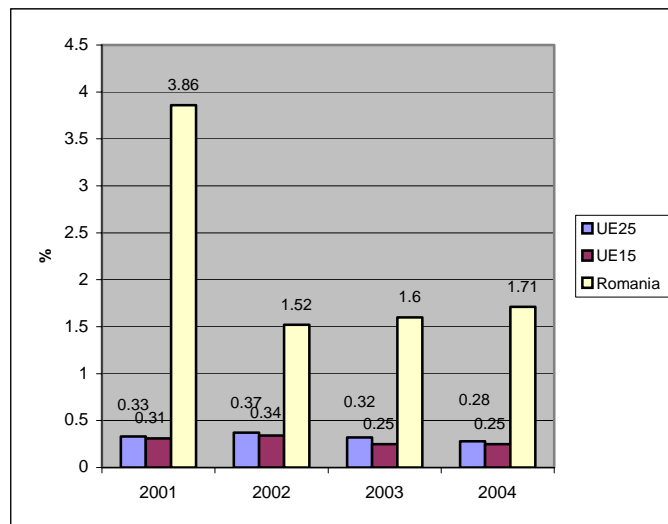
Prețul la gaze - pentru utilizatorii industriali

Grafic nr.30

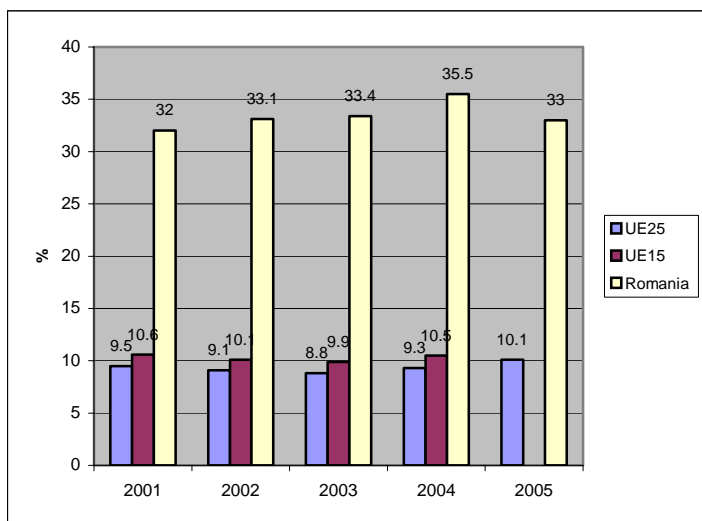
Ajutorul de stat total, ca procent din PIB

Grafic nr.31

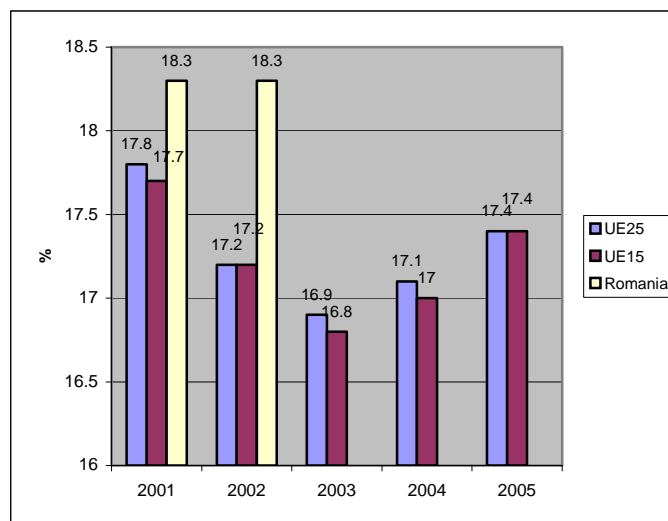
Ajutorul de stat sectorial și ad hoc, ca procent din PIB

Grafic nr.32

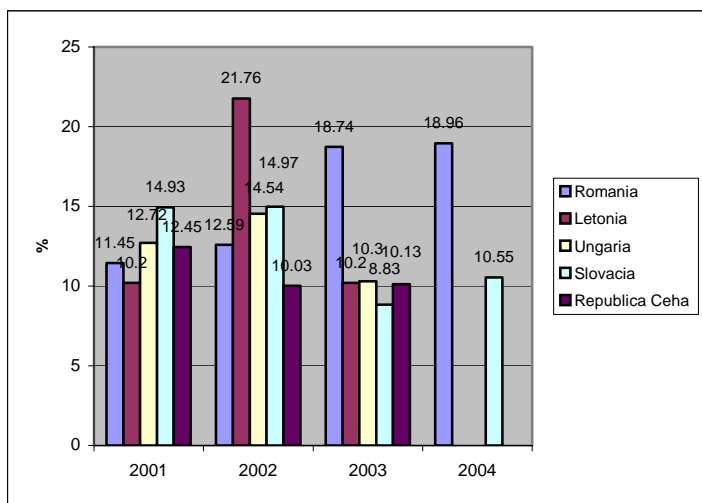
Integrarea comercială a bunurilor ca procent din PIB

Grafic nr.33

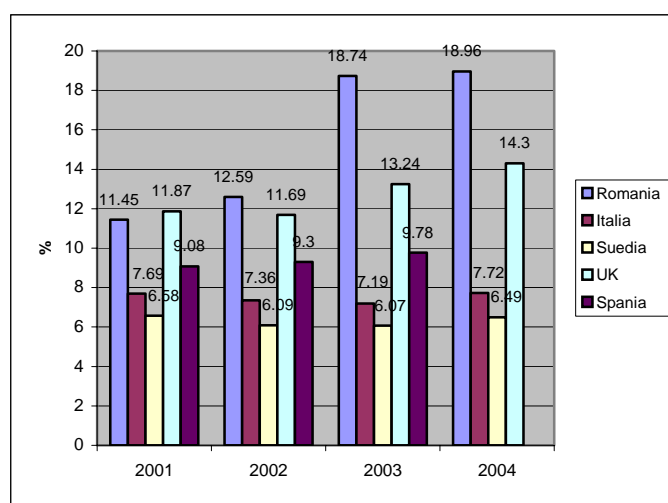
Investițiile de afaceri

Grafic nr.34

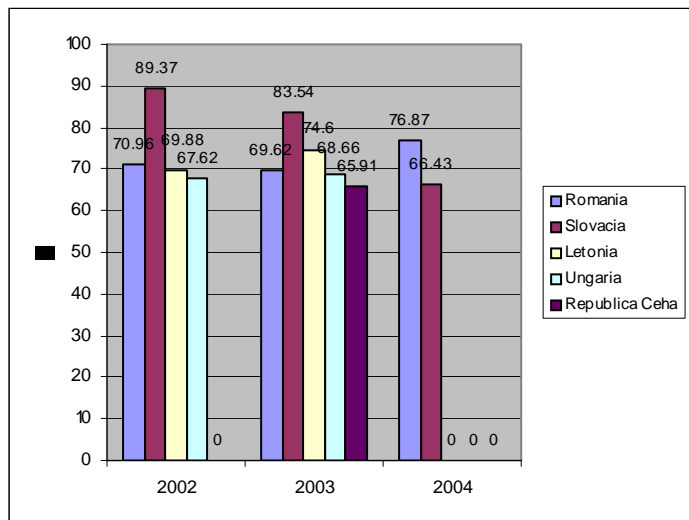
Rata natalității întreprinderilor
- comparație România - unele dintre noile state membre -

Grafic nr.35

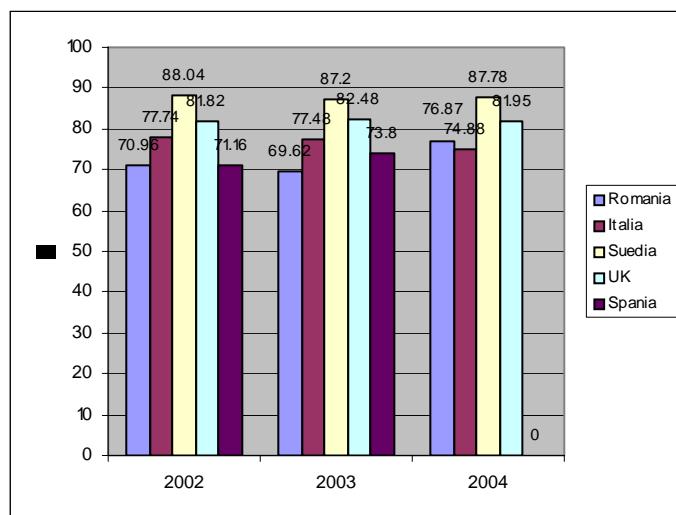
Rata natalității întreprinderilor
- comparație România - unele dintre vechile state membre -

Grafic nr.36

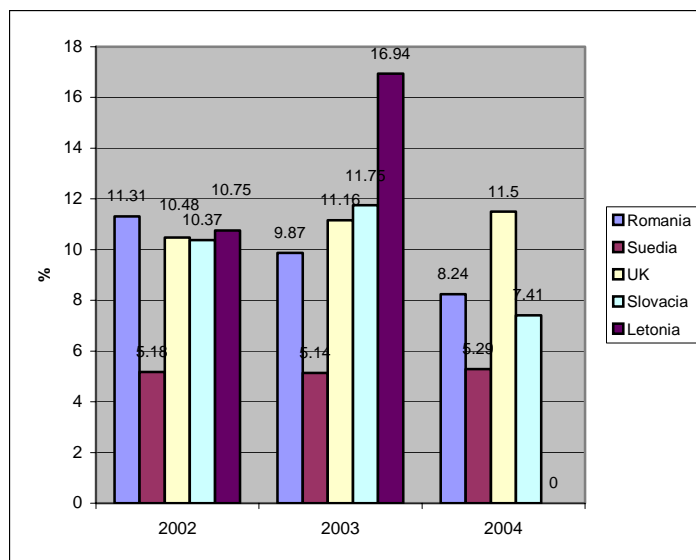
Rata de supraviețuire a întreprinderilor
- comparație România - unele dintre vechile state membre -

Grafic nr. 37

Rata de supraviețuire a întreprinderilor
- comparație România - unele dintre noile state membre -

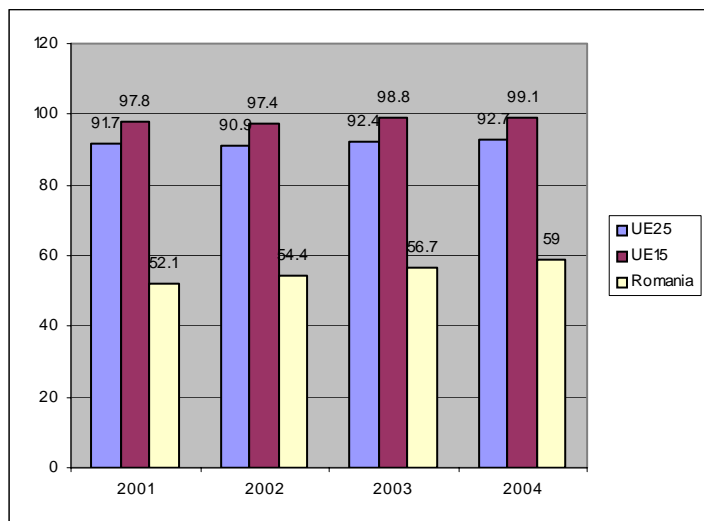
Grafic nr.38

Rata mortalității întreprinderilor
- comparație România - unele state membre -

5. MEDIU ÎNCONJURĂTOR

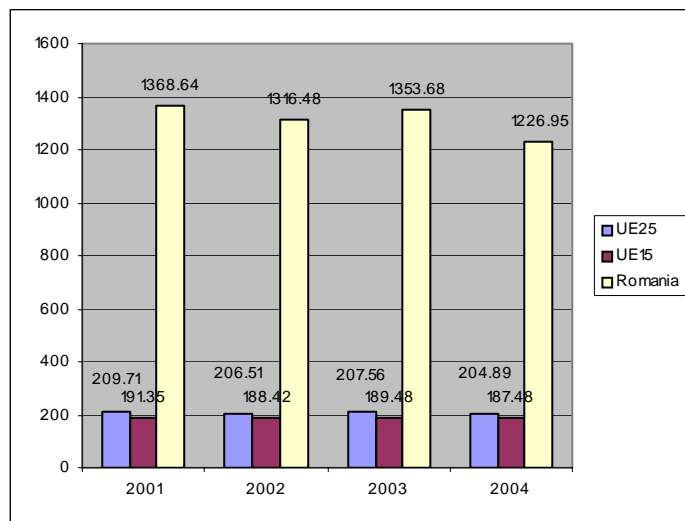
Grafic nr.39

Emisiile de gaze cu efect de seră

- procentul de schimbare anual de bază (echivalentul dioxid de carbon) și ținta stabilită la Kyoto

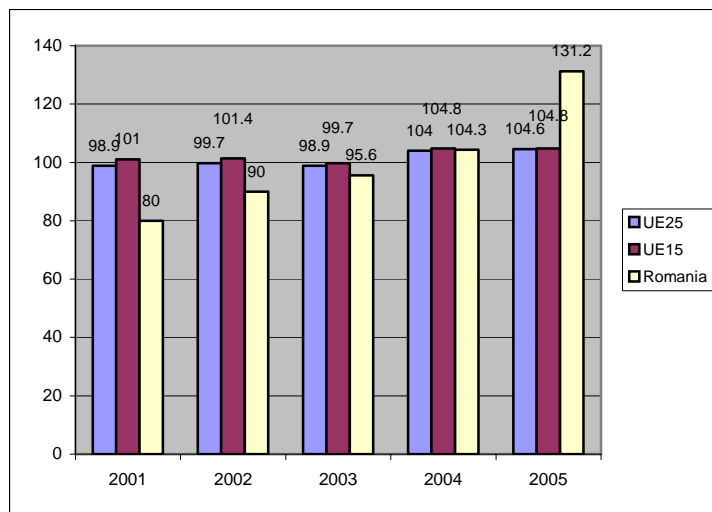
Grafic nr.40

Intensitatea energetică

- consumul intern brut de energie (calculat în kilograme petrol echivalent) raportat la PIB (prețuri constante în 1995=100)

Grafic nr. 41

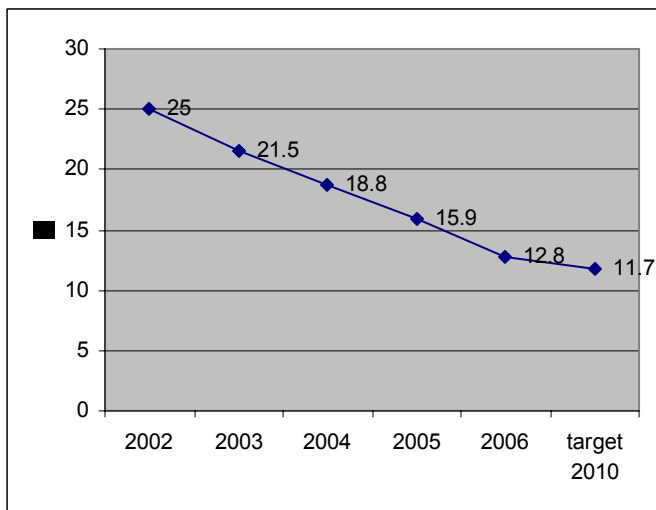

Volumul transportului de mărfuri față de PIB

- indicele volumului de transport - mărfuri (tone-km) față de PIB (exprimat în Euro), măsurat în tone-km/PIB (prețuri constante 1995=100)

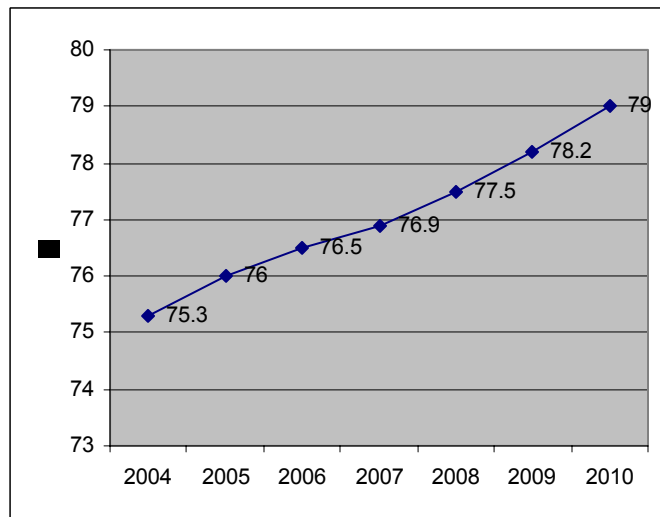
EVOLUȚIA ȘI PROGNOZA ANUMITOR INDICATORILOR STRUCTURALI ÎN ROMÂNIA¹

Grafic nr. 1

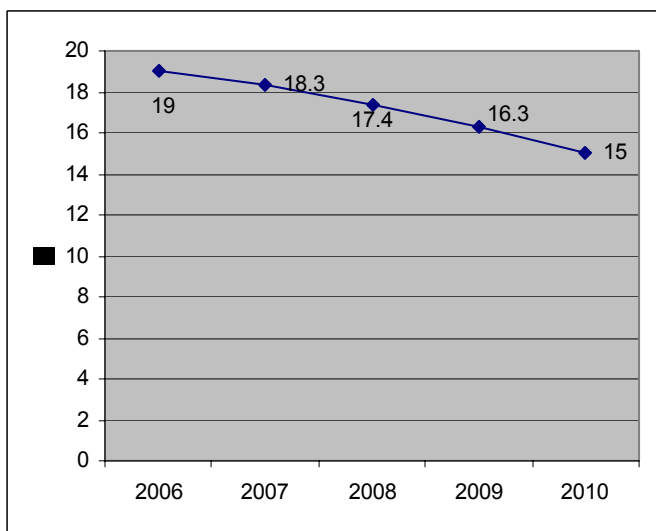
Datoria guvernamentală ca % din PIB

Grafic nr. 2

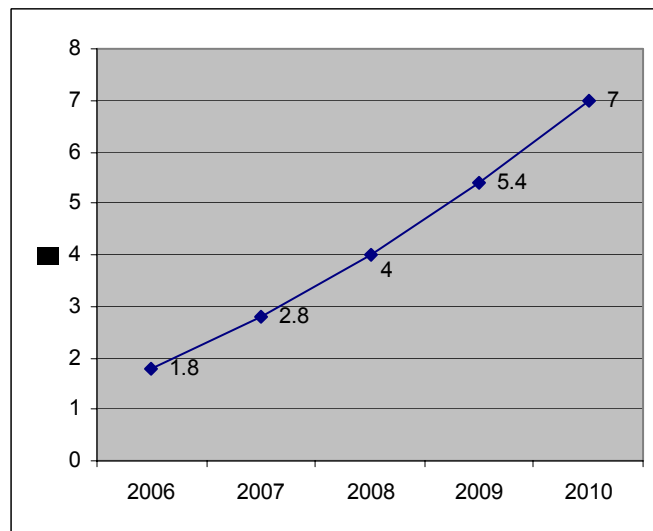
Nivelul de educație al tinerilor (20-24 ani)
- procentul populației cu vârstă 20-24 ani care au absolvit cel puțin învățământul liceal -

Grafic nr. 3

Rata de părăsire timpurie a școlii

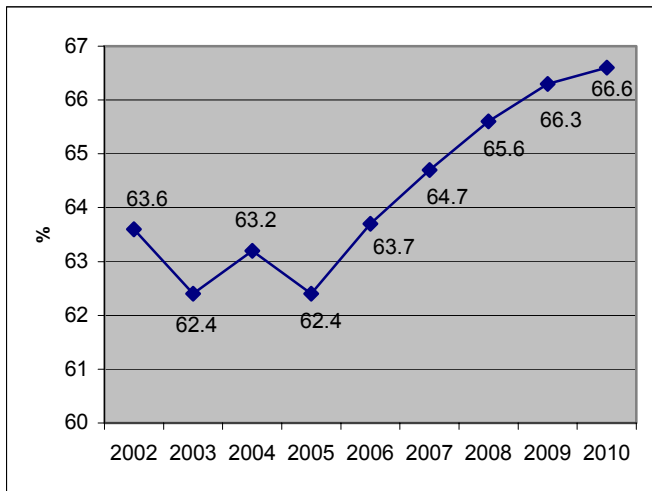
Grafic nr. 4

Rata de participare la educație și formare (grupa de vârstă 25-64 ani)

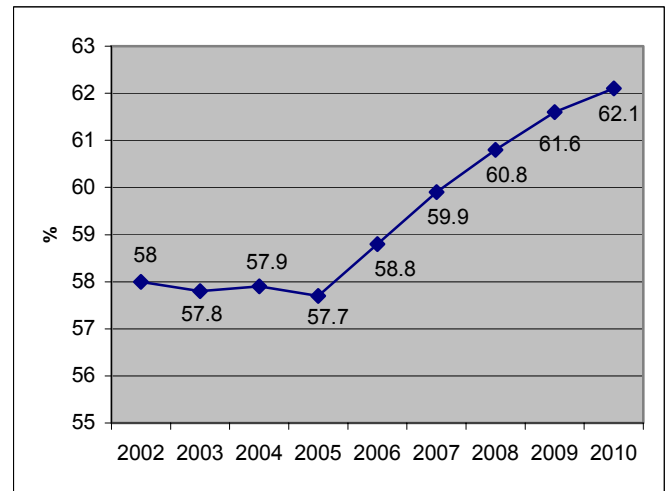
¹ Sursa datelor: INS pentru perioada 2002 – 2006
proгноza CNP pentru perioada 2007 - 2010

Grafic nr. 5

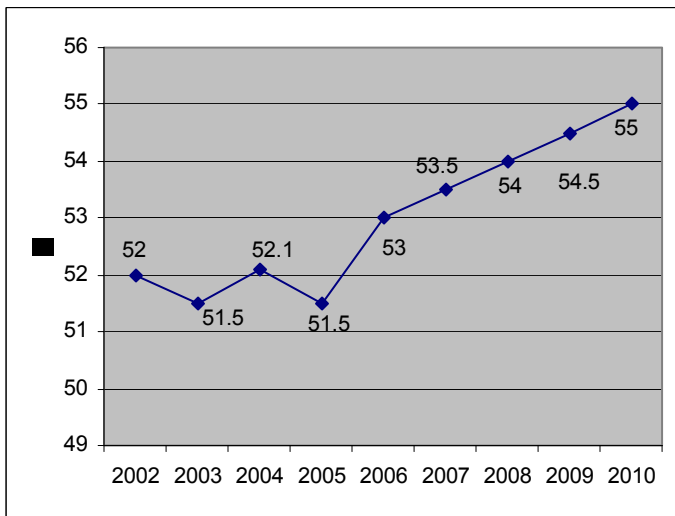
Rata de activitate a populației în vârstă de muncă (15 – 64 ani)

Grafic nr. 6

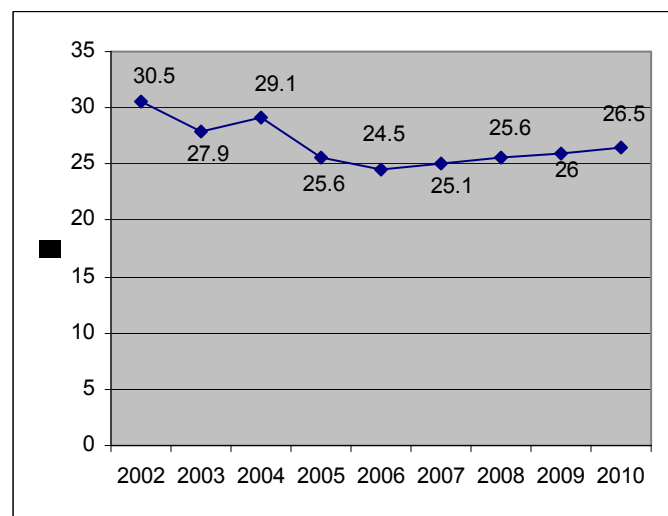
Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15 – 64 ani)

Grafic nr. 7

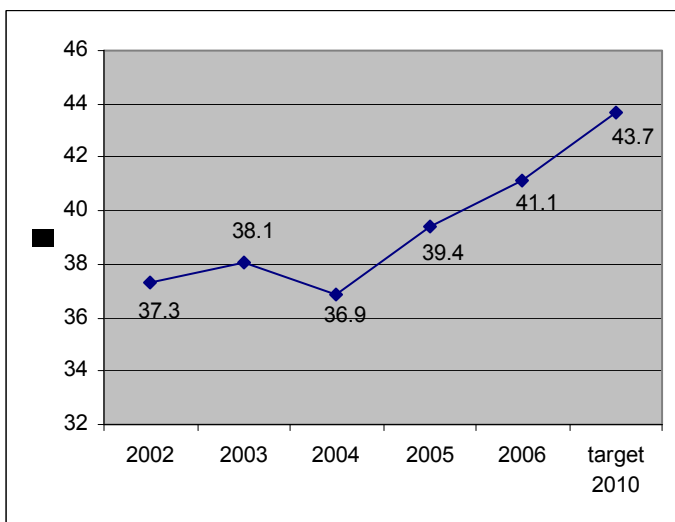
Rata de ocupare femei

Grafic nr. 8

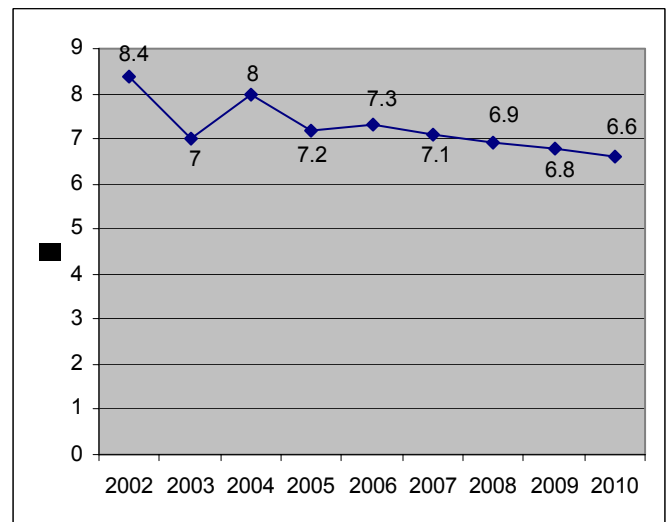
Rata de ocupare la tineri (15 – 24 ani)

Grafic nr. 9

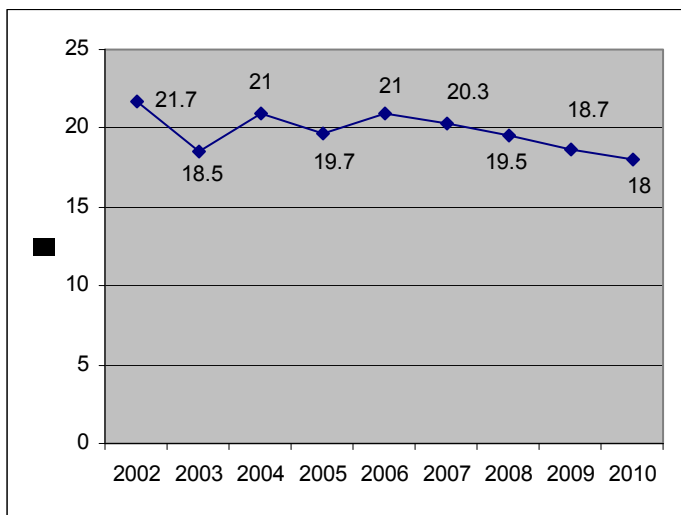
Rata de ocupare a persoanelor vârstnice (55 – 64 ani)

Grafic nr. 10

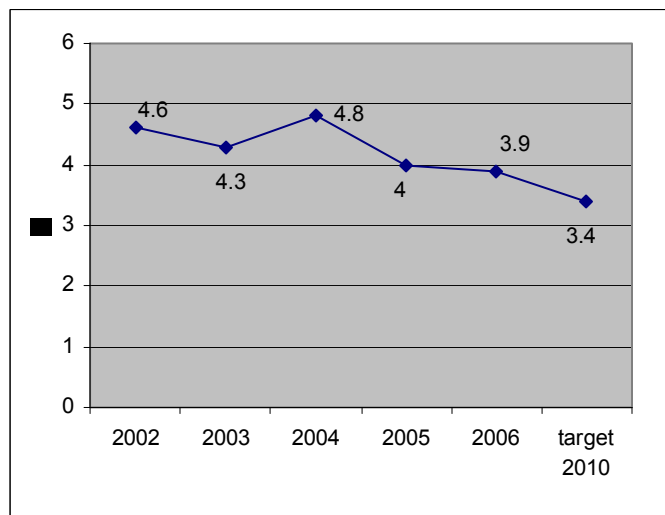
Rata șomajului BIM

Grafic nr. 11

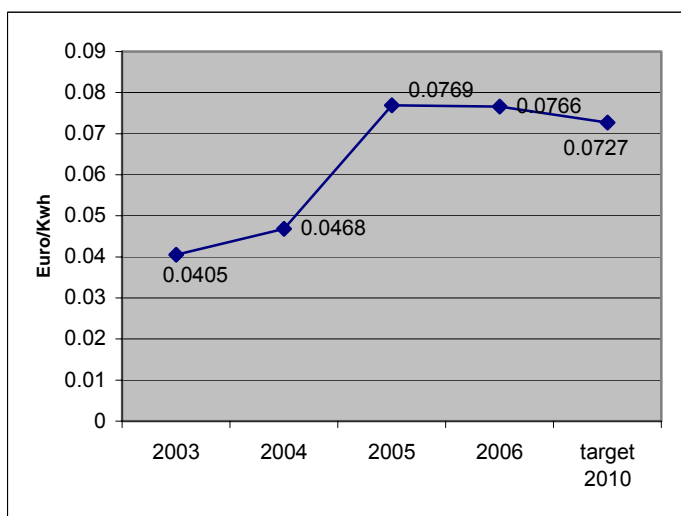
Rata șomajului BIM la tineri (15 – 24 ani)

Grafic nr. 12

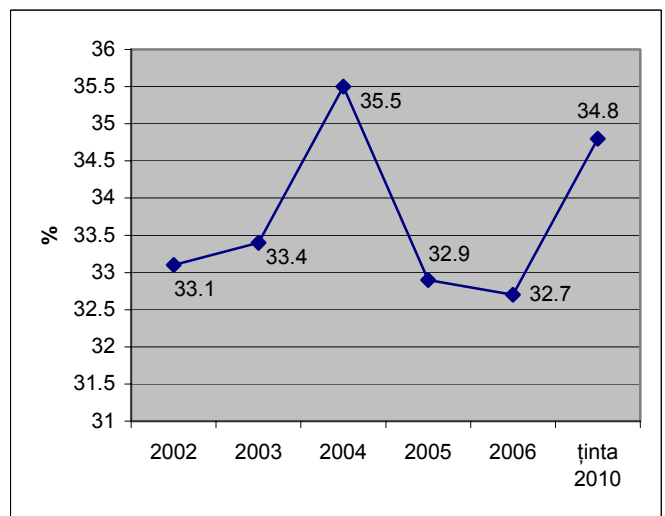
Rata șomajului de lungă durată (Ponderea persoanelor în șomaj de lungă durată - 12 luni și peste - ca procent în populația activă totală)

Grafic nr. 13

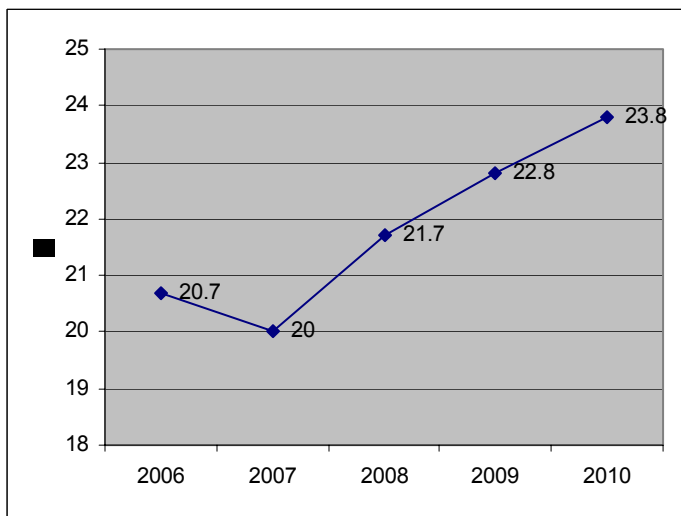
Prețul la electricitate - pentru utilizatorii industriali

Grafic nr. 14

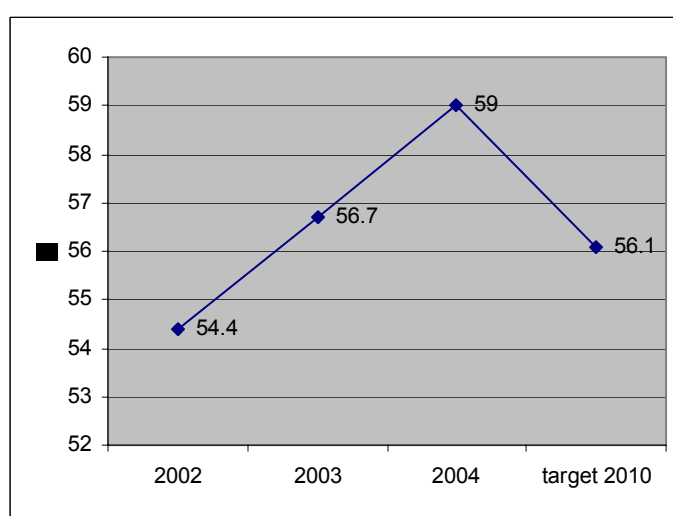
Integrarea comercială a bunurilor ca procent din PIB

Grafic nr. 15

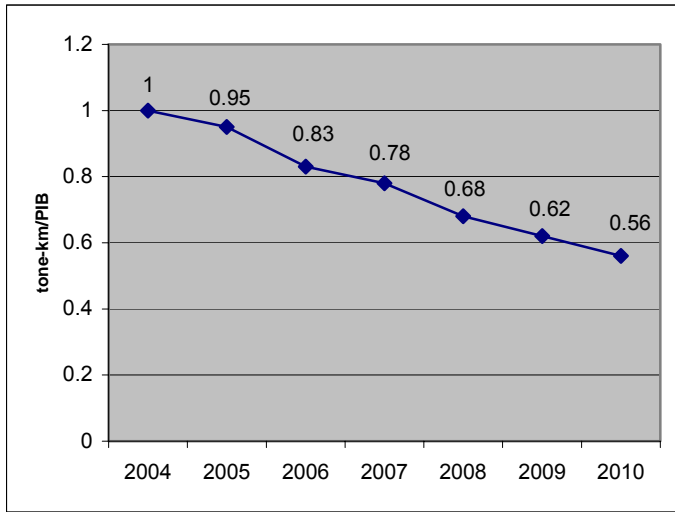
Investițiile de afaceri

Grafic nr. 16

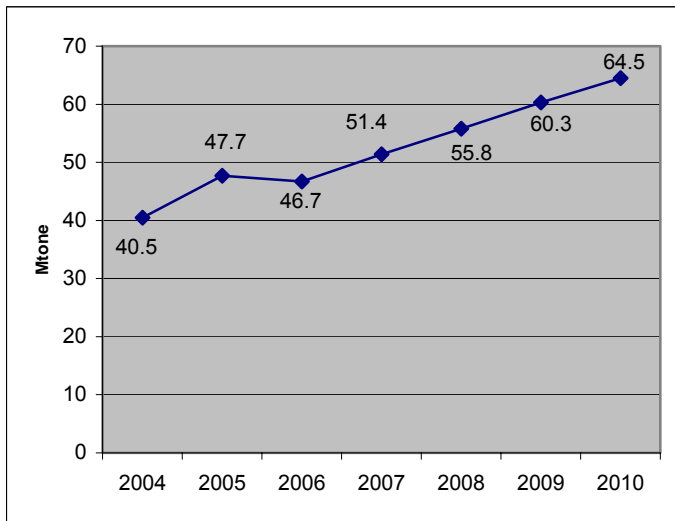
Emisiile de gaze cu efect de seră - procentul de schimbare anual de bază (echivalentul dioxid de carbon) și ținta stabilită la Kyoto (sursa: EUROSTAT)

Grafic nr. 17

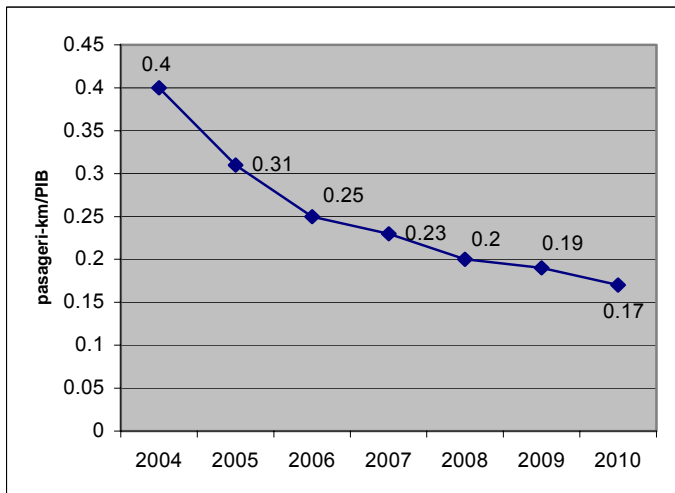
Volumul transportului de mărfuri în PIB – indicele volumului de transport mărfuri (tone-km) față de PIB (exprimat în euro)

Grafic nr. 19

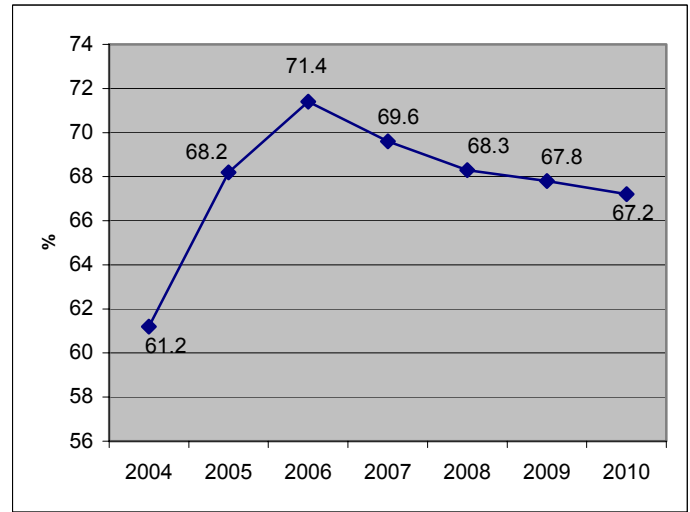
Traficul de mărfuri prin porturile maritime

Grafic nr. 21

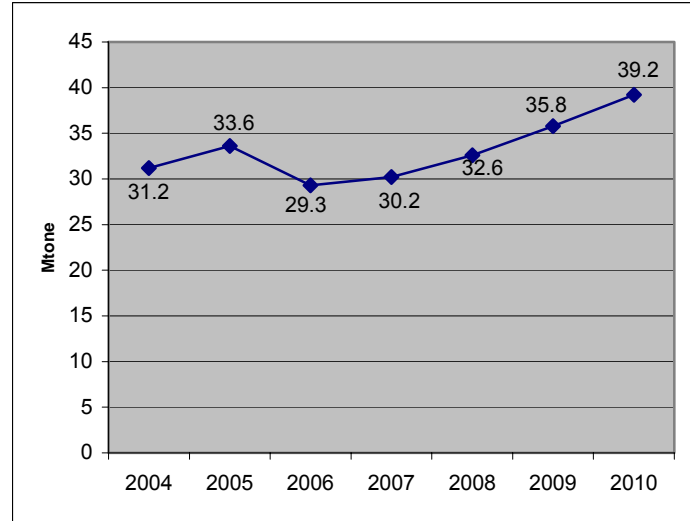
Volumul transportului de pasageri în PIB – indicele volumului de transport pasageri (pasageri-km) față de PIB (exprimat în euro)

Grafic nr. 18

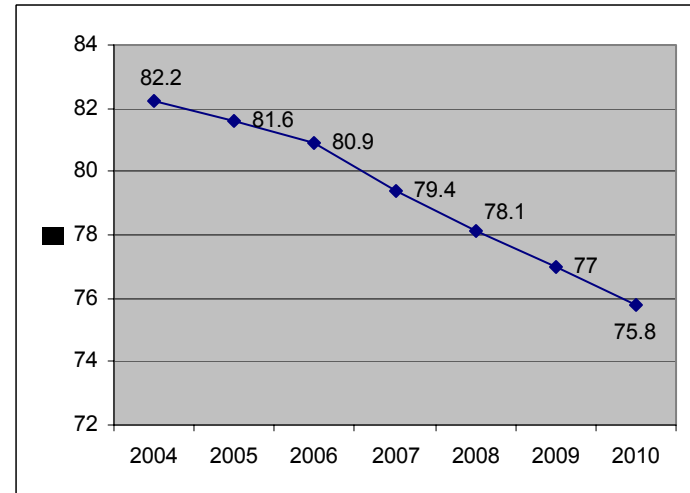
Pondere transportului rutier de mărfuri în volumul transportului de mărfuri (% din tone-km)

Grafic nr. 20

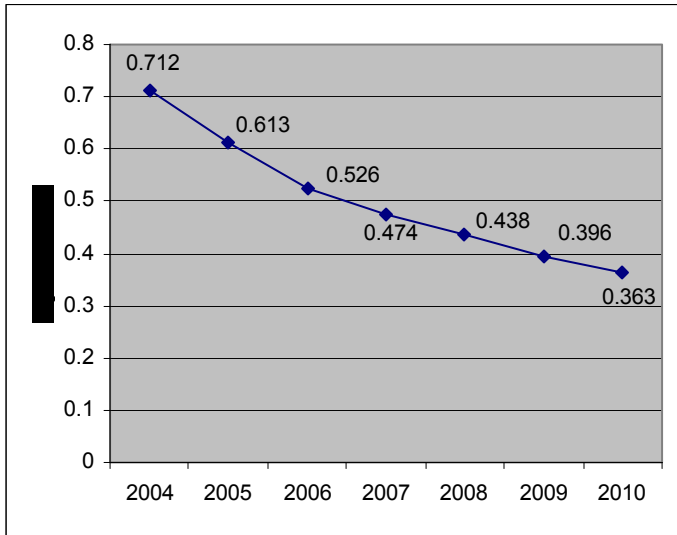
Traficul de mărfuri prin porturile fluviale și căile navigabile

Grafic nr. 22

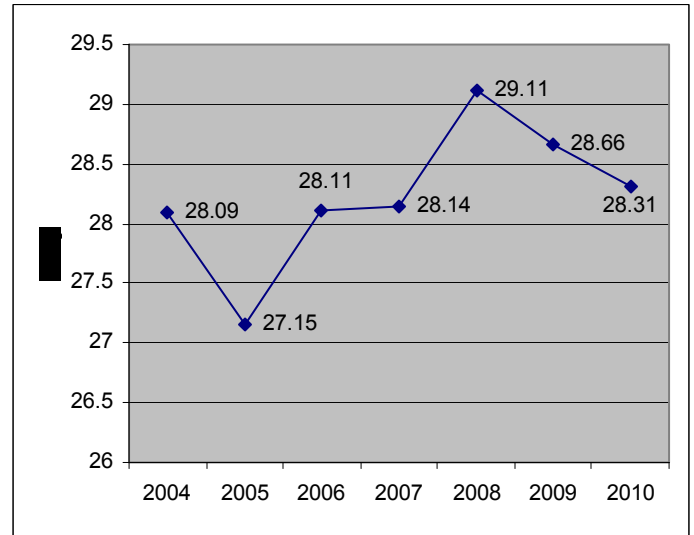
Pondere transportului de pasageri cu autovehicule (troleibuze, autobuze, microbuze) în total pasageri transportați (% din pasageri-km)

Grafic nr. 23

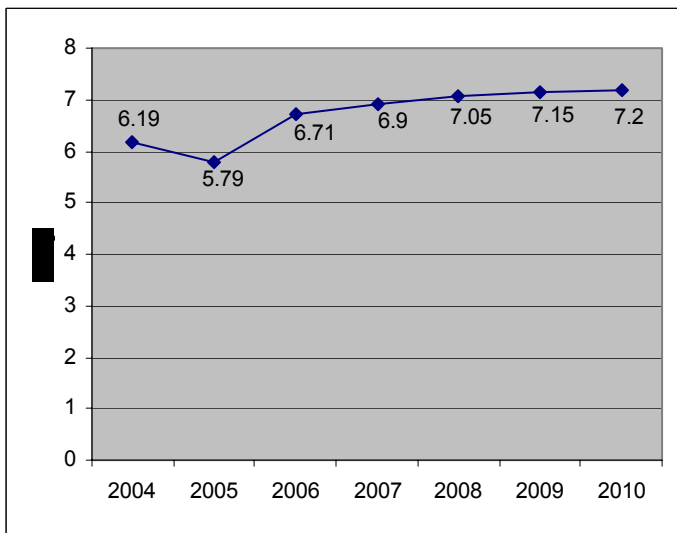
Intensitatea energetică

Grafic nr. 24

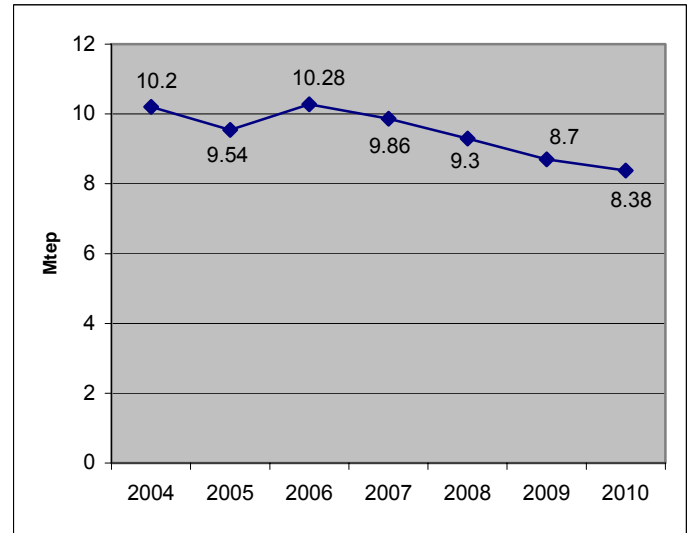
Totalul producției interne de energie primară

Grafic nr. 25

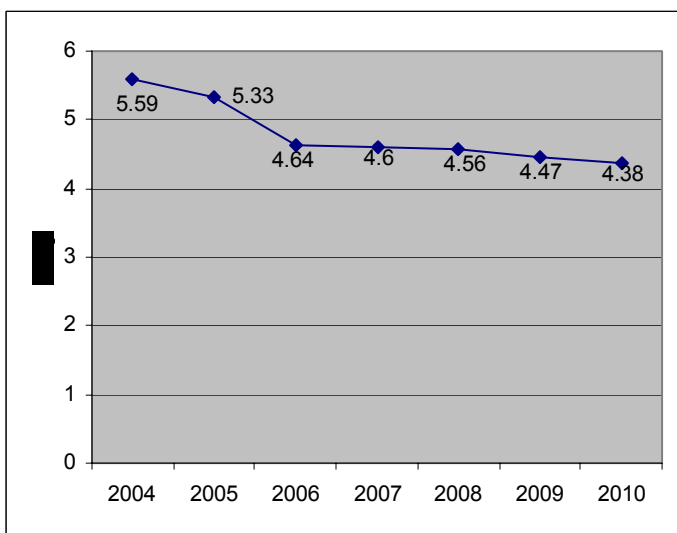
Producția de cărbune

Grafic nr. 26

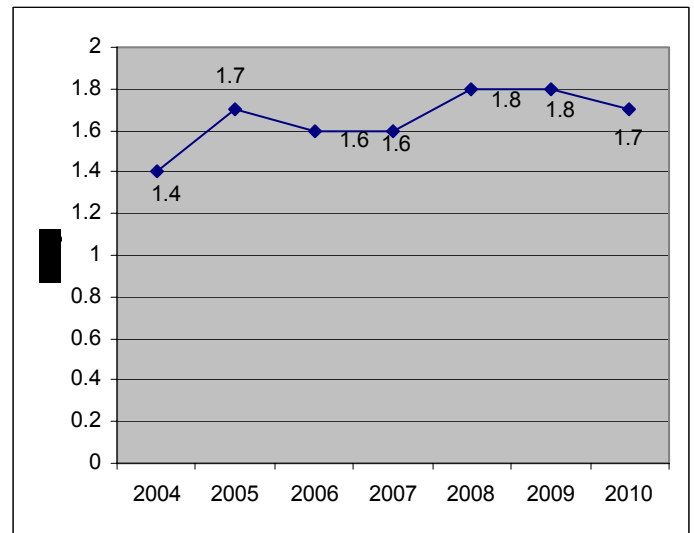
Producția de gaze

Grafic nr. 27

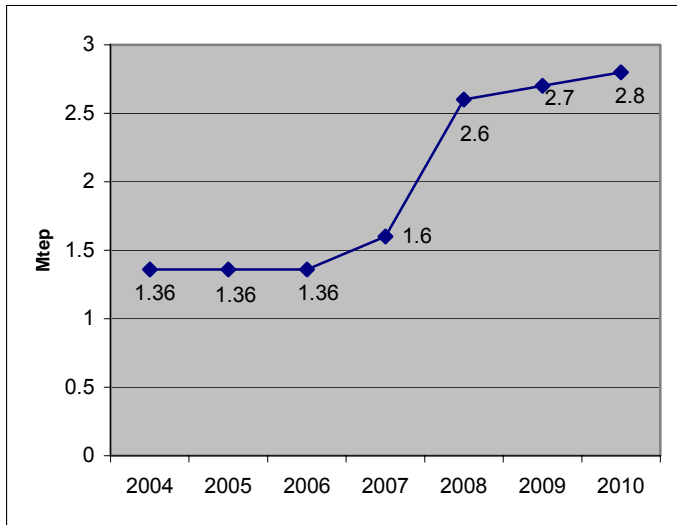
Producția de țitei

Grafic nr. 28

Producția de energie hidroelectrică

Grafic nr. 29

Producția de energie nuclear-electrică